

Марися Нікітюк

ЛОЖЛИВО, ЗАБІРА

Марися Нікітюк

ложливо, завтра

ЛЬВІВ

УДК 82-31
Н-11

Марися Нікітюк
МОЖЛИВО, ЗАВТРА
Повісті

«Можливо, завтра» — треш-роман в стилістиці магічного і бруталного реалізму, що складається з трьох повістей від імені трьох героїв, які проживають найтяжчий місяць лютий в Індії та Україні. Ірландець Дара, що тікає в Індію від відповідальності, українка Віка, яка потрапляє в Індію в спробах забути свого колишнього хлопця-психопата Андрія. І власне Андрій, який на всіх парах летить в пекло власного ж виробництва в замерзлого лютневого Києві. Всіх їх об'єднує високий рівень інфантильності, тотальна залежність і хиткі спроби віднайти щастя.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».**

ISBN 978-617-7654-12-3

© Марися Нікітюк, текст, 2019
© Видавництво Анетти Антоненко, 2019

*Моєму другові та психотерапевту
Алевтині Шевченко,
без Вас все не то.*

ЗМІСТ

7	Дара, принц Ірландський
89	Мускатний горіх
148	Пизда Нога
219	Епілог

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

Вже три дні, як я блював кров'ю. Схоже, температура тіла давно розплавилася мою шкіру зсередини й підпікала продовгуваті червоні м'язи на перекошеному від болю обличчі. На вулиці смалило десь понад сорок градусів за Цельсієм, а в коридорі, водночас спільній палаті, жодного кондиціонера, вікна відкривати не мало жодного сенсу, тож тут просто відкрили портал в ад.

Я не усвідомлював, де саме мене поклали, але розглядаючи стоси хворих під кольоровими ковдрами, коли мене відпускало, я би сказав, що то була інфекційна. Вибір мого друга містера Нітіна на користь державного шпиталю десь посеред вуликоподібного гамірного Делі був очевидним: я лишився сам в Індії — без грошей, без паспорта і вже третій день як і без самого містера Нітіна. Я не мав ще досі змоги дати собі раду і скласти в розумі два плюс два правильно, тож усе видавалося туманним і незрозумілим.

Добре пам'ятаю, як сидів у приймальні лікаря близько трьох годин. Нітін сидів поруч. І на все моє криваве блювання собі ж під ноги махав правою рукою в такт киванню своєї голови й повторював щось схоже на «Не-не». Що саме цей комплекс жестів і звуків міг означати, я погано розумів, але це був улюблений ланцюжок жестів Нітіна, а можливо, і всіх індусів.

Сидячи поряд і повторюючи своє закляття «Не-не» на всі пориви внутрішніх органів вилізти з мене назовні, Нітін поставав для мене Буддою, Ісусом та Аллахом в одній особі. Він одночасно перебував тут і його не було,

відсутній погляд Нітіна ніби промовляв до мене: «Відсторонись, відділися від свого тіла, ти більший за це, тебе тут насправді ніколи не було». І поки я вловлював найтонші еманції Нітіного погляду, сам Нітін намагався познайомити мене з довколишніми людьми. Тоді я не дуже на це звертав увагу, так, тільки виблював рештки чогось із себе висушений до вугільного нутра індусці в синьому сарі під ноги і все. Вона просто акуратненько підбрала своє глибоко-синє сарі з золотим обрамленням з калюжі того, що ще буквально секунду назад було мною і, поговоривши на гінді з Нітіним, стала усміхатися особливою усмішкою. Вона раптом погладила мою гарячу спітнілу руку і сказала своєю нерозбірливою англійською (кляті брити навіть навчити англійської нормально не змогли): «Яка гарня біля шкіра, мені дуже подобаєся ваша біля шкіра, ви гарний». Ще б я не був таким, я, гордовитий уродженець ірландської землі, син суворих воїнів із єдиним достоїнством, що тут цінувалося понад усе на світі, — молочно-білою шкірою. Я не просто красень, я бог, білий бог, у якого за душею так само мало рупій, як і в тієї зсохлої анорексичної індуски в третьосортній лікарні десь на околицях Делі. Потім Нітін нахилився до мого вуха і задув своїм гарячим карі-подихом ім'я жінки в синьому сарі: Гіта.

Лікар прийняв мене дуже швидко, навіть крізь маску я бачив його налякані очі. Він помацав мої лімфовузли, зазирнув до глибини-глибин — моїх світлосяйних очей, струсив мою кров із жовчю зі свого черевика, й мене хутко забрали геть. На мій подив, із загального проходу черги, де люди просто сиділи, лежали, трусилися, повзали по підлозі, демонструючи всі кольори Індостану, мене принесли до ще одного загального коридору, але вже десь углибині клініки. Та цей коридор від попереднього відрізняло те, що тут стояли рядами койко-ліжка, майже

все рідше й дуже дивувалися, що мене немає в соцмережах. Але десь на другому курсі Фейсбук мене переміг, змусив завести акаунта, бо дівчина, яку я за дитячою своєю наївністю взявся добиватися, стверджувала, що мене не існує. Я стояв із плоті й крові, у вузьких чорних джинсах, перед нею, міг навіть їй подзвонити, міг ущипнути її, схопити за груди, міг навіть плюнути їй у рота — так близько я стояв перед нею, а вона сміялася й казала, що цифровому світові класти на мене, бо мене немає.

Тож я завів собі Фейсбук та купив макбук для цього Фейсбуку, ну й, можливо, для роботи. Вона стала моєю дівчиною, ми завели собаку, і я почав писати дисертацію. Вона казала, що я найстаріша й наймолодша людина, яку вона тільки знала. А минулого тижня я вночі зібрав свої речі й подався до Індії.

На другий день у лікарні прокинувся в цілковитому спокої. Підвищену температуру мав, але спазми живота, схоже, вщухли. Я лежав спітнілий на ліжку в царстві хворих індусів, але так легко й добре, певне, ніколи не почувався. Навіть різко підвівся, але переоцінив сили й обережно віддав своє обважніле тіло назад — до обіймів спітнілих простирадл. Висока біла стеля із жовтуватим відливом мене не радувала, тож я повернувся на лівий бік. Там сидів маленький висушений дідок-індус. Як водиться в Індії, він усміхався, трохи беззубо, так що верхня губа підібгалася всередину, наче його засмоктувало до власного рота. Але він усміхався. І щось почав говорити мені сипливим голосом. Навіть не розуміючи, про що він, я міг сказати, що дідок ковтає пригосні. Згодом він замовк, очікуючи відповіді. Але чомусь звичним своїм «інгліш?» я довів старця до насильства. Він ударив мене палицею, що якраз стояла при ньому біля ліжка. Моментально підійшла та симпатична медсестра з нафарбованими очима й спробувала відібрати

у старого зброю. Дідок спочатку гнівався, а потім, коли зрозумів, що сил має менше, ніж у дівчини-медсестри, почав слізно канючити. Тим самим він виразно нагадав мені про Нітіна, і мені стало гидко. Тож я відвернувся в інший бік і побачив іще одного після себе білого в цій лікарні. На ліжку справа лежав, а точніше, трусився в агонії жару й лихоманки білошкірий чоловік років десь до тридцяти. На вигляд, типовий шукач пригод, просвітлення, дешевих наркотиків та випадкового сексу із присмаком тантричних одкровень Камасутри. Хоча це я, звісно, загнув — насправді мені не було відомо нічого про цього чоловіка, окрім трьох речей: йому дуже-дуже погано, він чоловік і він білий, як і я. Хлопця трусило, з нього в буквальному сенсі струменіли потоки поту, а стукіт його верхніх зубів об нижні я, здається, чув навіть у себе в голові. Не знаю, що в нього було, але я б сказав, що хлопець не жилець, і він схожий на американця. Квадратне підборіддя, мужні вилиці, збите тіло, чорне волосся й синьо-біла шкіра, ніби в індуїстських богів. Міг би, на мою уяву, ще бути австралійцем. Містер-ідеальний лежав на койці за п'ятнадцять рупій десь посеред Делі та вмирав. Раптом мені по голові шарахнула палиця. Я обережно перевернувся — дідок таки доканючив свого й тепер сидів ледь не в позі лотоса на ліжку, притискаючи палицю, і всміхався. Звісно, дідок сидів у контровому світлі, що рясно лилося з величезних вікон у глибині коридору. А з правого боку на нього спало «божественне світло» вікон під стелею. Але на секунду мені здалося, що й сам дідок випромінював сяйво. Він струсонув палицею на знак того, що досі чекав на мою відповідь. Я заблагав до цього напівбожевільного божка лікарняної палати: «пліііз, інгліш!» Але тут же отримав іще раз по голові. Я хотів був підвестися, аж раптом щось ізсередини запустило новий ланцюг блювання. Кров полилася з мене

разом із якимись темними згустками неприємного вигляду й запаху. А під ліжком виявився заздалегідь залишений таз саме для такого випадку. Я провалився до циклу своїх спазмів, спазми породжували нові спазми, і я ніяк не міг заспокоїти сейсмічність свого шлунку.

Коли мене припинило нудити, а почало лихоманити, з вікон було вже не біло-жовте денне світло, а насиченіше вечірнє, жовто-гаряче із вкрапленнями фіолетового й червоного. Температура завжди піднімається під вечір, так казала моя мама. Щоправда, згадка про неї принесла додаткові відтінки болю. Як би я хотів, щоб вона зараз узяла мене за руку, притисла до себе і сказала, що все буде добре, що я вдома, і швидко вона вже викликала. Мое бажання тепла маминих рук матеріалізувалося доволі специфічно. Спершу подумалося, що я вмер, а мамин образ мені допомагає пройти трансформацію з того, чим я був, у те, чим я стану. Але їй-богу, відчувалося, як по руці мене гладить тепла жіноча пошерхла рука. Розплющивши очі я побачив перед собою анорексичну, як смерть, Гіту, ту саму, що з'являлася в темно-синьому сарі. Сьогодні її сарі було криваво-червоним із золотими цятками-сонцями по всій тканині. Її темна шкіра буквально купалася в кривавому ореолі її одягу. Гіта гладила мене по моїй синюватій руці туди-сюди, а коли я розплющив очі, повторила своє фірмове: «Гарня шкіра, біля...білий бой, гарній бой...» Вона підняла на мене свій вугільний погляд. Якби не жовтуваті очні білки, ніхто б ніколи й не здогадався, де в цієї жінки, власне, очі. «Бой має піти, — раптом продовжила вона, не послаблюючи своєї тихомирної посмішки, — бой тут вмирати. Смерть бой, дуже жаль гарня шкіра.» І хоч мені було достоту спекотно в цьому представництві пекла на землі, я раптом похолов увесь, буквально увесь. Від маківки до п'ят мене пронизав холод і страх, я чув, як північний вітер

проморожує мочки моїх вух. «Що? Що ти сказала?» — спромігся я нарешті запитати. «Тікати, бой, швидко-швидко. Піти.» Цього моменту я перевів очі на старого діда, що лежав на своїй койці, але там уже нікого не було, а Гіта плавно піднялася й поплила у бік виходу. «Гіто!» — закричав я, наче вона мені була матір'ю, сестрою, коханою й дочкою одночасно. «Гіта ще прийде, а бой не буде вмирати. Це обіцянка,» — й Гіта простягла мені руку. Я простяг свою й потис її. Чи то я так ослаб, чи Гіта виявилася напрочуд сильною в рукостисканнях... «Проміс» — пробубонів я й подумав, що в таких потужних руках мені не страшно, на них можна покластися. Подумав і поринув до сну.

Перше, що мене вразило, коли я приїхав до Делі, це учасники дорожнього руху. Їх виявилось дещо більше, ніж мало бути, як я пам'ятаю з курсів водійства. Звісно, приємно, що немає цієї європейсько-американської херні правостороннього руху — ненавиджу їхню дурну звичку ходити неправильним боком вулиці. Але, коли по дорогах одночасно ходять люди, корови, їздять машини, триколісні тук-туки, скутери, обвішані індусами, й вантажівки, часто також обвішані індусами, дрібні ніштятки у вигляді правильного напрямку руху не рятують. Це повний хаос. Звісно, після подальшого ознайомлення з місцевими звичаями ти розумієш, що хаос цей цілком керований і дуже нагадує життя як таке, де все перетинається, спілітається в тугі джгутти ДНК, перемішується і виживає у взаємодії з тисячами, мільйонами таких самих структур. Відсутність світлофорів і повсякчасне гудіння різноманітних клаксонів мене теж на перших порах кидало в паніку, я втисся в сидіння таксі й не хотів приймати цей «дивовижний новий світ». Для мене все було надто: надто близько проїжджали люди на мопедах, вони залазили в усі шпарини поміж автомобілями, як таргани, ігноруючи прописну дистанцію безпеки. Надто

голосно, надто часто всі гуділи. Чому всі гуділи? Я тільки потім зрозумів, що так кожен учасник цього броунівського руху сповіщав, що він он там, цікавився в тебе під боком у сліпій зоні й скоро вилітатиме на зустрічну чи тобі під колеса й гудінням завчасно про це попереджає. Надто, все проявлялося надто, а надто надтими були корови. Вони бродили вулицями разом із людьми, адже далеко не всюди знайдуться тротуари.

Тож я був дуже щасливий, коли мене висадили в центрі, біля Мейн Базару, точніше, викинули, бо, пошнирявши між людей та автовок туди-сюди, водій так і не знайшов моєї адреси. Зате він хутко зауважив у машині винну падлу в моїй особі. Тож я змушений був пішки шукати свій гостел. Принаймні, таксист не вимагав із мене подвійної плати. Чи, можливо, вимагав, але я його не зрозумів? Зрештою, в кожного своя карма і свій шлях широкий — так мені казала одна йога-тичер з України. Ми добре спілкувалися, вона не любила росіян, я — британців. Людей все ж об'єднує ненависть. Поки йшов і крутив у руках роздруковану чорно-білу гугл-мапу з квадратними й прямокутними блоками будівель, я думав, що любов іще ніколи й нікого не об'єднувала і не приводила ні до чого хорошого. Але любов, як і демократія, — найкраще, що придумали люди.

Що саме видавало в мені загубленого туриста в нетрях найвідомішої і найбожевільнішої вулиці Делі? Похідний наплічник, синьо-біла шкіра, розгублений погляд, що бігав хаотичними розпізнавальними знаками? Аркуш А4 з видрукованою мапою в тремтячих руках? Що б це не було, воно привернуло його увагу. Й до мене підійшов молодий чоловік у чорному дешевому костюмі, білій сорочці, коротко підстрижений, набриолінений, з укладеною кучеряхою в якості чуба, як у молодого Френка Синатри. Погляд він мав розмазаний, наче не тримав концентрації ніколи чи був

завше під дією опіатів. «Давайте допоможемо знайти ваш готель, покажіть мені адресу», — він хотів подивитися її в моєму смартфоні, але я протягнув йому папірець А4. «А де ваш телефон?» — запитав хлопець десь мого віку, а може, навіть і молодший, і дістав з кишені свого смартфона, вводячи якісь літери й цифри до пошуковика. «В мене є тільки такий...» — дістав я з кишені свою пластикову моторолку з крихітним екраном. Індус дивився на мене так само, як люди в Будапешті чи Ірландії, округлюючи очі, сповнені недовіри. Моя дівчина теж так робила, висміюючи всі мої спроби детехнологізації. Вона не любила навіть овочів, що їх я сам виростив на балконі, й хижо уплітала, бризкаючи соком та слиною мені в лице, велетенські нітратні яблука з Туреччини. Все ж разом нас тримала ненависть, а ніяк не любов. Я хотів довести їй, що вона здохне раніше за мене від канцерогенів, Айкаса, фастфуду й Нетфліксу на ніч. А вона прагла довести, що я нікчемний хробак, який уявляє собі, що бореться із прогресом. Якби вона читала щось довше за пости у Твітері, то могла б обзивати мене Дон Кіхотом. Але вона не могла.

А між тим опіатний індус із зачіскою Френка Синатри уже стягував з мене наплічника, намагаючись щокраще допомогти. Я різко смикнувся, даючи зрозуміти, що подібної допомоги не потерплю. Я знав, що це могло бути одне з двох: або хлопець вимагатиме грошей за пророблену роботу по приходові до готелю, або він це робить і правда по доброті душевній, і з наплічником я теж його зрозумів неправильно. Але, ю невер ноу. От прямо невер. «Мене звати Нітін» — протягнув він мені руку для знайомства, зовсім не зауваживши моєї різкості й сиротонінового бадання в альфості. — «Йди за мною, зараз найдемо твій готель». «Я — Дара» — проказав я, і ми потисли один одному руки. Руки Нітіна виявилися гладенькими й ніжними, наче

жіночі, вкриті легкою жировою плівкою. Я дибав за ним і все потирав об штани з огидою праву руку, намагаючись стерти з неї отой олійний шар Нітіна. За хвилин десять ми прийшли на місце.

І поки я розглядав гостел, розбомблений графіті, з нього вийшли дві дредасті дівчини й, осідлавши свої скутери, акаючи британськими акцентами загубилися серед натовпу людей. Нітін забрав із моєї руки мій телефон, розблокував, як умілий знавець старовини, записав номер свого й про-дзвонив сам собі з мого номера. Я здивовано подивився на запис «Містер Нітін». Містер то й містер. Тож містер Нітін побажав мені гарного заселення і сказав, що коли він мені буде потрібен, то варто лишень подзвонити.

Гостел — це завжди гостел, дешево й сердито, але з бонусами мультикультурного міксу. Внизу на рецепції, поки мене реєстрували, в мене відібрали паспорта, на що я дуже здивувався, хотів закотити скандал, але вирішив відкласти його на потім.

Кімната видалася просторою, з двома двоярусними ліжками. Шкода, вони не закривалися ніякими шторками, тож відгородитися від людей було неможливо. Благо, мені дісталася нижня койка, а згори ще ніхто не поселився, ліжка ж напроти займали двоє, які, зі слів дівчини на рецепції, доводилися родичами чи парою. Зараз окрім мене тут не було нікого. Тож я блискавично зайняв вільний душ, змив із себе десяток годин перельоту, перевдягнувся у щось подібне попередньому, тільки чисте: темну футболку, синій блайзер і чорні обрізані нижче коліна джинси. Після чого пішов на рецепцію влаштовувати скандал і повертати свій паспорт.

Це виявилось не так просто, як думалося. На рецепції англійською говорили з потугами, навіть я почав у ній плутатися. Якщо ж правильно зрозумів, то за ці півгодини

обживання в номері мій паспорт поклали до сейфу, котрий стояв у сусідньому кафе, і власник якого, що він єдиний мав від сейфу ключі, кудись вийшов. Та людина він дуже надійна, тож я не маю приводів для хвилювання. Повторив їм, щоб паспорт мені віддали негайно. Але непроникна дівчинка з бурштиновими очима усміхалася й тільки повторювала: «Це неможливо» і «Мені дуже шкода». Ще б їй не було шкода, вони фактично поцупили мого документа. Закипаючи від люті, я процідив крізь зуби — коли, мовляв, можна забрати паспорта? На що вона замислилась і відповіла: «Можливо, завтра.» Я насторожився. Дівчина шкірою зчитала мої панічні флюїди й додала: «Завтра власник повернеться.»

Злий і негативно заряджений, я вирішив, що сьогодні сходжу туристичними стежками, поїм скуштую вуличної їжі, заїм карі, зап'ю чилі і день сам собою пройде. А вже завтра заберу паспорта й піду назустріч справжнім історіям. Тут, в Індії, не могло нічого не ставатися, тут мала мені відкритися якщо не суть буття, то, принаймні, якась альтернатива дисертації із соціології та стосунків, збудованих на ненависті. Хоч якась.

Перед виходом я покрутив у руках телефона з єдиним потенційно корисним мені тут номером під кодовою назвою «Містер Нітін». Але дзвонити не став, а поклав телефона до кишені й пішов назустріч пригодам самотужки.

Мейн Базар у другій половині дня був ще хаотичнішим, ніж у першій. Затиснуті в рамки вулиці, строкатим натовпом проходили люди, корови, велорикші, проштовхувалися тук-туки. І навіть коли в людей вповзала широчезна вантажівка й здавалося, що «ти не пройдеш», — я, зуб даю, що чув тут неодноразово в собі гендельфський голос Єна Маккалена з його шекспірівською британськістю — люди розбігалися, вулиці міняли траєкторію, простір розширю-

вався й вантажівка, що везла вугілля, доїжджала, нікого не вбивши, до лавки продавця цього вугілля. Гадаю, що в Індії на дорогах, як і в квантовій механіці, діяли зовсім інші закони фізики.

Я їв пончики, вивалені в алюмінієвому чані з маслом, заїдав їх рисом з карі, запивав ласі. Молоді чоловіки на вулицях ходили чомусь зграйками, як вовки, в джинсах, яскравих кедах і бомперах зі шкірзаму. Набриолінене їхнє волосся, зухвалі укладки в стилі 80-х, хижі погляди у споконвічному пошуку жінок. Подекуди хтось із них звалював у своїх справах на раритетних повоєнних мотоциклах боберах, що їх ще треба заводити педалями. Не знаю як жінок, але мене заводили саме такі мотоцикли з напівпогляду, бо це передусім гарно.

Всі навколо щось хотіли від мене. Хтось хотів продати часникових коржів і курку-карі, хтось напарював сувеніри, хтось визивався поголити, хтось переспати, хтось у тридорога провезти на тук-туці, хтось, звісно, й просто розвести на гроші. Гурти жіночок фотографувалися зі мною на вулицях, дівчата сором'язливо позирали, зграйки дітей бігали слідом. Якщо ви білий, а ще краще британець й у вас дефіцит уваги, і вам ніколи вже не стати силебретіз, то вам до Індії. Тут вас любитимуть.

Але попри цей карколомний успіх серед місцевих, мені не вдалося проникнути в жодну шпарину життя поза туристичними магістралями. Все тільки на продаж, і крім їжі нічого в цьому не прозирало справжнього. Життя Делі не впускало мене в себе, і я відчував, що посеред найпрекраснішої оргії в світі я фізично не можу кінчити.

Муки відсутності пригодницького оргазму переросли на нудьгу. А туристичні путівники відправили мене в Акшардгам — найбільший у світі індуїстський храм. Мармуровий палац обіцявся постати видовищем, котре

не поступилося б величі й красі Тадж-Магалу. Я вирішив добратися на таксі, і вже коли ми приїхали, пробираючись через пекло дорожнього руху, виявилось, що саме сьогодні храм вихідний. Я перепитав у водія, чи той знав про це. Й водій із розвеселою впевненістю відповів, що знав. На зустрічне запитання, чому він мені про це не сказав, долинула абсолютно логічна відповідь: «Ви мене не питали. Але храм працюватиме завтра. Хочете, я привезу вас сюди завтра?» Щось мені підказувало, що тиснути пересічною європейською логікою немає сенсу, тут працюють інші коди та паролі, й вони мені поки ще невідомі. Тож я вирішив пробувати далі: «Ви привезете мене безплатно?» «Ні сер, — легко й невимушено продовжував водій, — так само, як і сьогодні — за 500 рупій». Ось так у лоба вочевидь теж не працювало. «Ну хоч назад ти відвезеш мене безплатно, в якості компенсації?» — спробував я. «Ні, сер, назад я поїду вже за 600 рупій, ви ж бачили який трафік, дуже багато газу тратиться.» Ну що ж, логічно і заслужено. Я розплатився з водієм і пішов собі пішки шукати метро.

В далині, як міраж, тремтів у розпеченому повітрі Акшардгам, але я не міг туди потрапити, як не міг розкусити місцеві закони буття. Мене це виводило з себе. Тут вирувало стільки життя — воно ходило, спало, їло прямо на вулицях, а я перебував наче крізь вітрину від нього. Зате надибав шматок тротуару, що був викладений поряд траси з небезпечно-хаотичним рухом. Цей шматок, здавалося, абсолютно не потрібен нікому, хібащо мені, аби спокійно дійти й помислити до наступного перехрестя. А ще тут розклалися на яскравих клаптевих ковдрах жінка в жовтому сарі та двійко її дітей. Жінка готувала дітей до сну і щось їм розповідала. Й не було в цьому нічого особливого, просто сім'я вкладається спати на тротуарі посеред дорожньої розв'язки. Я жадібно розглядав їх, і жінка

між ділом спитала в мене, чи містер не дасть їй грошей. І хоч мені здається, вона й не чекала на відповідь, я, все ж вихований на європейських цінностях, вдостоїв її відповіддю, що, на жаль, ні. І вже ззаду долинуло те, що я вже десь чув: «Можливо, завтра.» «Так, — підхопив я — завтра, можливо, завтра.» Я так і не зрозумів, кого вона рятувала цією фразою, себе чи мене?

Проїхавши на метро, а потім пішки дійшовши до гостела, я почувався втомленим, голодним і розчарованим. Прямо як в дитинстві, коли батько вчив мене їсти краба-паука. Після годинного двобою з кусачками й міріадами тонких лапок волохатого й марного шматка хітину я був так само стомлений, голодний і розчарований, як і зараз.

На рецепції мене чекала все та ж дівчина, у якої я про всяк випадок перепитав про свій паспорт, але почув невблаганну відповідь: «Завтра.» Завтра, то й завтра. А сьогодні на мене чекала ніч по сусідству з невмілими спробами португальської чи аргентинської пари замаскувати свій неоковирний і невігадливий секс під простирадлом на верхній койці напроти. Взагалі, ці безглузді рухи тіла вимагали занадто багато енергії, тож я завжди зважував усі за й проти. Єдиною жінкою, яку я трахав з особливими зусиллями й ненавидів до глибини її капіталістичної душі, була моя дівчина. Тож я став думати про неї. Уявляв, як вона зараз злиться, як розкидає речі по своєму помешканню, де я з нею жив. Як викидає мої книжки, як складає громоподібні полум'яні промови, суть яких зводиться до єдиного: «щоб я здох і горів у пеклі». Я уявляв, як вона намагається мені додзвонитися, щоб залити ці вербальні міазми до моїх вух... І на моменті, коли я дійшов у своїй уяві до того, як вона не може мені додзвонитися, бо я викинув сім-картку, і мій індійський номер знав хіба що містер Нітін, я потягнувся рукою до свого члена. Він стояв

якісно й потужно. Як і мої сусіди, я спробував приховати свої дії під тонкими жовто-білими простирадлами. Але зрештою щось у мені переломилося — я все уявляв, як вона кричить і б'є телефона, як розбиває його об стіну, як складає наново лишень для того, щоб спробувати ще раз додзвонитися мені і знову розбити. Я пришвидшив рухи правої руки — не вистачало вологи, тож я смачно плюнув собі на долоню, наче розмазував той плювок по її обличчю. Ковзання по ніжній плоті стало гладеньким і приємним.

Далі я уявляв, як моя дівчина з подвійним іменем Анна-Марія здичавілою твариною носилася по квартирі, збираючи й викидаючи мої речі з вікна. Простирадло геть злізло із мене, схоже, я стогнав уголос, періодично підхаркуючи собі на руку й шумно ковзаючи по члену. Натомість вовтуження на ліжку навпроти притихло, ніби вони причаїлися під простирадлом і вичікували, який то буде в мене фінал? Від цього фіналу залежали долі королівств, кінчить чи не кінчить Дара, принц Ірландії? Й коли уявлювана Анна-Марія нарешті розплакалася від безсилля, що не може покрити мене добірною лайкою чи хоча б розчавити мені яечка своїм мініатюрним підбором, я кінчив. Королівства можуть спати спокійно, тепер усе буде добре, долю світу врятовано, мільярди можуть солодко спати, а з ними і я, з ними і я.

Коли я прокинувся, то зауважив, що спав, як у найкращих фільмах Пазоліні — голий, розкритий, як грецький бог або грецький горіх — неважливо. А от моїх двох сусідів вже здуло з кімнати. За сніданком я помітив двох, вони сиділи подалі від мене й лячно позиркували в мій бік. Це була якась зовсім юна пара наляканих дітей років 15-16-ти. Дівчинка геть білошкіра, з блакитними очима, білим волоссям, білими бровами, щось звиродніле прозирало в ній — така краса, яку легко сплутати з потворністю. А роз-

чавлені дитячі губи на півобличчя чомусь підштовхували надавати по них ляпасів. Я й не помітив, з яких пір став таким агресивним. Раніше вся моя лють виливалася лише на одну людину, на Анну-Марію, але тепер її немає поряд, і я вже готовий розпустити руки в бік невідомої наляканої дівчинки-альбіноса. Хлопчик же був утіленням мрій якого-небудь Альмодовара. Разючий контраст між білою шкірою й чорними широкими бровами, вугільними густими віями та неслухняною шапкою кучерявого волосся створювали абсолютно янгольський образ хлопця 16-ти років. Через моє безцеремонне розглядання дівчинка рвійно відвела свій погляд, у якому змішалися огида й страх. Ну а хлопчик раптом підвівся й підійшов до мого столу. Він дивився на мене зі злістю, в його очах палало полум'я праведного гніву. Я не розумів, що тут відбувається, чого цим дітям від мене потрібно, тож сидів спокійно й наминав свій ізраїльський сніданок — омлет-карі з гумусом, лавашем та купою трав і дивився в його гнівні прекрасні очі. «Я люблю її! Ясно вам?!» — нарешті випалив хлопець. «Ясно», — повторив я. «Ви покидьок!» — випалив хлопець іще. Я усвідомлював, що на це твердження відповідати сенсу немає, воно, власне, й не потребує відповіді. Я просто сидів, статечно жував свій лаваш і дивився, майже не кліпаючи, на нього. «Ви більше так не зробіте», — вже менш упевнено додав він. Я так і не зрозумів, хлопчина запитує, чи продовжує стверджувати? Але на всяк випадок вирішив погодитися. Тож я просто сказав: «Ок». Хлопець іще постояв трохи, а потім повернувся за свій столик. Він узяв дівчинку ніжно за руку, а коли вона повернула до нього своє вибілене мармурове лице, її очі виявилися спухлими й червоними від сліз. І тут я второпав, це й були мої сусіди по кімнаті. А їхні вчорашні силування, то не місіонерський нудний секс дорослих людей, а чуттєвий перший досвід

зовсім юних, майже дітей. І дуже імовірно, я їм цей перший досвід непоправно зламав. Що ж, я переборщив, але від цього мого усвідомлення навряд чи їм стане легше.

Поснідавши я пішов до рецепції, де стояв молодий безвусий індус в уніформі гостела. Я привітався, був дуже ввічливим, як-не-як я образив почуття дітей, тож провина спонукала мене тримати себе в руках. Але на підкреслено ввічливі прохання повернути мені паспорт безвусий хлопець відповів, що паспорт у сейфі в сусідньому кафе і все з ним добре. «Я не запитував вас, де мій паспорт, я знаю, що він у сейфі в сусідньому кафе, прошу його повернути», — намагався не грубіянити й не виходити з рівноваги я. «Але це абсолютно неможливо», — з якимось британським хамством відповів мені індус. За цим ішло моє не менш британське: «Чому?» Виявилось, що власника сьогодні теж уже нема, а сейф ніхто окрім нього відкрити не може. Отут я вже почав сердитися й пояснювати, що це зумисне викрадення, і мій паспорт є документом, котрий має бути тільки в моїх руках, і що можуть собі відсканувати копію, але оригінал повернути негайно. Та незворушний індус тільки дивився на мене з презирством. Я ледь не завив, це була якась безвихідь, мені не вдавалося хакнути цю систему. Я проревів, що «Я дуже-дуже нещасливий через це». Й раптом індус ледь не розплакався і з глибини свого доброго індуїстського нутра з кількома сотнями богів та божеств дістав для мене кілька втішних слів: «Мені так шкода». І вже зовсім радісно, наче знайшов вихід, додав: «Можливо, завтра власник буде». Тут крилася якась таємниця, в цих словах, і поки я ніяк не міг її збагнути. Тому на сьогодні здався й подзвонив Нітіну.

Нітін прибув дуже швидко, можливо, навіть надто. Ось так просто взяв і за десять хвилин після мого дзвінка стояв біля виходу з гостела на Мейн Базар, наче насправді

ще з учорашнього дня нікуди й не відходив. Я вирішив із порогу пояснити, що саме хотів би. Тож так і сказав майже дослівно: «Нітіне, я вчора нікуди не потрапив і нічого такого не побачив, я їв, я пив і мене розводили на гроші». Нітін запевнив мене, що сьогодні видасться мій найкращий день у Делі, до того ж, так зручно склалися обставини, що він якраз сьогодні вільний. І Нітін повів мене Мейн Базаром, звертаючи увагу на ті чи ті прилавки. Він зупинявся біля крамничок із сувенірами, грався з черевиками, схожими на дивана й з золотою бахромою, приміряв шапочки, розстеляв переді мною пашміни всіх кольорів. Я ж просто нагадав йому, що я хлопчик, бой тобіж, і воно мені абсолютно не заходить, ці кольорові яскраві шматки тканини по десять доларів кожна. Тоді Нітін почав канючити, що це може бути для моєї дівчини, в мене ж є дівчина. О звісно, є. І якби тут була Анна-Марія, ми скупили б весь цей скарб Нітіна. Тож поки він вже від мого імені торгувався з продавчиною в салатівому сарі, я уявляв, як би запахав увесь цей кольоровий крам Анні-Марії до горла. Щось середнє між розгодовуванням гусаків на фуа-гру й навчанням техніки глибокої горлянки. Цей капіталізм і ці надлишкові товари нарешті пішли би хоч кому-небудь ротом назад, хоча були всі шасни, що вона їх з'їсть і перетравить. Такий великий світ, в якому більшість бачила тільки сувеніри і «щось на пам'ять». Колись давно мій батько бував на Камчатці. Він казав, що їздив до долини гейзерів на свої очі побачити, як земля дихає парою. А потім Камчатку закрили, бо люди ледь не знищили її екосистему, розносячи долину по камінчику. Мій батько часто плутався у свідченнях, я навіть не певен, що він і правда бував коли-небудь у Росії, але він прищепив мені стійку нелюбов до людства.

Нітін повторював усе «Анті, Анті», звертаючись до тітоньки в салатівому сарі «тітонька». Він, усміхаючись,

із великим задоволенням вибивав у неї гарну знижку. Тітонька сміялася й наполегливо пояснювала йому, що це високоякісний продукт, і таких цін уже десь років як не знайти по всій Індії. Я розумів їх без перекладу. Зрештою, мені це набридло, я просто розвернувся й пішов геть. Уже десь напівдорозі з нетрів базару мене спіймав наляканий Нітін, а вслід нам кричала Анті в салатівому сарі, пропонуючи ще вигіднішу ціну, ну або насилаючи на мене три дні кривавого проносу — ю невер ноу.

Я раптом розкричався на Нітіна, що не хочу ходити по магазинах і купувати сувеніри, це не входить у мої плани, я хочу побачити справжню Індію, бідну, багату, брудну, розкішну, святу. Я не хотів казати цьому слизькому типові, що саме я шукаю, що я хочу пожити ним день, два, можливо, завжди. Я просто не хотів бути більше собою чи тим, що я знав про себе. Якщо не тут, у країні див, де ще я знайду те, чого сам не знаю, що?

Виляючи з ним на скутері в пошуках справжньої Індії, прямо під колесами машин, автобусів, напакованих по вінця, я думав, що належу до культури, яка змусила всіх переймати її правила гри. І начебто ми перемогли, правда?

День скінчився безплідними походами по храмах і туристичних місцях. Нітін навіть додумався зводити мене до ресторану з цілком лондонськими цінами. На скутері я нахапався достатньо пилюки й газу, і хотів просто повернутися до свого гостела. Життя в Делі й надалі не впускало мене в себе, і навіть провідник мій був цілком безпорадний. Мій поганий настрій передався й Нітіну — він ішов поряд, похиливши голову, й мовчав. Я переконаний, що він про щось та думав, але виглядав, як пес, що сумує разом із хазяїном. Я сам собі запулив віртуальну затріщину за такі порівняння. Хоча, коли цього ніхто не чув, то чи означає, що цього ніколи не було?

Перед самим входом до гостела Нітін раптом сказав: «Даро, ти дуже складна людина, тобі не хочеться робити добро». Я скипів від такого пафосу, яким мене годували от уже другий день. І закричав, прямо закричав і ще буцнув ногою картонну коробку, що тут саме під ногами дуже доречно валялася. «Я ні разу, от ні разу, не просив тебе робити мені добро, я просто попросив показати Делі, не срані крамниці й базари, не ресторани, а людей, як вони живуть, що роблять! Як ти живеш, Нітін?!» Я волав і не міг заспокоїтися. Нітін же стояв, як присоромлений клерк переді мною. Він знову косив очі кудись удалину, його зіниці вказували за вектором безкінечних прямих кудись за горизонт, де, дуже ймовірно, ці прямі таки перетиналися. Гадаю, так Нітін абстрагувався чи ховався від небезпеки, якою зараз виступав я. Чому він сприймав мене за боса, я сам не знаю. Але коли я накричався, Нітін холодно й беземоційно відповів: «Даро, ти хочеш бачити Індію? Базар, вулиці, храми — це для тебе не достатньо Індія? Добре, Даро, якщо ти так хочеш, завтра я тебе зводжу туди, де живу я. Спи спокійно, Даро». Й Нітін пішов, розчинившись у мороці хаосу Мейн Базару у своєму чорному дешевому костюмі й не такій вже і білій сорочці. Я придивився, доки не втратив його з поля зору — піджак був із чужого плеча, штани заширокі й замість ремня, пригадую, дуже охайно підв'язані мотузком.

На рецепції я на всяк випадок поцікавився станом моїх документів. За столом стояв той самий безвусий молодий індус. Я спитав його м'яким приємним тоном: «Чи немає часом нової інформації стосовно мого паспорта?» На що індус зверхньо на мене подивився й відповів: «Сер, за вашу відсутність нічого не змінилося. Власник приїде тільки завтра». «Значить, завтра», — я звикав, я поступово звикав нікуди не поспішати й нічого не очікувати. А на останок усе

ж перевірив одну свою здогадку: «Я не щасливий із цього приводу», — голосом, сповненим суму, заявив я. «Ну що ж, — видихнув незворушний безвусий індуc і натиснув у собі уявного тумблера. — Мені так шкода, завтра ми зробимо все можливе, щоб віддати вам паспорта». Виглядало нещиро, зате я переконався, що це працює. Етикет чи негласні правила, що б це не було, але я починав їх розуміти. Ну так я собі думав.

Перш ніж зайти до кімнати в гостелі, цього разу я навіть постукав. За дверима почувалася метушня й за кілька безкінечних хвилин мені відчинив скуйовджений підліток. Наскільки ж убогою видавалася ідея сексу в гостелі в такому вразливому віці, ще й на правду закоханим. Їм би трахатися, не озираючись, днями й ночами десь на городі в баби в оливковому чи виноградному гаї на розжарених грудках землі. Ні, треба було їхати за тридев'ять земель до індійського гостелу, де не приховасш від усіляких мудаків, типу мене, своє найцінніше.

Я мовчки кивнув хлопцеві, той виглядав розгубленим. Тож я відразу пішов на своє ліжко й так, як був зодягнений, брудний та голодний, ліг собі, відвернувся до стіни й робив вигляд, що сплю. Але краще б я на правду спав. Сьогодні між ними щось не ладилося. Дівчина врешті зовсім сховалася на горішнє ліжко й плакала. Тобто вона намагалася те своє жалюгідне хнюмсання приховати, але виходило ще сумніше. Я вже бачив ті її велетенські червоні очі сьогодні зранку, залиті сльозами. В такому чистому погляді дуже чітко відбивається твоя власна потворність. Не хотів її слухати й слухав, майже як музику.

Наступного дня я прокинувся дуже рано, але зауважив, що моїх сусідів вже не було. Проминув їдальню й одразу пішов штурмувати рецепцію. Завтра мало б настати нарешті сьогодні. Там стояла дівчина, та, що й першого

дня, тож я мав із нею справитися. Уніформа гостела їй не пасувала, вона скидалася на американську офіціантку в придорожньому кафе з фільмів Лінча. Але її темна шкіра, зрачки в кавові зерна, наполегливий макіяж і, головне, цей незрозумілий мені щасливий усміх в очах порушував увесь образ. Так не могла всміхатися жодна офіціантка в жодному придорожньому кафе Америки, тим паче в жодному з фільмів Лінча. Я не знав, звідки воно в них береться, те щастя, але воно вочевидь не було удаваним, і, що найголовніше, явно безпричинним.

«Доброго ранку, — почав я здалеку й одразу ж перейшов до суті. — Сьогодні — завтра». «Що, містере?» — вона без-
тямно привітно кліпала своїми іскристими вдоволеними очима, наче знущалася. «Завтра, — повторив я, — завтра було вчора й сьогодні теж завтра. — І раптом зрозумівши, що лунаю вкрай нелогічно, вирішив роз'яснити. — Паспорт, мені потрібен мій паспорт... І якщо він у сейфі в сусідньому кафе, і власник буде тільки завтра, то це завтра вже прийшло. — Я сам від себе ж і прикурював, і розпалювався і розгорався. — Я хочу, щоб ви пішли, ні, щоб ми пішли в те кафе, і я сам розкрию ваш сейф, а за потреби, й вашого хазяїна. Ви не мали права від самого початку його забирати. Тож просто віддайте паспорт. Ось так». — завершив я. «Звісно, сер. Ось ваш паспорт». — Дівчина вийняла із шухлядки паспорта й простягнула його мені. Я з недовірою поглянув на дівчину. Й хоча це найлогічніша дія з її боку, на яку я очікував іще два дні тому, мені тепер здавалося, що це найпідозріліша дія в усьому Всесвіті. Я сканував дівчину примруженим правим оком, де, за моїм власним спостереженням, ховався сканер незвичайних ситуацій. Сканер пищав, і в риму з моїм гороскопом на сьогодні застерігав комунікувати будь-як із доквіллям. «І все?» — спитав навіщось я й поклав документа до горішньої кишені

в сорочці, поближче до серця, запечатавши кишеню на тугу застібку гудзика. Дівчина посміхалася, наче нічого такого взагалі не сталося, і все це нормально. «А я все ж запитаю». «Запитуйте, сер», — далі спокійно вела вона. «Вчора й позавчора ви не могли віддати мені паспорта, бо власник кафе був відсутній і мав приїхати лиш наступного дня. Так?» — уточнював я кожну деталь, щоб вивести її на чисту воду. «Цілком так, сер». Потішившись, що вона була в моїх руках, сама того не відаючи, і вже попалась, я продовжив: «Сьогодні я підвівся ні світ ні зоря, ще не було й шостої ранку, але власника кафе вже чи ще немає в кафе, а паспорт мій у вас. Ви ж не могли потрапити до сейфу без хазяїна? Так?» Моя пастка майже закрилася. «Звісно сер. Власник віддав нам ваш паспорт ще раніше, ніж ви встали. Розумієте, він заковує продукти для свого кафе вночі й привозить на своїй машині під ранок. Залишає все на свою дружину і їде до аеропорту підбирати туристів. Ми рідко його бачимо, але він найнадійніша людина на всьому Мейн Базарі». А чого, логічно, подумав я і ледь не розплакався від того, що єдиний, кого тут підловили, виявився я сам.

Зрештою, паспорта я мав, а гроші носив із собою у внутрішній кишені обрізаних штанів. Все було під контролем, тепер я легко намацував і контролював власні кордони, ніщо не могло мене більше вивести з рівноваги. Але без чіткого плану на майбутнє мені нічого не дізнатися. Тож я вирішив, що пора потоваришувати з моїми співжильцями, вибачитися, допомогти їм і заручитися їхньою підтримкою в подорожі далі. Делі пора було покидати, я не міг розкусити це місто, принаймні, покищо. Але в їдальні хлопця з дівчиною не виявилось. Хотів запитати на рецепції, можливо, вони вже виїхали, але раптом мені подзвонив Нітін. Я розумів, що Мейн Базар ніколи не спить,

і я, зрештою, теж уже не спав, але майже сьома ранку — хто ж дзвонить так рано?

Нітін сповістив, що він уже прийшов і чекає на мене перед гостелом. Я вийшов, і як це буває в людей, що відчують якусь провину, буркнув йому, що ми не домовлялися, і взагалі, я ще не снідав. Нітін спитав, чи їстиму я те, що їстиме він, і я зрозумів, що сьогоднішній день обіцяє видатися цікавим. Спершу ми купили найдешевших самосів — конвертів із тіста — з картоплею й карі. До них в одноразових тарілках Нітін узяв нам щось схоже на розріджений бруд із бобами. Ми так і поїли на ходу десь під мостом. Потім сіли на Нітіного скутера й пробиралися на ньому поміж машинами, автобусами й далі за списком. Я вже майже не боявся, коли буквально торкався автобусів та інших скутерів ногами. Сьогодні мені подобалася ця близькість людей, повислі один на одному поверхи магазинів, базарів, жилих приміщень, що проносилися повз. Я навіть хотів нюхати спітнілу шию Нітіна, мені праглося більше життя без меж, не схованого, а тут таки, на відстані протягнутої руки.

Ми їхали довго, а потім, коли вискочили на міст, справа від нас постали міріади, як мені здалося, гаражів, що купчилися один на одному, напірали на сусідів і завалювалися на нижні гаражі. Це були нетрі, й, звісно, хто я такий, щоб не хотіти побувати всередині цього царства бідноти й занепаду?

Над величезною територією розвалених коробок-домів стояв дим. Посеред дня в немилосердному сонячному світлі він перетворювався на біле божественне сяйво, що вкривало нетрі. Я не міг приховати свого захвату. Ми в'їхали на територію цього зовсім іншого світу. справа від нас лишився цілий вал сміття, він огортав нетрі у свої смердючі об'їми, як фортифікаційна споруда. Від нього

тягнулася невеличка площа, вся покрита поліетиленовими пакетами. У моїй голові пронеслося «як на Камчатці» й «так задихалася земля». Вони шаруділи й раз по раз злітали в небо, як повітряні змії. Десятки мутно-перламутрових пакетів виблискували на сонці й піднімалися з вихрами дрібного піску та сміття вгору. Діти зграйками бігали за ними й сміялися. Мені здалося, я ніколи не бачив таких щасливих дітей.

Взагалі-то я збирався знайти тут скорботу і відчай, але все було таким яскравим і таким живим. Ми проїжджали розвалені халупи з цегли, пофарбованої в яскраво небесний колір. Небо ось тут прямо під ногами лежало, дефрагментоване на цегельні пікселі, а в його периметрі сиділа жінка в канарковому сарі й темно-зеленій накидці. Вона перебирала якісь продукти у великій тарелі, а поряд неї повзали діти — жінки й діти тут завше ішли в парі. Для мене це ніколи не виглядало так очевидно. В Дубліні жінкам не обов'язково мати потомство, ніде, де я бував, жінкам не обов'язково... Анна-Марія взагалі ненавиділа спиногризів і, чесно кажучи, в наші з нею двадцять вісім за два роки стосунків у нас жодного разу не трапилося сексу без презерватива.

Ми повільно петляли на скутері Нітіна в лабіринті нетрів, ніби занурювалися все глибше й глибше, проїзди ставали все вужчими, а халупи все щільніше насувалися одна на одну, все більше людей сиділо на проїздах-вулицях, щось шили, прали одяг у тазях, виливали й викидали непотріб прямо під ноги. Діти бігли за нами галасливою зграйкою, вітаючись із Нітіним і щось питаючи в нього. Золотисто-коричневі хлопчики з вугільцями щирих та усміхнених очей у самих тільки коротких штанцях бігли поряд зі скутером. Вони щось кричали й уважно роздивлялися мене, давали мені п'ять на ходу. Жінки налякано озиралися й звали

своїх дітей, ті рідко коли їх слухали. Чоловіки в простих льняних сорочках і штанях вітали мене. Скільки радості носилося в повітрі! Мабуть, стільки ж, скільки й сміття.

Нарешті ми загальмували серед низки жовтих і темно-червоних коробок-будинків біля однієї з халуп. Мені здалося, вони взагалі з картону. Ми зупинилися біля того, що мав вигоріло-бордовий колір. Напроти сусіди, трое-четверо чоловіків, щось варили в чані. Маленька замурзана й напрочуд гарна дівчинка сиділа на підлозі біля них і ляпала по піску руками.

Нітін припаркував свій скутер і якимось недобре зиркнув у бік тих чоловіків із варивом. Поки він прив'язував свого скутера, я зазирнув мимохідь до сусідньої коробки-будинка — там прямо на вході зліва жінка варила щось на маленьких конфорках, а позаду неї в тому ж приміщенні двоє смішних пацанів років десяти й тринадцяти приймали душ. Тобто просто намилювалися, а потім зачерпували воду з великих бутлів і зливали її один на одного. Пацани, побачивши мене, почали сором'язливо усміхатись і ховатися в темінь ванно-кухонного кутка, лишень білки їхніх очей та зуби виблискували усмішками. Взагалі, я не розумів, чому тут усі усміхаються — знову в мене не складалося два плюс два. По всьому Делі плескалося багато сонця й так само багато радості, навіть коли очевидних причин для неї немає й не могло бути.

Нітін прочинив двері до своєї халупи, щось прошепотів, схоже, комусь помолився і, ввімкнувши світло — лампу на вервечці, що звисала згори, запросив мене всередину. Я почав заходити дуже обережно, поки Нітін кинувся запалювати аромапалички й протирати коштовну дерев'яну скриньку зі складним різьбленням візерунків. Скринька висіла на стінці в глибині будинку-коробки, де, судячи з ліжка, містилася спальня. Вона відчинялася двома поло-

винками, наче вікна віконницями, що були пофарбовані в золотисто-зелений. А всередині сидів бог. Який бог, я не міг ідентифікувати, але це був дуже гарний бог із якогось непростого каменя з багатьма руками. Так на око я би сказав, що в цій халупі то була найкоштовніша річ, та й взагалі виглядала вона, як щось дуже дороге й цінне. Нітін запалив Коштовному Богові теж арома-паличку й розвернувся нарешті до мене, промовивши майже з викликом: «Тут я живу, Даро. Це мій дім. І навіть якщо я дуже вдячний за те, що він є у мене, мені кортить іншого, справжнього. Тому я змушений тяжко працювати, моя родина і я — всі наші кошти йдуть на те, щоб я закінчив бізнес-коледж і знайшов хорошу роботу. Я дуже старанно вчуся, і я хотів показати тобі гарну Індію в надії, що ти наймеш мене». Я присів на єдине місце, куди тут можна було присісти, — на ліжко. «Найму, Нітіне? Ким же я тебе найму? І чому я?» — зараз я думав, що даремно так на нього кричав, навіть якщо він мені й не подобався. «Секретарем. Чому б тобі не найняти мене секретарем? Хто робить тобі розпорядок дня? Хто стежить за тим, щоб ти усе встигав? Хто турбується тобою, Даро?» Я подумав трохи і сказав: «Ну раніше це робила моя дівчина, але її тут немає. І, Нітіне, я мушу робити це сам, у мене не вистачає грошей, аби платити за таке. До того ж, я не знаю, куди мені треба встигати тепер». Нітін помовчав, а потім зробив два-три середніх кроки до виходу й заявив, що зготує нам обід. Я подякував і подивився вгору на Коштовного Бога в серпанку курива арома-палички. Я не збирався його просити допомогти Нітіну вирішити проблему з роботою, а мені зарадити з питанням, що в мене немає питань. Але під впливом арома-чаду я став обережно перебирати губами, майже несвідомо. Наукові університетські знання позбавили мене можливості вірити в Коштовних Богів із дерева, мармуру чи золота, натомість

повісили на мене й тільки на мене тягар відповідальності за все, за все-все, що я роблю. За сотні тисяч поколінь генів, котрі безперервно передавалися протягом історії. І хто я такий, щоб зупинити цей переможний хід ДНК на собі? Я приїхав до Індії прочистити собі мозок, а натомість застав себе в халупі десь в нетрях Делі за молитвою невідомому мені богу. Хоча всі боги однаково невідомі.

Тож я вилаявся про себе й вийшов на вулицю. В лункому синьому небі неспішно кружляли мутно-перламутрові поліетиленові пакети.

Напроти чоловіки в чані доварили своє вариво й, усміхаючись, попивали його. З чана досі йшла пара. Я, мабуть, витріщався на них непристойно довго, тож чоловіки почали тицяти чашку з напоєм. Мене лякала антисанітарія довкола, та чоловіки так наполегливо тицляли мені вариво, що я подякував і взяв його. Вони дуже розвеселилися, один із них поплескав мене по плечі в розумінні: «чоловік». Вони затягли мене поближче до своєї халупи й узяли до щільного чоловічого кола. Вони пили, і я став пити. Вариво було геть гидким, я скривився. Чоловіки почали сміятися, вочевидь, їм воно теж здавалося гидким. І хоч запах щось нагадав, я не міг його розпізнати за каскадом спецій. Вони стали заохочувати мене випити все до дна. Я скривився, зібрався з духом і випив. Навіть скрикнув по завершенні, чоловіки аплодували й кричали англійською «Так!» І «Гуд!». Раптом вийшов Нітін і, грубо лаючись, із криками кинувся до нас. Він буквально відібрав мене в них і став кричати. Вони всі так жажливо перекрикувалися, наче от-от мали б підставати звідки-не-визьмись бамбукові палиці й забити один одного до смерті. Але зрештою в лайливому дискурсі Нітіна прослизнуло магічне слово «поліція!» й чоловіків як вітром здуло.

Тоді Нітін кинувся до мене, я ж настільки був у полоні фантазій із бамбуковими палицями, що інстинктивно закрився від нього руками. Здається, я навіть присів. А Нітін присів на почіпки біля мене й почав продиратися у вузол моїх рук, що я ними закривався від палиць, яких не було. Чи то пак рук моїх не було, чи Нітіна... Я чітко почув і сприйняв його промову: «Ти не можеш приїжджати сюди, наче ти в цирку. Якщо ти дуже добрий, люди можуть подумати, що тебе можна обманути, й тоді вони надурять тебе, Даро. Вони обов'язково надурять тебе, якщо побачать, що ти не достатньо сильний». Нітін гриз палець і не дуже дивувався тому, що я не вилазив зі своєю напівйоївської скрутки, бо чогось мені викручувало все тіло. А от я здивувався, коли захотів йому щось відповісти, а саме, що я в принципі ще той мудак і можу за себе постояти, й от ці от промови на груді сміття мене не надихають. Але я не зміг. Слова народжувалися, та не виходили з мене, наче звук перетворювався миттєво на мильну кульку. «Ти маєш бути дуже обережним. Ви всі такі ввічливі й добрі, ходити милуєтеся помийками, рятуєте бездомних собачок, котиків, знімаєте на відео «екзотику». Звісно, перша ж згряя бездомних голодних дітей потягне всі ваші гроші. Бо їм нічого їсти, Даро. Ось таку ти Індію хотів, щоб я тобі показав?!» — Нітін розвернувся нарешті до мене і второпав, що тут щось не так. Я визирав на нього з-під власної ж руки, а ліктями прикривався від сонця.

Раптом із-за будинку Нітіна повалив дим. Він кинувся туди, а на мене сунула полум'яна фігура якогось демона, вона все розросталася, і я вже припав із криками до землі, й приступ різкого болю розірвав мені живота. Мене враз знудило. Цівка слини тягнулася безкінечно довго до землі, але блювота мала криваве забарвлення, а з губ просто тобі стікала кров. І тут я усвідомив, що реальність давно вже

стробить у моїх очах, то звужує фокус із затемненням по краях, то розширює. Від цього нудило ще більше. Я спробував подивитися по боках — люди бігли, хапаючи дітей на руки, звідусюди валив дим, піднімалися крики, що хвилиною стихійного лиха розкочувалися нетрями. Дім Нітіна палав, самого Нітіна ніде не було видно, мене ж оббігали нажахані індуси, штурхаючи й штовхаючи. Я теж узявся бігти, але раптом мене смикнуло в напрямку дому Нітіна.

Досі не можу зрозуміти, як я встрибнув до палаючої коробки, вогонь лютував в її нутрі. Миттю я кинувся до спальні й почав відривати від стіни оселю Коштовного Бога. І навіть за нормальних обставин це було б важко зробити, Нітін добротню прибив її, щоб не звалилася йому на голову. Й хоча я тягнув з усіх сил, полум'я підбиралося до заставок бога, а до мене підбиралися болючі незносні спазми живота, після яких наступав момент очищення, в буквальному сенсі очищення мого організму від того, що там не зрослося в мене всередині. Тож я блюванув для сміливості на те, що було ліжком і, зібравши всього себе в єдиному пориві, з риком, упершись ногою в стіну, потягнув бога на себе. Оселя зі шматками деревини відірвалася, й ми з нею впали на підлогу. Там неабияк пекло, довелося без особливих рефлексій вибігати з тої чортової халабуди.

Надворі я відчув масштаби лиха — горіли вже цілі плантації таких халабуд, як у Нітіна, люди бігли, істерично шукаючи вихід зі щільних обіймів лабіринту нетрів. Реальність то звужувалася, то розширялася всередині мене, а з нею й потяги блювати. А потім світло різко вимкнулося. Й усе.

Третього дня в лікарні я вже склав собі реконструкцію з подій останніх днів. Нітін привів мене сюди й лишив — при мені немає ні важкоповернутого паспорта, ні грошей, зрештою, цього варто було очікувати. Він бо сам рекомендував не розслаблятися й нікому не довіряти. Схоже, тут

і правда дуже небезпечно виглядати слабким. Ввічливим значить слабким. Добрим значить слабким. Незлим значить слабким. Слабким значить слабким. У голові роїлася тисяча й одна причина бути слабким. Раптом я зрозумів, що вся лікарня, все це гробане відділення дивиться на мене. Пацієнти, їхні родичі, лікарі, всі вони дивляться на мене своїми глибокими печальними очима. Наче вони приречені, і я з ними теж. Але я навіть не звідси, я не хочу вмирати! Я не хочу тут умирати.

Півдня мене знову вивертало. Лікарі крапали мені глюкозу, здається, я блював уже нею. Подивився на свого білого сусіда, можливо, американця. Його дуже сильно трясло. Здавалося, що нам із ним стає тільки гірше. Я спробував поспати, але реальність крутило за заплющених очей, а за закритих крутило мене. Наче вивернута дзиґа — точкою опори ставала темна зона за заплющеними очима, а мене носило навколо неї, і це було незносно. І я знову побачив Гіту. Тепер вона йшла в зеленому сарі, шкіра туго обтягувала її скальп, котра, здавалося, от-от мала луснути на вилицях та підборідді, оголюючи залатане м'ясо. Крізь неї проступали риси смерті, наче привид Геловіна, Гіта дивилася прямо на мене, вона попереджала, вона видавала флюїдами свою азбуку Морзе — я мав забратися звідси. Мав забратися якомога швидше.

Після виблюваної вечері я перебував у напівсні. Й коли все стихло, зовсім стихло, я почекав іще. Схоже, охорони не було, та й нашо? Охорона потрібна там, зовні, від надлишку людей, що хочуть потрапити сюди, до лікарні, бо тих, хто прагне звідсіля втекти, не було. Окрім мене, звісно. Я хотів на волю, хотів до свого гостела, дати собі раду, а потім знайти Нітіна й вибити з нього всі його органи. Гадаю, надходив ранок. Тут якось чітко розумієш, що десь по всьому континенту прокидаються джунґлі.

Я обережно піднявся, благо в шлунку почався період затишшя, мирний благословенний штиль. Спершу ледь не впав — так ослаб, повиривав усі голки із себе, що вони мені кололи? Що крапали? Тишу щоправда порушував один звук — звук цокотіння зубів американця. Він не спав і спав одночасно, перебував уже там чи ще тут, сказати було важко. Тож я вирішив, що врятую бідолаху, нам треба тікати удвох.

Я спробував підняти його. Не зважаючи на те, що він майже не їв і постійно перебував у лихоманці, виявився збіса важким. Мені промайнуло, що одному втекти буде набагато простіше, але американець був таким само, як і я, і відчувався майже другом. Тож я потяг його по коридору, зупиняючись то тут, то там. Лікарня не могла бути такою великою, як оце я йшов. Американець із комплекцією регбіста, навіть дуже схудлого і ще трохи й буквально при смерті, все ж тягнув на тушку молодого бичка. Чи не дуже молодого, я ніколи не бачив корів до Індії наживо, не те щоб зважував їх чи брав на руки. Й хоча американця я теж на руки не брав, але саме зараз подумав, що варто спробувати. Тож я обережно поклав його на підлогу. І якби хтось міг відкрити один із тих кабінетів, котрі я проходив сантиметр за сантиметром, він чи вона спостерегли б до болю абсурдну картину. Двоє смертельно білих людей намагалися зіпнутися на ноги: один із них беззвітно трусився на лікарняній підлозі, а другий намагався його припідняти, ставши навколішки біля нього. Я просунув під нього ноги й любовно виклав його собі на руки в формі Ісуса-Марії «П'єти» й так і завмер, схиливши над ним голову. Лікарняний порожній коридор поблимував холодними синюшними лампами, що явно на ніч були прикручені й скуппо видавлювали із себе холодне світло.

Часу лишалося не так і багато до світанку, тож я спробував підвестися й підняти американця-Ісуса з коліна. З мене вирвалися здушений стогін і потужний видих, з яким, здається, легені захлипнулися назад, але я встав. І непропорційно великий масивний американець, що перетинав перпендикулярно мою худу анорексичну вісь по лінії пояса, розтягнув мені м'язи на руках. Біцепс епілептично затрясся. За секунд п'ять ми з гуркотом завалилися на підлогу.

Я завмер, розумів, що все пропало, такий шум по всій лікарні вночі — зараз до нас збіжаться санітари. Хвилин зо п'ять я прислухався до тиші, до рідкісних стогонів хворих, ще до якихось звуків, аргументацію яким мій мозок відмовлявся видавати. Ніхто не біг, щоб упіймати й зупинити нас. Ніяких решіток на вікнах, ніяких ботоксних медсестер і тим більше ніяких індіанців - культурні альянзи не давали мені й кроку пройти спокійно.

Я вирішив тягнути американця за руку по підлозі. Добре, що на ньому була якась приємна, можливо, шовкова тканина, яка допомагала ковзати його в бік виходу. А вихід таки намалювався наприкінці коридору. Я тягнув із усіх сил, щоправда, побоюючись, що такими темпами відірву своєму другові руку. Цікаво, коли він отямиться, він подякує мені? А якщо прийде до тям безруким? У такому разі подякує? Віддаючись солодким роздумам про подяку мені врятованим другом із рукою чи без, я дістався столика, за яким сиділа медсестра. Тож я вирішив, що найкраще буде прошмигнути непоміченими. Влігся на спину, взяв упритул руку американця й, відштовхуючись ногами від підлоги, почав одночасно просуватися вперед і тягти дружбана за собою.

Не знаю скільки часу зайняла ця недоладна втеча, але поповзом ми таки дісталися дверей лікарні. Вони виявилися замкненими, я смикнув на себе у відчаї ручку, по-

висши на ній, наче мені відняло ноги, й позирав згаслим поглядом, повним розпачу, на зсірілу вранішню даль ген за межами в'язниці. Найбільше мені було соромно перед моїм другом американцем, я не зміг його врятувати, хоча й обіцяв. Раптом чиясь рука неквапом відчинила нам двері. Я розвернув на нашого янгола-рятівника погляд, сповнений сліз удачності, — то була та сама медсестра. Сонна, спокійна, вона позіхнула й запитала мене на цілком адекватній англійській, чи потрібна нам допомога у виході, може, крісла для слабких пацієнтів? Я застиг на мить у повній фрустрації — а що так можна було? Медсестра і справді скидалася на янгола, з-за потилиці її осявали коридорні лампи денного світла, сонне приємне обличчя м'яко всміхалося й навіть світилося.

Ми разом всадили американця на крісло й вивезли на лікарняне подвір'я. Там спочивали на лавках та й просто на асфальті строкато вдягнені індуси, жінки, наче голуби, вкривали свої голови кольоровими сарі, як крилами, й так і спали. Всі вони, щойно лікарня відкриється, штурмуватимуть її, щоб потрапити до лікаря, ми ж мали будь-що вибратися на волю. Медсестра спитала, де наш транспорт і чи нам точно можна виписуватися. І тут мені стало зрозуміло, вона от-от второпає, що й до чого. Я сказав, що там за рогом лікарні стоїть наше таксі. Й попросив її почекати тут, я миттю поверну качалку.

Щойно я зник за рогом, як пустився бігти, штовхаючи крісло з безтямним американцем поперед себе. Попри всі негаразди, болі та спазми і все на світі, я почувався таким легким, наче в мене з'явилися крила. От що свобода робить із людьми. Я виринув із темної вулиці на якесь світло, світло ліхтарів та нічних кіосків. Подекуди там стояли люди й здивовано дивилися нам услід. Я мчав повз них із лікарняною коляскою дуже швидко, принаймні так

мені здавалося. Та рано чи пізно я мав би зупинитися й подумати, а куди я так поспішаю? Де ми перебуваємо? І як нам потрапити на Мейн Базар? Так і сталося. Більше того, звідки я прибіг і де була лікарня, це я теж не зауважив. Американця трусило ще більше. Тепер я уповільнив свою ходу, відчув, одночасно біль, холод, голод, розпач, відчай та безнадію. З останніх сил штовхав американця уперед. Як ніколи мені стало страшно за себе, за нас обох. Я намагався подумати, що й коли пішло не так? Але в нинішньому стані розкласти цей пасьянс «косинка» в мене не було ніякої змоги. Ми зупинилися інстинктивно біля лавки з часниково-сирними коржами, вони ну дуже сильно й смачно пахли та подразнювали всі рецептори моєї душі. За такого коржа я був готовий віддати все, що завгодно, навіть свого найкращого друга американця...

«Вам потрібна допомога?» — раптом індус у темно-зеленій чалмі й золотистому платті спитав мене. Спершу я навіть подумав, що він галюцинація, так несподівано було зустріти подібне спокійне, виважене обличчя. «Перепрошую, що?» — перепитав я, бо справді не дочув. «Я бачу, вам потрібна допомога, чим я можу вам допомогти?» Гадаю, ми явно були в біді, а скоріше, в глибокій, дуже такій темній і безперспективній біді... Моє обличчя у відображенні вітрин лякало надлишком синього й трупних плям під очима, а друг мій трясся в лікарняному візку. «Нам потрібно потрапити на Мейн Базар, там наш гостел..., але так сталося, що в нас немає ні грошей, ні документів, ні телефонів із собою...» — я намагався лунати й виглядати якомога презентабельніше. «Ми проїжджатимемо Мейн Базар, можемо вас там висадити. Що скажете?» — індус у цьому золотому платті виглядав ще одним янголом. На голодний шлунок я був дуже сентиментальним, тож, намагаючись не розплакатися, ствердно відповів вдячним

тремтливим голосом, що: «Ми були б дуже вдячні. І якщо це не обтяжить нашого благодійника, чи міг би він пригостити нас часниково-сирним коржем на додачу?»

В мерседес-лімузин кілька індусів у традиційному одязі спакували спершу нашу коляску, потім американця, за ним мене й пакунок із часниково-сирними коржами. Як же було добре їсти, за останні три дні я майже нічого не їв, окрім глюкози й води, і то по вені. В середині лімузина виявилось тепло і зручно, таке враження, що ось ці шкіряні сидіння вже ставалися зі мною колись дуже-дуже давно, в іншому житті. Благодійник у чалмі й золотому платті дивився на нас з американцем великим теплими чорними очима, в них раз-по-раз проскакувало співчуття. З такими очима й пакунком гарячих, щойно спечених, сирних коржів я був готовий їхати хоч на забій. Останні дні навчили, що тепло, приємно і смачно буває далеко не завжди, це не гарантований мінімум, а ще й яка розкіш.

«Що з вами сталося? Це з вами зробили індуси?» — спитав добрий наш благодійник. Я відповів чесно: «Зараз важко сказати, але скоріше за все». Він відсів розчаровано назад, вгніздившись у м'яку спинку крісла, а потім пронизав мене своїм гострим поглядом: «Так не можна. Треба бути завжди дуже обережним. В Індії багато хороших людей, але багато й поганих. Так само, як і по всьому світі, в Нью-Йорку чи Лондоні, всюди є свої небезпеки. Там ви їх уникаєте, але чомусь тут вам здається, що все має бути шанті-шанті, мирно й прекрасно. Не можна видаватися слабким. Тут не можна». Мені здалося наче зі мною розмовляв дуже впливовий і на десяток соціальних сходинок вищий Нітін. Я німо погодився й підсвідомо підготувався до якогось уроку, що мені фізично продемонструє цей прекрасний чоловік. Зрештою, то було б логічно, мабуть, саме так працюють закони Всесвіту: закон карми, закон сили й закон покарання.

За тонованими вікнами вже посіріло, це була година четверта ранку. Лімузин зупинився й нам відчинили двері, всадили американця у візок і допомогли вибратися зі шкіряних сидінь мені. Індус визирнув до мене з машини й наостанок сказав: «Бережіть себе. У світі багато добра». Сказав і поїхав. Я стояв розгублений, скуйовджений, без орієнтирів, вказівників і без землі під ногами. Тобто фізично піді мною, звісно, лежав асфальт Мейн Базару, котрий виглядав майже порожнім цієї вранішньої години, тиша дзвеніла у вухах, вулицю оповивав ранковий серпанок-смог. До цієї сигаретної хмари вологи й міської життєдіяльності вливалися, як перевернуті водоспади, поодинокі димки від лавок із їжею, що чи починали відкриватися, чи закривалися, чи просто безупинно працювали на пожиток заблудлих о четвертій ранку делійських душ. Я посунув возика з американцем уперед, він якось притих, я вирішив, що тепло лімузина справило лікарський ефект і на цього пацієнта. Ніколи не було мені так важко його штовхати. Моє тіло хотіло під ковдрочку, хотіло виключитись у безпечному місці і встановити режим регенерації. Навколо проходили поодинокі худі жилаві чоловіки в темних гуді і в капюшонах, натягнутих на обличчя. На узбіччі валялося сміття, рештки їжі, їх неспішно підбирали волохаті бездомні корови. Сіра безнадійна пелена, наче іній, вкрила цю вулицю-свято. Раптом десь за рогом почувся цілий каскад дрібних вибухів, одна за одною вибухали петарди, лишаючи по собі густий дим та іскорки червоної радості. А слідом за ними на Мейн Базар ввірвалася компанія веселих індусів із піснями й танцями. Вони били в барабани й запускали по ходу феєрверки. Весь цей балаган пронісся перед нашими очима і зник, наче його й не було, в наступному підворотті. Я ж дотягнув американця до гостела.

На рецепції спав безвусий зверхній хлопець. Боже, який же я був радий його бачити. Не мав змоги в'їжджати далі з візком по сходах, тож вирішив його лишити тут. А якщо візка і вкрадуть, то так тому й бути, він уже був крадений. Я підпер собою американця й обережно побрів. Він був незвично гарячий і вже давно не трясся, я поспішив донести його до ліжка. Бог із ним, що я не мав більше грошей, зателефонуя Анні-Марії, вибачуся й попрошу вислати. Звісно, відразу не подіє, але якщо скажу, що підхопив якусь кишкову холеру та блюю кров'ю, вона може й сама приїде на це подивитися. Мабуть, я дійшов до крайньої межі виснаження, оскільки хотілося побачити Анну-Марію лишень для того, щоб обійняти її.

Коли я проносив свого розпашілого друга повз рецепцію, безвусий індус прокинувся, повів одним набряклим оком у мій бік, зауважив, що це я і що не один, і хотів був заперечити. Та я перебив: «Все поясню й заплачу за друга. Але завтра». Індус відчув якусь підставу й докинув навздогін: «Я не щасливий із такого перебігу подій. Ви не можете зникати й приходити з незареєстрованим... чоловіком посеред ночі!» — він, виявилося, вмів кричати пошепки. Виявилося, я теж, тож крикнув йому: «Мені правда дуже шкода, завтра цього чоловіка й ноги тут не буде. Добраніч».

Я вклав американця на нижнє ліжко, де було застелено. Сам же піднявся на горішне, зауваживши що мої сусіди-підлітки сплять, повідвертавшись до стінки кожен у власному ліжку. Дарма вони так, мене ж стільки часу не було...

Під ранок я заснув і мене стали мучити кошмари. Я ніс довгими, безкінечними коридорами на руках скривавлену Анну-Марію й безрезультатно кликав на допомогу. Вона сходила вся кров'ю й діставала з піхви якісь чорні згустки. А на прощання, коли мене вже вивітрювало зі сну реальністю, що активно втручалася, вона всміхаючись сказала: «Краще

здохнути, ніж народити від тебе дитину». Я прокинувся в холодному поті, з мене буквально все лилося й липло, і хоч на вулиці та й всередині дуже пекло, мене трусило від холоду. Я сконцентрувався й побачив перед собою сусіда, що стояв на ліжкових сходах і надобережно будив мене. Й хоча лице його перекошилося страхом, біллю й огидою, він усе ж чомусь сильно зрадив, що я розплющив очі й спромігся сфокусуватися на ньому.

«Містере, ви живий? Ви ж насправду живий? — і він зирнув униз до своєї подруги-альбіноски, що сиділа й обіймала колінця. — Цей живий, Арлін!» Арлін значить, яке цікаве ім'я. Ці двійко ставали мені все цікавішими й цікавішими. Але що означає «цей?» І тут я згадав про свого друга американця, істерично почав підводитися. «Вам справді нормально встати? Ви кричали всю ніч, тобто весь ранок, а потім увесь день. Я Педро», — кучерявий гарний хлопчина простягнув мені руку. Я ледь підняв свою йому відповідь: «Дара». І ліг назад, нікуди мені поспішати, краще вилежатися. «А що там мій друг унизу? Йому покращало? Він уже прокидався?» — запитував я спокійно, потираючи обличчя. А от Педро занервував і став закушувати губи, наче не знав, як мені сказати таке: «А він помер». Я не хотів підніматися, мене так розмазало по ліжку, як масло тонким шаром по теплій грінці. «Як помер? Він же ж був живий. Я його врятував. Він не міг... неможливо», — я промовляв це так спокійно й повільно, що могло здатися, ніби в мене відпав якийсь кусок хромосоми, і я втратив частину своїх когнітивних здібностей та емпатію, зодно, розгубив на шляху... Арлін закричала знизу: «А от так, здох твій дружок! Здох і надувся, й тепер тут смердить. Злазь і роби з цим що-небудь, а то ми викличемо поліцію!» Педро рвучко обернувся до неї, вони переморгувалися, мені здалося, що він за мене, а вона от проти.

Попри приступи нудоти, я зліз і переконався на свої очі, що мій друг американець помер. Він і правда почав смердіти, тож я таки спорожнив набитий сирними коржиками шлунок собі під ноги. Арлін із писком відскочила й почала раптом істерично плакати, з нею стався якийсь нервовий напад. Я спокійно подивився в її бік, її тіпало в кутку, й вона щось торочила, схоже, іспанською. Приголомшений Педро кинувся її заспокоювати. Він дивився налякано то на калюжку рідоти з кров'ю, то на мене, відшуковуючи бодай якісь сліди реакції на моєму обличчі. Але ні, їх там не було, я вже зрісся із цим блювотинням. Якщо мене коли-небудь попустить, можливо, я навіть сумуватиму за ним. Поки підлітки билися в істериці, я обшукав свого друга, він залишив для мене прощальні подарунки. Він мав гарного американського паспорта. Його звали Гарі. Тепер так звали й мене. Гарі. Ні, мені не пасувало, але в мене не було іншого вибору. Зрештою, фотопортрети були навіть схожі. Це зараз Гарі виглядав, як закабанілий гравець у регбі з короткою стрижкою. Але навіть Гарі колись був юним і романтичним. Коли він робив своє фото на паспорт, то мав так само, як і я, довге хвилясте волосся. Його риси обличчя виглядали м'якшими, жіночнішими, ніж зараз. Тож я цілком міг бути тим Гарі, що на фото, чи той Гарі цілком міг бути мною, білим красенем ірландської землі. Гарі також передав мені сто баксів, які тут у паспорті й лежали. Я аж скрикнув від радості. І все те поклав собі до кишень. У Гарі не було більше нічого, окрім мисливського ножа. Як показав мій досвід і, мабуть, досвід Гарі, така річ ніколи не буде зайвою. Ножа я теж поклав собі до кишені.

Арлін кинулася до мене в істериці: «Ви! Ви демон! Ви його вбили! Ви вбили його, а тепер обкрадаєте. Я вас ненавиджу! Ненавиджу!» — й вона вибігла з кімнати. Це могло для мене погано закінчитися, тож я затримався на

секунду біля Педро, щоб зазирнути в його прекрасні очі та сказати, як чоловік чоловікові: «Її треба наздогнати!» Й ми побігли.

Чи то разом побігли, чи то наввипередки, може, він вирішив, що я і її вб'ю. Добре, що Арлін не кинулася на рецепцію, а в істериці, захлинаючись сльозами, побігла геть на вулицю з гостела. Ми бігли за нею. Вона ревіла, кричала й привертала увагу. Щоправда, Арлін і без цього привертала б увагу — ніжна білявка з волоссям у тугому хвості, кольору найніжнішого курчатка, з білою, майже прозорою шкірою, алергічно червоними очима в воді й солі і почервонілими вилицями. Ну й, на додачу, в короткій спідничці. Вона збивала людей, падала, піднімалася, істерично озиралась і кричала. Педро добіг до неї першим і став її заспокоювати, міцно тримаючи в обіймах. Схоже, малявка була або супер-психованою, або на щось солідно хворою. Такий темп був не для мене, але я старався, як міг, бігти за ними... й раптом врізався в Нітіна. Наші очі зіткнулися. Ці його підлі улесливі й засцяні очиська! Як вони мене бісили зараз! Я вже міг не стримуватися, він дратував із самого початку, а тепер, коли мене кинув, пограбував і хотів убити, тепер я міг і все йому сказати.

Я почав кидатися на Нітіна, як Арлін на Педро. Я ричав, кричав і намагався його вдарити. Але я був настільки слабкий, що просто падав йому під ноги. Роззяви вже зібралися як навколо Арлін, що билася в істеричній епілепсії, так і навколо мене з Нініним. «Віддай мій паспорт! Сука! Я тобі вірив! Сука!» — я витирив скривавлений рот, із мене все виходила й виходила якась рідота. «Це ти мене отруїв! Ти!» — кричав я. «Заспокойся, Даро. Я не робив такого! Я приніс тебе до лікарні...» — й на цих словах я проткнув Нітіна ножем, гостро зблизившись із ним у смертельних обіймах. А Нітін склав мені на спині свої розчепірені руки

і дуже міцно обійняв, усміхаючись. Натовп почав нам аплодувати, буцім-то ми помирилися. А коли я відчув на своїй руці щось мокре й тепле, то раптом усвідомив, що накоїв. Хотів відійти від Нітіна, аби хоч глянути, що там ллється мені на руку. Але Нітін притягнув мене до себе й поцілував у щоку. Я кліпав очима, мені пекла голова. «Даро, не роби дурниць, нам треба зайти он до того провулку, бачиш? Все буде добре, Даро. Я шукав тебе, бо мені сказали, що ти залишив лікарню вночі, ще й прихопив із собою важкого хворого, якого збиралися сьогодні перевезти до іншої лікарні для операції. Я переживав за тебе, Даро.» Нітін ізблизька дивився мені в очі. Натовп уже втратив інтерес до нашої пари й перекочував туди, звідкіля ще доносилися поодинокі схлипування Арлін. Я швидко заморгав, але сльози так і не вдалося зупинити. Повз мене пройшов усміхнений чоловік із чимось дивним на голові й, показуючи два лайки пальцями, прокричав «Гууд френдз!» Ага, гуд, і ми повальсували до підворіття.

Подалі від людських очей Нітін буквально змусив мене розтиснути руку, що тримала ножа. На чорних штанах було не видно, але вся його жовто-біла сорочка була залита бурою кров'ю, а під ребром стирчав ніж. «Нітіне, вибач мені, я не хотів, я зовсім не хотів... Тебе треба до лікарні везти. У мене є сто доларів, це все, що маю, але знайду іще. Нітіне, я точно знайду іще. Де твій скутер? Я повезу тебе до лікарні. Ти тільки нікому не скажеш, що це я? Я молю тебе. Повір, я не бажав тобі зла, ніколи». Нітін фірмовим своїм жестом поматляв головою та розчепіреною долонею і повільно промовив «Не-не», що цього разу таки означало «ні». «Даро, ти був посланий мені богами. Розумієш, усе це гробане життя я тільки страждаю. Я стомився від злих людей, від смертей, пожеж, від голоду. Я стомився кожен день усміхатися. Тобто, Даро, якби не ти, я б і далі усмі-

хався, в мене було бідне, дуже бідне, але радісне життя. І я ніколи б його не увірвав, не можна відмовлятися від цього дару, Даро, розумієш? У мене було дві руки, дві ноги, в мене було двоє очей і повен рот зубів. Моя мама хороша жінка, але її діти іноді вмирили при народженні... Так вона й сама померла. А я помру так. Ти тільки пообіцяй мені дещо, Даро».

Я трясся від адреналіну й кортизолу, я ніколи не вбивав людей, а тут на моїх руках уже фактично другий. «Американця мали б перевезти до іншої лікарні сьогодні?» — раптом я спитав невідомо, але мене тільки зараз наздогнали ті слова Нітіна. Мої зіниці бігали з боку в бік по дрібній істеричній траєкторії нервового зриву, тепер і я був готовий кричати, як Арлін, і бігти, бігти, але куди я втечу від себе? Нітін узяв моє лице у свої долоні й розпочав вдавлювати в мене кожне слово: «Даро, ти маєш пообіцяти, що відвезеш мене в Варанасі. Обіцяєш? Тоді я скажу, де шукати твої документи. Ти чуєш мене?» Я почав трохи приходити до тями: «Так, я тебе чую. Ти скажеш де, мої документи? То таки ти узяв їх?» Нітін продовжував тримати моє лице у своїх долонях і гіпнолізувати поглядом: «Ні, не я. Я казав тобі бути сильним і не бути слабким. Ти проявлявся слабким, а тепер тобі доведеться стати сильним. Ті чоловіки напроти, що й напоїли тебе. У них твої документи, але ти маєш мені пообіцяти». І я зосередився, сконцентрувався, моя права рука наче лежала на Біблії, а моя ліва рука притискалася до серця, і я піднесено промовив: «Я обіцяю тобі, Нітіне». Й Нітін миттєво відповів: «Що ти мені обіцяєш, Даро?» Це було нечесно, я і справді не вслухався уважно в те, що він казав. «Ну, те, що ти сказав». Нітін, як міг, розізлився: «Слухай уважно. Ти маєш відвести мене й мою скриню з божеством, що ти її виніс із мого дому в Варанасі. Ти підеш на Старий вокзал Делі, візьмеш таксі за чотириста рупій. Там

ти купиш нам два квитки до Варанасі, бери подешевші. Ми приїдемо туди завтра о дев'ятій ранку. Звідти ти візьмеш тук-тук за двісті рупій до старовинних Ѓгатів. Це такі сходи, священні ритуальні сходи. Тобі потрібен Манікарніка. Там за гроші віддаси мене людям у білому — хай сплять моє тіло». Я й половини з того, про що він казав, втрачаючи то тут то там концентрацію і зв'язне мовлення, не зрозумів. І тому так і сказав: «Що?! Нітіне, я ж нічого не зрозумів». Нітін зібрався ще раз, я бачив по ньому, він прямо дуже зібрався й повторив мені тезами: «Даро, я скоро помру, ти маєш це запам'ятати. Залізничний вокзал Олд Делі. Два квитки на поїзд — Варанасі. Везеш мене й мого бога. Там везеш на Манікарніку. Манікраніка. Там кремуєш». Це вже було ближчим до теми. «А тут десь поряд не можна кремувати? Я, знаєш, також ледь ходжу і блюю кров'ю.» Нітін наполягав на своєму: «Ні, Даро. Ти вбив мене, тобі мене й везти. І везти до Варанасі. Після того, як кремуєш і рештки мої попливуть Ѓангом, ти підеш до Кедара й там омиєшся. І твоя хвороба мине». Я все більше сумнівався в реальності реальності: «Нітіне, а можна я не буду ніде омиватися?» «Це для твого ж блага. Але роби, як знаєш. Головне, відвези моє тіло в Манікарніку, я більше ніколи не хочу сюди повертатися». Нітін подивися на мене, як із того світу, щоправда, майже там він уже й був, і це його зауваження про повертатися виглядало якимось сентиментально. «Ти все зрозумів? Даро?» «Не все, Нітіне, я маю сто доларів, давай відвезу тебе до лікарні?» Але Нітін тільки усміхнувся й витяг рвучко ножа у себе з-під ребра. Він осунувся, й мені здалося, я почув, як ліва легеня його засвистіла. Він простягнув ножа мені й посунувся стіною вниз: «Віддай сто доларів за дрова на Манікарніці. Хай у містера Нітіна й було погане життя, але буде хороша смерть». Кров не забарилася, пророблена мною дірка щедрими порціями

випльовувала її з тіла. Я руками став прикривати рану, але в мене нічого не виходило, і кров усе витікала мені крізь пальці, чавкаючи й хлюпаючи. «Не зволікай, будь ласка. Я протримаюся до потяга, але ти маєш поспішити». Нітін, бідний хороший містер Нітін, чому ж так розпорядилося це безсенсове й безкінечне поле варіацій?

Довелося перев'язати Нітіна моїм ременем, щоб кров не як крізь сито цідилася з нього. Я застібнув на Натінові піджака, тепер було вповні очевидно, що він на два-три розміри більший. Нітін виглядав безглуздо й кумедно, як надута куля, якщо, звісно, оминути ту обставину, що він умирав і тримався за життя, як міг.

Неподалік Нітін залишив свого скутера з прив'язаною до нього оселею Коштовного Бога. Я виглядав Педро й Арлін, попри все, мені хотілося з ними попрощатися. До гостела повертатися я не став, там на мене чекав лишень задерев'янілий труп Гарі, а речей моїх було не шкода, кілька штанів, пару майок. Без цього скарбу можна й обійтися, особливо, коли метаєшся між трупом і майже трупом, і хочеш зустрічі бодай з одним із них уникнути. Біля скутера Нітін ввірив мені чотири тисячі рупій, яких мало би нам вистачити з головою, і навіть мені б ще лишилося. Я забрав Нітіна, гроші, Коштовного Бога, й ми, стрибнувши в таксі, поїхали на делійський Старий Вокзал.

На під'їзді штурхалися бік об бік автомобілі, тук-туки, велорикши ну й корови, звісно. Люди тут нарешті виправдано, як на мій смак, вешталися під колесами й копитами всього, що було більшим за них. Нітін мовчав і тримався, з усіх сил він тримався цього життя, що, як і раніше, так і зараз давалося йому з мукою. Я не міг зрозуміти цього хлопця, понад те, я навіть не відчував більше, що вбив його, адже він досі жив, а я став його перевізником на той світ у прямому й переносному сенсі. Нас висадили поближче

до червоно-гірчичної з білими віконними рамами будівлі вокзалу, яка більше мені скидалася на фабрику папірос або на торт із вершковим кремом, ніж на вокзал. Щоправда, я очікував на якусь брутальну глушину, на потяги, що не зупиняються, й на них треба буде застрибувати прямо на ходу, прямо посеред площі, зісмугованої залізничними рейками. Але в рамках Делі тут виглядало все навіть дуже цивілізовано. Люди шастали, автомобілі та інші учасники дорожнього руху перманентно сигналізували, розрулюючи складні питання першості на дорогах в один сигнал сирени. Біля самого вокзалу й усередині також багато хто спав прямо на підлозі, на асфальті, на килимках, картонних коробках, на мамі... Ніхто окрім мене й не звертав на них уваги. І я б'юся об заклад, що дехто з них просто втомився й приліг відпочити. Не всі вони були нещасними пасажирами, що між світами застрягли на порозі злиднів. Та й навіть такі все одно усміхалися й виглядали чимось задоволеними.

Чоловік із каси, забачивши мою європейську пику в черзі, вибіг із тієї каси й на своїй англійській тоном людини, що глибоко вибачається, став дізнаватися, куди мені та яким потягом. За мить я вже мав квитки, а жінка, що стояла переді мною, і в збиток якій я миттєво отримав свої квитки, попросила зробити з нею селфі. Ми, коли стали позувати у віконце її телефону, я навіть поклав цій індустрії руку на плече й розплився у теплій усмішці. І все це я зміг. І навіть зміг купити бананів та з'їсти їх і не виблювати. Їсти видавалося мені найбільшим тепер щастям на землі. Смачно їсти, тепло спати, а все інше від лукавого, тобто від Анни-Марії. Мені все більше хотілося їй подзвонити, тим паче тепер, коли я вже й не міг.

Нітін конав і важко дихав. Ми з ним усе заздалегідь знайшли й сиділи на пероні на картонках, Нітіна я спер об колону. На мить мені здалося, що він не дихає, тож я

став його трясти. «Нітіне, гей, Нітіне! Не спи. Не можна засинати.» Я тряс, а голова Нітіна западала, наче шия її вже не тримала. Нагадувало те, як він матляв головою сам і повторював своє багатозначне «Не-не». «Не сплю я, Даро, я не сплю...» Він уже не розплющував очей зовсім, тремтливо струшував напіввідкриті повіки, оголюючи білий край очних яблук.

«Нітіне, скажи, де мій паспорт, де мені його знайти?» — я боявся, що він усе ж передчасно піде й не скаже мені. «Я все пам'ятаю, Даро, я скажу тобі тільки в потязі. Я не піду, не сказавши. Не бійся...» Цього я якраз і хотів уникнути. Везти напівживого індуса чорт знає куди, щоб там його спалили ще й за сто баксів. Я би спалив його й тут, абсолютно безплатно. Тим паче неподалік на коліях між старими поїздами працівники палили сміття.

Повз нас пробігали жирні вгодовані пацюки. Ніч накривала вокзал. Добре, коли тепло й можна лягти просто неба. Це не так зручно, як у власному ліжечку в Дубліні, з ортопедичним матрацом і з пуховою подушкою, але це завжди варіант. Тож я розлігся на нашій картонній підкладці й почувався королем чи принцом. Індійським принцом я стати не міг, тож я був Дарою, принцом Ірландським. Поки посеред жвавих пацюків, напівживого Нітіна й сонних людей із валунами пакунків я намагався згадати свій дім, обережно причалив наш потяг. І знову розчарування: ні тобі на ходу не вистрибувати, ні десятків індусів на даху потяга і навіть вікна перетнуті трьома-чотирма металевими прутами з метою безпеки. Цікаво, це щоб не вилазили чи щоб не залазили? В будь-якому випадку, вибачившись за друга, якому нездоровиться, я провів Нітіна — в нього підкошувалися ноги й він страшенно сопів — до нашого загального вагона з полицками ліжок. Поклав його на низ, а себе й Коштовного Бога заупулив на горішню полицю.

Коли ми рушили, Нітін стримано застогнав. Я присів біля нього. Наші квитки перевірів поважний чоловік із червоною глиняною цяткою на лобі. Все забуваю спитати, що воно в них означає. Контролер свердлов мене смоляним поглядом і бачив, як я брешу, наскрізь. Він спитав, а що з моїм другом, я сказав, отруївся, шлунок. Контролер запитав: «До Варанасі?» Я ствердно хитнув головою, і це для нього була наче розгорнута відповідь про половину того, що зі мною сталося останніх днів. Таке враження, наче я на його шляху не перший, хто ескортуює труп до цього їхнього Варанасі. «Покажіть ваші документи, сер?» А от це вже було зайвим. Раніше в черзі до віконця залізничних квитків я тикав паспорт Гарі швидко, наче факір і маг-чарівник перед очима задуреної публіки. Але касир сам приборг мені допомагати й не сильно вдивлявся в наші розбіжності з молодим американцем. Тож я з холодним напруженням простягнув контролерові паспорта і сподівався лиш на погане освітлення в нічному потязі.

Нітін конав на ліжку, я, як міг, прикривав його тіло собою. Все ж він не просто був нежильцем, він був підрізаним нежильцем... А це вже потягне за собою участь поліції й кримінальну відповідальність. Суворий та шокатий контролер цими своїми серйозними очима вивчив мій паспорт, і він мав удосталь часу, щоб десять розбіжностей поміж мною і моїм американським другом таки знайти. А все ішло так добре, ну тобто, все ішло з рук геть хріново. Але в цьому «хріново» все йшло дуже навіть «заїбісь». Ну до цього от самого моменту. Контролер віддав мені паспорта, зиркнув на Нітіна й сказав: «Вам пояснили процедуру?» «Що?» — вирвалося в мене зі здушеним боєм, ніби це я мав дірку в легені, а не Нітін. «Що робити по приїзді до Варанасі, ви знаєте?» Чесно кажучи, я забув, до потяга усе зробив чітко, але далі пам'ять почала мені зраджувати. Я став тупитися

контролеру під ноги й напружено пригадувати: «Приїхати о дев'ятій ранку. Взяти тук-тук за 200 рупій та рушити на сходи. Мантікора... якимось так...» «Манікарніка — підхопив мою незв'язну відповідь контролер. — Ритуальний г'ат, де проводять кремації на березі священного Гангу. Вогонь там не згасав понад тисячу років. Кожен індуїст мріє кремуватися там». Я попрохав у контролера ручку й папірця. Він записав основні місця, назву цих сходів, що ніяк не вкладалась у мій перенавантажений мозок. Він навіть мапу-схему намалював, хоча мені здавалося, що контролер просто грає у хрестики-нулики. «А чому?» — раптом запитав я, раз ми вже так зріднилися з контролером. «Що чому?» — контролер хоч уже й був за рідного, але думки мої читати ще не навчився. «Тобто нащо воно вам? Тобто індуїстам». «Ми віримо, що коли тебе сплять на Манікарніці й рештки твої забере Ганг, порочне коло реінкарнацій припиниться, а з ним припиниться і страждання». Після цих слів контролер попрощався зі мною й рушив далі углиб поїзда.

Нітін потягнув мене на себе. Він ледь ворухив губами. Лишень приклавши вухо до його вуст, я міг щось уторопати. «Ти хороший друг, Даро, ти виконаєш свою обіцянку, я вірю в тебе». Потім він дістав із кишені візитівку й засунув мені її в руку. «Там. У них твій паспорт. Там багато документів, свій ти знайдеш у них. Але, Даро, не можна бути слабким...» Я взяв візитівку — окрім цифр і розцяцькованої картинки з простирадлами все інше писалося на гінді чи на чому в них тут прийнято писати. «Нітіне, де це? Нітіне?!» Але Нітін уже не реагував на мої слова. Він тримався до останнього, щоб переконатися, що я везу його у Варанасі, а не скидаю до найближчої канави, добряче нафаршированої бензином. Богом клянуса, цю ідею я мав за пріоритетну. Але нарешті Нітін помер чи загинув, як правильно сказа-

ти? Я обійняв його, але мене одразу стало мутити, не то від потягу, не то від хвороби, не то від почуття провини. Я схилився до хвороби. Абсолютно знесилений, перевірів Нітіна — він уже не дихав, відвернувшись до стіни, лежав на ліжку доволі переконливо, не викликаючи жодних підозр. Я заліз на свою другу полицю, обійняв Коштовного Бога й вирубився, щойно прикривши очі.

І хоч тепер я тримав сто доларів, дві тисячі дев'ятсот рупій та паспорт американця Гарі в захованій внутрішній кишені біля грудей, все ж першим, що я перевірів після пробудження, це саме їх. Документи, гроші й Коштовний Бог виявилися на місці. У серці йокнуло — я кинувся дивитися вниз — тіло Нітіна теж було на місці. Хоч і не радувало довколишніх своїм ароматом. До нас підійшов контролер, він позирнув на мене суворо, але по-доброму й попередив, що ми під'їжджаємо. Я обережно сповз разом із Коштовним Богом донизу. Ми посунули тіло Нітіна, а я, протираючи очі, став уважно вдивлятися у вікно.

День обіцяв бути дзвінко-синім, небо так і лунало сонячними загравами, а потяг повільно вповзав до міста. З мого вікна виднілася все та ж індійська архітектура: щось середнє між нетрями, розвалинами й древніми ритуальними будівлями. Все ті ж кубики-рубки квадратних будинків і надбудов, тільки масштаби дрібніші, ніж у Делі, вулиці вільніші, транспорту менше, корів більше. Побачив жінку на велосипеді — зрадів. Варанасі видавалося мені так само розміреним, як і наш темп вповзання в нього. Всі робили щось своє без суєти, наче останні тисячу років і не припиняли: корови йшли, жінка їхала на велосипеді, ще одна жінка сиділа біля колії та викладала глиняні кульки на дорозі в червоно-фіолетовому сарі, гурт монахів у яскравих жовтих та помаранчевих одягах кудись вели дітей у білих сорочках. Мені вже тут подобалося, пахло вічністю і сміт-

тям, звісно, чи трупами — важко сказати. Сміття тут, як і в інших місцях, прекрасно собі вилежувалося на узбіччях, на його строкатих міазмах паслися ті ж корови, бігали собаки й діти. Всім було що робити в Варанасі.

Моє завдання — відвезти труп Нітіна на Манікарніку, на аркушику паперу все було написано дбайливим суворим контролером. Він навіть допоміг мені винести Нітіна з потяга. Індуси дивилися на нас, не приховуючи подиву й жаху. Якщо тут і возять трупи в поїздах, то, мабуть, не білі туристи на кшталт мене. Нітін обважнів, а Коштовний Бог не перестав бути собою. Зрештою, з тук-туком мені вдалося швидко домовитися. Я передав йому папірець контролера й запропонував 200 рупій. Він хотів був вимагати більш вигідну для себе ціну, але, дивлячись на мертвого Нітіна, поперхнувся словами. Нітін задубів у позі сплячого на спині, в нього тільки ледь-ледь були зігнуті коліна, тож до тук-тука він категорично не хотів влазити. Але водій, вочевидь, мав неабиякий досвід із уміщення людей живих і не дуже живих до тісної кабінки триколісної авторикши. Я дуже сподівався, що план Нітіна спрацює, і після кремації він ніколи не повернеться на цю грішну землю й ніколи не зможе мені помститися за ту принизливу позу, в яку його загнав водій. Голова Нітіна впиралася у підлогу транспорту, а заломлені ноги по діагоналі виглядали з вікна напроти водія. Я сидів із Коштовним Богом на колінах під покривом Нітіних гомілок. Ми розчинили всі вікна й негайно рушили. Досі не розумію, як можна подорожувати з трупом по країні, й тебе ніхто нічого не питає. Ну труп — то й труп. Я не мав жодних документів на тіло, жодних документів Нітіна, більше того, навіть своїх документів не мав. На нас трьох — Нітіна, мене й Коштовного Бога — лише один паспорт американського Гарі.

Ми приїхали. Я не встиг ні роздивитися місто, ні взагалі побачити бодай щось за ногами Нітіна. Але на мене чекало ще одне випробування — спуститися вузькими закопченими сходами з крутим спуском. Десь понад будівлями звивався в небо чорний дим, який вказував на те, що водій мене не надурив, я не помилився, а контролер і просто чудова людина в цьому рівнянні.

Коли ми спустились, я все ж блюванув іще раз, спробував це зробити непомітно, щоб нікого не образити. Але будь-який запах, особливо ж солодкувато-трупний, так сильно подразнював моє нутро, що було не до пошанування почуттів вірян і тих, котрі в жалобі. Переді мною розкрилося жахливе, але величне видовище. Набережна губилася в ранковому мареві, розгортаючись по річці вліво і вправо від того місця, де ми стояли. Манікарніка. Скільки я міг бачити в обидва боки, будівлі, що нависали над сходами й усюди вели до води, були яскраві, рожеві, жовті, червоні, межуючись зі старовинними храмами і їхніми різьбленими верхівками. А тут усе поставало вугільно-бордово-чорним. Манікарніка. Кучугури чорного піску чи попелу, частини якого ширяли в повітрі, осідали століттями на фасади страхітливих будов. На сходах стояло багато індусів, внизу біля річки копишилися люди в білих спідницях, бородаті чоловіки з фарбованим жовтим обличчями, радше, схожі на казкових чаклунів, ніж на реальних людей. Внизу зносили дрова — складали багаття й підпалювали. Безупинний ланцюг — циркуляція елементарних частинок у природі. Одних тільки вкладали поміж дров, інших збризкували водою й підпалювали, біля наступних щось наспівували й бігали, перевіряючи стан багаття, а дехто вже зовсім зотлівав, аж поки їх не сплавляли далі річкою розпадатися до найдрібніших атомів, їхніх складових і складових їхніх складових. Рікою все, що колись було тими людьми,

розносилося разом із кишковою паличкою по всій Індії, забезпечуючи циркуляцію карми й кишкових інфекцій у природі.

Я так розумів, що ріка — це ж мав бути Ганг? Питати якось не з руки, наче стоїш на Трафальгарській площі й перепитуєш у випадкового перехожого, можливо, такого ж приїжджого як і ти, як до неї пройти.

У мене зрештою було завдання, і я пішов його виконувати. Боязко було лишати Коштовного Бога під наглядом трупа на горішніх сходах, але вибір невеликий: хтось із них мав бути за старшого. Я довго морочився, пояснюючи, що не є туристом і не збираюся фоткати, та й фотоапарата не маю й дозвіл мені не потрібен, а що я хочу замовити кремацію. Зрештою жінка в червоному сарі гарною англійською розпитала мене про справу й пояснила галасливим індусам, що я хочу замовити кремацію для індуса, а ніяк не для себе. І ми майже погодилися, аж потім їм не підійшли непоміняні 100 баксів, вони вимагали рупій. І знову жінка в червоному сарі допомогла мені, елегантним жестом обмінявши один зелений папірець на багато усміхнених Ганді. Хитруватого облаштувальника ритуальних послуг із гострим шахраюватим поглядом таке влаштувало, тож мене це влаштовувало й поготів.

Поки для Нітіна готували багаття, я поширився в нього по кишнях. З вартісного знайшов тільки смартфона, що він мені його показував при нашій зустрічі. Про всяк випадок я його забрав, все ж телефон мені не завадив би, раз мого агрегата зі мною більше немає. Чоловіки в звичайному одязі вклали Нітіна на складений постамент із дров і згори теж накрили дровами. Вони питали мене щось на гінді, та я не розумів, віддав їм гроші й хотів був втекти, але знову жінка в червоному сарі взяла мене обережно за передпліччя і вкрадливо переказала, що чоловіки питаються, як його

звали. «Нітін! — крикнув я їм, — містер Нітін». Вони його підпалили. Вогонь почав їсти дерево, потім, мені здалося, ноги Нітіна. Ми з Коштовним Богом сумно спостерігали за цим дійством. Ми удвох і жінка в червоному сарі. «Містер Нітін був вашим другом?» — спитала так само вкрадливо й ніжно вона. «Найкращим другом», — сумовито відповів я. Терпіти його не міг, але він ні разу мене не обманув і не підвів, навіть коли я підвів його. «Добре мати друзів. Сумно, що ви більше ніколи не побачитеся», — сказала вона. «О, ви про те, що він вийде з кола реінкарнацій?» — все ж я горював, на свій бездуховний манір, пафос так і дрижав у моєму голосі. «Та ні, що ви, — раптом засміялася таким щирим і глибоким сміхом жінка, — я мала на увазі, що ваш друг помер, і ви більше не побачитеся. Ви що, вірите в оце от усе?» «А ви що, ні?» — з викликом нарешті звів я на неї свої вологі, повні скорботи й жалоби очі. «У мене немає іншого вибору, я ніколи не була й, можливо, ніколи не буду поза межами Індії». Я втратив дар мови, переді мною стояла найкрасивіша жінка всього Сходу. Вона трохи прикривала на вітрі обличчя своїм червоним сарі, що надавало їй лицю непідробної скромності. Жінка була геть ненафарбована, її великі бурштинові очі дивилися спокійно, виважено. Під її поглядом підгиналися коліна. Це я пізніше зрозумів — тому, що навіть коли вона тепло й дещо поблажливо усміхалася, її очі все одно виглядали сумними. На вид вона мала 35-37 років, але на обличчі не було жодної зморшки, і якби не ця її статність і величність у простих рухах, я б не дав їй більше двадцяти п'яти. Але все в ній промовляло про неабиякий досвід прожитого життя. Тонкі її зап'ястки елегантно виринали з-під прозоро-червоної коштовної накидки. Я не знав, чого прагнув до цього дня, а тепер мені хотілося бути тільки біля її ніг, і хоч вони виглядали заширокими, як на мій смак, їм не можна було відмовити в неймовірній витонченості.

«Чому ви так одразу й замовкли? Мені б хотілося з кимось поговорити. Розказати комусь правду», — знову її губи розтягувалися в сонцесяйній усмішці, утворюючи такі смішливі ямочки під щоками, а очі лишилися непорушними, наче вони колись давно застигли в якомусь своєму горі й так звідтіля й не вибрались. «Яку правду?» — нарешті вичавив із себе я. «Та будь-яку. Хіба мало на цій землі правд?» І то правда, правд останнього часу траплялося забагато. «Я готовий вас слухати, що б ви не казали, можете й брехати... можете нічого не казати. Я... Як вас звати?» Я був зачарований і спантеличений. «Хай ваш друг догорить до кінця. Й підемо». Вона тепер гіпнотично дивилася перед себе, наче вминала час і простір в одну точку. Я перевів погляд — у неї тут, схоже, теж був свій покійник. «Підемо? Куди нам іти?» Й раптом вона розсміялася так щиро, що навіть промені зморщок пішли сіткою з-під її очей до скронь. «Як для білого туриста з трупом індуса на березі Гангу, ви такий наївний. — Вона сміялася з мене, але потім додала, — і милий». Я милий, це так неймовірно, тож на радощах я не розгубився й блюванув їй під ноги, як і всі останні дні, кров'ю. Оце була прекрасна крапка в наших стосунках. Так я подумав. Але вона раптом присіла до мене й придивилася до мого блювотиння, вона навіть вимазала в нього пальця й роздивилася поближче, понюхала. Я боявся, що вона от-от його лизне й заплющив з гидливістю очі. «Які ліки ви приймаєте?» — спитала вона, стурбовано дивлячись на мене. Довелося очі розплющити: «Ніяких, — чесно зізнався я. — Зібрався на отой інший пляж, де у вас миються й видужують. Гадаю, допоможе». Кілька секунд вона вдивлялася в мене, ловлячи бодай тінь іронії чи сарказму. А коли не знайшла, то залилася таким гучним і недоречним у цьому місці реготом, що чоловіки, особливо ж у тюрбанах, із довгими бородами, наче вони

джини з моєї дитячої книжки про Шахразаду, почали на неї шикати з осудом. Але, схоже, її це не обходило. А коли вона заспокоїлася, рештки Нітіна вже сплавляли до Гангу. Вона підвелася, й тепер іскристими своїми очима, в яких одверто душила сміх, сказала: «Ну давайте сходимо на «інший пляж», як ви висловилися, але по дорозі зайдемо до аптеки». Я не розумів усіх нюансів, пізніше вона пояснила мені, що знайшла невичерпне джерело веселощів та гумору в тому, що я називав їх святі сходи, ггати, котрі вели до священної річки Ганг, якій поклонялася вся Індія, пляжем. Особливо в контексті того, що на «першому пляжі» палили трупи безперервно щонайменше останню тисячу років.

Я взяв Коштовного Бога й пішов за нею. Блідий, ні в чому не впевнений, але чомусь щасливий. Піднявшись трохи сходами, я зупинився, озирнувся й подумки подякував комусь за зустріч із містером Нініним, Коштовним Богом і жінкою в червоному сарі. «А що це у ваших руках?» — спитала вона. Я прочинив віконниці й сказав: «Бог мого друга». Вона уважно роздивилася статуетку, виглядаючи дуже зацікавленою. «Схоже, у вас був незвичайний друг». І ми рушили далі. «Що ви маєте на увазі?» Вона говорила англійською без жодного акценту. Якби я не бачив її лиця, ніколи б не вгадав, звідкіля вона, тобто, з якого регіону Англії приїхала. «Це бог Шива. Але не канонічний індуїстський, це верховне божество руйнування і творення Всесвіту в кашмірському шиваїзмі. От бачите тут унизу на постаменті вирізьблена Шрі янтра — символ містичної будови Всесвіту. Крім того, що сама статуетка і її оздоба... це коштовні метали й каміння, високий стиль майстра. Б'юсь об заклад, вона антикварна». Жінка замовкла, подивилася ще й винесла свій вердикт: «Ваш друг був дуже багатим і вочевидь з Кашміру». Нітін не міг не знати про цінність Коштовного Бога, чому ж тоді він тримав його в халупі,

без охорони й засобів безпеки? Чому він мешкав у халупі, коли мав таку річ? Я продовжив свої міркування вголос: «Нітін бідував, він жив у делійських нетрях. Чому він не продав цього Шиву?» Жінка в червоному сарі всміхнулася мені, наче дитині, котра спитала, чому люди вмирають? Такого поблажливого погляду я, гордий принц Ірландський, воїн своєї землі, білий бог і мудрець-дитя, хворий на якусь кишкову болячку вже п'ятий день, без документів та грошей десь посеред Індії, не міг знести безкарно! «Це тільки підтверджує, що ваш друг, Нітін, так ви сказали, був родом із Кашміру. Він би ніколи не продав свого бога». «Але ж це просто статуетка?» Я все ж не розумів, навіть якщо занести золоте розп'яття твого двоюрідного діда, що просидів у тюрмі за визвольний ірландський рух, до ломбарду в Лондоні британцям, бо тобі нічого їсти, хіба справжній бог чи Ірландія би образилися? «Так, це просто статуетка. Дуже майстерно зроблена, з дорогоцінним камінням, фактично раритет і велика культурна цінність. Але, схоже, для вашого друга це все, що в нього було». І я зрозумів: у тій халупі це й насправду все, що могло тішити і змушувати прокидатися.

Ми зайшли до аптеки — біля тих самих сходів. Місто біля набережної нагадувало апокаліптичну Венецію, наче на набережню Гранд Каналу впали головні убори чужопланетних богів-велетів і так і лишилися тут лежати. Вона купила мені щось схоже на антибіотики, ще щось схоже на вітаміни, якусь суспензію й кілька пакетів трави, що їх сама назвала аюрведою. «А тепер ходімте митися», — усміхнулася вона й чомусь побігла. Мені було важко поспівати за нею, ще й Шива обривав мені руки. Але я біг. Її сарі розвивалося, обіймаючи стан. Вона була такою худою, як хлопчик-підліток. Тепер, коли вона сміялася, в ній прозирило щось правдиво зворушливе й бешкетливе.

Ми вибігли на ще одні сходи. Вони здалися куди веселішими за попередні. Тут було шумно й гамірно, будівлі відносно чисті — рожевих, білих, жовтих кольорів. На сходах відпочивали люди. Час від часу хтось пробігав у кольоровій тканині, обмотаній навколо пояса й ніг, наче в лазневому рушнику, входив до Гангу й, затискаючи носа, тричі пірнав у воду з головою. Дехто дійсно тут мився прямо з мильцем. Подалі в воді стояли три огрядні жінки в жовтому, фіолетовому і зеленому сарі. Та, що по центру у фіолетовому, занурялася, а дві інші, причитуючи якісь молитви, поливали її згори водою. Але це була все ще та сама річка, в яку не так далеко звідси сплавили рештки Нітіна. Я почав замислюватися над оздоровчими характеристиками такого купання. Схоже, моя попутниця зрозуміла, в чому річ, бо почала кепкувати з мене. «Що ж ви не йдете митися? Три рази зануритися — і все пройде. А може, й не пройде, а може, й не все, а може, і щось нове на вас чекає в нетрях Гангу?» — вона однозначно кепкувала, сиділа позаду на сходах і сміялася. «Знаєте, це не було моїм бажанням, так хотів Нітін. Він вірив, що явилікуюся. Тож хто я такий, щоб послухатися останньої волі покійника?» — ось так, шах і мат пані в червоному сарі! «Хто ви такий? Ну для початку, не покійник... поки що», — вона подивилася на мене тим поглядом, яким лікарі дивляться на пацієнтів-ідіотів. Мене кинуло в жар, я з люттю метнувся до маленької лавки з сувенірами, шоколадками й водою. Швидко купив пляшечку води й повернувся до неї. Нічого не кажучи, згріб усі пігулки, що вона мені дала, й ковтнув кожної по одній, запивши водою. Тепер я міг спокійно лізти до Гангу, і нічого не страшно, в мені антибіотики та аюрведа — даблпротекшн!

Давлячись зі сміху, вона спитала: «А ви певні, що ця вода не з Гангу?» О боги! Це було б цілком логічним про-

довженням схеми, за якою тут усе влаштоване. Можливо, завтра! О чорт. Я став товкти себе по голові, потім хутко сів від сорому й страху прямо на сходи — тепер я напевне помру, почав уже готуватися до чергових залпів блювоти і вже хотів просити супутницю спалити мій труп на Мантікорі... Крізь сльози, що сочилися поміж стиснутих кулаків, я чув її сміх — яка вона все ж таки підступна й жорстока, демон в обличчі янгола. Раптом жінка мене обійняла за плечі й поцілувала в щоку: «Ви дуже смішний, кумедний і довірливий. Це так прекрасно. Ви реагуєте, як справжня дитина». А я плакав. Я стомився, я тримався увесь цей час, як міг, навіть убив ненароком людину, і схоже, навіть дві, а от перед очима цієї зверхньої індуски з її ідеально-червоним сарі я розплакався. Мені було так прикро, до глибини душі прикро. Вона продовжила тихо й дуже м'яко: «Я пожартувала. Це нормальна вода. Але на майбутнє, купуйте воду в запечатаних пляшках. Це врятує вас від багатьох неприємностей». Я витер сльози і тепер злився на неї ще більше. І вода навіть не з Гангу, а я повівся, і тепер навіть смерть не змиє мого сорому, моїх сліз.

«Ви маєте зайти в воду, можете по пояс тільки, й тричі пірнути повністю, рекомендую закрити носа пальцями й затримати дихання». Вона дивилася добрими своїми очима, я навіть не думав, що хтось коли-небудь так дивитиметься на мене. Я встав і одразу пішов до води, зліз зі сходів у цей їхній Ганг, навіщось перед тим, як затамувати дихання, загадав бажання, як на Дні народження, й тричі запірнув у воду. Коли випірнув, вона сиділа на сходах поряд і поливала мою голову водою. Сонце плуталося в її волоссі та сповнювало воду в долонях коштовним золотом. Вона дивилася мені прямо в очі. Й вода була теплою, і повітря ласкавим та ніжним, і я не міг відірвати від неї погляду. Наблизився і рвійно поцілував. Вона відповіла, наче зробила те, що хо-

тіла, а потім рішуче осмикнула себе, опам'яталася, встала й, відвернувшись від мене, натягла накидку на голову та почала стурбовано роззиратися довкола. Я злякався, що образив її, миттю вистрибнув із води і став вибачатися. Вона різким порухом руки скомандувала мовчати. Я стояв мокрий, винуватий і мовчав. Вона ж, як пума чи коршун, гострим своїм поглядом перебирала лабіринти будівель довкола, вікон, базарів, шукаючи, звідки може надійти небезпека. А знайшовши, швидко підняла мою футболку, мої ліки, телефона й рішуче потягла за собою: «Тут більше не можна лишатися».

Вона майже бігла вузькими вулицями міста, наче за нами гналися. Коли я, на ходу вдягаючись, озирався кілька разів, то бачив, чи мені здалося, як дві великі фігури поспішали за нами. Здавалося, вона цілком усвідомлено й зі знанням справи вибирає проходи поміж лавками м'ясника й жінки, що продає текстиль, між сувенірами та меблями ручної роботи, плутаючи сліди і збиваючи з пантелику. Ми прямували і звертали, виляли й проходили там, де проходів не було. А потім підійшли до вимашеного білим тупикового будинку, далі рухатися було неможливо, тож вона просто прочинила малопомітні дерев'яні двері. Я зайшов за нею й за інерцією продовжував рухатися далі, припускаючи, що і цей дім ми пройдемо наскрізь. Але врізався в неї і завмер. Вона стояла така самотня, уразлива. Вона тікала весь цей час, я наразив її на небезпеку. Хто знає, що криється за тими її очима, які ніколи не усміхаються. Взяв і поставив Коштовного Бога на підлогу та прийняв до її шиї крізь червону накидку. Вона пахла сандалом, пахла трояндовою водою, пахла солодким потом, від якого мені зносило дах. Вона розвернулася до мене і звела свої велетенські налякані очі, повні сліз. Я став їх цілувати, виймати обережно вустами з кожного ока ту її печаль. Не міг собі пробачити,

що змусив її плакати, не міг себе зупинити в тому, щоб зараз не цілувати її. «Ні, будь ласка. Не треба», — простогнала вона. Я ж не мав сил зупинитися, цілував її, м'яв її плечі, вони були такими ніжними, її груди дрижали від нерівного збудженого подиху. «Я зроблю все, що скажеш, я лишуся тут із тобою чи хочеш, заберу з собою? Тільки не зупиняй мене. Не зупиняй».

Я зняв мокрі штани разом із трусами, а за ними футболку, я бачив жах у її очах, але не міг спинитися. Вона відповідала на мої поцілунки гарячими, повними слини й бажання вустами, її соски напружувалися від моїх доторків, її тіло не могло обманювати. Моє, між іншим, теж. Я впирався в її тугий низ живота, намагаючись проштовхнутися крізь тканини сарі поміж ніг. Вона зняла із себе червоний топ із золотим оздобленням і червону прозору накидку. Вона мала прекрасні юні груди, невеликі, дівчачі, з кремовими сосками. Вона посадила мене на ліжко, що тут стояло, і почала ковзати розщепленим кулачком мій член, а потім подивилася на мене з-під лоба невинно, налякано. «Тільки, як я скажу», — промовила й заковтнула член, проводячи одночасно язиком по його стовбуру. О, так мені ніколи не смоктали, я був готовий на все, що вона скаже. То вона повільно розтягувала мою муку бажання оргазму, неквапом здобрюючи слиною пеніс, то пришвидшувалася, встигаючи пестити язиком його стовбур і стискати губи в туге кільце одночасно. То вона засмокувала його, як зтягувала вглиб себе всього мене, включно з душею. Щоправда, назовні рвалася тільки сперма. Коли я вже майже кінчав, вона зупинилася, розвернулася до мене задом, підняла спідницю й, судячи з тугості проникнення, направила мій член до свого анального отвору. Я хотів попестити її проміжність, але вона підняла мої руки до своїх грудей. Зрештою це була прекрасна альтернатива, я ж пам'ятав, що тільки, як

вона скаже. В цьому спонтанному акті любові вона була головною від самого початку.

Коли я кінчив, то поцілував її у спітнілу збудну шию і спитав, чи кінчила вона. Хотів, щоб їй теж було добре, максимумно добре, хотів, щоб вона кричала в моїх руках від задоволення. Вона поцілувала мене і сказала: «Мені було дуже добре, ти навіть не розумієш наскільки». Я не розумів, тож радісно зарився в її розкішне довге волосся. І тут, коли хвилі адреналіну, тестостерону, окситоцину вляглися, я раптом згадав: «Боже, за нами ж гналися, чи ні?! І де ми? Де це ми зараз?» Я підвівся на ліжку, застеленому овчиною. Але вона, поправляючи свою спідницю, обійняла мене з-за спини так ніжно й тепло, що я міг удовольнитися цілком і без відповіді. «Тут безпечно. Тут тобі можна на деякий час лишитися». Я заспокоївся і озирнувся довкола — глиняна, пофарбована в білий, невеличка споруда, схоже, на кілька кімнат. Десь у кухні під стелею зяяла дивна впадина — там цілком могли ховатися сходи чи прохід на другий поверх.

Ліжко було м'яке, а вона тепла й пахла солодким. Я так натовмився за всі ці дні, що нарешті почувався добре й затишно. Вона вклала мене назад у постіль і цілувала скроні. «Розкажи мені ще про Нітіна чи про цей Кашмір, що-небудь розкажи мені!» Лягла поруч і стала говорити: «Я не знаю нічого про твого друга. Але, схоже, він був хорошою, доброю людиною з кашмірських індуїстів. Знаєш, їх там небагато, там більше мусульман. Часто це хороші й роботящі люди, фермери, різьбярі, ткачі. Там роблять кашемір — чув про такий?» Звісно, я чув, але ніколи не думав і не знав, що його десь роблять. Я сонно усміхнувся, вона продовжувала. «Це на півночі Індії, далеко у священних горах Гімалаях...» Я перебив, цілуючи її: «У вас усе священне: ріка священна, гори священні, корови священні, сонце священне... Чи не забагато?» Вона дивилася тепер

на мене серйозно, цими своїми величезними очима: «Звісно, всі вони священні, це дар землі чи дар богів, або ж дар еволюції та законів фізики. Що б не подарувало тобі можливість кожного дня спостерігати сонце, ти ніколи не віддячиш йому за такий дар. Це наше багатство, чий би бог за ним не стояв». Мене заворожувала ця жінка, зараз саме вона була моїм найбільшим багатством, хто би мені її не послав. І вона мала рацію. Навіть коли й ніхто із все-ленським задумом та ультраполіваріантним рівнянням не стояв за цим щастям, саме щастя від того меншим не ставало. «Нітін не розповідав мені про цей свій Кашмір... Я й не знав». Вона враз засумувала: «Це важка проблема для кожного, хто звідти поїхав. За ці території досі триває війна з Пакистаном. Там літають літаки, там бродять військові. Війна — це дуже печально, вона змушує людей полишати свої домівки. А що тебе змусило залишити свою?» Вона дивилася на мене так стурбовано, наче я мав за душею якесь страшне горе чи дивовижний секрет. Мабуть, я її розчарував, сказавши: «Якщо грубо підійти до цього питання, то дисертація. Але знаєш, я думаю... я просто захотів більшого...» І я обійняв її, занурившись у її м'які теплі груди. Й раптом згадав: «Ти стільки всього знаєш, ти ж умієш читати?» Вона вражено зиркнула на мене, наче я плюнув їй у душу, й заявила: «Взагалі-то я читаю Шекспіра в оригіналі! Й «Нью-Йорк таймз». Мене здивувало, що вона могла вільно читати англійською, та я не про те. «Навіть я мана́в читати Шекспіра в оригіналі й занудний «Нью-Йорк таймз» тим паче. Але насправді мав на увазі вашу мову, гінді, так?» Вона поглянула на мене винувато, і явно про Шекспіра вона прибріхувала.

Я дістав із кишені штанів мокрий прямокутник паперу, візитівку, що мені дав Нітін, із зображенням якихось простирадл і простягнув їй. «Що тут написано?» Вона подиви-

лася і сказала здивовано: «Це адреса пральні. В Мумбаї». Чорт, Мумбаї не в Делі. І як я знайду цю пральню? Хоча достатньо показати будь-якому водієві тук-тука цю візитівку. «Поїхали зі мною в Мумбаї?» — раптом випалив я, а вона раптом засміялася. «Ти серйозно? Це ж на іншому кінці Індії. І це Мумбаї!» Тут крилася якась хитрість окрім відстані, і я її не доганяв, тому спитав у лоб і конкретно: «І що?» «Як що? — не стихала вона, — місто розбитих надій, ілюзій, дітей сиріт. Найбільше і найжорстокіше місто в усій Індії. Там легко загубити себе, свою душу і все, що маєш». Вона й насправду виглядала стурбованою, доки говорила про Мумбаї, колись, за англійців, Бомбей. Бомбей, сука, важко було вимовлять їм. Хоча назва Бомбей мені теж подобалася більше, від неї віяло безпекою і втратами. Але я не мав чого втрачати, а от дещо забрати було потрібно, та й належало стати сильнішим. «Ну добре, а якщо поїхати в Мумбаї на один день, можна навіть зранку приїхати, а ввечері поїхати. То куди б ти поїхала далі?» «Я?» Вона замислилася, а потім мрійливо обхопила коліна. «На Гоа... туди, в Південний, бо Північний увесь заповнили росіяни, там дуже шумно й гамірно. А от туди, вниз по узбережжю... там є пляж, де народжуються черепашки Гальгібага, там майже нікого немає, і океан і тепло. Я би поїхала туди.» У мене в голові вже склався план, я не міг її відступити: «Тоді поїхали. Що для цього треба?» Вона усміхнулася й закусила губу: «Гроші...» І хоч я й був білим богом, носієм удачі й тугих гаманців тут, але ні удачі, ні гаманця навіть у мене зараз не було, й вона про це знала. Вона взагалі дуже багато знала, а чого не знала, те розуміла, бачачи всіх і все наскрізь. «Ми їх дістанемо в Мумбаї. Я продам паспорт, і тицьнув їй паспорт Гарі». Вона скрикнула: «Не смій, тут не можна так навіть жартувати!» Я швидко її заспокоїв: «Це не мій. Я забрав його у мертвого американця. Мій

там, — показав я їй на візитівку, — й мені його потрібно забрати. Розумієш? А потім я зароблю нам грошей. Що там є в Мумбаях? Болівуд? Ми знімемося в кіно і станемо з тобою багатими та знаменитими. Ти вмієш співати й танцювати?» Я підстрибнув, натягнув собі на голову її прозору накидку й розпочав підпискувати щось схоже на індійське скрипучим фальцетом. Вона сміялася, вона валялася на ліжку й заливалася сміхом. «Ти такий милий. Такий чудовий». А коли вона це казала, її очі ставали сумніші найсумнішого поховального вогнища, наче на море сунув шторм, вкриваючи легке безтурботне небо оливом хмар. Я кинувся до неї і став цілувати їй руки: «Ні, ні, ти не повинна сумувати, ніколи. Я не дам тобі плакати, коли ти так гарно смієшся...» І раптом усвідомив, що й імені її не знаю, вона так і не сказала. «Яке твоє ім'я? Буду його вічно пам'ятати», — я награвав трохи пафосу, але уперше в житті я був із жінкою, бо міг її полюбити. Вона раптом встала й збрала свої речі, сіла з ними на стільця і втупилася собі під ноги: «Будь ласка, не треба мене пам'ятати. Все так прекрасно сьогодні, як у казці. Це я тебе ніколи не забуду — маю тепер сили й далі жити своє життя». У мене підкосилися ноги, і я сів на підлогу: «Я тебе не розумію. Все ж чудово. Ми їдемо до Мумбаїв...» Вона перебила мене жорстко: «Ти їдеш до Мумбаїв». Вона підняла на мене свої металеві холодні очі, і я не знав, яким з її очей вірити — цим, що мене зневажають, тим, що сміялися весь день із моїх жартів, чи тим, що ніколи не всміхаються? «Я без тебе не поїду». В її очах проступив вогкий блиск: «Будь ласка, я тебе прошу. Я прошу... не вигадуй». Вона підвелася, вдяглася й попрямувала до виходу. Я не міг зрозуміти, що ж зробив не так, як це виправити, де відмотати час чи плівку назад? Вона зупинилася біля дверей і, не розвертаючись, сказала: «Лишайся сьогодні тут, але завтра маєш піти. Відпочинь і

купи квитка до Мумбаїв. А там будь обережним. Ти навіть не розумієш, скільки всього ти мені подарував. І не сумуй за мною, як не сумуватиму за тобою я. А якщо ж не стри-маю своєї обіцянки й подумаю про тебе посеред повного незгод дня, мої очі знову всміхатимуться». І вона нервово вийшла. Все це сталося так несподівано, що я навіть не зміг їй нічого відповісти. Просто коли вона зникла, я за нею не побіг, а заплакав. Плакав гірко, як у дитинстві. Так у сльозах, голий, обіймаючи Коштовного Бога, як єдиного друга чи плюшевого ведмедя, я й заснув.

Зранку я встав, умився, вдягнувся і вийшов геть із глиняного дому, ні разу не обертаючись, не замислюючись ні на йоту ні про що. Наче весь учорашній день просто вирізали з мене й ніколи його не було. По дорозі до вокзалу я купив собі гроно зелених бананів. Як не дивно, але шлунок відновився, за ніч мені навіть додалося сил. Спазми злаякісної блювоти, що ланцюговою реакцією пробірали моє тіло раз-по-раз, відступили, схоже, назовсім. Не знаю, що мені допомогло, купання чи все ж таблетки. Придбав запечатаної води, зняв із неї пластиковий зашморг і запив усі пігулочки, на які навіть дивитися боліло. Це як нестійка тиша перед бурєю — намагаєшся не думати, не відчувати, навіть не дихати, щоб не сколихнути гірку хвилю образи. Чому я ображався на неї? Бо вона не захотіла стати частиною мого прекрасного плану з відкриття Індії? Не схотіла кинути все й поїхати зі мною? Я нарешті відчув був щось прекрасне, а відтак знову тільки біль.

На вокзалі купив квитка до Мумбаїв, і в мене ще лишилося тисяча триста рупій. Цього мало вистачити, щоб добратися до тієї пральні. Що за пральня? Чому мої документи мають бути в пральні? Як не думати про жінку в червоному сарі? І що в біса мені тепер робити з Коштовним Богом? Стосовно нього Нітін не давав жодних вказівок і

не брав ніяких обіцянок. Тож я вирішив, що як поверну документи, там таки, в Мумбаях, продам його подорожчє й відправлюся подорожувати далі.

Вже на платформі я раптом побачив червоне сарі. Те саме чи, можливо, таке саме. Моє серце ожило на секунду — раптом вона все ж передумала? Але то не вона, то була якась надто нафарбована жінка з чоловічими рисами обличчя, видовженим деформованим лицем і масивною шиєю. Хоча, звісно, вона, радше, скидалася на перевдягнутого чоловіка. Індус в європейському одязі поряд сплюнув і сказав «гіджра». Я заговорив до нього: «Що значить «гіджра»? Ми сідали з ним до одного вагона: «Краще вам не знати. Це брудні люди, гидкі». Я все ж наполягав. «Не жінка й не чоловік. Третя стать», — процідив він і знову сплюнув. Зникаючи у дверях брудного спального вагона я кинув останній погляд на чоловікоподібну фігуру в червоному сарі й усміхнувся. Я уявив, що це вона прийшла мене провести. Й коли потяг рушив, я повільно помахав йому/їй рукою. Він/вона усміхнулося щиро, так по-доброму кривими чоловічими зубами, й замахало мені у відповіді. Ніби попрощалися.

З Варанасі до Мумбаїв ми їхали десь годин двадцять шість. Увесь цей час я проспав на третій горішній полиці. Іноді прокидався — визирав у вікно і знову вирубався. Мій організм настільки ослабився, що безпробудно спати виявилось найкращою опцією на той момент. Тож труднощів у подорожі я не помітив, а їсти раз на два-три дні, якщо взагалі їсти, я вже звик.

Вокзал виявився набагато симпатичнішим, ніж у Делі. Та й взагалі, якось із поржавілого порогу потяга я відчув, що ця нога ступає на рідну землю. Місто, чи так мені здалося, відразу нагадувало й Лондон, і Делі, тут бовваніли й хмарочоси, за якими я страшенно скучив, і химерні будівлі

вікторіанського стилю, й дорого-багато оздоблені пам'ятки архітектури, й нетрі, такі ж жахливі й людяні одночасно, як і в Делі, і мусульманські вузькі квартали-лабіринти, й гігантські туристичні площі. Я стояв на вокзалі Мумбаїв і почувався, як удома. За 600 рупій я взяв таксі й вручив таксистові візитівку. На місці виявилось, що це не просто одна пральня, це 10 гектарів пралень, і те, що таксист віз мене за більшу суму рупій, ніж ми домовлялися. Зрештою, я нічим не міг допомогти, це був безцінний досвід, і тепер уже не для мене. Не змігши видоїти більше, таксист із лайкою поїхав геть.

Переді мною розгорнулися цілі поля та плантації мокрої постільної білизни і яскравої строкатої одежі. Ганчірки висіли хаотично, але згори все це вкладалося в чіткий патерн світобудови як контрольованого хаосу. Ще тиждень тому я б не зміг простежити логіки, а з нею і краси візерунків випраних виробів, що тепер сушилися на сонці по всій території пралень, а тепер я помічав взаємозв'язки.

Із собою в мене було два цінні предмети: Коштовний Бог та ніж американця, яким я убив Нітіна. Подумалося, що той і той мені знадобляться. Я був готовий, але хотів би не пускати в хід ножа. Тож поставив на узбіччя Бога, прибрав його покрив і, як умів, помолився. Помолився, як водиться, християнською молитвою, приплів навіть щось про Королеву, а потім пробурмотів: «Добрий, хороший Шиво, я не так давно тебе знаю, і взагалі вибач, що ось так просто з порога звертаюся до тебе, не посвячений і навіть не втаємничений. Можливо, ти мене і слухати не схочеш, але ж ми тепер подорожуємо разом, і ти, до речі, достатньо важкий. Це не докір, не подумай. Але, загалом, ти мене послухай, будь ласка. Я страшенне гівно, і цю ваду я негайно не виправляю, якщо коли-небудь взагалі виправляю. І я не прошу тебе особисто мене пробачати, або передати

Ісусові чи Королеві Британській мої розкаяння. Просто не хочу грузнути у своєму ж лайні ще більше. Допоможи мені не вбити більше нікого, а за змогою, просто поверни мені паспорт якимось божественним втручанням. Я й надалі тебе нестиму, щоправда, не знаю куди, але можливо, ти знаєш. Загалом і вцілому, Шиво, від всього мого серця респект тобі й любов, яку в мене в процесі відібрали. Я це не забуду, варто б тільки розібраться, кому саме я цього маю не забути.»

Озброївшись ножем, я взяв Коштовного Бога, візитівку й пішов розпитувати в людей, де те місце, що мені потрібне.

Розпитував напрочуд доброзичливих індусів, яких відволікав від особливо, на мій погляд, цікавого заняття — побиття мокрої білизни об бетонні стовпи (як би не старалися індуси, а білизна трималася з останніх сил, а перемагав незворушний бетон). Чоловіки в мокрих шортах і намочених напівпрозорих білих сорочках, а то й просто голі по пояс, роздивлялися уважно мою візитівку й непевно вказували шлях. Але чим далі, тим вказівки ставали все чіткішими, а обличчя доброзичливих індусів стривоженішими. Після чергового вказування я зчитав непідробний страх у чорних величезних очах одного сухорлявого красеня. За хвилини дві мене наздогнав хлопчик років десяти і став тягнути за футболку. Я спитав англійською, чого він хоче, а той відповідав щось швидко своєю мовою, показуючи то на мою візитівку, то на напрямок, куди я прямував. А потім зупинився і вичавив із себе: «Денжер». Я всміхнувся йому і сказав: «Я знаю». Хотів був поцілувати його в лоба, ну щоб стало драматичніше, особливо, коли вони знайдуть мене підрізаного в крові посеред усієї цієї води й бетонних басейнів, але утримався.

Та про всяк випадок я вирішив іти обережніше, а точніше, крастися. Але важко крастися, коли ще й несеш із собою в

обох руках важений ящик із цілого дерева. Щоправда, руки вже не так боліли, як перших днів нашого притирання із Шивою один до одного, — я трохи піднакачався. Малий мав рацію, серед хаосу ручних попранок — шляхом проведення захватів та кидків на білизні — цей підозріло тихий та безлюдний шматок території видавався небезпечним. Білизна висіла суха й, скоріше, в якості штор та прикриття, ніж її насправді збиралися коли-небудь кому-небудь повертати. Я чув притишені розмови і здушені неприємні смішки. Тож я обережно поставив на підлогу Шиву, дістав мисливського ножа, мацаючи спітнілими пальцями колодку. Збоку я мав дурнячий вигляд. Дуже незграбно, та все ж тихо (ну не мав я ні котячої грації, ні грації ніндзі, ні просто грації, я ж бо й спорт досі зневажав) вдалося підкрастися до прохідної кімнати без дверей, але завішаної простирадлами. Там сиділо двоє індусів, мені навіть здалося, що одного з них я бачив того дня напроти оселі Нітіна. Але це було ой як не факт. Один снував по короткій дистанції кімнати човниковою ходою і щось обдумував. Другий сидів за столом із купою паспортів і пачками індійських грошей. От воно! Вони попалися, тільки попалися мені, білому чуваку з ножем покійного американця в руках. Але це й був той самий час, коли треба стати сильним. І я рішуче вбіг до кімнати. З криком кинувся до того, що сидів за столом найближче до мене, й, приставивши йому ножа до горла, заволав, щоб вони не сміли, сука, рухатися. Той індус, що міряв кімнату своїми кроками, на мить заляк, а потім різко вистрибнув із кімнати й дуже швидко побіг. Другий почав трястися й гарячково лепетати щось на гінді. Я зрозумів, що треба діяти швидко. Закричав, щоб той заткнувся, але індус почав плакати. Я не впевнений, але схоже, він обісцявся. Важко було однією рукою погрожувати ножем, а другою ритися в паспортах. Я квапом перебирав документи, це все

були іноземці. Що вони робили з ними? Не міг збагнути. Раптом я впізнав цього хлопця на фото: мій паспорт, я був везучий. Ну певною мірою. Але щойно відволікся, як мій індус почав кричати і, схоже, когось гукати. Я різко вдарив його кулаком по обличчю. Варто зауважити, що я до цього ніколи й нікого не бив по обличчю, і це збіса боляче так бити. Індус вирубився, а я схопив паспорта і жменю купюр, розпихав їх по кишнях, сховав ножа, вистрибнув із кімнати і рвонув щодуху кудись уперед. Але помітив, як ось-ось підбігала зграя індусів у яскравих сорочках, схоже, це була підмога. Тож я схопив Шиву, і ми помчали.

Чоловіки із криками бігли за мною. Я щодуху нісся по тому шляху, яким прийшов сюди. Пральні ці, якщо подумати, суцільний лабіринт. Раптом переді мною гепнулася об воду довжелезна бамбукова палиця. Ось нарешті й вони. Троє чоловіків із цими кількаметровими палюгами випередили мене й почали заганяти до бетонних басейнів для прання. Я вивернувся і драпанув далі. Мене, щоправда, гепнули по спині — я закричав, але не зупинився. Раптом перед моїми очима намалювався суворий малюк, той що попереджав про «Денжер», а за ним вийшли з тіні на сонце міцні фігури пральників, котрі, на диво, були винятково чоловіками. Вони кинулися бити моїх переслідувачів, чому я був невимовно радий. Крикнув усім «Дякую» і полетів далі.

Вже далеко на дорозі, посеред невеликих будиночків, я мчав, як божевільний спринтер. А потім вривався в таксі, застрибнув у нього й випалив, що мені до центру.

О, я був у безпеці і мав мій паспорт знову, й нікого не покалічив. Шива мене не підвів, навіть якщо і знайомі ми були, вважай, нічого. Я передивився вкрадені купюри, тут було десять тисяч рупій, близько 150-ти доларів. Почувався щасливчиком, ну й красунчиком і майже казково багатим. Таксист уточняв, до якого мені центру, я сказав, що не

знаю, на його розсуд. Таксист привіз мене за 500 рупій до якоїсь площі з воротами. Сказав, що це ворота до Індії, й поїхав собі. Я ж вирішив дозволити собі обід і купив на вулиці карі з рисом. Ну й прямо тут, біля цих воріт, сів на долівку його їсти. Навколо ж тинявся якийсь абсолютно нездоровий натовп. Усі фоткалися, робили селфі. Я ж сидів на долі, їв своє карі та мучився-жмурився від сонця, а жінки мене фотографували. Ну краще б вони мені дали поїсти чи купили пива.

І тут я згадав, що в одній із кишень штанів у мене мав бути телефон Нітіна! Телефон виявився вимкненим. Пароль, слава богу, до смішного передбачуваний — чотири одиниці. А всередині крилося усе життя Нітіна. Та раптом телефон наздогнали всі невідправлені повідомлення. Я відкрив їх, зрештою, Нітіну було вже байдуже. Більшість — принагідна реклама, а повідомлень сім прийшло від якоїсь Ріки. Ріка писала абсолютно безграмотною англійською, лише з контексту я зрозумів, що чиясь бабуся дуже переживає, що сама Ріка дуже переживає, а як переживають якісь малолітні діти, то й передати цією англійською неможливо, і що на минулому тижні літали літаки, низько і страшно. А зовсім недавно знову було якесь зіткнення, а дядька Аміна давно ніхто не бачив. У наступних повідомленнях вона просила відповісти, бодай смайлик, бодай хоч щось, і трубку взяти, ще в наступних Ріка вже благала відповісти хоч де-небудь: Твітер, Вотсап, Месенджер, Фейсбук, Тіндер... Хоча теж варіант: викладаєш своє оголене фото в шапці Санта-Клауса на тлі пальм і пишеш — «мамо, я поїв і в шапці». І жінки радіють, і мама, коли що, задоволена.

Раптом телефон зайшовся дзвінком, наче плачем. На весь екран тривожно пульсувала світлина усміхненої дівчини, такої шанті-шанті, як люблять тут казати. Та я прямо крізь відстань відчував ці нерви, ці натягнуті струни-пальці, що

тримали слухавку — людина, що зараз дзвонила, й людина на фото вже тиждень як дуже різні люди, а скільки ще всього попереду у цієї бідолашної Ріки. Звісно, мене вдарило струмом від цього дзвінка, я запанікував і заходився вимикати сигнал. Та випадково підняв слухавку — чортові смартфони, ніколи не мав такого геморою, — і з телефону прорізався хриплий застуджений дівчачий голос. І в голосі цьому була надія, він обережно пробирався крізь простір, наосліп намацуючи свої стурбовані «Ало». Але я вчасно схаменувся і швидко поклав, а потім і взагалі вимкнув телефона геть. Я сховав подалі від очей цей агрегат і поглибше зачихнув собі своє серце. Й хоча саме воно пекло мені, але ж за всі ці емоції та почуття відповідали інші органи. Наприклад, наднирники. Та «в мене розбиті наднирники» звучить не так гарно, як «у мене розбите серце». Й поки я відходив від такого неприємного потрясіння, і намагався викинути з голови надломлений голос Ріки, мене знову потрясли. «Ви! Саме ви нам і потрібні. У вас є хвилинка?» О, якби я був письменником, то саме так починав би всі свої романи-горори. Але доглянута біла жінка років сорока втерлася мені в довіру своєю розкішною усмішкою, а ще чилі-куркою та бокалом пива.

Вона повела мене до якоїсь дивної забігайлівки, куди, щоб потрапити, потрібно було постояти в черзі, пройти крізь металодетектор і сісти за незручний стіл та замовити втридорога пиво. Зрештою, платила вона, тому я просто поставив собі під ноги Коштовного Бога і засунув його подалі під стіл, щоб офіціанти-індуси на нього не витріщалися. Свою чилі-курку я уплітав із вишуканістю дикуна, який уже кілька місяців не їв нічого м'ясного. Смакувало надзвичайно, й мене сильно зігрівав в'язкий підсолоджений чилі-соус, котрий, як насіння граната, виблискував на позолоченому тільці курки. «Вам смачно?» — спитала жінка, дивлячись

на мене хитрими очима. «Дуже», — я навіть пальці облизував. «Це добре, може, вам іще чогось?» Пиво, можливо, й не було таким, як у моєму рідному пабі, в рідній Ірландії, але смакувало ліпше за все, що я коли-небудь пив. Із усіх моїх манер виходило, що я з «голодного краю» і в досить скрутному становищі. «А вам? Чого вам від мене так треба, що ви навіть не поспішаєте про це сказати?» — я дивився їй в очі і смачно плямкав, ну щоб їй не здавалося, що я добрий, інтелігентний європейський хлопчик, яким саме в глибині душі й був. «Люсі, мене звати Люсі», — простягнула вона руку для привітання, так само по-чоловічому, впевнено й несексуально, як і Анна-Марія. Сподіваюся, та твар ще й досі б'є посуд у нашому помешканні й обриває поліцейські телефонні лінії. «Дара», — потис я її руку, не отримавши жодного задоволення від доторку. Навіть Нітіна протикати ножем, якщо подумати, було приємніше, ніж торкатися руки цієї самої Люсі. «Я виконавчий продюсер на одному з проєктів Бі-Бі-Сі. І ми зараз знімаємо тут, у Бомбеї, серіал про Британську-Ост-Індську кампанію. І ви уявити не можете, як ви нам потрібні». Колоніальна Британська політика — яке диво, тож пішов у наступ: «Я з Ірландії». «Ми вам заплатимо», — вона парировала. «Що треба робити?» — я не здавався, я оголошував перемир'я.

Ми їхали в таксі, я притискав Коштовного Бога до грудей, хоча міг поставити й на підлогу, але якимось із ним зріднився чи що. Люсі довго його роздивлялася, потім скривилася від огиди, наче вона сатанинське поріддя, і її ображають лики святих: «Нашо ти носиш його з собою?» «Ну бо мені ніде його лишити», — я якимось і забув, що нормальні люди мислять категоріями готелю-дому-багажу. «А в готелі?» — дивись речення до, подумав я, а сказав: «Ми ще ніде не зупинилися». І тут вона реально округлила очі, як ґаргулья, сатанинське поріддя, не менше. «Та нема в мене багажу. Ми

з Коштовним Богом самі по собі». Люсі замовкла й більше нічого не розпитувала, полізла у смартфон і почала щось записувати, комусь відсилати, а можливо, й просто гортати чийсь інстаграм. Ми із Шивою почувалися тепло і м'яко, а все інше так чи так зміниться, щойно зупиниться таксі.

І так воно і сталося. Так і сталося. Таксі зупинилося на шикарній просторій вулиці, такий собі Лондон, район Челсі. На узбіччях стоять поодинокі раритетні ролс-ройси, міні, крайслери, десь іздалеку долинає радісний дитячий гомін, як у чилдрен-супер-френдлі Берліні. А поряд і взагалі стояв суто тобі скромний дім-палац Королеви. Боже храни Люсі, навіть якщо вона під шкірою й носить чортяче хутро і плюється вогнем. Я був готовий іти за цією жінкою хоч на край світу, якщо тільки він у цьому домі. Люсі попросила таксиста почекаати й наказала мені владним порухом руки йти за нею.

Всередині дому все ладналося з мармуру — мармурові сходи, мармуровий під'їзд, мармурові стіни й навіть мармурова стеля. Я трохи напружився, цікаво, хто й коли кріпив ці плити до стелі? Усе тут відповідало симетрії та законам порядку. Прямо по центру стояла шахта старовинного ліфту, який треба було закривати самому. З цією метою там сидів на оксамитовому стільчику хлопчик-індус у формі портьє. Люсі його покликала з порогу, як собаку: «Бой!» Мене аж пересмикнуло. Бой виструнчився й розплився у щирій усмішці. Ми зайшли до ліфту, Бой керував старовинним агрегатом, наче підключав Машину Часу стимпанківського стилю. А Люсі безцеремонно куйовдила йому волосся і якимось по-італійськи вульгарно смикала за щоку. Хлопчик ніяково усміхався, наче хотів, аби це припинилося, але зробити нічого не міг. «Яке ж ти золото, Ааруше. Яке ж золото».

Квартира на останньому поверсі, власне, просто поверх-пентгауз. Я хотів подумати, що мені нарешті пощас-

тило, але Люсі так подумати не давала. Я зайшов до велетенського приміщення, воно, скорше, нагадувало музей, з височенними стелями. Такий простір зобов'язував не тільки заплатити за вхід, але й здати одяг до гардеробу, а мій то просто викинути і спалити разом зі сміттям на вулицях Мумбаїв. Люсі стала ходити по дерев'яному гулкому паркетові довжелезного коридору з колонами вперед-назад і набирати когось по телефону. Жестом вона мені показала, щоб поставив Шиву на підлогу, а сам чи то зняв взуття, чи повністю роздягнувся, чи просто вона отим жестом заперечувала моє право на існування?

«Так, я знайшла. Ну що, я могла найти? Ні, не гівно. Я найшла тобі Уадшила. Да, новенького, з пилу з жару, білого красеня. Ну якщо не заїде, то пустиш на м'ясо. Що значить, м'ясо не важливе? В усі війни м'ясо було найдорожчим...» — її голос, як і цокіт підборів, стихав у глибині музею. А я вирішив, якщо вже мене пустять на м'ясо, то підкріпитися буде не зайвим, і пішов на пошуки кухні.

Це було не складно, кухня, що переходила у величезну їдальню для всієї родини й королівської раті, була справа. Ну звісно, кухню я би це теж не назвав, а експонатом музею під назвою «Прованс». Емальована плитка, серветки, розкішні скатертини, як плаття на якомусь балі, все було ніби щойно куплене, любовно викладене й зафактурене дизайнерами. З мого досвіду — люди в такому не живуть. Люсі зайшла стомлена, наче постаріла ще років на десять, її мішки під очима обвисли так, наче стали жертвами гравітації на Юпітері. «Шоб ти знав, як мене заїбали ось ці митці! То їм не так, се їм не то. Постійно зривають строки, не вписуються до бюджетів, канючать додаткове обладнання. А тут по всьому Бомбею хрін найдеш незадіяний рашн-арм чи ще яку прибуду. Блядь, це знову все його тащить із Лондона, а це ж ніяк не дешева розвага.

Ну й потім, їм усім честь і хвала, а тобі братська могила й бульбашки від кокаїну на прийманнях...» Люсі й насправду була втомлена якимись таємничими митцями. «А як же гроші? Продюсери ж пилять бюджети й отримують великі гроші», — втрутився до її монологу, заодно нагадавши, що я ще тут. Люсі вляглася верхньою частиною свого тіла на стола і втомлено приклала голову до холодної поверхні: «Ох, бой, що значать ті гроші перед лицем вічності? Давай луче їбаця?» Я повагався кілька секунд, а потім підійшов до Люсі ззаду й поклав свої руки їй на сідниці. Всього то треба було стягнути з неї труси, прилаштуватися, подумати про червоне сарі й засадити багатій Люсі, яка чомусь ваялася по братських могилах. Та Люсі рвучко встала, поправила свою гордість, навела різкість і вдарила мене по руках: «Перехотілося. Ладна, поїхали, нада показати тебе Ненсі. Чи годен ти вести наш крихітний полк в ім'я Корони та Імперії на берегах субтропічної Карнатки». Ї Люсі подибала п'яною ходою прямо у дверну пройму. Ї хоча усі закони фізики говорили про те, що вона її не пройде, усе тим самим голосом із шекспірівським акцентом Єна Маккеллена — «Ю шел нот пас», — але вона пройшла. Довелося плестися за нею на зустріч якійсь Ненсі.

Ми приїхали на студію, з павільйонами, гримерками — я вперше потрапив на таке свято. Люсі мене переконала Коштовного Бога залишити в її домі. У просторій кімнаті з трюмо, всіяним лампами по периметру дзеркала, як у кліпах про моделей чи театр, мене загримували. Від накладеного гриму, гадав, виглядатиму, як гей, але став навіть мужнішим, мої насуплені вовчі брови ще погустішали й позловіснішали, блиск в очах видавав приховану небезпеку, звісно, попри порядність і доблесть — на мене вдягли однострій армії Британської імперії XVIII століття. Ї повели показувати Ненсі.

Ненсі — потужна афро-американка з дредами замість волосся, американським акцентом замість британського й кавою замість крові (судячи з розкиданих поряд паперових стаканів). Мене поставили перед дулом камери й попросили назвати свої ім'я, вік і дивитися в об'єктив. «Дара О'Рейлі. 28 років, уродженець Дубліна». Далі я, побрязкуючи шаблею, повертався то одним профілем, то іншим. Як люди в цьому воювали, я в ньому ледь міг розвертатися? Потім я емоціонував бровами, виражаючи то сум, то здивування почергово. Злився, рикав, наступав на когось за камерою з випадом ноги вперед. Чесно кажучи відчував себе мавпою в цирку. Невже цим бідним акторам доводиться через таке проходити? Тепер я чомусь сумнівався, що їхні гонорари безпідставні. А потім Ненсі так розчаровано на мене подивилась, наче я відриваю її від суперважливих справ, і сказала: «А от цей ірландський акцент можете прибрати? Ну як нормальний англієць можете говорити?» Ох ця її бургерно-кокакольна манера уніфікації! Я закипав: «Ні, не можу, я дуже пишаюся своїм акцентом». Люсі зробила жест рука-лице, що означало тільки те, що я ще той довбойоб, і Люсі тут уже нічим мені не допоможе. Ненсі ж трохи мене заповажала, але це явно не рахувалося в плюс до акторської карми. «Ми тут не «Вітер, який гойдає вереск», знімаємо й не «Голод», та й ви не Фасбіндер. Будь ласка, прочитайте текст просто, просто без акценту». Я не знав, що то за Голод, і Вітер, а от за Фасбіндера стало прикро. Мені дали текст, налякана дівчина з мікрофоном біля рота підкидала репліки. Я казав їй: «Будь ласка, визирни, визирни хоча б на мить, моє сонце, мої зорі». А вона відповідала: «Батько знає про нас, не приходьте сюди більше. Завтра французи почнуть наступ, будь ласка, живіть і забудьте про мене». Та я наполягав: «Я не можу забути про вас, ні про ваші очі, ні про це ваше червоне сарі. Я дуже хотів би забути, але вітер

з багать доносить до мене трупний попіл, і я всміхаюся, бо навіть тоді думаю про вас». Дівчина заворожено дивилася в мої очі, про текст ми зовсім забули й, вочевидь, від нього відійшли. І хоч там переді мною стояла зовсім бліда дівчина з туго зав'язаним у хвоста волоссям, так, що її шкіра натягувалася назад, і очі видавали в ній щось заяче, косооке й негарне. Але крізь її блакитні здоровезні колодязі очей я бачив чорну душу Гангу, оповиту червоним сарі. Нас ніхто не перебивав.

«Будь ласка, йди. Інакше я не зможу тобі відмовити. А коли я погоджуся, ти мене зненавидиш». Дівчина молила, прикриваючи обличчя. «Послухай мене, послухай уважно, я вбив свого друга, ми разом його спалили на березі Гангу, пам'ятаєш? Це я вбив його. Перед тим я виніс із лікарні американця, й той помер у мене на руках. Я забрав його документи, я вступив за ними до армії. Ось я стою перед тобою голий, не достойний і мізинця твоєї ноги. Я люблю тебе понад життя. Й кожної ночі, де б не спав тепер, я прокидаюся в сльозах, і тільки за цими слідами я розумію, що ти мені снилася. Але навіть цього я не пам'ятаю. Прошу, повернися до мене, скажи мені своє ім'я». Вона витримала паузу, довгу, безкінечно довгу, а потім підняла на мене свої очі, сповнені сліз: «Я гіджра. Не жінка й не чоловік, я третя стать. Люди оминають мене й бояться моїх прокльонів. Ти полюбив лиш мою зовнішність, ти західний простий чоловік, ти ніколи не приймеш мене». Я втратив дар мови й не міг, не міг у це повірити, впав на коліна й заплакав.

«Хм... Цікаво», — сказала Ненсі. «Як тебе звати?» — звернулася вона до моєї візаві. Візаві пропищала: «Анет». І Ненсі зрубала з плеча: «Анет, тебе звільнено, а цього до піхоти, і щоб рота не розкривав». Ненсі рвучко встала й пішла геть. За нею побігли якісь люди щось вирішувати й записувати.

Мене всі залишили, тільки Люсі підійшла й обережно спитала: «Ти правда вбив людину?» Налажав я з цим текстом, звісно: «У вас немає ніяких доказів». «Та я ж нічого, — сказала з розумінням Люсі й закурила. — Певне, він того заслужив і був гівнюком». Оооо, почуття провини схопило мене за горло і почало душити сльозу: «Ні, він був моїм найкращим другом». Я потягнувся до Люсі за сигаретою й закурив разом із нею для більшого драматизму, хоча давно покинув цю мастурбаційну звичку. Люсі дивилася на мене своїм снайперським прижмуром, наче бачила щось таке, чого я в дзеркалі не розгледів. «Не розумію цих режисерів, якісь вони броньбійні й вузьколобі. Зовсім не бачать далі вигаданого ними ж образу. А ти, Даро, цікавий, дуже цікавий». Раптом до мене підбігла Анет уся в сльозах. Не кожен день, видно, тебе звільняють із роботи подавача текстів? Чи ким вона тут працювала. Й Анет почала пищати на ультрочастотах цим своїм пищальним голосом, який іще кілька хвилин назад був оксамитовим і глибоким, як у моєї коханої. «Ви молодець, ви просто чудовий актор, нікого не слухайте, — казала вона мені крізь сльози, — і йдіть, ідіть до своєї мети. У вас усе вийде! Ніколи не можна здаватися, як казав Джим Кері, облажатися можна і в тому, що вам не подобається, тож творіть вашу долю вашими руками, йдіть тільки вперед. Все у вас вийдеeeee!» — Анет уже просто заливалася сльозами і все трясла й трясла мої руки. «Анет, скажи, звідкіля ти брала текст? Чому гіджра?» — запитав я дуже стурбовано. «Я не знаю, — запищала Анет, — він просто сам, сам прийшов. Розумієте, це одкровення!» Й Анет кинулася мені на шию та продовжила нести ахінею: «Наша любов житиме вічно, от побачите! Ми все переживемо. А ви, коли ви будете стояти там, на сцені, перед кіноакадемією і скромно так тримати Оскара в руках, ви навіть не згадаєте всіх тих,

хто вас намагався зупинити». Анет просто вже роздирала мене. Тоді Люсі схопила істеричну Анет і вмазала їй ляпаса: «Анет, заспокойся. Не влаштовуй цих істерик. Іди назад до департаменту й працюй, як і працювала, тільки на очі цьому стерву не потрапляй». Анет раптом прийшла в себе, опустила, що зарилася собі в шию підборіддям, голову й промимрила туди ж: «Вибачте, вибачте, будь ласка, вибачте, будь ласка, вибачте, це такий стрес, такий стрес». Потім вона раптом підняла високо голову й, проказавши криком «Це такий стрес!», закрокувала по діагоналі вглиб павільйону.

«У вас тут усі такі?» — я диву давався замежній концентрації фриків. Люсі усміхнулася: «Ну фільмування — це, як поле бою, тут багатьох плавить. Але потім підсідаєш на це, як на наркотик, і жити серед нормальних людей уже не можеш. Ці кафе, вино, кіно, доміно. Хто куди сходить, що в якому Твітері написав. У житті ти мало де приймаєш рішення такої ваги, мало де ще можна так ризикувати». Я затагнувся й випустив дим кільцями: «Знаєш, з останнім я не згоден. Можна просто йти, йти, нічого не відчувати, ні за що не нести відповідальності, а потім приїхати до Індії, і все понесеться зовсім в іншому ключі». Люсі усміхнулася: «Ну я тому й поєдную одне з іншим». «Ризикована ти баба, Люсі, — сказав я, а потім так, про всяк випадок, уточнив, — я ж не пройшов?» Люсі скорчила гримасу й засміялася. «А що ти будеш робити? Лишайся в мене, розкажуй свої історії». Я міцно замислився, пропозиція поставала більш ніж привабливою: «Ні, даруй, я дуже стомився, хочу поїхати на Гоа. Одна важлива для мене особа сказала, що там індійський Рай». Люсі раптом розтягнулася в такій посмішці, яку я в її п'ятдесят не очікував. «Гоа. Ох... Палолем-біч. Їдь туди, обов'язково їдь туди. Це місця моєї юності, якщо можна так сказати. Якби не улюблена робота, я би й сама туди зараз

чкурнула з тобою. Згадала б свої гіпі-часи». Я здивувався: «Люсі, ти ж не настільки стара, щоб пам'ятати юність гіпі?» Люсі лукаво мені всміхнулася і все сховала за серпанком таємниці: «Давай ми не будемо з'ясовувати, наскільки я стара». Ми сміялися. Я знав, де сьогодні ночую, навіть знав із ким та знав, що на мене чекає далі. пляж Палолем. Південний Гоа.

Лускатний горіх

Земля червона, масляниста, як мазут. А я взуття забула. Та й не забула так, щоб уже, а просто рветься гумова промокашка за сто рупій під палючим сонцем, от я й не взяла його, не схотіла. Біжу собі босоніж і кривлюся. Камінчики десь вриваються у стопу тисячами голок, десь чагарники колються, десь нагріта земля потріскалася від ранкового сонця і вже обпікає ноги, грилюючи мої підшви на ходу. Кістлява жінка в синьому сарі, Гіта, виливає воду на глиняний поріжок своєї крамниці прямо мені під ноги. Я відстрибую, попискую, вона вибачається, співчуває — що ж я так бігаю, і тут таки зазиває зайти досередини й подивитися строкаті майки та плаття. Біжучи по розпеченій землі, я кричу їй кудись назад: «Все добре Гіто, можливо, завтра!» Вона вторить мені: «Так завтра, можливо, завтра, обіцяєш?» Завтра все можливо, а сьогодні я біжу до океану, як до власного притягального центру. Там гаряча ніжна вода кожного дня схиляє мене до думки, що все-все до сьогодні було непотрібне, як і неважливе, розщеплюючи мене на складові. Та я ще тримаюся за цілісність власного я, хоч і давно підозрюю, що ця хитка ілюзія, придумана білими людьми другої половини ХХ століття, достоту помилкова. Бо ж коли ти від самого народження цілісний, то, значить, одного дня можеш таки стати собою. Тут на Гоа з-під кожної пальми перепечений гуру із сіллю збитим у дреди волоссям продає тобі путівку до пізнання справжнього, дорослого себе. Дорослий завше знає, що йому робити, чого він хоче, куди потратити гроші, як сплатити комунальні,

заощадити на авто й купити квартиру в кредит. Минулого року мені виповнилося тридцять, а Новорічної ночі бойфренд попросив мене зібрати речі й виместися з його помешкання якомога швидше. Тож я лишилася сама, без будь-якої надії найближчого часу обзавестися не те щоб кредитом, а навіть комунальними. В пошуках розради, замість пошуку квартири, я знайшла дешеві квитки на Гоа, і за останні заощадження вирішила провести важкий для українців та всіх жителів помірних широт лютий місяць в індійському селі біля океану.

Прибувши два тижні тому на Палолем, що в двох годинах їзди від Панаджі, столиці штату Гоа, я ледь пересувала ноги. Не хотіла вставати, не хотіла їсти, не хотіла виповзати на світ Божий зі своєї конури-кімнати. Коли ж я нарешті дісталася води, то виявилось, що нестямно люблю океан. Він дихає, як астматик, всмоктуючи з берега камінці, мушлі, необережно полишене взуття і твою власну душу чи що там я маю за ілюзорний стрижень неіснуючого Я. І така велика спокуса просто взяти й розкрити обійми і вдертися до володінь вічно гарячої течії, яка забере, поглине, виплюнувши, можливо, на якийсь інший берег рештки мого одягу. Драні джинси й вилиняла майка — усе, що лишиться від вічної, неподільної, сонцесяйної сутності. Тільки майка і джинси. А я колись думала — картини, фільми, нерухомість і роман на віки.

Розкладаюся на лежку, а непальський хлопчик з іменем вікінга Утау підходить і пропонує мені чай хоні-джинджер-лемон-віскі. Наснідавшись кокосом, я звісно відмовляюся від усього, окрім віскі. Утау усміхається, він тримає себе дружньо й тепло, не впрошує щось купити. Видно, що він виріс серед гір, а не на березі океану, серед паломників, а не туристів, вічний Непал з розрідженим киснем. Утау каже, що вип'є разом зі мною. Я ж ледь не

ляпнула «ні, дякую», але вчасно поперхнулася словами.

Ми випиваємо віскі на лежаках і сміємося. Десь углиблені душі я розумію, що віскі серед дня на самій спеці — це помилка, але правильних рішень із часів мого дитинства не стало, а тільки множаться і множаться мої доріжки прямо до пекла. Хоч я й маю на увазі пекло фігуральне, після спорожненої шклянки алкоголю при сорока градусах спеки — пекло стає фактично тут. І я помічаю, що голова й тулуб Утау наче були відірвані від різних тіл і прироблені одне до одного сліпою дитиною. На худому тулубі з довгими ногами стирчить пласка еліпсоподібна голова, наче в пупса, а затиснуті вгору плечі постійно висловлюють подив. Чому ти дивуєшся, Утау? Але, звісно, не це я питаю. Намацавши, що під довгим блідо-рожевим сарафаном у мене немає ні купальника, ні білизни, а повертатися до крихітної конури, зовсім не хочеться, я питаю: «Утау, а чи можна плавати голяка? Бо я забула купальника». Утау дивиться на мене, як на божество, а відповідає суворо: «Коли ви, європейці, ходите в купальниках чи шортах і показуєте своє тіло, я особисто нормально до цього ставлюся, але більшість ні. Хоча тут уже всі звикли, Гоа — це не Індія. Але зовсім без не можна. Бачиш, купаються індуски в сарі? Купайся в сарафані й ти». Вичерпно. Я всміхаюся. Загалом, як і назагал, все ясно. Пів свого життя я прожила в Україні, де свободу після 91-го оголосили, але дали вибірково й не всім. Ходиш по вулиці дівчинкою — не привертай увагу, як і не звертай, пальцем не показуй, не кричи, тихо сиди, тихше води, нижче трави, не ображай почуття вірян і безвірників не ображай. І так пів життя я вела свою маленьку партизанську війну за те, щоб одягати шкарпетки під туфлі, коротше короткого спідниці, прозорі майки без ліфчика й купатися голяка на пляжах. Фактично я зараз думаю, яка маленька моя війна, яка вона ні про що. От про що вона?

Про міні-спідницю та про спекотне літо в перші твої 15 і про те, як вітер лоскоче проміжжя, а груди твої невеличкі, набряклі, наче п'яні бруньки, дірявлять футболку? А при цьому ніхто тебе й пальцем не торкне, хоч і гляне, хоч і захоче, але ніц тобі не буде, дурний малоліток? А з іншого боку — от це все життям і є.

Я встаю — у своєму блідому сарафані по самі п'ятки — та йду в гарячу воду подалі від людських очей окресляти контури свого тіла перед рибами, крабами й пірнальниками. Океан дихає, втягуючи в себе разом із водою й піском і мене. Чим глибше я заходжу в гарячу воду, тим прозоріший стає мій сарафан — піднімаючись, він розстеляє своє бліде напівпрозоре єство по плесу води. Я кручуся то вліво, то вправо, гостро відчуваючи свій підлітковий біль. Як казала моя подруга: «Хоч діти і вмирають в Африці від голоду, але нам больніше, що ми не їздимо на ягуарах». З берега я бачу безутішного Утау, що він заферментованим віскі-поглядом дивиться мені услід, і бачу випалену до кісток коричневу Гіту, яка розносить під палючим сонцем свої цяцьки, пропонуючи пихатим європейкам зазирнути до її крамнички. І все я розумію, але в океані в сарафані по п'яти мені больніше, що не можна без.

Чиста вода прослизає повз мене, обіймає мене, і я набуваю її ж ознак. Віддаюся їй без страху вся й цілком. Відкидаючись назад, на спину, заплющую очі в очікуванні уявних акул і збитого страхом дихання. Лежу і вдихаю раз, видихаю на три, вдихаю раз і видихаю на три, і навіть якщо раптом мене далеко віднесло від берега, то що з цим поробиш? Я вдихаю раз і видихаю на три. Про всяк випадок розплющую висвітлені солоною водою очі, аби переконатися, що навколо все ті ж пальми із заставки монітора мого мака. Але раптом я не бачу нічого, окрім сонця вгорі, не то японської праматері, не то єгипетського

моно-бога. І сонце випікає з поверхні моїх роговиць сіль, біль тисячами лазерів пронизує мої очі, я сліпну, я кричу, та голосу не чую, вода відразу затікає до роззявленого рота, легені захлипуються в одну мить і обважніле тіло, каменем провалюючись у районі живота, йде на дно. Блідий сарафан, хвилюючись, тягне мене вгору, але переповнене тіло води йому не подужати.

На глибині тихо й боляче. Все ж ці азійські країни не для мене, все це прийняття й неприйняття одночасно, збиті до крові коліна, роз'юшені голови, здерті на скутерах до оголеного м'яса зап'ястки, погризені москітами ноги, набряклі очі від сонячного удару і зневоднення, все це не для мене. Не для мене, кричу я каменем під водою раз. І затихаю на три. Все прочитане, вивчене і побачене мною розчиняється в цій воді, розщиплюючись на дрібні атоми солі. Кристали інформації кількатисячолітньої історії людства висипаються з мене у прозору воду — і я легшаю.

Мало по малу із застиглим поглядом я піднімаюся вгору, і мене буквально торкається не вода, а сотні тисяч найніжніших рук. Торкаються в усіх куточках мене, мого тіла, всюди, де є епітелій, і куди може прослизнути вода, де його немає. Від очей до грудей, від вушних раковин зсередини барабанних перетинок до середини піхви, між пальців рук, між пальців ніг, від верхнього піднебіння і глибокого горла до піднігтьових пластин.

Я піднімаюся на поверхню води й на диво спокійна оглядаю увесь цей пляж, де висушене до анорексії йогою та спекою его стикається з накопиченим багатством у єдиному пориві курортної млості. Тут, в Індії, мене сприймають за багату суку. Але в мене немає ані грошей, ані залежів целюліту, щоб під крисами великого капелюха на позолочених ланцюжках вигулювати на розпеченому піску молодих та гарних індусів. І навіть кундаліні, щоб

воно таке не було, ніколи не піднімалося вище копчика. І я бачу, як у призахідному сонці старий чоловік у шортах і бейсболці, згорблений до кифозної дуги, разом зі своїм онуком набиває об висушені голінки футбольного м'яча. Кілька йога-дам зі статурою плавчинь прогулюються пляжем, спрагли зграйки індусів дрейфують у воді на доступній оку відстані. Й тут на берег виходить важка артилерія для дам. Четверо породистих молодих тіл висуваються поганяти на пляжі у футбол у ласкавому призахідному сонці. Білий чоловік із татуюваннями якорів по всьому тілу вибігає на поле першим. Висушені м'язи роблять із нього подобу видовженого бога-глиста, сонце не бере його найдорожчого ресурсу — білої шкіри. Товстенький австралієць із дредами й виголеними скронями перехоплює м'яча, жири на животі сколихуються під час цього маневру, намагаючись вистрибнути з тіла. В'єтнамський хлопчина років п'ятнадцяти намагається перебігти дорогу австралійцеві й відбити м'яча. Його обличчя легко сплутати з прекрасним ликом дівчинки-підлітка. А за ними в променях сонця та юнацької радості вибігає четвертий гравець футболу — темношкірий принц-пантера, худий, жиливий, із гривою прямого чорного волосся і смоляними очима, схожий на Ісуса. Одразу й не скажеш, індус він, британець чи прибув сюди з межиріччя Тигра та Євфрата ще з часів стародавнього Вавилону.

Хлопці грають у футбол, наче поряд немає десятків спраглих жіночих очей, що скучили по своїх європах за живим і справжнім струмом. Але я бачу, як, відбиваючи м'яча назад, кожен із чоловіків-хлопчиків-трансвеститів радіє відчутому на собі захопленому жіночому поглядові. Навіть я думаю, як гарно, як хороше він набиває по п'ять-шість-сім-вісім-оооо ударів м'ячем на голові, як славно виглядають їхні безжирові тіла під розкішним червонястим сонцем.

Я виходжу з води, напівпрозора у своєму сарафані, солоня і в дешевому слоумо, краплі спадають з волосся на обличчя. Я йду й похитую стегнами, розраховуючи, що ця відверта мова тіла так само дієва, як усі можливі відбиті м'ячі в напівшпагаті назад. І раптом вловлюю легкий солодкуватий запах мускатного горіха в повітрі, що доноситься з боку футболістів. Я зиркаю на зайнятих грою чоловіків і між плечей мене пронизує струмом. Чорний принц-пантера кидає погляд у мій бік, і раптом біль пробиває спину, обходить спинний мозок і потужним пенальті летить у лобні долі. План був ясний як день, — вийти з води, як Венера з піни. Натомість я, радше, нагадую русалку-епілептичку і, трясучись, доповзаю до свого лежака.

Влягаючись у тіні дешевої парасолі, що не витримає і найменшого подуву вітру, я конаю. Закутуюся в тепле шерстяне манто, мене потрушує щонайменше тропічна лихоманка. І непальський хлопчик Утау таки приносить мені чаю — імбир, цитрина, мед, віскі. Я беру в дар гарячий нектар лікувальної мікстури й думаю, що життя видалося таким коротким для мене, але закінчити його на Гоа, в Раю для збіднілих європейців, не так уже й кепсько. Утау присідає поруч, чомусь тримаючи мене за руку. Десь далеко відбивають головами, щиколотками й колінами м'яча прекрасні чоловіки, чиї обличчя вже нічого не значать для мене, їхня валюта абсолютно не релевантна в очах святого Петра. «Віддай ключі, паскудо, пусти мене додому!» — викрикую з-під шерстяного кардигана на звечорілому пляжі. Й тільки хлопчик Утау каже, що все буде добре й погладжує мою руку.

На захід сонця метушливі індуси, непальці, в'єтнамці й кого там іще наміло на цю райську землю збирають лежаки й виставляють на пляж плетені столи зі стільцями. До океану виходять човни й стоять по лінії горизонту,

виловлюючи океанських гадів, аби щойно стемніє лупити їх голодним туристам утридорога, але все ще вполовину вартості їх бо на лазуровому узбережжі Франції. Й доки нудні одружені парочки та щойно закохані з іскристими очима й шумні компанії новоспечених друзів займають свої оглядові місця за столами з газовими лампами, я все ще трясуся на своєму лежку. Перед моїм злихоманим поглядом розгортається найпрекрасніше у світі телешоу: в димчастому небі конає вогняна сонячна куля, а разом із нею конаю і я під шерстяним кардиганом. Сонце стає все прозорішим, щобільше схожим на окислену кров — втрачає інфернальний багрянець, його перетягують смуги розріджених хмар, як пуповина дитячу шию. Сонце конає. І сонце зникає. А з ним і я. А з ним і я.

Все ж я знаходжу сили й відповзаю з пляжу вглиб джунглів до свого пристанища. Земля — тепер холодна, порепана від сонця — стрічає мої оголені стопи обіцянками бронхіту і пневмонії. Я викашлюю кілотонни слизу, лишаючи по собі доріжку із пльовків. «Подивись мою крамницю», — знову канючить Гіта, яка терпляче вичікує повернення всіх, хто зранку пішов на пляж. Я ж мимрю ледь чутно «можливо, завтра», не дуже й на це саме завтра сподіваючись.

Уже два тижні моїм пристанищем є ця маленька кімнатка-бунгало посеред джунглів із білими стінами й ліжком майже на всю її площу. Душ, спаяний з туалетом, стінами відокремлений від загального простору. Згори над ліжком нависає потужний вентилятор із стрекозячими крилами. Я довго звикала до клаустрофобічного простору, де все виглядає, як у фільмах про Камбоджу, а твоя конура подібна до образів азійського борделю, записаних на підкірку ще за часів юності.

Я ледь відмикаю замок, ключ від якого висить на шиї, щоб я не загубила. Зліва на терасці свого бунгало сидить

привітний британський джентльмен. Він, вторячи правилам хорошого тону, каже мені зі свого ґанку, ковтаючи голосні та спаяючи слова в одну неподільну густо інтоновану кашу: «Який прекрасний вечір сьогодні, який прекрасний день». «Ага», — бурмочу я, випускаючи з рота прямо під ноги потоки слини. Британський джентльмен, помічаючи відсутність мого погляду, поспішає відсторонитись від — що там у мене може бути — від малярії до холери.

Стікаючи слиною, я заходжу до своєї душної конури, похитуючись із боку в бік. Щільно прикриті фіолетові шторки набралися за день немилосердного сонячного тепла й тепер із жаром дихають мені у спину. Я встигаю на засувку замкнути за собою двері, роблю крок від них і впираюся в ліжко та падаю в його білі пожмакані обійми. Якимось робом заповзаю на ліжко цілком, і за всієї спекоти й душноти моєї камбоджійської печери, натягую на себе теплу строкату плюшеву ковдру. Кімната поволі пливе, з мене тече піт, просякаючи не лишень простирadlo, а й увесь матрац наскрізь. Десь знадвору долинають звуки приглушеної музики, пляжна публіка на якийсь час перетворюється на тихих паті-людей. Я намацую долонею вимикача світла й, промахуючись, умикаю вентилятора із стрекозячими крилами, сили покидають руку й під гулкий нестримний звук, що розганяє розпечене повітря, я вирубаюся.

Навіть під рясним пронизливим дощем о другій ночі черга з кількох сотень однотипно в чорне зодягнених людей ніяк не зменшується в найбільший ЛГБТ-клуб Берліна. Вузька вулиця з погризеного асфальту, що обрамлена контурами дерев, приймає цієї ночі все нових і нових спраглих отримати свого шматка гострих вражень у розхристаній різдвяній німецькій столиці. Я стою й покірно

мерзну під водою, котрій абсолютно байдуже, що надворі зрадливі 8 градусів цельсійованого тепла, яке скидається на справжнісінький мінус. Моя подружка Карен стоїть попереду, нависаючи своєю ведмежачою лапою на худорлявій Крістіні, й облизує її вухо. Крістіна попискує, а затісні джинси туго обліплюють нестрункі ноги Карен, видавлюючи жир із них на поверхню. Джинси зрадницьки оголюють верхню частину сідниць, які запросто можуть зійти в такому стані за невеличкі груди, витиснуті пуш-апом по самі гланди. Короткий бомпер яскраво блакитного кольору не додає Карен витонченості. Зате я цокочу зубами ще більше. Питаю Карен: «Як тобі не холодно?» А вона шипить до мене назад: «Не розмовляй, нас не мають попасти, що ми разом». Ок, не разом, тобто вони собі разом, двійко закоханих подружайок, а я собі не разом, ні з ким не разом. Бо Андрій відмовився летіти на вихідні до Берліна, сказавши, що до цієї помийки він більше не повернеться. А я? А що я? Мені дуже хотілося це миле католицьке Різдво провести на всеношній у Берггаймі, центрі музики, наркотиків та краси. Заприсягаюся, я геть не розраховувала на, в прямому сенсі слова, стояння, ще й на вулиці, ще й під дощовою мжичкою, безбожною, як і я цієї ночі, й нещадною, як Бог, котрому фокуси мого підліткового бунту взагалі не в дугу.

Це вже втретє, між іншим, мене можуть не пустити до цього клятого Берггайма. Й доведеться сидіти на нашій київській кухні, закрапувати застуджений ніс часником і з велетенською чашкою гарячого молока в руках дивитися на злорадну міну Андрія, слухаючи на безконечному ріпіті його: «Я ж тобі казав».

У моїй сумці телефон, камери якого на вході, якщо пощастить зайти, намертво заклеять смужками, щоб нічого не сфоткала. Мандаринка, навіть дві на випадок,

коли черга затягнеться, а до найближчого Макдональдза буде не добігти. Ще в сумці чорненька книжечка, ганебний комікс «Як потрапити до Берггайма». Для таких, як я, не місцевих клубних берлінців, там усе намальовано, інструкція в картинках. Отже, ніяких планів на найближчі три дні/ночі, ніяких каблів, прийди в піжамі чи завітай голим, зодягнися в чорне чи вберися круто. Я вирішила не ризикувати, зрозумівши на третій раз, що моє круто не слабо відрізняється від «круто» в розумінні найкрутішої техносцени Європи. Отже, зодягнися в чорне, не взувай каблів, ні з ким не розмовляй у черзі, зроби вигляд, що тобі пох, дуже сильно й дуже-дуже на всіх пох, наче ти вийшла повіситись, а по дорозі зайшла на секундочку до клубу. З останнім проблем у мене немає: моя фізіономія насправду виглядає скислим гіпстерським декадансом. Життя, біль і все тлен — лише так можна себе відчувати вже другу годину поспіль під грудневим дощем на берлінських звалищах.

Високий статечний чоловік із непроникним, як і неприємним, обличчям, що в того рідкого Термінатора, стоїть на вході до клубу й вирішує долі людства: ти заходиш чи ні, сьогодні буде для тебе свято чи сьогодні, як і завше, обніматимеш колінця у своїй берлінській ванній та плакатимеш. Він спльовує вправо, і милий хлопчик, насуплений, як мокрий цуцик, покійно, не перепитуючи ні слова, йде геть із черги, вочевидь, обнімати колінця й плакати. Я тим часом розправляю плечі, чорний плащ їх зовсім не гріє, але хай я вже піду геть із прямою спиною. Термінатор усміхається Карен та Крістіні, й вони, беземоційні та невдоволені, як і годиться, заходять усередину. Термінатор дивиться на мене, я стою й думаю, що він бачить мене наскрізь, він знає, що в мене лежить у сумці. Він запитує мене, скільки мене, і я вивченим жестом із книжки-коміксу «Як потрапити до Берггайма» показую,

що ніскільки — затиснутий кулак. Ніскільки — це навіть не один. І він схиляє свою голову в бік входу, і я заходжу, невдоволена та беземоційна, як і годиться.

Радіти на вході не можна, радіти можна лишень коли тебе вже пустили, ти пройшов скупі чорні коридори і здав одяг до гардероба, тільки тоді, тільки тоді можна порадіти, що ти нарешті тут, простий смертний техно-планети, не бог, навіть не людина, маленький собі техно-нікто.

Я не радію, мені заклеюють телефона, і я розумію, що навіть селфі не зможу відправити Андрієві на доказ того, що цей спонтанний демарш на Берлін став нарешті успішним. Він усе одно сидітиме на нашій кухні з нігілістичним обличчям: «Я ж тобі казав». Карен і Крістіна знімають свої куртки, Карен у чорній футболці й замалих джинсах як на свою вагу, а Крістіна — справжня дівчинка-сабмісів. На ній шкіряні шорти, лаковані стриптизерські ботфорти на високій платформі, на ній ще дві чорні наліпочки на сосках, а її біле тіло світиться хворобливими синіми тонами. Крістіна гарнуня, ніби щойно з морга, її висушеного кокаїном тіла ніколи не торкалася чоловіча рука, тільки в дитинстві дідусь, дивлячись із нею телепузиків, навчав дівчинку правильно йому дрочить. Крістін та Карен тягнуть мене нагору, всюди гримить музика, всюди ходять люди в шкірі з оголеними торсами або в дорогих мотузочках Агента Провакатора, які нічого не прикривають, хіба навпаки. Я кажу Карен, бо я боюся Карен і намагаюся ні словом, ні поглядом не зачепити Крістіну, так от, я кажу їй, що теж би зняла чорне-плаття мішок, коли б у мене був ліфчик. Вона, перекрикуючи музику, відповідає, що я можу його зняти й підмалювати соски помадою. Я розчарована й кричу, що не маю помади, я не користуюся косметикою. На що Карен кричить: «Спитай у когось, та напевне буде, якщо спитаєш у чоловіків, у них точно є».

Ми йдемо за бар, очима всотуюю все, що не можна відобразити на цифровій душі мого смартфона — всюди камери й раптом що, телефон усе одно заберуть і назавжди внесуть тебе до чорних списків. Мені не хочеться до чорних списків, тож я ходжу й запам'ятовую, дивлюсь, як випиваю душу, на п'ятох прекрасних арійських хлопців, котрі в тісному колі, голі по пояс, повторюють у ритмі техно ритуали «Олімпії». Я, як і Лені, ми однаково згодні, що вони боги, люди-боги, та лиш коли на них ніхто не дивиться, й вони самі забуваються в техно-шаманському забутті. Кодло арійців прекрасне, а Карен мені кричить на вухо, щоб я навіть і не думала, в такому колі не вельми поцінують власниць вагін. Але як відірватися від краси? Хіба що перебитися іншою красою, шторкою мене перекидає на крупний план китайки. У червоному світлі стробоскопів її довге пофарбоване у срібний волосся набуває всіх відтінків крові. Її прекрасні величезні очі зі штучною смужкою вій та багатством косметики виїдають дірки у просторі. Я намагаюсь познайомитися з нею, але китайка включає мороз і зникає в іншому кінці танцмайданчика. Карен із мене сміється, каже, щоб я успокоїлася і не приставала до людей. Ми йдемо на бар.

Крістін і Карен п'ють пиво. Я замовляю егермайстер, мені ставлять маленьку 20-грамову пластикову мензурку, я одразу показую пальцями 4, бармен роздивляється питально порожній простір навколо мене, але, зрештою, 4 то й 4, мене ж тут взагалі «ніскільки». Поряд за барною стійкою сидить вдягнений не за погодою молодий чоловік, мало того, що на ньому штани й сорочка, то ще й краватка, затягнута під саме горло, і шерстяний піджак зі шкіряними нашивками. Він страшенно пітніє, з нього фактично стікає вода, як восени із гір сходить сніг. Він щось мне в руках дуже сконцентровано, дуже наполегливо. Його

кучері вкриваються росою поту, крапельки м'яко відбивають агресивне сяйво стробоскопів. «Хочеш?» — питає він і простягає мені зіжмаканий та змішаний із його потом коричневий шматочок чогось. Я закидаюся єгерем і запитую: «Що це?» «Це дуже круто, це надзвичайно круто, я з'їв таку ж 15 хвилин назад і мені так добре зараз, мені в біса добре, на, з'їж», — як мантру, повторює чоловік. «Та тобі пора швидко викликати», — кажу йому. — «Ти весь на піт зійшов і в тебе чорне під очима». Чоловік дивиться на мене зі сподіваннями, його зіниці тремтять, наче от-от піддадуться закону вегетативного розмноження й поділяться навпіл. Та він досі простягає мені той шматочок коричневого казна-чого, істерично розминаючи його між пальців: «Мені так добре, візьми й ти, на, з'їж, з'їж його!» Чоловік уже волає, а я випиваю останню мензурку єгеря й самовидаляюся з бару, натикаючись поглядом на чорну мадонну на танцмайданчику. Схожий на Ісуса чоловік із масно нафарбованими чорним очима, спітнілий, вогкий, липкий, у чорному трико, із дорогим чорним мереживом на голові, яку обрамляють сріблясті промені, закріплені десь на потилиці, танцює так чуттево, так гарно, кожна лінія його тіла, кожен вигин — наче техно-медитація. Його танок розриває на окремі дискретні па пульсація стробоскопа, ніби драматично відбиває кадри фільму чорним екраном. Я ледь не давлюся з подиву і вловлюю пряно-солодкавий запах мускатного горіха в повітрі. А Карен сміється й каже, що цей, можливо, навіть захоче сам до мене підійти.

Мене магнетично притягує до Чорної Мадонни. Ісус-Марія з арабським плетивом бороди по контуру свого блідого обличчя стріляє у в'язку темряву клубу чорними, як ніч, очима. Я вбираю його хтонічний образ, на спині в нього виблискує стразами діамантів хрест. Це найкрасивіше, що я бачила коли-небудь. Поряд танцює Крістін, піднімаючи

вгору свої біло-сині руки-гіллячки та змахує ними, як тонке й чуттєве дерево. Ісус-Марія помічає мій загіпнотизований погляд і підходить, схиляючи своє спітніле обличчя до мого вуха, щоб запитати: «Чому не танцюєш?» Я відхиляюся зовсім на трохи, щоб бачити скошеним поглядом його чорні очі й кажу: «Я спостерігаю». Його губи зовсім близько, від них пахне мускатним горіхом. І раптом я рвучко розвертаюся й відходжу. Із моїх очей виринають сльози, я сама не знаю, чому тікаю. Раптом спітнілий чоловік у штанах та піджаку із трупними плямами під очима простягає мені свій коричневий шматок речовини, здобрений потом його рук: «На, з'їж його! Мені так добре». Я беру невідомий наркотик і швидко проковтую. Стою так, стою, а потім у мене з рота витікає слина...

Відчуваю, як із рота витікає все більше й більше слини, щось тепле клекоче в гортані, задніми стінками горла гуляє присмак кислого карі. І згори настирно шумить вентилятор. Я ледь встигаю перевернутися на бік, щоб блювотиння витекло з мене, і я ним не вдавилася. Й помахом вентилятора мене зносить із ліжка в Палолемі на нашу з Андрієм кухню Новорічної ночі.

Ми п'ємо чай. Тобто Андрій п'є чай, я п'ю із чашки шампанське — Новий рік усе ж таки. Б'ють куранти, за вікном усе небо розривається від феєрверків, що спалахують дрібками то тут то там — скромна розсип алмазів. Периметром кухні блимає рожевим та помаранчевим гірлянда, на столі стоїть штучна ялинка чи, радше, штучна ялинка-гном, увішана мензурками алкоголю. Якось свято в нас не пішло від самого початку, а може, й місяць тому, а то й рік чи два. Як чужі, наче нам і не було ніколи про що поговорити. «Та, в принципі, нічого несподіваного, все до цього йшло», — каже Андрій, втупившись у свою чашку чаю. «Ні, знаєш, я здивована, це прям для мене зненацька», — намагаюся

відкотитись назад. «Давай не будемо більше про це. Я тебе не жену, тим паче, що сьогодні Новий рік, але збери речі якомога швидше, ну по собі, звісно, дивися», — він сидить у трусах на кухні, такий худий, такий незахищений. «Ну я би правда хотіла знати, чому?» — мені знову підступають сльози до горла. Андрій довго мовчить. Так буває, коли хтось один усе вирішив, а другий зовсім нічого такого й не думав. Він підіймає свої прозорі, ніби пропиті, очі на мене і впритул спокійно каже: «Я з тобою нещасливий». Я сковтую мужньо цей удар і душу в собі бажання закричати: «Так ти взагалі нещасливий у житті, до чого тут я?!» — але замість цього кажу: «Я з тобою теж». «Давай не будемо?» — відсторонюється Андрій. Він не злиться, не принижує мене й не ображає, а хотів би. Я ж бачу, як він стримується, як напружує м'язи на обличчі, як у паузах між питтям чаю стискає нервово кулак. «Але я нікого кращого за тебе не знайшла», — все ще тримаюся корінням кахлів нашої, вже, мабуть, тільки його, кухні. «В цьому вся ти», — зовсім не звинувачує мене Андрій. Я підводжуся вся згорблена, бо в животі дуже болить, наче там куля навиліт пронеслася. А вже у дверях я розвертаюся й відволікаю його востаннє від його чаю та його тепер таких далеких думок і запитую: «А коли це почалося?» Андрій неспішно переводить на мене чужий холодний погляд, такий, що відразу нокаутує. Кілька секунд він наздоганяє розумом логіку мого запитання, ще кілька секунд формує відповідь і дуже спокійно каже, наче ріже мене по всьому живому, що ще лишилося. «Ти поїхала на Різдво до Берліна без мене. І мені все стало ясно». Андрій дивиться на мене довго, тягучим своїм поглядом м'ясника-пацифіста, а з останніми словами вивільняє великого потужного тесака з мого живота, розплескуючи літри крові на його кахлі. Я така стою, руками держуся за проріз на животі, намагаюся втримати кишки й селезінку,

що вивалюються з мене прямо крізь пальці на підлогу. І я без права на апеляцію, суд, слідство, підставних свідків та свідків Єгови стою посеред кухні під гнітючу тишу, а за вікнами небо розриває строкатий феєрверк. На іншому кінці стола сидить і навіть у мій бік не дивиться Андрій, блимають гірлянди, мовчить штучна ялинка-гном, мовчить комп'ютер із лицем Президента, що вітає свій народ, а посеред моєї крові перед столом блазницьки витанцьовує Ісус-Марія у своєму чорному трико, діамантових хрестах і мереживній короні. Він танцює в цій цілковито деконструйованій тиші, та своїми спраглими чорними очима зве мене у вчорашній день.

Я чую шум старого кукурудзника, я думаю, як добре, що все-все це мені наснилося, а я насправді там, в кукурудзних полях на Харківщині. Дідусь заводить двигун літачка, який за ходом лету ще й крилами собі помагає, змахує ними на кожен раз, як дід розпилує пестициди. Я так люблю, коли дід усміхається, а потім завжди інстинктивно й конвульсивно викручує плече назад із характерним хрустом. Він при цьому усміхається й каже «сука-война». При бабі дід так не каже, а при мені він чесний, бо я «ніц не розумію». Зараз має бути літо 89-го, всі мої діди й баби ще мають жити, життєві строки й дедлайни захмарно далекі, а літо вічне, а кукурудза солодка, й навіть варити її не треба, просто рвеш маленький худий качанчик, люто його роздягаєш і вгризаєшся в молочну плоть кукурудзи. Але в приємне лагідне диринчання дідового кукурудзника вплітаються ще якісь інші додаткові й тривожні звуки. Раптом починають співати півні, бабуїни та їздить поїзди. А потім півень нестямно кукуріче, прямо зривається на печальні ноти драної скрипки. Й раптом улюлюкають якісь пташки, кричать ворони, лаються мавпи, таке кодро

несеться, наче їх там за вікном легіон. І протяжно монотонно намотує круги під стелею вентилятор. І я розумію, що я в Індії, в Південному Гоа, мені тридцять, і все, що зі мною сталося, воно сталося. Й діда мого давно немає, як і безтурботності, і світу з простими правильними рішеннями. Їсти бабин борщ було правильно, а їсти цукерки тітки Поліни з сусіднього дому було неправильно. І зазвичай ти робиш усе правильно, а іноді їси ті цукерки, але світ через те не руйнується, не тріскається наполовину й не наближається стрімко до свого кінця, чи то пак до мого кінця. Як же так сталося, що правильних рішень зовсім не лишилося, а неправильних перевалило аж за край? Я скручуюся, стискаюся на ліжку так сильно, наче хочу сама в себе провалитися, так мені брудно, так мені гидко від себе. Й раптом крізь весь цей екзистенційний біль я відчуваю цілком реальний сморід і холодну застиглу жижу на щоці, на шиї, між волоссям, поміж ніг, у ногах. Я зриваю із себе ковдру і в ранкових ніжних променях сонця, що воно золотим світлом рветься до мене крізь вікно, я бачу забльовану й обгаджену постіль. Усе моє тіло перемазане цією гидотою, сумішшю неперетравленого блювотиння й рідких фекалій. Якби мені було чим блюванути, я би з радістю зробила це ще раз.

Як можу, я біжу до душевої, хвала, вона у двох кроках від обгадженого ліжка. Істерично включаю гарячу воду, ошпарююся, але не можу чекати й секунди, допоки вода віднайде свій тепловий баланс. Я скидаю прямо до смітника рештки свого одягу. Милюся вся чотири рази підряд, змиваючи геть усе це з себе. Найгірше воно, звісно, вимивається з просолоного океаном і заплутаного сонцем волосся. Як я не пію на собі аюрведичний шампунь, шматочки неперетравленої їжі все ще тримаються волоссяних кубл. Але я раптом розумію, що твердо стою на ногах, що в мене

нічого не болить, жоден спазм не викликає мою заблудлу душу назовні на відверту розмову, я абсолютно притомна і здорова, хіба що різке почуття голоду і спраги пробиває мене до основи всього суцього. І хоч усі мануали з подорожей Індією категорично заперечують і забороняють пиття води з крану, ніякої іншої води у моїй камбоджійській конурі немає, і я починаю жадібно всмоктувати в себе воду з душу.

Чиста, голодна, налякана, я виходжу в рушнику з душової та розумію, що в кімнаті повний абзац. Не кажучи про сморід, вигляд її такий, наче тут зарізали свиню на ліжку, зрештою, запах мабуть такий само. Я підкрадаюся до вікна, обережно його відчиняю, щоб провітрити кімнату. Складаю гидливо простирадло конвертиком і викладую його на підлогу в душовій. Потокм води змиваю з нього всі нечистоти в дірку, що виводить воду кудись глибоко чи не дуже глибоко в землю. Натираю милом простирадло, сидячи на ньому, кісточки моїх рук стираються дуже швидко до крові, і я почуваюся бідною дівчинкою з селища на березі Гангу. Тією, яка щоранку на своїй голові несе таз із речами, щоб прати їх і терти об каміння на березі ріки, поки повз пропливають бешкетливі діти і трупи зі святого міста Варанасі, що вище за течією.

Поки я розвішую обважнілу ковдру на перила, що обрамляють ганок, британський джентльмен, сусід зліва, стурбовано відривається від ноутбука і з нотками справжнього занепокоєння й одночасно зверхності в голосі (так можуть тільки британці) запитує: «З вами нарешті все добре? Ми думали, вже ламати ваші двері». Я кривлюся, голодна і зла, забувши про правила британської ввічливості й питаю так схибно і неприємно: «А чого це ви надумали мені двері ламати?» Британський джентльмен, навіть за статурою схожий на учасника Ост-Індської кампанії, ігноруючи мою неприязнь, далі за мене переживає: «Ну бо

ви три дні не виходили з кімнати й від вас там долинали такі страшні звуки, як наче тварини хрипіли, ричали, потім ревіли. Ми з власником чули, як у вас там рохкала свиня, вищала мавпа, наче її били, ричав тигр і кричав какаду... Ми дуже-дуже були налякані весь цей час. У вас там точно нікого немає?» Британський джентльмен трохи так поглядом аж перевалюється через паркан, що нас розділяє. Я не розумію, що він оце щойно сказав, й запрошую його спокійно: «Ідіть подивіться, там нікого немає». А сама думаю: не може бути, щоб три дні. Такого просто не може бути. Чи може? І поки я заходжу до конури і встигаю перевдягтися в довгий шифоновий сарафан та взяти до рук свого смартфона, у двері влітає переляканий індуc із витріщеними очима, монтуванням у руках і ще такими ж переляканими індуcами, всі-на-одне-лице позаду нього.

«Як? Як ви?! Що тут у вас було?!» — надривно дихає він. Явно біг сюди, ззиваючи з собою друзів, щоб побороти якийсь легіон звірів у мене в номері. «Нормально. Все нормально. Схоже, я чимось отруїлася вчора», — кажу, а сама зазираю в телефона, пробираючись крізь складнопідрядний пароль. А там ніяке не завтра, а три дні по тому, як я звалилася з цією бідую. «Яке вчора?! Яке вчора?! Я ломився до вас у номер три дні, так не піде! Так не можна! Ви маєте відчиняти! Й ці звуки, що відбувалося, хто тут у вас був?». Власник наляканий і нічим його не заспокоїти. «Може, малярія», — не допомагаю ситуації я. «Яка ще така малярія?!» — скрикує власник, переходячи на писк. «А які у вас тут є?» — не здаюся й ганьблюся до кінця. «Скільки у вас іще днів? Коли ваш літак?!» — власник поступово бере себе в руки. «За тиждень. І я вам наперед усе заплатила», — починаю напружуватися, бо здається, що все це пахне не лише блювотинням та екскрементами, а ще й примусовим виселенням. Нарешті власник теж вловлює неприємні

нотки запаху в повітрі, кривиться й каже: «Я знаю, все як ми домовилися, але не більше. Не більше, чули? От що буде з моїми пожилцями, якщо у вас малярія чи ще щось? Я міг би вимагати, щоб ви поїхали до лікарні». Я кажу вже спокійним непроникним тоном: «Якщо сьогодні зрозумію, що почувуюся погано, то поїду до лікарні й без ваших вимог. Я собі не ворог». «Добре, — помітно заспокоюється власник і якимось секретним жестом відпускає індусів у стійках наготові позаду себе, індуси розчаровано розходяться. — Тільки лишть мені ключі, я попрошу дівчину тут прибрати, й самі нічого не робіть, вона тут для того і є, щоб прибрати, міняти постіль та рушники. І що тут у вас взагалі таке?» Авжеж, думаю я, гарно, коли в тебе 15-літня дівчинка в сарі вимиває постіль від екскрементів.

У Києві ми з Андрієм, коли з'ясувалося у спільному проживанні, що жоден із нас не готовий прибрати не те що за іншим, а й за собою, придумали, що прибиральниця у нас з Індії і звати її Калькурнія. Й хоча за всіма сексистськими канонами прибиральницями в нас працювали білі українські жінки у віці після 45-ти, які б вони не мали імена, між собою ми завжди називали їх Калькурніями. Так от, коли в далекому і зараз морозному Києві це здавалося супер-смільним, то в Палолемі на Південному Гоа, де Калькурній цілий штат, це чомусь не виглядало так смільно. А може, і взагалі не смільно. Навіть якось незручно, і знову думаеш про себе, що ти лайно. І, до речі, про лайно...

Я негайно віддала ключа, взяла гроші, чистого рушника із рук 15-літньої дівчинки в сарі й пішла на пляж.

Гіта бігла за мною всю дорогу та слільно прохала зазирнути до її крамниці, вона так переживала ці три дні, що я не побачила її товару, що ледь не зійшлася на нерви. Та я кинула їй невблаганне «можливо, завтра» й цілеспрямовано рушила до лавки з фруктами. Там мій старий друг,

зворушливий маленький непалець чи може тайланець, ну точно не балієць, був насправду радий мене бачити. Він сказав: «Я подумав, ви вже поїхали, вас не було три дні». «Я від'їжджала», — вирішила не сіяти паніку з маляріями далі. «Що вам сьогодні?» — усміхнувся мій добрий і милий непалець, він мені, як дядько, тільки не дядько і взагалі не мені. «Три кокоси, щоб пити», — кажу. «О, для вас і для ваших друзів?» — усміхається мій непалець, радий, що я завела нарешті друзів. «Та ні, всі мені», — розчаровую його. «О-о, нема друзів...» — сумно хитає головою непалець, і от таких моментів правдиво кортить, аби в мене не було ніякого дядька, мовляв, ніяка ти мені не рідня. Хоча хвилиночку...

А поки він розмашисто рубає мачете кокоси одного за другим, я сідаю на його пластиковий стільчик і втягую в себе живильну рідину крізь трубочку, як пиловтяг. Як жертва маркетингу я знаю, що кокосова вода дуже корисна, сповнена вітамінів, і взагалі амброзія. Далі процедура проста: після того, як я допила всю воду, мій непальський дядько розбиває кокос навпіл, видає мені ложку, і я вишкрябую м'якоть. Так от, молоді кокоси на смак не як баунті, а як молочне желе, а іноді, як сперма, ну на вигляд так точно, але про це я моєму дядькові не кажу. Я тільки жадібно вигризаю ложкою білу каламутну жижу, бо три дні незрозумілої хвороби витягли з мене всю рідину, як і весь жир, бережно надбаний неврозами й депресіями в Києві.

Ми говоримо з непальцем англійською про туристів, про ціни, про різновиди кокосів, і мені стає так добре, так затишно, вперше за останні роки мене нікуди не несе, мені нічого не потрібно, окрім того, що вже є. До нас підійшла мила російська бабуся, в брилику й цілісному купальнику з крильцями. Її зворушлива постава видавала в ній, можливо, вчительку чи ще яку-небудь навколоінтелігентну істоту.

Вона так ніжно пальчиком водила в повітрі й наказовим скрипучим тоном розмовляла винятково російською мовою: «Арбуз, арбуз дай, ну нет же, не манго, а арбуз, круглий, круглий», — допомагала бабуся собі руками, вимальовуючи 3D-обводи в повітрі й тицяючи пальцем у вітрину. «От же ж, да-да вот он, арбуз, да, нет не весь, палавіну, хаф, хаф,» — і російська бабуся розрізала рукою повітря, демонструючи, як половину, так і свою рішучість цю половину таки отримати. З такими ж потугами бабуся, не переходячи з російської в режимі гри в крокодила, пояснила, що їй треба ще почистити ананаса й кілька авокадо. Я сиділа весь цей час і мовчки спостерігала за комедією, нічим не видаючи свою спорідненість у мовах. Я усміхалася сонцю, усміхалася навіть бабусі, яка періодично позиркувала на мене в пошуках підтримки білої людини. «Ох, да всьо, ета всьо, сколько рупій? Столька, от ведь же ж абізяна, нічого не панімаєт», — бабуся обернулася до мене й продовжила тираду вже мені, — вот ведь абізяна, да? А... — махнула бабуся рукою на мене. — Ти ж ведь тоже абізяна». Я посміхнулася бабусі ніжно-ніжно й стала англійською пояснювати своєму дядькові-непальцю, яка невдячна ця наша мила бабуся. На що торговець усміхнувся і сказав, що він її теж розуміє, але любить дивитися, як вона жестикулює. Ми розсміялися, ця маленька таємниця зріднила нас іще більше. І я, щаслива, попленталася собі до пляжу в теплі обійми ніжного океану.

Океан радо вітає мене. З розбігу я вкидаю в солоне джакузі відчутно зменшену після трьох пекельних днів хвороби масу свого тіла й плаваю туди-сюди недалеко від берега, остерігаючись невідомих глибин, білих акул, зграйок спраглих індусів та буйків. І раптом у калейдоскопі азійських облич у воді до мене підбирається хворобливо-білий, із синіми прожилками, європейський хлопчик. Великі зелені

очі, обрамлені чорним частоколом вій, визирають з-під густих чорних брів, усе це довершує чуттєвий великий рот та охайний гострий ніс із трампліном. «Як називається це місце?» — питає він. «Що?» — перепитую я, і ми легко зближуємося. Всі відстані в цьому столітті безпечні для двох очевидних носіїв ліберальних цінностей матусі Європи, що дозволяють навіть двом абсолютно голим людям протилежної статті сидіти на пляжі й обговорювати останню книжку Гарарі. «Це місце? Я щойно приїхав і не дуже зрозумів, куди. Тут добре? Ти, схоже, тут давно». «Це Палолем. Тут відносно спокійно. І дуже тепло. А там, у кінці пляжу, є місце з баром та майданчиком для зустрічей світанку й заходу сонця. Храм Сонця зветься», — випаляю все мені відоме з радістю, що знайшла собі співбесідника. Адже конкретно мені тут було досі неймовірно самотньо, страшно, мене нудило, проносило, топило, і все це на тлі райських картинок із гуглівського пошуковика на запит «де найкраще провести гробаний лютий місяць». «Так, я бачу, в тебе тут фанати?» — всміхається новий знайомий, головою киваючи в бік зграйок індусів, що при з'яві білолицього чоловіка починають розсмоктуватися, наче розчиняються в воді. А я продовжую безцеремонно розглядати нового знайомого. На тлі просвітлених і пересмажених підстаркуватих гіпі, малолітніх дородних британок та дрібних індусів із розхитаними головами на плечах він вродливий, як ніхто. І він тримає дистанцію, не кидається на мене відразу, і в повітрі повисає питання: А може, я його й не цікавлю зовсім? Більшість гормоноспонукових ігор між двома статевозрілими представниками західної культури полягають у з'ясуванні саме цього питання: чи подобаюсь тобі я? І якщо спочатку це питання невинне й миле, легке, як морський бриз, то чим далі, тим ясніше проступає гра на слабо й на виживання. Хто перший здасть

оборону і свої позиції, падаючи з ніг і до ніг від любовного шалу на короткому ланцюжку флірту? Але білолиций хлопча, дрейфуючи зі мною на хвилях, приязно тримається, особливо не наближаючись, говорить про свої подорожі по півночі Індії, розказує, що він ірландець, і між тим половину голосних вимовляє як «у», й загублені в перекладі ми губимося в історіях цілковито. Там, де мала бути розповідь про якесь старовинне культове місто Варанасі, я чую про труп індуса і спалення його на березі Гангу. Делі ж у моєму розумінні його англійської горить синім полум'ям і розчахується лікарняними колами пекла. Він розповідає — я перепитую, він сміється й розказує знову, а я впритул не розумію його, бо нічого смішного там не знаходжу. Тож просто вторю його міміці, дзеркалю вшитими в мій мозок для таких (насправді не для них) ситуацій нейронами.

«Ти такий білий, — кажу я, намагаючись зупинити наше мовне непорозуміння, — ти коли до Індії приїхав?». А він бере й каже: «Три тижні тому, але ж я хворів і навіть блював кров'ю». Бідолаха, як я його розумію. Хоча мої три дні якось навіть оздоровили мій пожмаканий та в'ялий київський вигляд. «Та зате мене за цей мій незаймано білий колір шкіри в Бомбеї найшли на вулиці якісь британці, і я знімався у них в серіалі для БіБіСі». «Вау», — випаляю я. «А розкажи!» — я йому, а він мені: «За тарілкою гарного карі чи дала я розкажу тобі, крихітко, все, що захочеш. Я лишив свої гроші в гостелі, а на голодний шлунок історії ідуть туго». Туго, значить, тож треба купити йому тарілку рудої чи зеленої грязі — так я і не розібралася, що і як тут їсти, тож здебільшого просто сиджу голодна, бо дурна. «Розумієш, єдине моє багатство тут — це моя біла шкіра. Тож пора вилазити з води, бо я ще піду плямами», — каже хлопець. «Те саме, я тут спочатку з усіма робила селфі, тобто вони зі мною — відчула себе знаменитістю. Нащо

воно їм?» А замість відповіді він мені заявляє: «Звати мене Дара, а тебе як?» Я довго вимовляю Дара, бо лунає воно мені по дівчачому, і звучить воно мені дивно та не ясно, і по-персидськи, і з Ірландією, ІРА, й одною-єдиною «у» замість усіх голосних в усіх словах ніяк не в'яжеться. «Віка», — кажу я. «То що, Віко, йдемо їсти? Веди мене до свого Храму Сонця». «А біс із тобою, — іду я на компроміси, — а ти мені розповіси, що тут можна їсти, бо я дуже-дуже давно нормально не їла».

І ми йдемо, сміючись. Він виходить першим, вишморкуючи на ходу почергово зі своєї правої й лівої ніздрі слиз та кривиться й хмуриться своїми чорними густими бровами. І скелет його і ребра його охайно обтягує біло-синя ніжна шкіра, тургор якої давно розхитався за відсутності спорту й тренувань. До його прекрасного обличчя це тіло розніженого пупса ніяк не пасує.

З глибин кав'ярні скорботно визирає Утау, люто поглядаючи на Дару. Я ж виходжу спокійна й весела. Раптом на шляху виникає футбольний м'яч. Туди-сюди перекидають його, наче нізвідки виниклі, збирачі дамських сердець. І я кидаю свій гнівний погляд наліво слідом за м'ячем та впираюся в чорний, як смола, палкий погляд того темного хлопця, не то Ісуса, не то персидського воїна, що я вже бачила його тут на пляжі три дні тому. Він уже розбивав дівчачі серця, спритно відбиваючи м'яча, носячись по піску із вправністю принца Пантери. І я дивлюся в ці його чорні палаючі очі, а він дивиться в мої розмиті й випалені сонцем та сіллю. І так буває дуже рідко, коли погляди не ковзають толерантно один об один, зациклені лише на собі, а впиваються один в одного, проникають один одному під рогівку, як у душу. Й за кілька секунд ти пірнаєш у когось, тобі зовсім незнайомого, й досягаєш дна, і там страшно, там дуже-дуже страшно й ніяково, і навколо темінь, палюча

темнота. Й червоніючи крізь свою перепалену засмагу, я відводжу очі й не втримую усмішки, що розпливається по моєму обличчю. Куди її ту усмішку діти — кинути в пісок, а раптом ще ніхто не помітив? І я підводжу свій погляд туди, звідки похапцем щойно забрала — і бачу, як крізь темну шкіру Ісуса-Пантери проступає легке почервоніння. І він, спотикаючись об м'яча, відводить свої очі, ховаючи погляд туди ж, де секунду тому був мій. Так і триває хвилини зо три. Я йду до шезлонгів, спотикаючись, вивертаючи голову назад. А він грає, і з усіх можливих траєкторій м'яча вибирає найближчу до мене, кидаючи погляди-сірники до мого океану. Я дихаю все важче й важче. Дара збирається поряд із моїм шезлонгом, щось розповідає мені на три тарілки карі, але я більше не чую його, тільки киваю, погоджуюсь, сама не розуміючи на що. Я би вічно сиділа на цьому шезлонгові, спостерігаючи, як зурочена, за тим, як темношкірий Ісус-Пантера набиває безконечну кількість м'ячів головою, після чого неминуче кидає погляд у мій бік. «Ну то пішли?» — каже мені Дара. «Еге ж», — мимрю я, не до кінця розуміючи, що воно значить, і далі сиджу, як дурна на шезлонгу. «Ну то вставай тоді. Куди йти?» — Дара не чутливий до моїх жіночих еманаций, він голодний і я голодна, але більше дурна зараз, ніж голодна. Й зачарована, як миша перед удавом. Я чую десь далеко голос з ірландським акцентом і покірно встаю, не маючи змоги відірватися від такої яскравої темряви. Я плетуся манівцями на голос Дари, а ноги вгрузають у пісок, ноги мене запитують: «Куди?! Куди ти зібралася?!» Й правда: «Куди?» — розгублено питаю в Дари. «Ну це ти мені скажи. В кінець пляжу, очевидно. Якщо ти не передумала». «Ну що ти, звісно, ні», — нащось випалюю я, така хороша й дораниприкладна, що собі дала б зараз ляпаса.

Ми віддаляємося з Дарою пляжем усе далі й далі. Він мені розповідає, як кинув писати дисертацію з соціології

та поїхав до Індії на пошуки сенсу, а я йому кажу, що його особистий і конкретний сенс мало кого хвилює. Ми з ним не можемо погодитися в ключових моментах, бо він переоцінює важливість особистості та її персональний комфорт, а я значною мірою недооцінюю, чомусь виносячи себе, як священики православної церкви, за дужки рівняння пастви. Рот на автоматі видає цілі стоси псевдонаукових навколоінтелектуальних конструкцій у режимі антитези, забуваючи про потребу в синтезі. А насправді я схвильована й переробляю інформацію з приводу того, що тільки-но зі мною сталося. І тут я бачу як Ісус-Пантера, худий-сухорлявий, на своїх струнких ногах пробігає повз нас, стає біля човна й розмовляє з якимось індусом у ньому. Я кидаю туди свої присоромлені погляди, але о боги! Не діє, він не дивиться. Я червона, як помідор, відвертаюся рішуче, аби ніхто не попав, як я туплюся на хлопця на пляжі, на якого тупляться абсолютно всі на цьому пляжі. Й раптом посеред розмов про глобалізацію та прогрес-не-спинити я ловлю це відчуття за хвоста. Таке вже траплялося колись, рівно півжиття назад, у мої зацьковані 15-ть, коли не дати зрозуміти про свої справжні почуття було важливіше й потрібніше за воду, повітря та їжу разом узяті. Скільки всього зі мною не сталося, бо я не давала знати, мене спазмувало неконтрольованими емоціями, і я гордо собі маршувала додому.

І я всміхнулася, от що мені за це буде? От що буде мені за те, що я, як і десятки жінок у цьому індійському селі, на нього дивитимуся й усміхатимуся присоромлено? Що я зроню? Гідність? Ну смішно про неї розводитися після всього, що зі мною сталося тут, та й не тільки тут. Лице? Ну цю ошпарену сонцем пику я би зронила з великим задоволенням уже давно, якби буквально сприйняття тут було доречним. І я вперше в житті не шукаю відповіді на

питання, «чи подобаюся тобі?», «чи приймаєш мене?», а просто усміхаюся й радію тій хвилі тепла, що так неочікувано вилилася на мене, як дарунок.

Пляж напівмісяцем усе далі й далі відносить нас із Дарою від човна, що об нього сперлася точена фігура Ісуса-Пантери, і його чорна грива розвивається на вітрові десь позаду мене вже для поглядів інших прекрасних дам. Всім дамам потрібен свій шматочок естетичної насолоди, навіть такої, що її не можна торкнутися, а тільки відчутти.

Ми доходимо до краю півмісяця, яким завершується пляж, перед нами пролягає мілкий залив, що з океану тікає кудись глибоко в джунглі. Ми бредемо через нього, купаючи по щиколотку ноги, й так мені легко та безпечно йти разом із ним і переповідати йому наново все, що я прочитала і все, що, можливо, думаю саме я з приводу роботів, автоматизації, штучного інтелекту. Я показую Дарі в Ютубі трійну сальтуху назад роботів Бостон-Дайнамікс, і коли я кажу, що виродження людей не за горами, Дара стверджує, що ще можна відкотитися назад. Стверджує не словом, а ділом. «Як ти відкотишся від Фейсбука, тачскрина й розумної коробочки-телефона, в якому вже й так складено більше половини нашого життя?» — запитую Дару, між тим уже тричі по дорозі й по ходу розмови зробивши світлини майже рожевої гори й палючого небосхилу та запостивши їх до Інстаграма. Дара дістає телефона, старого, на кнопках, і демонструє, що ось так він і відмовиться. «Й буде таких не багато, і ви втратите зв'язок із масовими реальностями». «Ти себе чуєш? Що таке взагалі масові реальності? Тобто вона не одна?». Й не знаю, як воно по-м'якше сказати йому, що: ні. Й ніколи не була.

І ми виходимо, обігнувши кам'яні виступи, що майже вгрузають в океан, на всипаний піском круглий майданчик поміж каміння, де на ньому розгорнули білий шатер.

Я зупиняюся й бачу те, що бачу — на камінні конає сонце і спливає рожево-фіолетовою кров'ю, ми прийшли до жертовника, де вечорами люди вбивають світило. А поміж тим, людей тут і правда багато. Вони збираються з усього Палолему сюди — подивитися на захід, адже сам Храм Сонця міститься на краю виступу, що заходить далеко в океан, і ніщо не перекриває цей оглядовий майданчик. Це крайня точка Палолему.

Тут є свої бунгало, що на вигляд ненадійно кріпляться до скелі з іншого боку, є оглядова з рядами стільців, де ти, як в кінотеатрі за келишком білого сухого проводжаєш світило назад до океану. На вході ж до цієї оселі рейву та сонця прочан зустрічає круговий бар із холодними напоями, але ніякої їжі, кухня тут іще не добудована. Дара розчаровано кидає на мене голодні погляди, та що я вдію? Та й дійство заходу сонця вже в повному розпалі.

Тож під хлюпання білого сухого вина ми з Дарою знаходимо незайняті стільці й відповідаємо на клич агонізуючого світила дзенькотом келихів. Зрештою, проводи сонця — це місцева розвага й езотерично-тантро-мантро-йога-ритуал для всеможливих містиків різних ступенів просвітлення та ідіотизму. Раптом я чую писклявий собачий гавкіт, зліва від мене до поля зору вбігає маленький смішний цуцик. Я ментально відповідаю на клич окситоцину й кидаюся гладити тваринку. Дві ізраїльські дівчини полегшено видихають, що я з ним тепер граюся й розповідають роздери-душу історію, як порятували цуцика на залізничній станції від наглої смерті, і як тепер не знають, що з ним робити. Адже до Ізраїлю вони його забрати не зможуть. Я ж весело бігаю за цуциком і тікаю від нього, хоча, скоріше, він від мене. Я б теж утікала, якби була маленьким індійським цуценям, а за мною бігала б доросла біла діваха в сарафані та шкірилася перепеченим ротом. Біжи цуцику,

біжи, не озирайся. Дара неохоче відривається від просідання сонця до океану й розпочинає спокушати ізраїльських дівчат історіями про Варанасі й Північ Індії, не забуваючи про карі й дал. Ще він розкажує, що хлопець би ніколи не врятував цуцика від вірної погибелі, адже це лишень її відстрочить, бо немає в хлопців материнських інстинктів, зате є раціо. Ми повільно, але впевнено занурюємося до гендерного дискурсу й ділимося наперебій невичерпною, як і не завше достовірною, інформацією, радше, схожою на дискурс у пісочниці — «хто краще: мальчіки чи дівчачки». До нашої пісочниці приєднується прекрасна білявка із жовтими випаленими бровами й чоловічим іменем Міхаль. Вона розповідає про те, що дедалі більше й більше молодих дівчат, вродливих та сильних, серед її подруг в Ізраїлі відмовляються від ідеї материнства, бо їм страшно жити в цьому світі з незрозумілими правилами й коротким строком придатності. Між тим Міхаль питає про цуцика, а я переповідаю переповідане, згущаючи фарби, драматизуючи все до останнього виску песика вже на закинутій залізничній станції посеред зграї здичавілих псів.

На поклик цуцика до нас підсідає ще одна вродлива чорноволоса дівчина з тонкими бровами й дрібними рисами обличчя, наче їх охайно вирізали з глини боги-ювеліри. «Я Лея, і я із Франції», — повідомляє Лея з Франції. Ми втрюх, з Леєю та Міхаль, сидимо й кошлатимо цуцика. Дара сміється й каже, що це і є найкращий доказ його сексистських теорій. Позаду Леї мовчазним наглядачем стоїть йорданець Алі: чорна борода, широкі дуги-напівмісяці брів огинають два сапфіри очей, так гарно, що я аж задивляюся. Алі мовчки дає зрозуміти Дарі, що Лею в його сексистській теорії впутувати не варто. На цей інтернаціональний шабаш прибивається і вродливий Аполон із французьким акцентом та величезним похідним наплічником за спиною:

«Хто тут із Франції? — перелякано кричить він. — Я теж із Франції». «Се муа, Лея», — каже Лея. «А я Олів'є», — каже Аполон із французьким акцентом та похідним наплічником за спиною. «Я Дара, я з Ірландії», — протягає руку всім по черзі Дара. «Я Міхаль. Ізраїль», — усміхається розморено Міхаль і прикриває стомленою рукою одне око. «Я Алі, з Йорданії», — суворо вичавлює з себе Алі. «А я Віка, я з України», — от і моя черга знайомитися. Й сонце сіло, і ніч викрила жовте світло ліхтарів, охайно розвішаних на пальмах.

Перед баром власники Храму Сонця розпалюють величезне багаття і вмикають стишене техно, помежоване піснями китів. Ми розсідаємося навколо вогню, я ще замовляю нам із Дарою білого сухого. Олів'є дістає з похідного наплічника пляшку місцевого портвейну, що більше схожий на підспиртований солодкий сироп. Португалії мало б бути соромно за цю шмурдячину, котра п'ється, як вода, а рубить як бетон, а отже, годна. Для розігріву йдуть історії, хто навіщо й на скільки приїхав до Індії. Дара філонить дисертацію в пошуках сенсів життя й везе не відомо куди із собою якесь божество. Міхаль заробила на подорож під час навчання в університеті й, перш ніж упаятися до щільного робочого графіка до кінця своїх днів, збирається рік колесити по всій Індії. Олів'є кожну зиму їздить до Азії, він невропатолог, і нерви в нього ні к чорту. Алі покинув роботу фінансистом, вступив до кіношколи й приїхав переварити цей дурний, як і ризикований, крок у своєму житті сюди, до райського селища на Півдні Індії. Лея психіатр і працює на французькому острові Реюньйон, приїхала вивчати вплив всеможливих йога-практик на психічне здоров'я клінічно хворих. Мене ж кинув на Новий рік і вигнав із дому хлопець, і на останні гроші я приїхала сюди, і навіть якщо мені й досі боляче, то хоча б

не холодно. На мене всі подивилися, як на жертву домашнього насильства з доісторичної патріархальної держави. А я їм стріляю залпом, палю напалмом: «Чи знаєте ви, що таке український лютий місяць?» — питаю. Й ніхто, окрім француза Олів'є з розхитаними нервами, не здригається. Схоже, тільки цей пацієнт відчував на своїй шкурі, що таке сезоне загострення й маніякально-депресивний синдром. «Український лютий місяць — це окреме цілковито життя, намісництво Пекла на Землі. Він триває 28 днів, а тягнеться безкінечно, кожен із цих днів рівняється місяцю звичайного життя. Це мертвий період, доживши до якого, середньостатистичний киянин уже майже півроку як не бачить сонця крізь щільне та в'язке полотно низьких олив'яних хмар. Сиротонінова Маріїнська впадина, з якої важко виплисти без втрат хоча б на середину травня», — нагнітаю я. І раптом помічаю, як усі мої нові друзі лежать навколо багаття сумні та печальні, обнявши колінця, і плачуть. «Ну от, це і є лютий місяць в Україні!» — весело підсумовую я.

Зрештою, вечір заходить глибоко в ніч, і ми збираємося відправитися по своїх ночівлях. Я зі скрипом на зубах розплачуюся за Дару. Він дивиться на мене зі своєю ірландською нахабною посмішкою, наче вона безцінна, і я ще маю йому подякувати за надану можливість пригостити його величність. І компанією дивних нових друзів ми відправляємося геть із Храму Сонця. Симпатична власниця-індуска перепитує, чи не треба нам човна. Але ми відмахуємося й кажемо, що не боїмося замочити ніг.

На виході стало зрозуміло, що води солідно так побільшало, й за всіма законами приливів-відливів вона нехило підперла береги. До затоки, що її ми пішака переходили з Дарою, замочивши ноги по щиколотки, тепер добрели у воді по коліна. Й несподівано ледь не потопилися. Стояли задихані й п'яні під стіною скелястого берега, а в кроці

глибини вже було по пояс. Між нами й півмісячним пляжем на ім'я Палолем виріс потужний рукав океану. Темного, в'язкого, з ростучими гарячими хвилями, потенційними акулами й бозна чим у тій темноті прихованим. А на тому боці іскрився, світився й переливався вогниками тихий пляж — кожен заклад розбивав ніч власною ілюмінацією. Близько до води по всьому берегу стояли столи зі стільцями, посилаючи романтичні сигнали в ніч настільними газовими лампами червоних відтінків. А геть від берега вітер плавно ніс у безпросвітну темряву печальну зграйку китайських ліхтарів.

Я взяла за руку Дару й Міхаль, Міхаль взяла Олів'є, Олів'є — Лею, а Лею — Алі. Нічого не лишалося, та й тут не могло бути дуже вже глибоко. Тож одне за одним, тримаючись за руки, ми пішли у чорну воду. Тривалий час вона діставала просто по пояс, вода, тепла й приємна, хіба що чорна від браку освітлення, обнімала за стегна, наминала боки. Аж поки не стала підніматися вище, тягнутися до сонячних сплетінь, обнімати за плечі. Тут уже довелося відпустити руки й кожному схопитися за власний наплічник чи сумку, й так і йти, піднімаючи їх над головою, аж доки вода не відступила, й ми не вийшли на тихий нічний пляж у локальних ліхтарях, як гірляндах, у стишеному потоці музики. Я озирнулася на Храм Сонця — він виглядав, наче дуже-дуже далеко, відрізаний від Палолему глибокою затокою. «Це Індія, — підсумував Дара, — тут усе можливо, повірте мені». Й чомусь ніхто не мав жодних підстав йому не вірити.

Наступного ранку, перш ніж продерти очі, я чую знайомий і вже фактично рідний звук підвісного вентилятора. З відстані свого несвідомого я вже розрізняю, як шумить у моїх снах дідусів кукурудзник, а як шумить, розриваючи тонку реальність сну цей клятий пропелер під стелею.

Я розкриваю очі й невідривно дивлюся в поступальні рухи його важких стрекозячих крил, які щосекунди намагаються злетіти зі своєї основи й проламати мені ребра. У пам'яті виринають імена Олів'є, Лея, Дара, Міхаль, Алі і я всміхаюся. Дотягнувся до телефона, де знаходжу повідомлення-запитання від Міхаль, чи піду снідати? Зрикуючи тигром, скрикуючи какаду й нічому цілковито більше не дивуючись, бо тут усе можливо, як і попереджав Дара, йду в душ. Але під струменями холодної води мене раптом проймає жаром, і я згадую чорні безпросвітні очі Принца-Пантери.

Ми йдемо з Міхаль на пляж до тієї самої кав'ярні, де вчора були з Дарою, і де грали хлопці у футбол. Дара сказав, що приєднається до нас. Я вигляду не подаю, що мене щось цікавить, а сама поглядом лиш туди, звідкіля Принц-Пантера міг би прийти. Утау ж увесь час дивиться на мене сумними своїми очима на пупсячому обличчі. Міхаль розповідає, як подорожуватиме по Індії, свої маршрути й плани.

Дара приносить нам самосів з овочами й карі, каже, що це найсмачніша їжа. Ми снідаємо цими акуратними конвертиками тіста, дивлячись на іскристий океан. За туристичного сезону тут не буває дощів, тут завжди сонце. «А коли починається сезон дощів, то всі вони збираються і їдуть до інших місць — Індія велика. Завжди можна знайти таку місцину, де не зникає сонце», — каже нам Дара і ставить на лежака якусь скриню, знімає з неї тканину, й ми бачимо майстерно вирізьблену з дерева коробку із затвірками. Дара їх відчиняє й каже: «Знайомтеся, це Шива. І він Бог». В один голос із Міхаль ми проговорюємо, як на зборах анонімних алкоголіків: «Привіт, Шиво. Ми люди». Дара з нас сміється: «Ну а що, хай буде. Все одно я вожу його з собою». Міхаль правильно ставить запитання: «А навіщо?» «Не знаю, та існує шанс, що рано чи пізно дізнаюся. Можете

в нього щось попросити. Та я за нього не ручаюся». Міхаль сміється й каже, що в неї вже є один Бог, і він забороняє брати цукерки та щось просити в інших богів. Я теж сміюся, а десь про себе заплющую очі й сильно-сильно прошу, чи можна мені стріти Ісуса-Пантеру ще хоч раз. Прошу й сама не вірю, що роблю це. А мозок миттєво викидає на берег моєї уваги з ріки пам'яті, як терла я всеможливі місця всеможливих статуй у різних європейських містах, загадуючи бажання, як просила слізю про щось золотого сонцесяйного іконостаса в соборі Святого Петра, як молилася в стамбульській мечеті, по-моєму, недіючій, як задувала свічки на день народження, як вигляділа всі очі в небі, в надії побачити падаючі зірки, я навіть конспекти разом із ноутбуком клала собі під подушку перед іспитами в університеті, щоб усе запам'ятати. То чому б не попросити й Шиву, тим паче, раз він сам прийшов.

Зрештою, так минає день. Дара розчинився разом зі своїм богом ще в обід, а ми з Міхаль, розпечені й варені, не витримуємо й плануємо попиту вина в Храмі Сонця. Все моє очікування й усі страхи зникають, адже нічого не може трапитися там, де нічого не трапилося. Більше я Ісуса-Пантеру не побачу, а значить, і вирішувати нічого не буду, кроків ніяких не робитиму й навіть реагувати ні на які кроки не буду. Спокій, як відсутність можливого. З легким сумом збираю свої речі, як і сонце, що заходить на шосту вечора, готуючись повиснути над горизонтом на кілька миттєвостей і канути в воду. Ми йдемо, захоплені розмовами, а назустріч пробігає й рухається саме до того самого місця, що й вчора, Ісус-Пантера. Я мимоволі розвертаюся й стою, дивлюся йому вслід. Не побачив і не шукав. Шиво, що ж так? Міхаль зупиняється, питає, чи я точно хочу йти, бо можемо лишитися. Вдивляюся в темну спину молодого чоловіка, в його чорну гриву, стою так,

стою й кажу з полегкістю: «Якщо так вирішила доля, то пішли». Міхаль не розуміє, яким боком тут доля до того, що ми зібralися попиту ввечері вина, але, про всяк випадок, у подробиці не вдається й нічого не розпитує.

Ми човгаємо ногами пісок, у кожної на стопі по бра-слетику, дзеленчимо ними, як прокажені, та сповіщаємо про свою ходу середньовічні міста. Біля мілкого заливу, що ночами перетворюється на повноводу затоку, ми ще раз дивуємося, чому так виходить, і весело мочимо самі стопи. У Храмі Сонця беремо білого вина, сідаємо в крісла-качалки на оглядовому майданчику й неспішно похитуючись, як хвилі, мовчки стежимо за небосхилом. Він переливається блакитними, рожевими та персиковими тонами, так ніби й напpавду сонце розігрує концертну драму кольорів і трагедію сенсів перед людьми. Міхаль така красива й природна, все в ній неідеальне й водночас гармонійне. І скільки я вже бачила ці заходи сонця, але раптом починаю плакати, і вперше за весь свій час тут кажу: «Я не хочу повертатися...» Та й нікуди мені, якщо чесно, повертатися. Кінець лютого — березень малоприємна суміш апатії та депресії, погризений після зими асфальт, вибори, пошук квартири, робота, знову вибори, холодна весна з нирком у київську спеку, і десь між цього всього періодичні зу-стрічі з Андрієм. Дивно, та якось я зовсім перестала про нього думати, про все думати, й, можливо, взагалі думати перестала. Міхаль бере мене за руку й каже: «Люба, не плач. Просто не повертайся. Дивись, як тут гарно», — її відповідь така проста, наче це і напpавду можливо. «Але в мене закінчуються гроші й куплено квитки, і там у Києві на мене нічого не чекає, принаймні, нічого хорошого», — я все плачу і тримаю за руку Міхаль чи, скорше, тримаюся за неї. А вона витирає вільною рукою мені сльози. Міхаль із тих магічних жінок, що поряд із ними ти наче завжди

вдома, у таких жінок завше щасливі діти. «Ти така гарна, сльози тобі навіть личать. Але якщо справа лишень у грошах, то тут завжди можна підзаробити. Провести заняття з йоги чи влаштуватися на роботу до бару, чи волонтером у гостелі за їжу й проживання. Є ще десь у горах ферма гіпі. Вона високо-високо в горах, там можна бачити з верхів'їв хмари внизу, як озера. І там можна працювати чотири години на добу за їжу й дах. Дара був правий, коли казав, що в Індії можливо все», — промовляє, як наспівує, Міхаль. І я всміхаюся. Вона повертає мені впевненість у собі, бо це неправда, що я нічого не маю, це залежить від того, що мені потрібно. А треба мені ось ці заходи і сходи сонця, ось ця дружня й тепла рука, і, можливо, ще одна рука, але я тільки втікаю від нього. «Хочеш поїхати далі зі мною по Індії?» — раптом запитує захмеліла Міхаль. І я влягаюся їй на руки й кажу, що хочу.

Взимку, коли тут саме туристичний сезон, сонце миттю гулькає за обрій, от щойно воно розклало всі свої пасочки у вигляді перламутрових напівпрозорих хмар та рожево-золотистих палітр акварелі по всьому горизонту, як ураз і все заповонила чорна густа пітьма. А з нею прийшла і висока вода, геть відрізаючи цей кавалок землі від основного пляжу. Цього разу ми з Міхаль вирішили скористатися пропозицією власниці й узяти човна. Вода сьогодні підійшла іще ближче, ледь не до самого бару. Принаймні, човен, як таксі, підплив до під'їзду. Ми ввалилися в нього, міцно тримаючись за руки. Я лягла Міхаль на коліна, й ми попливли. Так було дивно раптом опинитися посеред океану на маленькому хисткому човникові. І я нарешті серед суцільного мороку вгледіла в небі міриади іскристих зірок.

На березі ми прощаємося з Міхаль, я обіймаю її й не хочу відпускати. Кажу, що завтра здам свого квитка й помандрую з нею. Міхаль цілує мене в губи й легкою ходою

пірнає в джунглі. Я доходжу по темному, буцаючи прилив оголеними стопами, до кав'ярні з хлопчиком Утау сподіваючись, а раптом хтось поночі все ще грає у футбол? І звісно ж, ніхто. Тож, розчарована, я заходжу до бару, всідаюся на високого барного стільця й кажу Утау: «Давай но вип'ємо». А він мені: «А може, візьмемо портвейну й підемо гуляти пляжем?» «А чому б і не піти й не погуляти пляжем?» І в мені визріває підступний план.

Пляшка портвейну пластикова і мнеться. На ній я вперше в житті помічаю напис Porto Wine і розумію, що портвейн не одне слово, яке позначає жорстку солодку шмурдячину з глибин мого дитинства й бесарабських двориків, а два, й що буквально це означає будь-яке вино з португальського міста Порто. Але індійський Портвейн — солодкий сироп, ніжний, як Індійський океан зимового сезону, підступний як Індійський океан сезону дощів. Ми йдемо з Утау нічним пляжем, оминаючи зграйки усміхнених закликачів на березі біля кожного ресторану. Всі вони вигулькують перед нами й зовуть повечеряти морськими гадами саме в них. Я хитаю головою і ввічливо відмовляюся. «Ну що ж, — кожен із них кидає нам услід, — можливо, завтра?» Я хапаюся за цю соломинку дружнього тону й, широко усміхаючись, озираюсь: «Еге ж, можливо, завтра». І так до наступного ресторану, де розігрується подібна сценка. Коли ж бо ця рольова гра набридає, просто сходу кажу, відбираючи у доброзичливих індусів репліку: «Можливо, завтра».

Де б я ще була вночі, як не біля океану? Хоч мені, як людині, що народилася й зросла серед бетонних глиб, без особливої заморочі на стиль і смак зібганих разом, зрозуміти, як можна цим океаном узагалі насититися, не дано. Я можу сидіти біля води, спати біля води, лежати, їсти, дихати біля води в такт невтомних хвиль, аж допоки не пройде цілий цикл життєвого кола й солоня вода не потече

моїми венами. Та людям, у яких і так замість крові океан, мабуть, хочеться туди, поближче до моїх бетонних глиб.

Тож ми йдемо, і я втілюю свій підступний задум. «А такий у вас біля кав'ярні цікавий пляж», — кажу я Утау. І він погоджується, відпиваючи портвейну. «І ти всіх знаєш?» — продовжую я. «Чимало. Багато хто приїздить сюди з року в рік. Багато ж так, як і ти, вперше. Але ти ж іще приїдеш?» Я насуплююся: «Я ще й не від'їжджаю». Утау щодалі більше скидається на п'яну дитину й починає вибачатися: «Я зовсім не про те, просто вперше зустрічаю таку людину. І я б хотів, щоб ти приїжджала часто». «Яку таку людину?» — хто ж відмовиться понабиватися на компліменти? «Не знаю, таку, як ти. Нікого не шукаєш, нічого не просиш, просто собі веселишся, ніби тобі геть нічого не треба, а все у тебе вже є». Ну на комплімент це тягне з натяжкою, а скоріше, навіть навпаки, адже не дивно, що мені нічого не треба, бо коли в тебе нічого немає, то, як мінімум, ти ні за що й не тримаєшся. Коли ж зазирати в завтра страшно й боляче, нічого не лишається, як бути прямо тут і прямо зараз. Буддист за примусом, от хто я, а Утау, мабуть, буддист за народженням. «Ти буддист?» — питаю. «Певною мірою», — Утау темнить, але я наполягаю. «Років із десять тому в околицях Катманду з'явився хлопчик, який провів перед тим майже рік у джунглях без їжі та води. Тварини допомагали йому, а дикі звірі лягали біля його ніг. Є люди, які вірять, що він той самий Будда Гаутама, і що цикл замикається, й кінець людської ери близько». «Серйозно?» — не втримуюсь я і продовжую. — Ви також живете постійно наприкінці часів?» «У сенсі?» — не розуміє Утау. «Ну там, де я живу, завжди кінець часів, вибори, наприклад, проходять кожні 5 років. І майже завжди це апокаліпсис, і після них все починається спочатку. Коли ж я була маленькою, розпався Радянський Союз, що означало кінець однієї ери.

Й довго тривав хаос, панували закони виживання. А потім усі кінці епох ставалися з нами почергово. Пам'ятаю, як Україну наздогнало 11 вересня, а згодом брокерська криза 2008-го, зрештою, дві наші революції. Мені легше самоліквідуватися, ніж іще щось будувати й думати про майбутнє. Розумієш? Немає його в мене. Та й взагалі його немає». Утау з розумінням гладить мене по руці. Я різко її відсмикую, намагаючись приховати огиду, й непевно згадую, що він раніше подібне вже робив.

Ми сідаємо на ребро рибальського човна допивати портвейн. А я ще досі не досягла своєї мети. Утау сідає ну надто близько, я обережно відсовуюся подалі: «А розкажи мені про цього старого чоловіка, що постійно грає в футбол із маленьким хлопчиком на пляжі поряд?» «О, це хороший чоловік, — відповідає Утау й підсовується ближче, — його звати Джек, він колись давно грав у футбол. А ти бачила, яка в нього спина? Йому її поламали, і він більше не грав у футбол. Він приїхав на Гоа вперше років 20 тому, ще з поламаною спиною, і тут відновився. Кажуть, це було, як чудо. От він і приїздить сюди щороку на шість, а то й більше місяців. Приїздив із синами й ось так і грав із ними у футбол, а тепер приїздить з онуком і ось так от грає із ним у футбол». Я слухаю, а сама міркую, як себе не видати, як спитати так, щоб він ніколи не здогадався про кого конкретно я хочу дізнатися. «А от сидить такий кумедний, із гострим носом і високим лобом, хлопець у вас у кафе з ноутбуком увесь час. Він айтішник?» Утау усміхається й каже: «Ну так, усі, хто з ноутбуками на пляжі, — айтішники. Й цей також, мабуть, айтішник, але говорять, що він підтримує якийсь порносайт». Порно? Це вже цікавіше, та все ще холодно. «А такий худий, з татуваннями якорів по всьому тілу. Його знаєш?» Утау ділиться зі мною портвейном, веселий та роззухвалений від вина, розповідає

дали: «Він грек. Кажуть, коли відбулися грецькі протести й криза, він прогорів на ресторанах і приїхав до Індії з горя. Кажуть, у нього тепер якийсь бізнес у Мумбаях, щось нелегальне й пов'язане з документами». Тепліше, думаю я, тепер можна і спитати про те, що мене цікавить. Раптом Утау хапає мене в тугий замок обійм і каже: «Знаєш, Віко, я тебе люблю». «Ой, — я намагаюся вирватися з цупкого кільця рук, — а давай не будемо? Це надто несподівано», — я все ще не можу вирватися з обійм, а Утау вже наблизив своє кругле лице впритул до моєї щоки і змочує її поцілунками. Вирватися не вдається, тож я ніби пірнаю і вислизаю з-під тугого кільця його непальських рук і відсаджуюся відразу на піонерську відстань.

Утау підсаджується, я відсаджуюся — боюся, човна може не вистачити на всі ці інсценування. «Якщо станеш моєю дівчиною, кохатиму тебе вічно. У нас народяться вродливі діти, як ти. І навіть коли від'їздитимеш, ми щось придумаємо. Я тебе дуже-дуже любитиму», — каже Утау і знову встигає мене міцно обійняти й притулитися щокою до плеча. А можна я не буду твоєю дівчиною, кажу собі, а вголос видаю інше: «Утау, це дуже несподівано. Я про таке не думала. Давай поки що лишатимемося друзями? А я подумаю...» Утау знову обцілює мені щоку, намагаючись повернути до себе рукою моє обличчя для доросліших поцілунків. «Є ще один чоловік на пляжі. Він часто ошивається біля нашого кафе», — випалюю я. Утау не випускає мене зі своїх обіймів, але й не цілує більше. «Такий темний, із чорним волоссям, також грає у футбол на пляжі. Він, знаєш, не зрозуміло, індус чи не індус? То він не індус?» Утау одразу відсаджується від мене й, дивлячись у темряву, каже: «Він індус, але не зв'язуйся з ним, він нехороша людина. Він із тим греком робить дещо незаконне, а в футбол грає, щоб чіпляти дівчат. У нього щоразу нова якась дівчина». І я сама

смутию, як Утау, й кажу: «Ага, ясно». Що тут іще спитаєш? Дівчат чіпляє, що робить? Та, зрештою, яка різниця. «Він нечесний тип. Зовсім нечесний. А я любитиму тебе. Ти ж будеш моєю дівчиною?» — Утау знову обіймає й цілує мене у щоку. А я сиджу пригнічена й навіть відштовхнути його не маю сил. «Пішли додому, — кажу, — спати мені пора». І ми йдемо.

Так прикро й самотньо було лежати у відмитому ліжку в цілковитій задусі посеред джунглів у моїй камбоджійській конурі. Мені навіть стала подобатися ця конура. Захмеліла ніч сріблястими озерами вляглася мені на спину. Дрібні краплі поту проступили на шиї, я підняла волосся, таз сам по собі почав ходити вперед і назад. Норовливим рухом ніг я скинула з себе плюшеву ковдру, потім і зовсім зняла майку та трусики й тихцем, щоб ніхто не помітив, прочинила вікно під фіолетовими шторками, впускаючи натяк на прохолоду і свіжий вітер до кімнати. Й так і завмерла біля вікна — вітер проніс повз терпкий і ледь вловимий запах мускатного горіха. Цей запах підкосив мої ноги. Вкрита краплями поту, із гарячою від сонячних доторків шкірою, я впала на спину — добре, що моє ліжко простирається в усі кінці кімнати. Білий матрац підхопив моє спрагле тіло. Як же не хочеться бути такої ночі самій. Мимохідь я відкриваю Фейсбук — і мені миттєво приходить повідомлення від Андрія: «Де ти? З тобою все гаразд? Телефон не відповідає. Я хвилююся». Вагаюсь, як саме відповісти, щоб він не звалив на мене всі прокляття світу, й пишу, що все гаразд і що зараз я в Індії, і в мене індійська картка. Одразу ж мені прилітає: «Коли повертаєшся?» А справді, коли я повертаюся? Та ніколи. Не хочу я повертатися. Хоча що там зараз у Києві — мінус п'ятнадцять, мороз, сльота, чорна жижа під ногами, небо, повисле на вухах, — дайте два! Андрій просить вислати йому мої квитки, і я мимохіть їх висилаю,

все одно завтра поміняю на інші. Й тут приходить зовсім несподіване від Андрія: «Взагалі, приїжджай до мене, нам треба поговорити. Я чекаю». І виглядає це, як знущання. На кого він чекає? Чого він чекає? Хоча Андрій завжди любив оголошувати свої рішення, а не обговорювати їх. То ми були разом, то не були, то знову були, то знов не були. То ми з'їжджалися, то він передумував. Не пам'ятаю, щоб коли-небудь Андрій запитував у мене, не пам'ятаю, щоб коли-небудь я протестувала, й не пам'ятаю, щоб колись ми хоч про щось із цього говорили. Я хотіла, я намагалася, але завше впиралася в його флегматичне й холодне: «Давай не будемо». І от уперше за весь час я заусміхалася й подумала, що треба йому відповісти: «Давай не будемо». Але написала: «Ок». І запах мускатного горіха зник, і ніч стала прісною, чорною.

Наступного дня ми всією компанією відправилися на Гальгібагу — пустельний аскетичний пляж, де відкладають яйця черепахи й де згодом маленькі черепашки сотнями видираються зі своїх шкаралуп і мчать до океану, поки зграї ворон кидаються на них, нещадно поїдаючи. Кажуть, це страшна драма життя. Лея, Алі, Міхаль, Дара та Олів'є розповідали, як поміняти квитка, відмовляючи повертатися додому, бо колишній так сказав. На цьому пляжі не було бунгал і ресторанів на березі, бо це заборонено — все для блага черепашачої драми народження. Навіть джунглі тут не підступали до води, врізаючись гостроносим листом пальм у небо. Але, наче відображаючи бійню й боротьбу за виживання, тут стояла самотня низка височезних дивних хвой на тонких ногах. Гілки ці дерева зі стовбурів майже всі поскидали, лишивши тільки неспокійні шапки крон, збитих наліво. Все промовляло, що роками ці дерева зносить сильними штормами саме вліво чи вправо, залежно, звідки дивитися. Увесь спокій та умиротвореність

черепашачого пляжу виявилися оманливими — ці дерева поставали живими доказами лютості океану, води й вітру. Не змовляючись, ми всі розійшлися в різні боки западати до власних інсайтів. Спочатку бродили безмовно з Міхаль водними затоками, з нею так добре мовчалося. Я собі йшла у хвилях її жовтого приємного тепла, її присутності цілком вистачало. Потім ми розійшлися і з Міхаль. Вона десь загубилася посеред джунглів. Я ж полізла, ріжучи й збиваючи собі стопи до крові, до завалів кам'яних глиб наприкінці пляжу.

Коли підійшла поближче до височенного чорного валуна, з нього неначе злізла шкура, пів валуна встало на шість чи й більше лап і боком-боком миттю розлізлося шпаринами. Виявилось, тут було гніздо крабів. У затишку велетенського каменя я знайшла собі мікробасейн, гарячу лагунку, відрізану від океану відливом. Схована від світу, від океану, від людей та широких просторів, я медитувала, присівши на піску, й дивилася у прозору мілку воду, вловлюючи найнепомітніші коливання піщинок на дні. Ось такий він, найпрекрасніший і найспокійніший день у моєму житті.

Наступного ранку Міхаль усе ж примусила мене зайти й перепитати, як я можу змінити свого квитка, перенести відліт ну хоча б іще на тиждень уперед, а краще, на кілька місяців. Коштувало це всього лишень сто баксів. Я збожлялася й вирішила трохи подумати, два дні мала в запасі. Зрештою, життя вирівнялося, я знайшла друзів, про яких можна було і розказати своєму непальському дядькові, продавцеві фруктів. Я набула спокою, мене не нудило, не ковбасило, я не тонула, не гарчала й не кричала ночами. Ми відразу пішли з Міхаль до Храму Сонця й так там і пролежали пів дня в тіні велетенського каміння. Та коли сонце почало спускатися, схиляючи день до п'ятої вечора,

я вкрай затривожилася. Міхаль зібрала речі, щоб піти на оглядовий майданчик, готуючись провжджати сонце, а я зібрала речі й сказала, що піду назад. Безапеляційно так сказала, вона мене навіть не встигла зупинити.

Я йшла пляжем, як загіпнотизована, вдивляючись уперед, чи не грає хто в футбол. І, звісно, коли наближалася до кафе, переді мною забовваніла темна спина Ісуса-Пантери, й вітер приніс ледь уловлювані нотки мускатного горіха. Й нехай усе, що розповів Утау буде правдою, а я все одно маю до нього підійти. І раптом він розвертається, шукає когось очима, набиваючи свої м'ячі об коліно. Він швидко знаходить мій погляд і розпливається в усмішці. Наче ми домовилися про зустріч і нарешті зустрілися. Я підходжу й неподалік сідаю на пісок. Біля мене одразу ж з'являється Гіта, вона запитує, чому я досі не завітала до її крамниці. В мене скінчилися рятівні «можливо, завтра», тож я кажу Гіті, мовляв, поки що не вийшло, а сама поглядаю на Ісуса-Пантеру, соромлячись зовсім неприкрито, одверто, зариваючи погляди в пісок. Раптом він, усміхаючись, підбігає, кидає свою майку мені під ноги й запитує: «Приглянеш?» Звісно, пригляну, воно ж на всіх діє однаково, так? Ось це «приглянеш» і спалахи чорних вогнів-зіниць на тлі білосніжних очних яблук? Так не хочеться себе ставити в один ряд з тими дівчатами, про яких казав Утау, але що ж поробиш?

Ісус-Пантера грає, як бог, принаймні, дуже старається, самолюбубання у нього в крові. Важко зрозуміти, що стимулює його зараз більше, те, що я невідривно дивлюся на нього, чи те, що він просто відбивається в чергових захоплених очах вправною і вишуканою грою в м'яча? Чи це все речі одного порядку? Гіта сидить поряд, намагаючись завести розмову, якісь діти оточили мене і граються на піску, а я пальцями дотягуюся до майки й, поки ніхто не бачить, затискаю її поміж пальців.

Ісус-Пантера не витримує й підбігає до мене разом з австралійською пампушкою з дредами. «Спекотно грати», — каже мені Ісус-Пантера. «О, тут насправду спекотніше, ніж в Австралії, у нас вітру більше, — промовляє до нього австралійська пампушка. «До речі, я Лені,» — простягає мені руку. «Приємно,» — кажу. «А я Віка,» — мляво потискаю руку Лені. «А ти?» — питаю в Ісуса-Пантери. «Хелал. Мене звати Хелал», — тягне мені руку, а я обережно й боязко кладу свою в його. Він її бере, наче назавжди, а не для рукостискання, й не відпускає. Так і лежать наші з'єднані долоні на піску, й поглядами ми не можемо відірватися одне від одного. «Тааак, що тут відбувається?» — гучно й протяжно сміється Лені, наче підліток скейтбордист. «Давай бо відпускаяй її руку, а то мені заздрісно, що всі дівчата тільки для тебе...» Лені сміється й валяється пузом на піску. Але його пасаж про всіх дівчат обриває гострим поглядом Хелал. І Лені покірно замовкає, ковтаючи наступні слова на льоту. Хелал переводить злий гострий погляд із Лені на мене, й той погляд ураз змінюється на полум'яний та гіпнотичний, наче пожежами вкрився океан. Він каже: «Мені потрібно в душ після гри, та й справи деякі зробити. Давай зустрінемося в кафе поряд за годину». «Давай», — кажу. Й сама забираю руку з його долоні. Він віддаляється разом із Лені, й у русі фігура Лені наче здригається і пригорблюється в плечах. Пухкий та нековирний, він стає ще зіжмаканішим і ще меншим.

І я лягаю на пісок. І якщо мене ніхто не бачить, чи я, принаймні, так думаю, то я усміхаюся собі розлого на всю широту широт. А якби й бачив хтось, то нехай я вже всміхатимуся, коли мені усміхається. Червоний диск сонця повис на відмітці шести годин над рівнем океану, його зісмугували напівпрозорі серпанки хмар. Рибалки вийшли на воду, вправні офіціанти замінили всі лежаки на пляжі

на столи зі стільцями й романтичними лампадками. І я лежу тут чорт зна скільки й за часом анітрохи не стежу. Йй за годину — коли ж воно настане?! Підриваюся і мчу до своєї конури, пробігаю повз засмученого Утау, не ведучи й бровую.

Земля під ногами холодна, бігати босою стало для мене якщо не звично, то, принаймні, характерно. Мій дядько, непальський продавець фруктів, махає рукою, я кричу йому: «В мене з'явилися друзі! Тепер я маю друзів!» Він усміхається у відповідь і кричить, що радий за мене. Гіта і всі Гіти, що сидять біля своїх крамничок із тоннами строкатого одягу, питають, куди я так поспішаю, радять, щоб я була обачною, і просять зайти до їхніх лавок. Я пробігаю повз туристичну контору, де можна обміняти квитка, перевіряю свій баланс на картці — там кілька сот баксів. Цього цілком вистачить, аби мати нового квитка й, можливо, якомсь і десь прожити ще тиждень. Але це займе, напевне, понад півгодини, а я вже запізнююся, а телефонами ми з Хелалом не обмінялися... Тож я несуся джунглями крихитнім сміливим фотоном прямісінько до своєї халупи.

В камбоджійській конурі, що вже здається мені розкішною індійською спальнею з легким фльором Тадж-Махалу, я змиваю в душі з себе сіль, зодягаю чорні лосини й зелену прозору мереживну сукню. Сказати, що я собі подобаюся, не сказати нічого. Добре могли подобатися самому собі, добре навіть, коли це стається з тобою тільки під тридцять. Адже де з ким цього не стається ніколи.

Тож я вибігаю прямісінько на пляж і врізаюся в Утау. Мій погляд ще не встиг змінитися з радісного і сповненого очікувань, і цими закоханими очима я втуплююся ненароком у непальця. Він бо дивиться на мене, як на зрадницю. «То така ти, — каже він, — така ж, як і всі. Шлюха». Випалює,

ледь не плачучи, Утау. «Яка вже є,» — знизую плечима, сама собі дивуючись, і біжу до сусіднього кафе. Але там Хелала ніде немає. Ну я би теж після сорока хвилин запізнення вже нікого не чекала. Несподівано підходить офіціант-індус і поганою англійською пояснює, що мені потрібно присісти тут, і що Хелал запізнюється. Я сідаю за стола й замовляю собі білого сухого вина. Сиджу така вперше у житті, без плану дій, тренувань і прорахованих варіантів наперед. Вино із перших ковтків розносить хміль моїми венами, заповзаючи млостю в найвіддаленіші частини свідомості найдрібнішими капілярами. І тут приходить він, мій вогняний Ісус-Пантера. В темноті його чорні очі палають ще яскравіше, і я всміхаюся. «Даруй, що запізнився, мав багато зробити», — вибачається, всідаючись, Хелал. Хоч і лунає завчено, та я киваю головою й пояснюю, що сама щойно прийшла, і лишень півкелиха вина і випила. Він запитує, як давно я сюди приїхала, я відповідаю, що понад два тижні, він дивується, що помітив мене лиш чотири дні тому, та я була разом із Дарою, тому він не підійшов. Я сміюся, кажу, що це мій друг, напередодні й познайомилися. Він запитує, скільки я ще тут буду, я кажу, що, можливо, ще з тиждень, якщо завтра поміняю квитка. І він такий дивиться на мене й мовить: «Я не запам'ятав, скільки тобі років?» «А ти й не запитував — кажу, намацавши такий-сякий самоконтроль. — Тридцять». «Двадцять п'ять?» — перепитує Хелал. «Неа, — заперечно хитаю головою, — тридцять. А тобі?» — моя черга запитати. «А мені двадцять п'ять», — каже Хелал. І я палюся розлогою усмішкою, яку не встигаю стримати. «Що? Хочеш сказати, що я дитина?» — помітно злиться він, і очі його стають холодними, з домішками жорстокого вогню. «Чому мені таке казати? Ти не схожий на дитину, ти, радше, схожий на Ісуса й на Пантеру», — не вірю, що кажу це вголос і кажу йому. Але Хелалові подобається бути

схожим на Пантеру й на Ісуса, а на дитину не подобається. Я би всіх людей на планеті зробила тридцятилітніми, щоб були й молодими, і не зовсім дурними. Хоча мій досвід не свідчить про набуття розуму з віком. І при всій цій розмові ми сміємося й періодично відводимо очі. «Я кажу, це так класно, що можна не соромитися того, що ти соромишся». Він каже: «Поясни. Я не розумію». А я: «Зараз поясню». І підсуваюся до нього близько-близько, і стає гаряче-гаряче, я переводжу погляд з його губ на очі, і так ми сидимо деякий час, вдихаючи видихи одне одного, відшарований епітелій, сальні залози, солоне волосся. Вже зовсім чітко й сильно проступає запах мускатного горіха. В його очах стільки вогняної сили, він запалює мої блакитні, що дивляться на нього з легким захватом самбістів. Хелал підсувається трохи ближче, майже торкаючись моїх губ своїми. Я лякаюся, хочу відсунутись, але він, не відводячи гіпнотичного погляду, рвучко бере мене за зап'ясток і не дає віддалитися ні на сантиметр. Він вдихає своїм відкритим ротом мої губи, і я пливу, заплющуючи очі, віддаюся вогкості його язика, м'якості його губ. Потім він мене відпускає, і я, засоромлена, втуплююся в стола, підібгавши під себе ноги в плетеному кріслі, та всміхаюся сама собі. Він бере мене за руку й питає, чи щось не так, а я кажу: «Мене бентежить, що мені соромно, але це приємні відчуття». Й піднімаю на нього свій бешкетний погляд, розуміючи, що очі мої сміються. І очі його сміються. І вже нічого з цим не вдієш.

Ми розплачуємося і кудись ідемо. Він тримає мене за руку, ми торкаємося пальцями одне одного, іноді погладжуючи зап'ястки. І щоб це не було, думаю я собі, добре, що воно є. Ми заходимо на вузьку вулицю, де він просить мене почекати у світлі єдиного ліхтаря, що пронизує темряву, але водночас і робить мене сліпою. Що там відбувається, поза колом світла, я не бачу. Лишень уривчасті контури

4-5-ти чоловіків та Хелала, що з ними вітається за зап'ястки. Я намагаюся не думати про те, що говорив мені Утау.

Потім він повертається до світлового кола, бере мене за руку й відводить. Я з цікавістю розвертаюся назад — чоловіки, як згряя вовків, озираються й гуртом зникають у темряві. «Ти не дуже боялася?» — запитує мене Хелал. «Я зовсім не боялася, а треба було?» — мені здається, я випромінюю добро-тепло і граничний ступінь наївності, який, можливо, вже межує з ідіотизмом. «Ні, просто я подумав, що ти можеш злякатися. Це мої знайомі», — Хелал підводить мене до видовженого гармонійного мотоцикла з білими вставками. Хелал сідає, не зроняючи ні слова, й розвертає мотоцикла, ногами відштовхуючись від глиняної землі. Я таких мотоциклів ніколи не бачила, він схожий на спортивний і водночас ні, частково вкритий білим панцирем, а частково світить залізними нутрощами. Дві довжелезні турбіни примикають до заднього колеса, й коли я вмощуюся на сидінні позаду Хелала, міцно обнімаючи його, він заводить мотоцикла, смикаючи окрему педаль ногою, як у старих машинах.

Серпантини індійських доріг посеред джунглів у збитій британцями навігації ліво-право виглядають не менш страхотливо, ніж погризені асфальтовані дороги Києва, де не знаєш, обвалиться земля на Теліги, чи ти провалишся в яму на Богдана Хмельницького. Притискаюся рішучіше, знаходжу носом край вирізу його майки й просуваюся до тіла. Темно-коричнева й туго збита шкіра віддає мускатним горіхом. Терпкий та водночас солодкуватий запах, до якого вливаються дурманні нотки гашишу. Я геть ні про що не думаю, навіть не визираю з-за його плеча на дорогу й не питаю, куди ми, власне, їдемо. Джунглі обступають, боковим зором уже на злеті картинку бачу, як узбіччям повагом суне сім'я корів. Вони тут особливо нікому не належать, ходять

собі, вештаються туди-сюди, іноді видибують на пляж і лягають грітися біля води. Люди, корови, собаки, пальми в режимі швидкої прокрутки зображення — узбіччя живе й рухається десь за своїми координатами.

Ми ж бо заїжджаємо на залюднену вулицю іншого села, ну наскільки вона може залюднитися посеред джунглів. Не Бомбей, та все ж світять ліхтарі, блукають люди, обабіч дороги всіяно крамничками, кав'ярнями, з них куриться дим, лунає галас та крики. Ми зупиняємося біля однієї з крамничок, на кам'яній невисокій колоні сидить триколірний мерзючий кіт із парою велетенських локаторів-вух. Чорно-рудо-біла облізла паскуда майже не рухається й дівлявить мене своїми очима, потім зм'явкує, ніби сигналізація, і з крамниці із-за щільної зависи з нанизаних на дрота мушель виходить статний високий чоловік із довгим хвилястим волоссям, зібраним у пучок позаду. «Це мій друг мусульманин, я маю невеличку бізнесову справу до нього. Ти ж не проти?» — питає Хелал, коли ми вже тут. Проти я, звісно, могла би й бути, але тепер немає жодного сенсу. Хелал і статний високий чоловік вітаються приязно і з повагою. Деякий час вони розмовляють англійською, щоб я почувалася комфортно. Чоловік представляється Асадом і протягує мені руку, в нього дуже приємне й по-чоловічому суворо гарне обличчя, наче його витесали з каменя, лишивши геометричні грубі кути лица гострими. Його очі такі ж чорні, як і в Хелала, але набагато спокійніші, вогонь у них гріє, а не обпалює, він дивиться на мене приязно. Ми заходимо до крамниці, й Хелал поспішає сказати, що всі прикраси, які в ньому, виготовив сам Асад. Всередині крамничка виглядає, як печера Аладіна. На всіх стінах висять прикраси, по периметру стоять прилавки під склом, де також поблискують цінності, здебільшого, зі срібла. А на центральній стіні, за спиною у власника, висять

золоті діадеми й золоті пекторалі, схожі на африканські, з довгим шнурком, прикрашеним кольоровим камінням посередині. Я в захваті все розглядаю: й широкі суцільні браслети від ліктя до зап'ястка, що ними, вигравірувані по сріблу, ходять слони, витанцьовують боги, й кулони із сапфірів та топазів, також мереживні переплетення адзурно пофарбованої тонкої сталі, що впивається по центру в широкий овальний камінь. Тут так красиво. Асад ставить мені стільця за центральним прилавком, а сам із Хелалом заходить за нього, й вони сідають на розписаний дрібним рослинним орнаментом килим. Хелал каже, що куритимуть гашиш, але мені його зараз із ними не можна. «Якщо захочеш, — на вухо мені лоскоче своїм диханням Хелал, — ми покуримо потім, бо Асад такі речі не любить». І щоб я не почувалася прикро й самотньо за прилавком із цього боку, Хелал видає мені звичайну сигарету. Я обережно, майже із трепетом, беру її, приношуюся — не чую звичного запаху ацетону й половини таблиці Менделєєва, натомість вона пахне багаттями, такими, що по осені від них хочеться вити. Асад підкурює, я затягуюся. Тютюн ніколи не видавався настільки приємним, майже солодким, він тягнеться дивно легко, без домішки гіркоти.

Я так давно не курила, що з найперших зотяжок крутиться в голові, і я розпливаюся в повільній-повільній усмішці. Чоловіки на певний час стають дуже серйозними й повністю забувають про мене, переходячи на свою мову. І хоч я стараюся на них не витріщатися, але все ж мене цікавить мова їхніх жестів, тіл. Я розумію, що Хелал, можливо, навіть підлеглий Асада, а можливо, щось типу молодшого партнера. Він віддає Асадові гроші, велику пачку рупій. Асад їх повільно перераховує, в руках у нього віяло з кольорових Ганді — на індійських рупіях усюди Ганді. Добрий та усміхнений. І якщо уважно не придивлятися на ринку

чи в крамниці, то можна наплутати з тими Ганді. Але хіба важить кількість нулів, коли з усіх купюр тобі однаково по-батьківськи усміхається батько нації?

Розмова спочатку доволі серйозна, Асад спокійний та холодний, як гора, Хелал бо гострий і сконцентрований, погляд його, як лазер, зібраний в одну точку, — випалює, але відчуваю, що насправді він на сторожі. Асад, тим часом, ні. Десять хвилин протистояння закінчуються позитивно, вони до чогось домовилися, й Асад дістає пачку складених паспортів один в один і передає Хелалові. Я встигаю зауважити, що паспорти іноземні, не індійські. Після чого він дістає вже курену самокрутку, ширшу і довшу, ніж зазвичай, із цупкого паперу. Асад підпалює її — і солодкуватий запах, разом із насиченою молочною цівкою диму, звивається вгору. Асад передає самокрутку Хелалові, й той сильно затягується. Моя сигарета давно скінчилась і впокоїлася в попільниці, тож єдине тільки й залишається, що спостерігати, як чоловіки, сидячи сановито на килимі в оточені срібла та золота, присмоктують гашиш. У цій канонічній картині зайвий елемент, напевне, я — біла, дурна і жіночої статі.

Ми з Хелалом виходимо. Й хоча курили вони, але розвезло на безтурботний спокій та усмішки чеширського кота саме мене. Ми прощаємося з Асадом, він потискає мою руку обережно і уважно. «Сподіваюся вас тут іще побачити з цим молодим чоловіком,» — каже мені на прощання Асад. А його облізлий кіт із вухами кажана, що ні на сантиметр не зсунувся з колони біля входу, посилає мені якесь своє напутнє «Мяу!» Чи це «Мяу-котіться до біса»? Не знаю. Я тільки притуляюся до спини Хелала, втикаючись носом у його шкіру, й навіть не нюхаю його, а дихаю ним, цим солодко-терпким запахом, від якого все моє єство починає ставати гарячим і вогким. «Поїхали до мене», — раптом

пропонує Хелал. Я сковтую слину й мовчу. «Або до тебе?» — він відчуває моє збентеження, а я відчуваю його. «Давай... до мене», — ледь чутно кажу йому на вухо й проводжу по ньому язиком, а потім кусаю за кінчика. Хелал усміхається. Теплий вітер ніжно нас обдуває збудливим запахом ночі.

Вже далеко за північ, і всі бунгало обабіч мого вже сплять, і британський джентльмен також. Я обережно відмикаю двері, ми сміючись завалюємося до моєї обителі. Важко придумати зайняття ліпше для двох, ніж те, на що нас підштовхують наші гормони, адже ліжко займає майже всю кімнату. Я цілую Хелала, чи він цілує мене, вже важко розібратися, він знімає з мене мереживне плаття, відкриваючи перед собою мої груди. Від самого факту, що він бачить мене, а потім ніжно торкається сосків, у мені закипають усі внутрішні рідини. Я починаю важко дихати ротом, сковтуючи часто перегріту слину й облизуючи висохлі губи. Підводжу на Хелала посоловілі від збудження очі й бачу, що його погляд так само розсосередився, фокус утрачено, а різкість, як і чіткість, розплавилі гормони. Він роздягається, пристрасно цілуючи мене, і якоїсь миті засовує язика до рота повністю, я не розумію, що з ним робити, але інстинктивно починаю смоктати. Він рухає набухлим язиком, як членом, а я п'ю його слину і жадібно приймаю його в себе. Він знімає з мене лосини й нижню білизну. Я безтямно, але все ж дотягаюся до шухлядки, де лежить презерватив-на-всяк-випадак, і простягаю йому. Ми обоє завмираємо в очікуванні, коли він натягне гуму на члена, а потім нарешті входить у мене. Він рухається спочатку повільно, притискаючи рукою мою шию, моє обличчя, він застромляє пальці мені в рота, і я їх із величезним задоволенням оближую, обсмоктую і даю йому дістатися мого язика, моїх glandів. Я намагаюся не видавати ніяких звуків, та це неможливо. Ми дихаємо так важко, так глибоко, так

гаряче, аж ліжко ходить ходуном. І поки Хелал трахає мене, він дивиться мені в очі своїми чорнішими чорного очима, і я думаю, що це найяскравіший чорний у моєму житті, найпрекрасніша ніч із-поміж найтемніших ночей. «Мені так подобається, що ти в мені, — шепочу я малозв'язне йому на вухо, — мені подобається, що твій член у мені, твій язик у мені, подобається пити твою слину, подобається запах мускатного горіха. Мені подобаєшся ти», — шепочу, збиваючись, із перервами на позапланові вдихи та видохи, задоволення і стогони. Він підставляє під мої слова своє вухо, йому подобається чути мої слова, що захлинаються в ніжності. «Ти така гарна», — каже він, дивлячись на те, як у дзеркалі ми трахаємося. Задуха ночі й вологе повітря роблять наші тіла хутко мокрими, піт перемішується, і це вже скидається на сауну, а не на тропіки. Хелал переривається час від часу й просто перебуває в мені, цілуючи губи, вуха. «Ти дуже вродлива, мені пощастило», — каже він. «І ти дуже гарний», — кажу я, злизуючи піт із губ. «Я боявся тоді підійти. Я побачив тебе з іншим хлопцем, але боявся, що ти так сильно мені сподобаєшся, що я не схожу тебе відпускати».

Потім він сильно мене обіймає, наче й насправду не хоче відпускати, й промовляє: «Яка ж ти все таки гарна, моя люба». Й от тут я здригаюся з огидою і навіть зупиняю наш секс. Кажу йому: «А давай без моя люба? Будь ласка? Я так і бачу, як ти через одну називаєш любовою, це так гидко. Називай мене якимось по-іншому». Хелал дивується й питає: «Як же? Як же мені тебе називати?» Я кажу: «Не знаю, придумай щось. От що ти про мене думаєш?» — я відсовуюся від нього й гримасую по різному: качині губки, дівчина-риба, косі очі, губи, як галушки. На мить я просто сміюся з усього цього абсурду посеред пристрасного сексу. Хелал проводить рукою по моєму обличчю й мовить: «Крута

неймовірна особистість. От що я про тебе думаю». Я усміхаюся й цілую його долоню, що так ніжно пестить мою щоку. «Тоді так і називай. Я твоя крута неймовірна особистість». Хелал замислюється на мить і видає мені зустрічне: «А як ти будеш називати мене?» «Я вже назвала, — випалюю я, — Ісус-Пантера». Й ми регочемо, обнімаємося, цілуємося, облизуємо одне одного й розпочинаємо знову сексуальні ігри. Цього разу я не концентруюся на фізичних відчуттях, мене захоплює хвилями червоного сонця. Він рухається в мені, ми лежимо на боці й тримаємося за руки, я ніколи так не втискалася ні в чії руки. Піт, слина, сперма, усе це перемішується в одну феромонову субстанцію, й міцні руки Хелала втискаються поміж моїх пальців.

Ми лежимо, мокрі один від одного, з його чорного смоляного волосся скрапує піт, по його шиї тече струмками піт, я злизую його, солоно-солодкий на смак, лишаючи борозни мого ДНК на його шкірі. Ми лежимо задихані, дивимося один одному в очі, так смішно, так відкрито й так ніжно, як діти. Ми цілуємося, я знову спрагло заковтую його язик. «Якщо ми так будемо цілуватися, я знову змушу тебе пітніти». Я всміхаюся. «А що ти робиш узагалі?» — питає він. «В Україні? Я ілюстратор. Малюю ілюстрації до книжок, плакати. Загалом, я колажі переважно майструю. Хочеш покажу?» — дістаю десь зі схованки телефона. Не звертаючи увагу на купу повідомлень і ще якихось сповіщень від Андрія, гортаю світлини. Хелал також гортає щось у своєму телефоні й простягає мені першим картинку з Гугла, неймовірно гарних гір, засніжених вершин та зелених кучматих долин. «Де це?» — питаю я. «Це Кашмір. Я там живу». Я ваукаю, забуваючи геть про свої ілюстрації, кому вони треба, схоже мій Ісус-Пантера не надто переймається різновидами колажу. «Так ти не тут живеш?» — питаю його. «Не зовсім, там я теж уже не живу. Там моя родина. Я там

виріс. Це найпрекрасніше місце на світі. До мене приїжджали туди 5 британок, вони заплатили тисячу шістсот фунтів, щоб я їх там водив, давав наших коней, вони жили в мене. Їм там дуже сподобалося. Й ми всі мусульмани, в нас не прийнято торкатися чи розглядати жінок, як тут». Я роздивляюся картинки: питаю: «Що, навіть селфі з білими ніхто не робить?» Хелал усміхається й заперечно хитає головою. «А нащо вони роблять селфі з білими? Це ж якісь ліві люди, більшість із них далеко не круті неймовірні особистості, як я». Хелал усміхається, цілує мене в голову й каже: «Сам не розумію, ну може, на щастя». І тут я його запитую: «То ти теж мусульманин?» «Ну так», — відповідає Хелал. І показує мені фото своєї родини, показує братів, сестер, батька зі спини на тлі призахідневого сонця в безкрайній зеленій долині. «А бачиш ось це?» — питає мене Хелал. І я ледь помічаю на світліні стручки з круглими голівками. «Що це?» «Ти не знаєш?» — дивується він. «Неа», — чесно не знаю я. «Це, крута неймовірна особистість, опіум». Я хапаю телефона й починаю наблизити округлі стручки, які, звісно, розпливаються на градієнти прозорих пікселів. «Серйозно?! Ти торгуєш опіумом?!» — з очима по п'ять копійок і дитячим захватом кидаюся на Хелала. Він лякається, наче я спитала, чи немає в нього десь по кишнях хімічної зброї, вдивляється в мене так серйозно, наче ось-ось відкриє таємницю століття, але потім усміхається й каже спокійно: «Звісно, ні. Він просто в нас росте. Це дикий, ми іноді його жуємо, як заспокійливе чи від болю. Даємо худобі». «А, ясно», — розчаровано поникаю я. «Ти збираєшся взагалі спати?» — він обіймає мене рвійно й запахає силоміць під ковдру. Я сміюся, я не хочу спати, навіщо витрачати ці миті на сон? Але його теплі обійми так затишно придушують мене, він увесь пахне мускатним горіхом, гашишем та паленим цукром.

Я нічого не знаю про нього, але в мене крається серце. Та, може, нехай крається, думаю я, значить, воно в мене є. І в солодкій ніжності засинаю. Про все інше, як і Скарлет Огара, подумаю завтра.

Десь глибоко-глибоко всередині мене є чарівне місце, до якого навіть я не завжди можу дістатися. Там посеред тропічного лісу проростають гігантські качани кукурудзи й на іграшковому кукурудзянику літає мій дід. Усміхнений, зарослий білою вискубаною бородою, він махає мені рукою й розливає на заводнений мангровий ліс, зрешечений сонячними золотими стовпами, не хімікати, а іскристу воду. Коли я таки дістаюся цього місця, я біжу за дідом, провалюючись у грузький водянистий мох то тут то там, і махаю йому рукою у відповідь. Здається, наче я ось-ось наздожену його, але він відривається від мене з криками «Сука-войнааааа!» і злінає в високість густих крон лісу. Мене засліплює сонце, котре вривається на мить у хащі крізь дірку, що її проробив дід, вилітаючи наскрізь у небо. І я ще встигаю почути віддалене й таке щасливе дідове: «Тільки бабі не кажиини!» Ніколи, діду, ніколи й нікому я не скажу, що ти матюкався, хрустів, що тобі боліло й на кожному кроці ломило кості, й хорували легені, запалені в траншеях, а вечорами доймала неймовірна мігрень через осколок бомби, що так і прожив із тобою до старості, окисляючись у твоїй голові. Я нікому, діду, не скажу, як тобі боляче було тоді, і як мені страшно тепер. Сука война.

nu3qā nōrā

Лютий заїбав. Я би так книжку назвав, якби писав книжки. А можна ще так вітатися, ну як «Христос Воскрес», тільки весь місяць. А можна й більше. «Не травень місяць» і «лютий заїбав» — етапи, на які ділилося моє життя. Біля ніг лежав заморожений непривітний Київ, дев'ятий поверх Подолу — рифлені дахи в білу стружку, що десь розтала, а десь міцно трималася цього понурого шиферу. Мама купила тут квартиру ще наприкінці 90-х бог зна на які гроші, в єврейському домі, в єврейському кварталі, напроти синагоги, для неєврейського хлопчика. Самі ми євреями ніколи не були. Можливо, батько був, але мама казала, що не був, та й батька ніколи ніякого не було. Яюсь мама задовбалася ігнорувати мої допити, що межували з погрозами й приступами ненависті, та відправилася жити до своєї матусі до Сум. Там я ніколи не бував, хоч і назвали мене на честь діда, у котрого жодного разу не гостював. Взагалі, покидати межі Києва для мене було найбільшим кошмаром... Я не бідності боюся, а безпросвітності. Вже навіть у маршрутці Київ-Гореничі хочеться вскритися. У людей очі такі відсутні, бездонно-нешасні, і все сіре й мокре, і сніг лежить, як хтось насрав, і лютий заїбав...

То був насправді лишень початок лютого, всі якраз ніби сказилися, на вибори відбою не було від усієї амплітуди дебілізму рекламних роликів, і я їх без винятку мав вести, чи то пак продюсувати, себто тільки ті, що зайшли до нашого продакшену. Й хоча я вплив із новорічного запою

ще на Водохреща, але стійкий коньячний дух у крові з того часу мені не зраджував.

Новорічної ночі я випровадив з хати і з власного життя мою дівчину Віку, а вже першого ми водили з друзями козу по всьому Подолу. Новий рік, вечір Різдва, Різдво, Старий Новий рік, Святі вечори — коли ходиш ряджений, і запій виявляється глибиною в Дніпро. Тож перші 50 грамів віскі з дьюті-фрі, що приніс учора Рома, повернувшись із «Казкового Балі», я випив, щоб розлупити вічі. Другі 50, щоб закріпити ефект, і вони, очі, в жодному разі аж до кінця дня не затулялися. Треті 50 — за таку-сяку любов, до кави й під сигаретку. Я любив відчиняти вікно на кухні, вдягати на голе тіло халат махровий лазневий, такий срамотного кольору — гірчичний лев. Так мама бачила свого сина після душі — царем звірів. На капюшоні навіть було пришито пофарбованого в коричнево-золотистий нікчемного єнота. Я сідав на підвіконня, спускав ноги з вікна, тіло відразу хапав за голу шкіру лютий мороз, а плечі обіймала, та не гріла, махрова левова шкура. Якби не гаряча кава з віскі й не імітація хутра на капюшоні, яке лиш і робило, що лізло в очі своїм дешевим нутром, ну й не смачна самокрутка, хрін би я так сидів. Володар гори, ні додати, ні відняти. А піді мною — моє маленьке царство, котре навіть не знає, що в мене під подушкою лежать векселі на кожну з їхніх душ. Не лежать. Але як будь-якому перехожому можеш плюнути з висоти дев'ятого поверху на голову, мимоволі починаєш так думати.

Свиняча рань — це або дуже рано, або дуже пізно, такі метафори й порівняння використовувала моя добра, хороша, на всі свої вісім класів освічена, мама. Зате я був у неї розумний, два університети: Академія адвокатури повна і КНЕУ, заочка. І все це, щоб дізнатися значно пізніше, що для роботи продюсером освіта не потрібна. У

моєму випадкові, це була рання свиняча рань, коли якогось хріна встаєш о 05.30 посцяти й більше ні за які коржики заснути не можеш. Я проклинав її, а натомість мені відплачувалося. Бо це ж єдиний час узимку, коли над Києвом може вилупитися, як золоте курча, божественна райська птаха — сонце. Бо зима в Києві зтягує небо на півроку сірим суїцидальним зашморгом, як серотонінова яма, — можна починати закидатися амфітамінами з листопада, до квітня якось попустить, якщо не вб'є. Хоча моя найкраща подруга Волошина Надія, а в народі просто Волошина, завжди казала: «Нюхать фен — себе не уважать». Але, як на мене, кожному своє, своя правда і свій шлях, чи то пак, свої дороги. Ги. А сонце й на правду було прекрасним. Воно так боязко вириналило, соромлячись людських очей чи, можливо, лиш моїх. Складалося враження, що блискуча неземна красуня поволі підіймається переді мною, оголюючи своє персиково-золотисте пружне тіло. Форми сонця ставали все привабливішими, все округлішими, але, якщо продовжувати в цьому напрямку фантазувати, то можна закінчити лишень однією груддю, що виринає з-за Києво-Печерської лаври, й не кінчити ніколи. Ідея, щоб надручити людям на голови або, принаймні, на вікна, як насрати, коли ти голуб, до грошей, вигулькнула з асоціативного ряду неждано й мені зайшла. А от моєму членові не. Холодно, бля. Та й світанок — це про інше. Сонце посеред лютого, раз на півроку, дозовано, як дорогий синтезований наркотик, — це не про член, а про душу. Тож, спостерігаючи, як світило розтікається по всьому київському небосхилі, мене скрутило екзистенційною нестерпністю буття. Я ліг на підвіконня за навстіж прочинених вікон. Ліг і заплавав.

Віка знала, що за таких моментів робити. Віка знала і, як і лютий, заїбала. Не розумів, де вона досі вештається. Вже місяць пройшов, а від неї жодних дзвінків, есемесок,

благань, освічень у коханні, погроз. Та й розійшлися ми якось підозріло тихо, без фанфар. Я сказав, що йди геть, вона зібралася й пішла. Був морально готовий тримати оборону бабського виття із місяць, тож запасся алко-пацанячими планами, де не було місця жодній сентиментальності, домовився наперед про спільну зустріч із нею та своїм психологом на середину січня, закупив бухла, попередив Волошину й Рому. Але Віка не дзвонила, як і не писала. Їй де вона, зрештою, жила, не маючи ні квартири, ні особливо близьких друзів у Києві, я поняття не мав.

Украї не хотілося їй писати першому, вона це, як завжди, викрутить і матиме фору для маніпуляцій. Тож я, набравшись віскаря й валяючись на підвіконні, коли мінус десять, у самому лишень халаті лева, короля звірів, набрався сміливості й у понеділок о сьомій ранку подзвонив Волошиній.

Поки безплідні гудки терзали моє вухо, якийсь чолов'яга, що розгулював у костюмі роботяги на східчастому даху Подільського РУВеДе, закричав мені: «Мужик, яйця спрячь, бо відпадуть!» Я по-барськи вирішив його ігнорувати, коли ж сука дістав своє леново-хуйово й почав мене фоткати, я випалив йому якусь матючню, показав фака й ледь забрався назад до кухні, не відчуваючи своїх промерзлих ніг. І взагалі нічого не відчуваючи, — от тобі й крижане серце без метафор, гола правда в махровому халаті Короля-Лева.

«Андрію, ти шо, йобнутий?!» — нарешті почув я голос Надєжди. «Волошина. Волошина, вже сім утра, вставай-вставай, трусішки надівай!» — я ввімкнув гучний зв'язок і міг собі спокійно підспівувати й підтанцьовувати. «Ти якщо бистро не скажеш, чого тобі, падла, нада в таку рань, і не переконаєш, шо я маю тебе слухать о сьомій ранку понеділка, я трубку покладу. А потім при зустрічі двину тобі в глаз». Волошина злилася, та голос у неї чомусь завжди був прекрасний, оксамитово-шорсткий, як наче на наждак

нашили найніжніший золотистий шовк. «А ти на роботу шо, не ходиш?» — я й забув, що хотів від Волошиної, такий був радий її чути. «Всьо, я рахую до трьох. Раз...» «Стій. Волошина, скажу. А) я вже набрався. Б) вдома мене накриває суїцидальними ідеями. В) ...», і я замовк, бо не хотів цього промовляти вголос. Волошина теж промовчала, хоча, схоже, вона все розуміла краще за мене, тобто не так, вона була чеснішою за мене й могла те, що розуміє, принаймні, сказати вголос. «Ти якби на роботу вимівся, то А) і Б) відпали б автоматично. — Але я на провокації не піддавався й мовчав, робота, як відомо, не вовк. — Шо, Віка?» — підсумувала Волошина. Не розумів і досі не розумію, де в цієї жінки бралася та мудрість і прозорливість, але я її уявляв, як Шиву шестирукого, і з третім оком, а тому й мовчав їй у трубку — хай всує говорить розумніший. «Андрію, послухай, остав бідну дівчинку в покое вже, ти й так три роки пив із неї кров. Ну не любиш, ну то й не трогай, остав іншим. Воно добро таке, знаєш, не пропаде». Я вперто мовчав, але все голосніше дихав у трубку, хай ця розумна Шива сама викручується. Так і уявляв, як вона зараз, невмивана й заспана, зі своїми довгими густими патлами, замість тілесного тонального намазує на шкіру синій ґрим. «Справа ж не в тому...» — не витримав власного мовчання я, але Волошина мене нахабно, як за нею водилося, перебила: «Ой, тільки не нада щас оці соплі розводити про те, шо ти хвилюєшся. Я ж тебе, Андрюша, знаю, як облупленого». І навіть я знав себе, як облупленого, ловив на слові, але не спіймав... А от Волошиній вдавалося. «Волошина, ну от якщо я така гнида, шо ти, шо Віка, шо ви в мені всі знайшли? Чого ти зі мною возишся, коли я мудак мудаком?» Волошина явно вже встала і вже зодягала халат на своє заґримоване, за версією моєї уяви, сине тіло. «Про Віку я тобі не скажу — це її психостатеві травми. Ти

й правда ще той гандон для зустрічання, то ж вона дура однозначно. Тому я тебе, як партнера для спарювання ніяк не розглядаю, дуже надіюся, що ти мене теж. Так от, коли от цей генний егоцентризм виключено, то можна розгледіти в тобі, який ти розумний і як з тобою весело буває, особливо, після червоненького. Й тільки з тобою я плювала людям на голови на Подолі — на мій захист говорить те, що ми були вдризг п'яні, й ідея була твоя. І до тебе можна без зайвих слів приїхати о четвертій ранку й піти курити на твій неїбічеський балкон із видом на весь цей чортів Київ у вогнях, на Андріївську, яку висвічують наче лучами Ада, на Зорельот Імперії — Міністерство закордонних справ. Приїхать курити й мовчати, а ти не будеш зайобувать. І навіть поплакати можна, й випить, і ти укладеш спать на диван і на ранок ніхуя не спитаєш. Ти, Андрюша, заїбічеський друг. А як мужик — да, ти повне гавно».

Я протверезів і захотів одразу закурити з Волошиною та поплакати, і щоб тепер вона нічого не запитувала, а натомість розказала мені, як це все змінити. «Слухай, а можна, я до тебе зараз приїду?» — я просто лежав на кахельній підлозі й тупився на люстру. «Нет, Анрі, щас ти поїдеш на роботу. А я піду, раз ти мене в таку срань підняв робити каву своєму мужику. Хоч ти й не в курсі, но в людей навколо тоже буває лічна жизнь». Я піднявся й протер очі від подивування: «Я люблю тебе, Волошина. Напиши, коли там у тебе є вільний слот для свого друга. Розкажеш мені про мужика, а я щось тоже розкажу». «Для друзів у мене завжди вільна каса. Вечорком спишимося. Цілую тебе, й пиздуй працювати».

Так я і зробив. І, дякуючи Київводоканалу, дуже швидко прокинувся. Води гарячої не було в домі ще з літа, але я мав бойлера. Мати бойлера в Києві — це як еміграція. Проблеми індійців тебе більше не їбуть, але й на шерифа

ти одверто срава, а інструкцію, як ухилитися від податків, усмоктав ще з материнським молоком. Та карма — вперто послідовна й терпляча сука, не відомо коли, але точно тебе дістане. Зранку бойлер сказав мені: «хватить, я втомився й хочу на ручки». Тож крижаний душ хоча й переніс мене в пропийчане Водохреща, але, на відміну від ополонки, де я мало не втоп, добряче витверезив. Із дзеркала на мене дивився висохлий чоловік років 35-ти з туго обтягнутим шкірою скальпом, із 0,3-десятих міліметрів відрослого чорного волосся, гострими вилицями й із подразненою підщетинною шкірою. Схоже, через алкоголь печінка кидонула мені трохи прищів на морду. Великі зчервонілі очі запали так глибоко, ніби я сторчався ще півстоліття тому, коли це було модним.

Я накинув на чорне худі й тугі сірі джинси довге чорне пальто-пуховик, нап'ялив чоботи на мінус тридцять і пішов снідати кавою. В кафешці під домом, що обсіла задротами, фрилансерами й навколостецькою пиздотю, «Ферст Пойнт», купив найкращу в Києві фільтр-каву й дав п'ятифашечку кучерявому дружані баристі. «Деньочок добрий», — натанцьовував хорошого настрою, як хорошої погоди, цей хоробрий і сильний хлопець спозаранку. «І тобі, бро. Щоб я без вас робив, ну чес... Понеділок, ранок, пробки — ненависть». Кинувши прощальне вітання, настільки ж неоднозначне, як від серця — сонцю, за що в сучасному Берліні могли б і оштрафувати, я відчалив геть. Сів до машини й поїхав.

Ну поїхав — це такий київськи евфемізм, бо хто до восьмої ранку не вибрався, тому лиш кваситися в заторах і лишається. Хоч їхати мені було самі понти, піднятися в район Татарки до офісів продакшену в промзоні, але піднімався я цілу годину, відміряючи зимовою гумою розбитий, розритий Поділ по сантиметру.

Коли ж заходив до офісу, лякаючи своїм невмотивовано вчасним приходом секретарку Настю, добру дівчину-практикантку, яка мріяла зніматися в кіно, то почувався, ніби всю дорогу сюди вилизав язиком. Нижньоюрківський узвіз, як завжди, розповсюджував аромати каналізації, котрі спускалися чи, навпаки, піднімалися з глибин району новобудов із відповідною назвою — «Львівський квартал». Тож разом із Настею на перекурі ми могли не тільки затягнутися ніотином, але й усіма «ароматами» Подолу. Настя хвилювалась і юрзалася спідничкою та курила мою самокрутку, як восьмикласниця. Я здогадувався, що подобаюся Насті, але це було явно щось інше. «А, ви, ви пам'ятаєте, що сьогодні за день?» Ні, я не пам'ятав, що сьогодні за день, і подібних запитань ще зі шкільних часів не терпів. І превентивно виносив Віці мізки, щоб таке мені не казала. Що сьогодні за день? День народження нашого kota? Третій день, як ми познайомилися? Твій День народження? Мій День народження? День пам'яті жертв Голодомору? Що? Що в біса сьогодні за день?! А вголос просто сказав: «Ні» — й видихнув із себе тютюновий дим, як востаннє. «Ну сьогодні отой смішний кандидат у президенти зніматиме свій ролик. Ви в п'ятницю казали, що все на понеділок самі підготуєте. Ну він... у нього там спіч на камеру в кабінеті з червоного дерева. Ви ж того, так рано прийшли, щоб усе підготувати?» Йоханий бабай! От чому я бухав у п'ятницю до посиніння, от про що заливав Волошиній у суботу в барі, от від чого пірнув до алковіру в неділю. І от що насправді підняло мене о 5.30 ранку сьогодні. А не ідіотські сні про відпилянну ногу, як то здавалося.

Це був провал. Це був повний провал. Бо жодних меблів, жодного реквізиту, гримера й оператора не викликали на потрібний час. Нікого навіть не попередили. Я так і застиг із цигаркою й розумним виглядом на обличчі, спрямовуючи

свій погляд удалину київських пагорбів, згадуючи, як показував номер телефона реквізитор барменові, як вимикав дзвінка стосовно оренди від менеджера меблевої крамниці, бо за баром з'явилася прекрасна білявка вуха-ноги. Цунамі усвідомлення піднімалися в мені й навалювалися безцільно прожитими вихідними та безповоротно пройобаним часом. Але на лице я був — застиглий спокій: витримка японського самурая і незворушність королівських ґвардійців Її Величності Королеви Великої Британії. «Да», — просто процідив я. Й Насті відлягло, і навіть мені відлягло, що їй відлягло. Дістав телефона й написав тій, кому пишу вже після того, як ліміти або компетенцію Волошиної вичерпано. Моему терапевтові Алевтині: «Мені пизда. Сьогодні приходить телепузик зніматися в розкішному кабінеті, а його немає», І надіслав їй повідомлення, як викинув рятівний жилет посеред штормового океану, повного акул і з водою у 5-7 градусів тепла. Й поки мене ізсередини трусило, прийшла відповідь: «Значить, треба його зробити? Є ще час?» — вона в принципі не казала нічого особливого, але все, що казала, ставало особливо дієвим. Я телеграфував: «Часу нема. Є зеленка!» І, отримавши затвердження плану у вигляді повідомлення «Ага, давайте», ринувся до роботи.

Я лікувався в Алевтини вже 5-ий рік. Пішов до неї з подачі моєї тодішньої дівчини Маші, бо, пам'ятається, моє тодішнє шарман-шрамоване безсоння, що так доповнювало імідж невротичного хлопчини з рекламно-кліпової тусовки, почало переходити до клінічних стадій. Я кричав ночами, плакав, а коли прокидався, бив себе. Маша більше з цим не справлялась і спихнула мене на психолога. Звісно, Машу я, щойно відчув себе краще, швидко утилізував, як покарання й для науки всім наступним.

Я прохрустів шиєю — з-під худі визирало татуювання ствола із дулом, направленим мені ж під щелепу. Ми довго

з тату-майстром виміряли кут дула, щоб гіпотетична куля навиліт із цього ствола миттєво вимикала всі життєві функції. Це ніби я такий небезпечний тип, що завжди під прицілом. Тож коли прохрустував шиєю, складалося драматичне враження перезаряджування. Але цього разу моїми глядачами були хіба що ворони на сусідніх голих деревах. Як у страшній казці, їхні порожні чорні очі натякали на якісь прописні істини, але я знаків не зчитував, натяків не розумів, у Бога не вірив, інтуїцію на хую вертів, а казок давно не пам'ятав.

Андрій Петрович стояв зі своїм секретарем в офісі й несміливо так роздягався, шукаючи очима, де ж той розкішний кабінет. Настя, спокійна й мила, провела його до маленької студії. А там я вже розгорнув зелене тло й налаштував студійного фотоапарата. Зрештою, жодному операторові без попередніх домовленостей приїхати не вдалося, але натиснути кнопку, коли кадр статичний, я й сам умів.

«А де? Де мій кабінет?» — Андрій Петрович виглядав розгубленим і нагадував дебеле дитя із синцями під очима від поганої роботи нирок. «Як же це так? Ми ж домовлялися?» — Андрій Петрович дивився на свого помічника, розводив руками й пружинив у колінах, наче от-от мав виконати присід зі штангою. «Андрію Петровичу, все, як ви хотіли. Тільки краще. Сучасні технології дозволяють записати вам одного разу відео на зеленому тлі — і ви зможете підставити туди будь що, хоч Букінгемський палац». (Усе не давала мені спокою витримка ґвардійців Королеви). Андрій Петрович і далі шльопав слинявими губами, повними дитячої образи: «Як Букінгемський палац? Мені не треба палацу, мені треба кабінет, строгий кабінет...» Я його обережно підштовхував до визначеної точки перед камерою. «І кабінет також. Просто буде більше

можливостей. На виході ви отримуєте те, що хотіли. Ставайте на ось цю точку й кажіть свій текст,» — я пішов за камеру покрутити для годиться «автофокус». «Мій текст? Який там у мене текст? — помічник конвульсивно діставав аркуші А4 і вже збирався зачитувати. — Ні, давай, як там на початку? Я сам. Все сам». Подібна самотійність у його віці й становищі виглядала похвальною. «Ш-шановний український народе...» — прочитав як на духу помічник, а Андрій Петрович підхопив злету таку на диво унікальну фразу й поніс цю витонченість та оригінальність думки далі в той самий народ. Зрештою, він переконливо, подібно зайчику під ялинкою, своїми добрими очима легко прочитав текст про вибори, корупцію, піднасрав чинному президентові й був такий. Поряд мене стояв помічник, котрий так сильно вболівав за свого боса, що стискав кулачки й пошепки вторив кожному його слову.

«Все точно буде гаразд?» — давив мене поглядом, сповненим довіри й завищених очікувань, Андрій Петрович. «Канешна. Хіба я можу обманути свого тьозку?» Я протягнув руку серйозному кандидату на зеленому тлі й, переконавшись, що він переконався, що вже тезку я напевне не обману, випровадив його геть із офісу. В офісі помітно поназбиралося народу, а мене нарешті почало хилити в сон. Перед тим, як вирубитися на робочому місці, я забіг до пацанів-тридешників, попросив «вирізати» Андрія Петровича й поставити на тло гарного кабінету з папочки під кодовою назвою Гогвордз.

Зі сном маю проблеми ще з дитинства. Мені все мое життя снилася якась одверта й невидана муть. Із цим я, власне, й ходив до Алевтини, ну окрім відчуття безпідставної та злоїбучої екзистенційної муки. П'ятеро чи шестеро чоловіків у чорних ватниках і хутряних квадратних шапках, як привиди Совка, бралися за руки в інфернальному буйстві

Матісового «Танцю» і з року в рік витанцьовували в моїх короткотривалих снах-перекурах зловісні танцюльки. Це була така чорно-біла реальність, наче зазнята на плівку. Не то клапті снігу, не то зерно плівки проступали на передньому плані незрозумілого дійства. А по центру танцю стояв чоловік без ноги. Його обличчя я ніколи не бачив. Але цього разу наблизився впритул, поклав йому свою руку на плече, і він уже розвертався, коли я прокинувся. Почав наводити різкість, відчуття сну пульсувало реальністю, а от реальність навпаки — несла присмак пластикової торбини. Не те щоб я їв колись це торбиняччя, але на смак воно могло бути тільки як ентеросгель, ніби вживаєш повне й безкомпромісне Ніщо, розжовуєш його і заковтуєш глибоко всередину. Спросоння я начхав на гордість і набрав Віку. Довгі протяжні гудки в телефоні викручували суглоби й нутро навиворіт, а з рештою невизначеність — це те, чим я діставав Віку, а не навпаки. Скажу чесно, коли ось так роблять, дуже бісить. Спершу подумав, що востаннє використовую безпідставний ігнор як маніпуляцію, але вчасно схаменувся. Віка навмисне усе це робила. Спеціально не дзвонила мені, не писала, не випрошувала пробачення, навмисне не брала трубку. Вона виховувала мене. Й про це я моментально написав Алевтині, Волошиній та Ромі, ну якщо Віці сказати не міг.

Від Алевтини прилетіло: «Не приписуйте свої дії іншим». Від Волошиної: «Заїбав. Заїдь за мною в вісім». Від Роми: «Я заїду за тобою в вісім. P.S.: Заїбав» А від тридешників — Вітрансфером відео з Андрієм Петровичем на тлі темного бібліотечного кабінету в стилі дорога-багата, нудно й сердито, ну й оригінальне відео на зеленому тлі. Загалом, зі світу по нитці й психологічна стійкість та витримка були у мене в кишені.

Я все миттю відправив Андрію Петровичу і його секретарю на мило. Та все ж не давала спокою одна ідея. Тож я зайшов до пацанів-тридешників знову. Антон та Мирон — ще й близнюки, брати-акробати, мали звичку все робити синхронно. Їм це не завдавало жодного клопоту, а от людей навколо виморожувало неабияк. «Нда-да, начальник зеленого тла», — наче репетируючи, проказали вони синхронно, відкинувшись на стінки своїх крісел і схрестивши руки на грудях. «Пацани, а ви сильно зайняті? Давайте мемів собі нагонимо? Бо я з цього скорботного лиця на зеленому тлі упісююся. Ніззя таку можливість упускати». Антон і Мирон дуже зраділи моїй ідеї. І вже за мить я нависав, поки вони вставляли на тло щирого Андрія Петровича то Кота-Дауна, то Фалкон-Геві, що розривав простір та шаблони землян. Ми розважалися, як могли, і все акуратно зберегли в секретних теках на серверах. Розглядаючи ці відоси й неказанно тішачись собою, я якось дожив до закінчення робочого дня.

Ввечері заїхав за Волошиною. Рома, як завжди, мене прокинув і теж заїхав за Волошиною, тож по суті все було ок. Поки вона вдягалася, я в коридорі свердлов поглядом засмаглого схудлого Рому з його звично скуйовдженим кіпішем художника на голові. «Нащо ти весь час брешеш, навіть мені, навіть коли просто кажеш, що заїдеш?» — я чесно не розумів, як це працює і яка в цьому логіка. «Чувак, ніякого злого умислу в тому немає. Я просто, коли вийшов із дому, подумав, що нада спершу заїхать за Волошиною — вона ж дівачка. І ти мене, до речі, не сильно то й чекав». — Рома хоч і був неправий, але фактично виявлявся правим. «Хуй поймеш, хто правий, — продовжив уголос мою думку Рома, — от Альона тоже вічно мене викриває в якійсь брехні. Ну це ж не новина, пора б їй уже навчитись дивитися ширше на наші стосунки». — Рома вже сім років

зустрічався з Альоною, теж художницею, між іншим, Вікиною подружкою. І були вони ідеальною парою, от тільки Рома, як ідеальний художник та альфа-самець, заводив собі невимушені, а часто й беззмістовні паралельні романи. Й хоча Рома стверджував, що Альону любить, здавалося, навіть він чекав того моменту, коли всі ці паралельні прямі нарешті перетнуться й Альоні урветься терпець. Цього вимагала логіка життя, закони математики та звичайна київська нудьга.

«Слухай, — ні з того ні з сього сказав Рома, — я на Балі придумав собі геніальний перформенс. Хочу цим зайнятися весною». Імітуючи бурхливе зацікавлення, я видавив із себе аскетичне: «Ну». «Хочу поставити в театрі з ліліпутами «Маленькі трагедії» Пушкіна». — Рома виглядав щасливим і натхненним, а ще був схожий на Бахуса — бухий, пом'ятий, неголений та з ідіотськими ідеями. «Ну припустимо. Але де ти візьмеш ліліпутів? І що ти взагалі маєш на увазі під ліліпутами? Типу карлики?» «Ну да, но мені здається, так ніззя їх називати, ліліпути — літературно і красиво. Це ж П — Політкоректність». Я не знав, що йому сказати, окрім як: «П — це Піздец, а не політкоректність. І де ти у нас візьмеш акторів-ліліпутів? І хто на це піде?» Попри багатозначність та можливі стьобні конотації в поєднанні п'єс Пушкіна з акторами-карликами, навряд у Києві такий нахабний жест зацінять. А скоріше за все, полайкають у Фейсбуці й не дійдуть. «Не знаю, чувак, я митець, а не маркетолог. От ти прийдеш. Волошина приїде. Вже натовп народу». «Ром, ну ти не можеш відділяти себе від аудиторії. І я щас не про капіталістичне «отче наш»: мистецтво в очах глядача. Я про соціальну відповідальність та усвідомлення, що ти робиш і нашо». Рома втратив до мене цікавість і сказав: «П.» Я тут же випалив: «Шо П?» «Піздец, ти зануда», — сказав Рома й почав виманювати диким криком із глибин квартири

Волошину: «Волошина! Волошина!» Із дальньої кімнати визирнуло зашторене жмутом волосся лице, як у дівчинки із «Дзвінка». «Шо нада? Бачите, девушка не може натягнути на себе штани». «Волошина, я хочу поставити «Маленькі трагедії» Пушкіна з ліліпутами», — беземоційно сказав Рома, наче демонстрував мені експеримент. Волошина вже випірнула половиною обличчя з густих, довгих та розчесаних патлів і стрибками навіть влізла до штанів: «Це з карліками, типу?» «Ну типу», — відповів Рома. «А, ну то клас. Я прийду». Й Волошина зникла знову в кімнаті. Рома усміхнувся й дістав із кишені пуховика насіння: «От бачиш, як нада підтримувати».

«Я вам щас крутіше розкажу», — Волошина вже вдяглася і в прихожій наводила собі чорним олівцем, наче маркером, очі. «Й так, ми все не молодієм, тож я пішла тут на днях собі зробити всякі тривіальні аналізи. Ну я там, звісно, боялась на узі внутрішніх органів розгледіти цироз печінки, а на флюорографії понять, шо кидати курить уже пізно. Но вроді все ок. І ніщо вже, значить, не передрікало бурі, але тут я заходжу до кардіолога і ще, така, Алевтині пишу: «Ну еслі печінка не відказала, то серце не зупиниться, бо його ж у мене нема». Вона мені тут же відповіла, щоб я на себе не наговорювала, бо серце то в мене якраз є, і воно у мене велике й хороше. Тож я, така, заходжу: кардіограма, всі діла. Лікар дивиться на мою кардіограму й починає вдруг розказувати, скіки в мене котів було, які є алергії, ким я була в прошлой жизни. Я вам отвiчаю». Рома зайшовся сміхом і перебив: «Про валета пік не розказував?» «От не нада мені тут ваших пікових валетів, — зиркнула на мене ненароком Волошина, — мій король хрестовий мене повністю устраює». Я вже не витримував інтриги з цим хрестовим королем і собі вв'язався до кардіологічної ворожби на кавовій гушці. «Шо вже не так із валетом? І розкажи вже про цього короля.

І хрестовий, це як? Брюнет? Шатен?» Задоволена собою й драматичністю свого погляду, Волошина накинула шубу й, чмокнувши мене повітряно-крапельним шляхом, яскраво червоними губами сказала: «Лисий». По тому ми далі пішли слухати про все, що ви хотіли знати про кардіологів, але боялися спитати.

Нам довелося йти рівно десять хвилин. Бар із відповідною назвою «Буду Позже» стояв буквально на виході з двору Волошиної. Складно їй, звісно, видалося: любить алкоголь, ненавидить мудаків і всякого роду несправедливість і живе над баром. Це була пряма доріжка до «збухатися». Та коли я доволі серйозно задвинув цю тему Волошиній, вона на мене глянула поверх склянки з торф'яним віскі й запитала: «І що тут страшного чи несподіваного? То еслі щось стається вдруг, ну там друг помирає чи гроші в банку спиздили. А це ж майже як стратап: все по плану, виробництво збиткове, зате акції ростуть у ціні, малиш». Їй би мене ще по плечу поплескати, але вона утрималась. «А я от люблю «Любительку абсенту» і завжди думав, що то ти, Волошина. В Пікасо просто була творча візія митця. Або він упізнав тебе із тисячі по кардіограмі», — Рома теж був персонажем без печалі, позбавленим ниття та зневіри. «Ну а серйозно, — Волошина потягла в себе трохи бурштинового торфу. — Ти шо, збираєшся жити вічно? Я от узагалі не розумію, що й коли пішло не так, чому часом жити хочеться, аж на стіни лізеш, а іноді лізеш на стіни, бо не хочеться. Лізе в голову щось вроді, шо я тут забув? Куди мене ваще несе? А ще ці безконечні люди, які знають, як нада, обвішані дітьми, котами, жонами, любовницями чи любовниками, мами, бабушки, двоюрідні тьотки троюрідних сестер, що всі празніки заїдають салатом шуба й повторюють, як мантру: «коли діти й де твій мужик?» Воно, як серпом по яйцях. Ти елі держишся на цих своїх

огризках лодки після шторму, а всі довкола намагаються тобі вибити той огризок із рук». «Завидують», — підсумував Рома, майструючи самокрутку з тютюну, що пахне чорносливом. «Чому, Рома? Чому завидувать? Була б у мене хоть моторка, а то реально кусок фанери, й ти за неї держишся з останніх сил». Рома спокійним тоном майже наспівував у відповідь: «Волошина, зато ти плаваєш у відкритому океані. В тебе за день відбувається стільки, скільки в троюрідної сестри маминого дядька, що носить і жере шубу, заїдаючи немовлятами та снігурами, за рік не стається. Ти щаслива баба, Волошина. Ще й пить можеш, як коняка, й не одкидуєшся». «Шо є, то є. Боженька поцілував», — заковтнула пекучого віскі Волошина і не скривилась. «А тобі що, Алевтина не помагає?» — спитав я. Їй хотів їй допомогти, сильно хотів, але й сам по вуха заривався в екзистенційне болото. «Помагає. От тільки вона й помагає. Сидиш, от усю цю хуйню несеш у неї в кабінеті на червоному дивані, а вона тобі каже: «Надічка, все у вас добре і з вами все ок. Ви ж інша, фігура артистична. Напишіть про все це роман, уявляєте, як буде цікаво?»

Я два роки підбивав Волошину піти до Алевтини, бо мені самому ставало легше тільки в неї. Рома, як єдиний з нас, хто малював і пив замість психотерапії, сипнув солі на рану: «Ось тому ти нічого й не пишеш, бо замість сублімувати життєвий досвід, його розбазарюєш...» І тут я побачив, як у Волошиної реально планка впала й очі загорілися, що в тієї фурії з пекельних глибин. Не розпетляв кардіолог, хіба міг йому сказати пописаний серцевими ритмами папірець, що його клієнтка Сатана? «Умний сильно, да?» — вишкірилася Волошина. А вечір тільки-но розпочинався, і я вирішив прийняти цей удар на себе: «Всьо, брейк. Ми майже місяць із Нового року не бачились, я он весь цей час просто безцільно й безпросвітно бухав, ну й іще жалів

себе й, можливо, та це не факт, обнімав колінця в ванній і плакав. А вам що, нічого розказать, окрім того, що життя боль і про театр ліліпутів?!» І навіть музика в барі затихла, щоб я проговорив кінець фрази в зрадницькій тиші. Але це подіяло. Волошина втупилася в барну стійку, наче трималася за неї поглядом: «Я от влюбилась, і мій мужчина хороший». Ми з Ромою ледь не провалилися крізь землю, бо «хороший мужчина» — це була найвища міра похвали чоловічій статі, яку ми чули коли-небудь від Волошиної. Хоча ні — ніколи не чули, але здогадувалися, що такою вона мали б бути. З Ромою ж ми були друзями-мудакками. Я їбав мізки Віці, за словами Волошиної, а Рома їбав усе, що рухається, й це був, між іншим, беззаперечний факт. Але ті, хто в друзях у Волошиної не ходив, оцінювалися з усією суворістю й принциповістю її загостреного почуття справедливості. Тож нас тримала інтрига, але не довго, бо Рома теж вирішив усіх здивувати й затьмарити новину Волошиної: «Ми з Альоною наступного тижня женимося». Я сторожко сприйняв почуте: «Це так Балі на вас вплинуло? Там геть некрасиві жінки? Чи вони тобі не давали?» Рома зробив вигляд, що не почув моєї ущипливості: «Балі було так собі. Всюди асфальт, дорого, купа росіян і сміття, яке приносить океаном з усїєї Азії. В общім, не моє. Но да. Ми от так, коли сиділи й дивились на захід сонця на скелі, я подумав, що й через десять років, і через двадцять будемо сидіти десь так само й спостерігати захід сонця. Й так і сказав Альоні: «Давай уже поженимся?» А вона відповіла: «Давай уже». Волошина якось теж не дуже радісно сприйняла цю новину: «Шо, й дітей заведете?» Рома подумав і відповів, ніби думати — це було не його: «Ну всі вже їх мають, думаю, можна». А потім він ніби опритомнів і глянув на нас так питально: «Ну так же ж воно все й відбувається, да?» Волошиній було 29, мені 32, а Ромі 30,

і ніхто з нас і близько не знав, як воно там відбувається. Все, що я міг сказати, — те, як воно повідбувалося в моїх знайомих, скорше, заганяло в депресію, ніж стимулювало повторити їх сценарії. Та Ромі я цього вирішив не казати — не бити його карти його ж козирами, так би мовити. Але у Волошиної прорізався голос розуму і, можливо, помсти за несублімовані книжки: «Слухай, ти якщо таке питаєш, то може, це й неправильне рішення? Піди до психолога з такими питаннями. От ми з Андрюшею ходим до Алевтини — крутейша баба. Якісно вправляє мозги». Та Рома до психотерапії не схилився: «Та чую я про вашу Алевтину весь час. Ви ж і посцяти без того, щоб порадитися з нею, не можете. Вона що вам реально відповідає? І ви ж такі не одні?» Я теж іноді думав, що коли пишеш о третій ночі психологу черговий умовивід, який до третьої години спати тобі, власне, й не давав, а вона раптом відповідає, то це вже скидається на містичний зв'язок із Богом. Хоча тут же й осікся, Бог, на відміну від Алевтини, нікому не відповідав. А Ромі сказав: «Я теж думаю, перш ніж робити щось важливе, коли ти в цьому не певен, краще б із кимось порадитися». «Так я ж і раджусь, не?» — випалив у розпачі Рома. Волошина помовчала секунд із тридцять і сказала: «Я б на твоєму місці розійшлася, а не женилася». Сказала, як відрізала, й передала естафету чесності мені: «Солідарний», — підсумував я. «Та йдіть ви в сраку. Обое», — Рома, випив залпом свій віскі, бацнув склянку об бар і вийшов у ніч, не застібнувши пальта й шапки не зодягши. Ми з Волошиною за ним і не рипнулися, все ж мали трохи розуму, щоб коли не допомогти, то хоча б не зайобувати людину.

Я перервав нашу гробову хвилину мовчання, замовив ще бухла та спитав: «Ну. Твоя черга. Що вже за мужик?» Волошина усміхнулася й, схоже, геть забула про Рому: «Ну що тобі тут сказати. Знаєш, воно таке банальне. Я починаю

думати, що оці всі сильні почуття з гучними та яскравими вчинками й словами — то все для підлітків і неправда. Справжнє, воно ось тут просто з-за кутка може вийти й бути в бабусиних капцях». Такого від Волошиної я не очікував, тож напружився не на жарт. Що як дійсно, Рома ожениється, а Волошину забере якийсь ідеальний голомозий хрестовий король? Як ніколи, я хотів знайти й повернути Віку. Але сказав, звісно, інше: «Ну а конкретніше?» Волошина усміхнулася тепло, як дитина: «Та ми якось у барі зустрілись кілька місяців тому. А потім він мене в кіно запросив, ну й п'яте-десяте. Новий рік разом зустрічали. Він, такий, коли каже мені зранку «Ти найкрасивіша жінка в світі», то мені навіть не хочеться бігти в ванну перевірити, чи не опухли очі, чи не посунулась носогубка й чи не вискочив раптом герпес на губі. Я просто в його очах бачу, що я найкрасивіша, яка б я там зранку не прокинулася». І на цій зефірно-нудотній ноті ззаду до Волошиної підкрався якийсь голомозий чмир із брежневськими бровами, які намалювали в мультику «Драгонбол». Звісно, я гадав, що Волошина його зараз наверне склянкою, й більше ця суміш японського аніме й радянських киргизьких плакатів у короткостриженій чорній шубі не заявиться перед наші ясні очі ніколи. Та раптом Волошина розвернулася до нього ніжно, як лисичка, й піддалася на в'язкий вологий поцілунок з язиком. Мене ледь не знудило, тож я попросив собі ще віскі. Й хоча бармен уже підморгував, натякаючи, що завтра не встану, я його проігнорував. Побачене виявилось навіть гіршим за те, коли семирічним я, прокинувшись від страшних снів про мужика без ноги, пішов до мами й застав, як вона мастурбує. Може, просто я ніколи не бачив ніжної Волошиної, а завше вона поставала сильною убійною бабою, такою собі київською валькірією? А може, я просто заздрив? Алевтина навчила мене шукати пробле-

ми не тільки в інших, але й у собі. «Дорогий, познайомся, це мій найкращий друг Андрій. Андрій — це мій дорогий Альберт». Та який він к їбеньям Альберт?! Форменний тобі Алим чи Казбек. У моїй п'яній голові неслося те, що моє несвідоме вважало за однорідність: Сезам, Кунжут, Мухтар, Руслан, Сир Косичка... Моє несвідоме було дуже-дуже расистським. Але сказав я тільки: «Приємно познайомитися». Ну й формально дружне: «Якщо образите Волошину, я вам голову на жопу натягну». Гадаю, що першою фразою незле закамуюфлювався, а от на другій попалився по самі вуха, тож Волошина поспішила спакувати свого дорогого й відчалити з ним на третій поверх сусіднього будинку у власні господні покої.

Попри рекомендації Волошиної, я лишився пити далі. Коли ж під ранок вийшов з бару, хода моя була легкою й невимушеною. Мене наче пружинило від землі, ніби нарешті настала повна й безповоротна гравітація Марса. А з неба падав сніг. Падав настільки густий і пухнастий, що на вулиці зовсім стихло, звуки геть зникли, наче хтось пробив мої барабанні перетинки, поки я пив. Тільки ледь упізнаване рипіння чобіт піді мною давало знати, що все добре й перетинки цілі. Світ завалювало білою млою, я йшов і йшов, сніг вже сягав до колін. Деся справа зникла за білим лихом Бесарабка, не манили неоновими спокусами під ранок ні шаверма, ні фалафель, і я, до слова, згадав сир косичку, й так вирішив відтепер волошинського Альберта про себе й називати. Усміхнувся сам собі й зрозумів, що йду в протилежному напрямку від Подолу, а потім усі напрямки зникли. Все навколо було сніг, і ні кінця йому, ні початку.

Я йшов і йшов і мружив очі, бо всюди, куди не кинь, — лежав посічений мокрий та жирний сніг, наче відгодували його водою та слізьми усі по-своєму нещасні київські жінки. Аж раптом попереду щось почало прорізатися, на моїй

сітківці знову витанцьовували ті самі чоловіки у ватниках. Щоправда, тепер вони були реальними і п'явся вогонь перед ними — горіла бочка. Я підійшов до чоловіків погрітися. Вони так і неслися у своєму грузинсько-поганському танці. Трималися за руки, піднімали їх догори — щось дихало в цьому танці напівшаманське, напіввоїнське, не дарма його танцювали тільки чоловіки й тільки у ватниках. Суворі. Злі. П'яні. Один із них простягнув мені пляшку самогону. Я відпив — це було таке забористе пійло, наче столітні умілицідесь у глибокому селі вигнали його з найлютіших трав.

І тут прийшов на милицях іще один персонаж. Я все не міг роздивитися його обличчя. Чоловіки зупинилися й почали жадібно розглядати новоприбулого. Він дістав коробку з-під взуття, зняв кришку, й танцівники у ватниках вигнулися так неправдоподібно, як у Матіса його червоні мужики, і це задля того, аби зазирнути всередину коробки бодай одним оком. А чоловік дістав щось звідтіля й рішуче підняв угору, як найбільший скарб, грамоту пошани, медаль та Сімбу разом узяті. Й сонцем засяяла та освітила, як освятила, нашу безпросвітну ядерну зиму відпиляна нога. Новоприбулець підвівся і стрибками наблизився до бочки, бо, власне, в руках він тримав свою ступню. Чоловіки її з цікавістю стали розглядати, а потім замість зрозумілих діалогів первісним «угуканням» вирішили ту ногу закопати. Кілька з них швидко вирили яму, в неї поклали ступню. Ну а безногий упав перед ямою й гірко заплакав. І тут я підвівся й хотів сказати йому про протези, але всі вони різко на мене озирнулися, і я прокинувся.

Я спав удома, абсолютно голий. І в ролі лютого цього жахливого ранку виступав будильник, від якого розривалася голова. Я скинув дзвінка, добре, що є така функція. Але будильник набрав мене знову. Я знову скинув цей звук, але тут же пролунав іще один. Ну це вже на будильник було

не схоже. Тож я таки підніс агонізуючий телефон до ледь розлуплених зіньок і почав наводити фокус. Дзвонила начальниця. «Доброго ранку, Наталю...» — постарався зробити голос якомога тверезішим, не хриплим і таким, наче я вже години дві як прокинувся, а трубку не брав, бо робив ранкову йогу. «Це ж у кого тут ранок у три часа дня?!» А от це вже було цікаво. Я ввімкнув голосний зв'язок і переконався, що й насправду вже третя година дня і що мене розшукувало півофісу, й Рома та Волошина також. А від Наталі дізнався, що заповоров сьогодні чергове фільмування про чергове зубожіння українського народу напередодні виборів. Але далі цікавіше. Адже Андрій Петрович так нічого й не догнав у тих файлах, що я вчора йому надіслав, і виклав спершу до мережі своє відеозвернення на зеленому тлі. А потім він знайшов на Ютубі те саме відео, тільки вже з інтернет-мемами: з Ілоном Маском і бабою з водичкою та котиком із синдромом Дауна. І тепер жорстко постало питання, хто підставив Андрія Петровича — ми чи в його офісі завівся щур. І тут я згадав, як сьогодні зранку голий танцював поганських танців на кухні й закачував на Ютуб те саме відео. Тому, звісно, сказав, що: «Це шурисько. Хай шукають у себе». Наталя відповіла стримано, що саме так вона Андрію Петровичу одразу й передала, але річ у тім, що відео лежить на моєму Ютуб-каналі. Нда... брехати далі було геть безглуздо, тому я чесно заявив: «Наталю Олександрівно, це не я». «Іди в жопу, Андрюша, ти уволен». Сказала, як поклала трубку Наталя Олександрівна. Ну а потім і справді поклала.

Я лежав на своєму ліжку й мене потроху, починаючи із самих п'ят і аж до грудної клітини пробирав, проймав, пронизував спазм. Наче ноги занурили до крижаної води на Водохреща, й лишили мене так і стояти до середини квітня. Я почав закашлюватися й нервово хилити голову, аж мій

пістолет на шиї від мимовільного хрусту перезаряджався. Зрештою, я начхав на гордість, відкрив Месенджера й написав Віці: «Привіт, ти де? Я хвилююся. Телефон не відповідає». Й поки я думав, кому першому подзвонити — Ромі, Волошиній чи Алевтині, Віка раптом відповіла: «Я в Індії. Все норм. Дякую. Номер індійський». Я підвівся, сів на ліжко. Це було, звісно, дарма, але ж мав відчутти під собою фундамент, ґрунт, плацдарм, зрештою, хоча би бронепοїзд. То якого ж дідька це падло зараз в Індії? А точніше, яким робом вона зараз в Індії, відпочиває там, заливається кокосовим молоком і коктейлями, сидить під нестерпним сонцем і гріє ноги в Індійському океані, поки тут уже півроку, як сонце й на півдня не вилазило? В грудях пекло праведним гнівом, тож я написав: «Коли повертаєшся? Скучаю». Віка відписала: «Скоро. Поки не знаю, куди. Тож думаю, може, побути ще». Добре вона там собі влаштувалася, що навіть збиралася побути ще. Й приборкавши гордоту, я написав, щоб скинула мені квитки, і що я на неї чекаю, хай їде до мене пожити, нам треба поговорити. Потім написав усе як є Алевтині — й про роботу, і про Віку, й напросився на зустріч. Вона відповіла — подивиться, що можна вдіяти. Раніше такого не робила, я подумав, що її зачепило моє ставлення до Віки, тому вибачився перед Алевтиною. Але хутчіше на приймання від того не записався. «Справа не в тому», — так вона відповіла. А в чому там могла бути справа? Я розлучаюся зі своєю дівчиною фактично через те, що вона поїхала до Берліна без мене, ну й та вона на хрін мені не потрібна, але несвідомо надіюся, що хоча б пару місяців постраждає, писатиме слізні есемески, нап'ється на День Святого Валентина сама й дзвонитиме, розтративши рештки глузду й гідності. І що ж? Вона в Індії. Не в батьків у Харкові, не в подружки на Харківському та навіть не в Трускавці чи хоча б Хургаді наїдає собі боки на весну, ні,

вона в Індії! Чіпати Волошину з її коханим мені не хотілося, тому набрав Рому й запропонував набратися в кизяки.

Рома приїхав до мене підозріло швидко, весь посинілий, із запаленими очима, всохлий, наче його морили голодом щонайменше тиждень. Ну й із пляшкою віскаря, звісно. Я не знаходив собі місця, а Віка більше не відповідала. Рома увійшов до квартири, ніяк не відреагував, що я голий, роззвуся, віддав мені віскі, зайшов на кухню, відчинив вікно й поліз на підвіконня. Я трохи прихуїв — евфемізм тут недоречний. Кинувся кричати й знімати його з підвіконня. Рома, як завжди скуйовджений, неголений, зі своїм художницьким шармом красивого й веселого сатира вже стояв на моєму підвіконні й поривався мовчки, але дуже наполегливо вийти у вікно. Поки я його здирав, то помітив того самого мужика, що він учора спозаранку намагався фоткати мої яйця, поки я валявся на підвіконні. Тепер він знову дістав своє ліново-хуйово й чи то знімав, чи прицілювався. І що він там такого хотів зняти? Як людина випадає з вікна? Теж мені Енді Воргол. Чи може, ми йому здалеку здавалися парою геїв-суїцидалів? Зрештою, я скинув Рому з підвіконня на кухонну підлогу й зачинив вікно наглухо. Рома як упав на кахлі, так і скрутився ембріоном, заткнув вуха й заплакав. Я ж відкоркував віскі, сів на стільця, видихнув і почав його пити. Віскі, не стілець. П — Політкоректність, звісно, еге ж.

На тих самих місцях і в тих самих позиціях, тільки три години по тому, нас знайшла Волошина. Й це результат того, що мій язик хоч заплітався, але я, п'яний, усе ж викликав її телефоном. «Шо у вас тут за Рагнарьок, йоб вашу мать?!» — заревіла Волошина, влітаючи як проклятий смерч до моєї хати, і теж ні словом, ні півсловом не реагуючи на те, що бачить мене без трусів.

Я мовчки допивав віскі, сьогодні все одно вже більш

нічого робити. Волошина кинула кухонного рушника, щоб я прикрився, й підійшла до Роми, спробувавши його підняти, але Рома плакав і затуляв вуха руками. «Скажи чесно, тобі щось десь болить? Чи шо? Шо тобі сталося?» Але Рома тільки ридав. Коли злюща Волошина розвернулася до мене, я розвів руками, типу, а шо, шо я — он прикрився... Але раптом не витримав і блюванув на підлогу, добре, вчасно вирахувавши траєкторію польоту заспиритованих решток іще вчорашньої їжі, й направив те все убік, а не на Рому з Волошиною. «Госпаді, Андрію! Шо тут відбувається? Я вас матом заклинаю, поясніть!» Але ми з Ромкою були якісними партизанами.

Мене Волошина затигла до холодної ванни, а Рому до ліжка. А коли зайшла до ванної кімнати й побачила, що я наївся мила та пускаю в воді пухирі, то сіла на підлогу з підігрівом і заплакала. «Та шо ж ви за люди такі? Шо я вам, должна чи що? Несешся через пів Києва помогать їм, а вони хоть би тобі дякую». Вона плакала так зворушливо, як маленька дитина. Волошина працювала на теліку й часто впахувала і по двадцять шість годин підряд, і по тридцять, і нерви в неї були так само розхитані, як і в кожного з нас. І триматися стійким олив'яним солдатиком перед нами вона дійсно не наймалася.

Я сполоснув рота і з ванни її спитав: «А ти в Алевтини давно була?» Вона витирала сльози рукавами кофти, зовсім як маленька: «Давно, вона зараз чи не приймає, чи до хуя нас стало, і все забито. Я не знаю. Вона мені, звісно, пише: «Надіє, я тут, ви мені дзвоніть, я завжди поруч». Та щось я не справляюся. А спитай ти мене, з чим я не справляюся — так і не відповім. З усім. З вами, з Альбертом, мама дзвонить, каже, батько знову запив, приїдь. Подруги напропалу то книги видають, то дітей рожають, а я в душі не їбу, чого я взагалі хочу...» Я виліз із ванни, голий, як і має бути,

присів на підлогу й обійняв з одного боку Волошину. А тут у дверях намалювався герой сьогоднішнього дня Роман Вікторович Пиздець і став дивитися на нас скорботним потойбічним поглядом винуватого котика. Помикав своє нечесане кубло волосся, невимушено присів з іншого боку й теж обійняв Волошину. Так ми втрюх обнімалися мовчки, може, двадцять хвилин, а може, й більше. Тепло сидіти на підлозі з підігрівом, особливо ж, коли від лютого місяця вже вилося й лізлося на стіни.

«Ми з Альоною розійшлися», — нарешті видавив із себе Рома. Це, звісно, жорстка новина, та Альону можна було зрозуміти. Волошина почала гладити Рому по руці: «Ромась, воно то боляче, звісно, но так убиватись не стоїть. Пойми мене правильно, та я б тебе теж бросила». «Тані, з Альоною я розійшовся. Це мене взагалі не їбе». І тут ми з Волошиною обоє витріщилися на нього й роззявили роти від подиву. «То якого ж ти це уструаєш?!» — мене аж трусити почало, ти його жалієш, тепло людяне в собі по крихтах збираєш, залишки емпатії від усього серця йому цідити, а воно тобі, гнида гнидою, не вдячне. «Я не певен, що ви мене зрозумієте. Вчора, як від вас пішов, то йшов і йшов. І сніг почав валити. Я все йшов, а сніг усе валив. І я рядишком почув дівчинку років п'яти. Вона бігла й кричала: «Сніг, не йди! Почекай нас». І так воно мене вразило. Я от, вроді, художник, а так не вмю, не скажу я так: сніг не йди, почекай нас. Чим же ця дівчинка за мене краща? Й раптом зі снігу мені назустріч вирізьбилася жіноча фігура. Я от клянуся вам, ніколи таких жінок не бачив. Вона так ішла тихо, як і сам сніг, і ботфорти мала високі на каблуках, і штани чорні кожані. Й полушубок із песця біленького, й шапочка охайна кремова з помпоном, і волосся таке чорне й пряме до грудей, і очі глибокі та теплі, чорні-чорні. І навіть вії боброві на ній були такі красиві, як справжні.

Їй може, вилиці гострі, як наточені, її природні вилиці, а не вставлені. Все в ній таке тепло усміхнене, розважливе, доглянуте, приємне, без тіні напругу, наче в кожен її мімічний м'яз, в кожную клітину, що може боліти, ботекс із героїном закачали. Їй от іде вона, сяє, й немає в ній ось цього надриву, пиздеця, всього, що ми любимо. А чистий ботекс із героїном, чиста тобі ідея краси. Їй проплила вона отак крізь мене, як куля навиліт, а сама навіть не зморгнула. Я став, трохи вперед нахилився, бо здалося, що кров моя артеріальна, яскраво червона, із сонячного сплетіння витікає на білий сніг мені ж під ноги. А як за пару хвилин я опам'ятався й кинувся її шукати, то вже все поглинув безжальний сніг. І бігав я, і носився по вулицях, зазиравав у дорогі машини... А зранку розійшовся з Альоною. І знову пішов на кут Бессарабки стояти. Весь день так стояв. Но так її й не побачив...» І Рома обняв Волошину й заплакав тихо-тихо. В мене аж серце стислося, ніколи такого не бачив. «Рома, ти якщо оце щас не шутиш, то це нездорово, патологія якась». — Я не знав, що в таких випадках кажуть. Волошина гладила Рому, а він хапав то її за руку, то мене.

Волошина, стримуючи сльози, повернулася до мене й запитала: «А ти де пропав і з якого переполоху ужрався голий дома у вівторок робочого дня?» Я все ще стискав руку Роми й відчував тривожне налякане тіло Волошиної, ну й навіть не знав, треба воно їм чи ні? «Ну я вчора нажрався й виклав в Інтернет, на свій Ютуб-канал, фотожабу на одного політика, що сам же його на зеленці й знімав. І сьогодні мене звільнили. Їй Віка об'явилася. В Індії вона. Ума не приложу, як її вернути.» Волошина похитала головою — мої причини виглядали конкретнішими, але менш змістовними, ніж Ромині. Хоча з Ромою сталося щось явно ірраціональне й, на перший погляд, незрозуміле. «Тобі не Віку нада вертать, а роботу. Про Віку тобі забути тре-

ба», — променторила, як продинамила, мене Волошина. «Та я ж її люблю». «Ох, Андрюша, я тобі один раз скажу, а ти роби з цим, що хочеш. Любов у тебе така, що від неї здохнуть можна. Нетеплий ти й тепла ніколи не даси, і Віку, чи хто б там рядом не був, ти душитимеш, бо любов для тебе — це повне підкорення. А щойно людина ось так тобі підкориться, то з того самого моменту й існувати перестане. Ти Віку не вернути хочеш, а добити». От треба було відправити найкращу подругу до свого ж психолога, щоб вона тобі потім правдою очі колола і в любов твою ані грама не вірила. Любов для всіх —різна любов, і, контролюючи Віку, я їй зла не бажав, а якби вона слухалася мене, то ніяких проблем би в неї ніколи й не трапилося. Якби до того Берліна без мене не поїхала, то не довелося б мені зараз її з Індії витягувати. «Волошина, ти не права. Та я думаю, тут ми всі лишимося при своєму. А ти чому зі сльозами на очах? Чи це через нас?» І Волошина скривилася так, ніби хотіла всміхнутися, але краще б вона цього не робила. Виявилось, що Альберт запропонував їй з'їхатися й попрохав, щоб вона знайшла квартиру. Й от Волошина не знала, що з тим щастям робити, захлиналася від нього й боялася втратити. І от сидить усміхнена й заплакана, як дурна, Волошина на підлозі з підігрівом, руки лежать на кахлях такі, як гілки перебиті, без крові, в руках замість пульта для виклику медсестри — Айфон з відкритим Месенджером для виклику щастя. Й цілує вона мене в лоба так ніжно, так вдячно. Я подумав, яка ж Волошина гарна й тепла, майже як підлога з підігрівом, тільки не кахлі, а жива, з ніжною шкірою, тонкими зап'ястками, натиснеш сильніше й переламаєш. І спіймав себе на думці, що заздрю цьому Альбертові безтямно.

Так ми втрюх у мене й зависли на три дні. Вирішили не пити, тільки пиво. Й не їсти, тільки мороженко, чіпси,

горішки та піцу й суші, загалом усе, що нам привезти могли, а ми від чого померти — ні. Київ занесло снігом. Білі дахи з моїх вікон виглядали, як біла смерть. Імла затягла балконний телевізор: зникла в білій пустелі Андріївська церква, злилися з похмурою молочною стіною дніпровські схили, всіх ніби оглушило. Тим часом Віка надіслала квитки, я їх швидко зареєстрував та відправив їй назад. Віка завше була безтямкою, все робила роззявкувато й не зрозуміло, з якою послідовністю. Якби не я, гадаю, вона б десь у тій Індії сконала б уже. Вирішив дочекатися її приїзду. Рома собі сидів біля вікон і наче дихав тою імлюю, а потім побіг до майстерні на Воздвиженку, запалений, скуйовджений, загалом, як завжди, сказав, що буде сублімувати. Волошиній же надзвонював Альберт і вимагав, щоб шукала помешкання, а не з іншим чоловіком сиділа під одним дахом. Волошина усміхалася, плакала й слухняно розкривала своє серце, як скриньку-матрьошку на зустріч дорогому, котрий поводився не так, як ми всі, психопати, а серйозно, послідовно, й ніякого подвійного дна в ньому не знайти. Врешті, він примчався прямо до мене додому з велетенським букетом червоних троянд. І вона хутко застрибнула йому на руки, помахала, щаслива, мені рукою й понеслася з киргизьким сиром косичкою до світлого майбутнього. Все ж мене наче вжалило, коли Волошину, щасливу й усміхнену, поніс на руках якийсь інший чоловік. Щоб не думати забагато, я став прибирати хату, то тут то там натикаючись на Вікині сліди.

Віка виїздила від мене похапцем. За один день все зібрала і десь зникла з безтолковими баулами. Я тільки зараз помітив, як багато лишилося її речей по всій хаті. Слоненя плюшеве на дивані та й книжок до біса — заставлена полиця цим дурнячим Гарарі. Він мені не подобався, відчуття таке, ніби читаєш Вікіпедію з апломбом нової Біблії. Та

нині я вирішив дати йому другий шанс. Сів із книжкою на дивана й розгорнув його «Хомо Сапієнс», щоб хоч якось скоротити час до повернення Віки. Збирався ввечері їхати за нею до Борисполя. Та ось прийшло повідомлення, я спершу розізлився, бо воно відволікло від проникнення в книжку, але повідомлення виявилось від Віки, тож я зрадів — мабуть, відписувалася про своє пересування. А потім його прочитав. А потім закрити Гарарі, взяв ось так в оберемок усю стопку книжок, розчинив вікно на балконі й викинув їх на вулицю. Хай дев'ятий поверх і хай Київ вечірній, але я не міг більше перебувати з речами цієї гадини в одній квартирі.

Почав вишукувати все. От раніше мене той слоник у душі не їбав, а тепер я на нього дивитися не міг. З вікна у вечір полетіло все: плюшеві іграшки, труси, шкарпетки, два пальта, книжки, пару кофтин та один рожевий капець. Вікину чашку «рожева свинка», що її я просто із ввічливості досі тримав на кухні, спокійно поклав до сміттевої торбини й гатонув пару разів об підлогу — ну щоб відразу й викинути, аби не прибирати, не наслідити й не знетямитися.

Мене накрила одночасно апатія та злість. Я писав Алевтині майже нонстопом, не сильно реагуючи, що вона мені не відповідає. А потім вона повідомила, що записала мене на завтра. Я зрадів і припинив про все це думати.

Сніги змінилися туманами — Київ затягло платиновим полотном із мокротами, день, як кашель сухотника, такий же безпросвітний, як і невиліковний. Я тупився у вікна крізь тютюнову тюль, і це було не тільки про колір. Ми курили біля вікон, на них лишався темний осад від сигарет, наче попіл від померлих осідав туди останню тисячу років. Можна було, щоправда, тюлі прати, та це робилося тільки по весні. Лишалось дотягнути зовсім трішки, й весна, сповнена мокротиння, розлізих під снігом собачих

екскрементів та надій, розплескалася б по наших лицах, як хто обкінчив.

Коли відчиняєш вікно, за яким нічого не видно, існує ризик впустити в дім присмеркову мару або опівнічного упира, ким би вони не були. Я ж розчинив новенький, нещодавно змінений металопластик, а за ним і власні обійми — туман заплив до кімнати мокрою гострою парою, і я обійняв його. А кого мені ще було обнімати?

Я не любив виходити взимку удень на вулицю. Бо не хотів бачити, як увесь цей бруд проступає з-під снігу. Чорний асфальт, вигризені ями, як видрані серця із тіл доріг, сірий присипаний машинним чадом сніг на узбіччях та мокрі посірілі панельки, яким у тріщини між плиткою чи бетоном позабрався відчай. Київ гарний тільки навесні, коли жити хочеться, попри те місце, в якому ти змушений це робити. Але тумани мене врятували. Я вдяг короткого теплого бомбера, вузькі джинси й модну синю шапку японського бренду, що своїм дизайном передавала привіт головним уборам збірної СРСР на зимових Олімпіадах. Як дивно, що те, від чого шарахаються в одній півкулі світу, чомусь стає модним в іншій. Просуватися Подолом до метро було, як пливти наосліп у молоці, а машини виринали на мене знізвідки, ніби айсберги на Титанік. Лишалось дотримуватися хоч якоїсь визначеності в невизначених обставинах і намагатися не запливати за буйки.

Київське метро своїм рівнем апатичності й безнадійності давно вже зайняло місце в рейтингу Дантових Кіл Пекла, а точніше, одним з них і було. Я завше уявляв, що крім мене з метро ніхто не вибирається на боже світло, а всі ці понурі та зневірені люди в чорних пуховиках та валянцях на босу ногу лишаються там, де я їх і залишив. Адесь напівдорозі їх заколисує п'яний провідник з акаунтом Вергілій на Фейсбуці. Загалом, так, метро я не любив,

людей не любив, котиків, собачок, звіряток не любив, але дуже дивувався, що хтось міг не любити мене. Алевтина казала, що мені потрібна ця любов, що я ніби неживий, наче нема в мені чогось. А як нема, то треба знайти, відібрати в інших? Алевтина казала, можна й попросити, та це вже було складніше.

Я не любив і любив водночас ці її червоні шкіряні дивани в просторому кабінеті. Іноді ми розмовляли в кабінеті меншому, без червоних шкіряних диванів, там ще на полицках бовваніла купа іграшок: єдинорожки, динозаври, а згори, я так собі це пам'ятаю, виднівся плюшевий член. Я називав його про себе член Роршаха. Стрёмно було питати в Алевтини і у Волошиної, чи вони теж його бачать? Не хотів мимохідь дізнатися про себе щось таке, про що й не запитував зовсім. Цю кімнату з іграшками я теж не любив. А от червоні дивани не любив, але й любив. Там було просторо та багато світла. Й Алевтина сиділа завжди така граційна у великому червоному кріслі, як на троні, але завжди по діагоналі вкладала ноги.

Я прийшов раніше. Посидів на обмерзлій лавці й почитав Фейсбука. Дозволив собі зайти на сторінку до Вікі. Там були пости про прекрасну Індію, чай масала, безпритульних корів, собачок, котиків, про якихось людей. Але зовсім нічого про її повернення й абсолютно нічого про мене. Хоча піднесених постів про те, як їй там десь добре, вистачило, щоб я дихав вогнем і плювався отрутою. Тож готовий та накручений, нарешті пішов на консультацію. Алевтина виглядала гарно й схудла, її чорне смоляне волосся контрастувало з підкресленою блідістю обличчя, а вона, своєю чергою, — з чорним гольфом і чорними штанами. В цій великогабаритній жінці (Алевтина завжди тягла на потужного екземпляра), що постійно заливалася сміхом і любила потролити клієнтів, раптом з'явилася аристокра-

тична надламаність. Хоча щойно ми пірнули в ті червоні крісла, наче до винищувачів повстанців, як усе стало на свої місця, і вона знову пашіла життям, як жаром. Всі мої спроби розказати, яка Віка підла й підступна, розбивалися об іронічний вираз Алевтининого обличчя. «Вас не живить ця ненависть, навіщо ви її продукуєте? Віка, і що вона там робить, вас не має стосуватися, бо це не ваше життя й більше не ваша дівчина, між іншим». Я тяжко видихнув, не посперечаєшся бо! «Але що ж тоді робити? Воно мене бісить так, що й думати ні про що інше не можу. От мене з роботи вигнали, а я навіть зарплату не забрав чи ще що там моє? Навіть не спробував вибачитися. Тільки й думаю про те, як вона посміла...» «Жити без вас?» — перебила мене Алевтина. «Ну да... да... жити без мене». Алевтина пронизала мене, як рентгеном, гострим, навіть сумним поглядом — раніше я в неї таких сумних очей не бачив. «Віка завжди виступала вашим ресурсом. Але ви забагато від неї вимагаєте, їй теж потрібен ресурс. А вам треба навчитися обслуговувати себе самому, ну чи когось поневолити. Рабство за згодою — норм-норм. Просто це буде не Віка, вона занадто пручається, вам треба хтось покірніший». Я дивився на цю розумну й мудру жінку, серед клієнтів якої ходило пів Києва, і все прояснялося. Точно, мені потрібні раби! Чого ж вона раніше це не озвучила? «Значить, рабство ніхто не відміняв?» — у мене аж очі засвітилися. «За згодою — ніхто. Хіба можна законами обмежити людські емоції? Це ж сфера ірраціонального. Але для вас це буде регресом. Ви ж уже майже навчилися жити самостійно, хіба ні?» Перед Новим роком я сидів на тих нечервоних кріслах перед Алевтиною, тупився в паузі після її незручного запитання на член Роршаха в пошуках прихованих сенсів. А потім заявив, що не люблю Віку й чим далі, тим більше мене дратує її прив'язаність і те, що вона просто

боїться лишитися сама. А тоді додав: «Я теж боюся, але, мабуть, пора зав'язувати».

Скільки себе пам'ятаю, було відчуття, наче я поламаний. І на терапію почав ходити, сподіваючись, що можна щось підремонтувати, що просто щось робитиму таке місяць чи рік, ну, максимум, два, і все буде ок, усе нарешті стане, як треба. Десь на середині нашої роботи з Алевтиною я раптом сказав: «А що, коли я не поламаний і якщо це не лікується?» Й тоді Алевтина взяла мене якось по-материнськи за руку, й ми пішли довгою дорогою прийняття у невизначеність, підвишеність та невідомість. Вісім класів моєї власної мами не давали їй ні права, ні можливості наблизитися до мого зраненого нутра. Все, що вона могла — це дивуватися, як у такого гарного й розумного хлопчика, що має дві руки, дві ноги й цілих два ока з невеличким мінусом, щось може бути не так. «Мама так і не сказала, хто ваш батько?» — спитала раптом Алевтина. Я помовчав, а потім відповів: «Ні. Мені, знаєте, огидно, що я маю до неї стосунок, вона така, така пролазлива, торгашка. Й дуже негарна. Пам'ятаю, в дитинстві всі мали таких красивих мам, а я некрасиву». Ми помовчали, Алевтина додала: «Зате мали». І знову не посперечаєшся. І раптом закінчилася моя лють на Віку й на маму... Тоді Алевтина спитала про сни. І тут я розповів, як вийшов із бару у власний сон, котрий і на сон не скидався. Які були справжні відчуття того всього, вогню, горілки, запаху спітнілих чоловічих тіл, холодного снігу, вигляду ноги. «Чому нога? Що з тою ногою? Я просто не розумію. Я конвульсивно намагаюся згадати, може, я щось таке побачив у дитинстві? Може, насправді я пам'ятаю тата, і йому відрізало ногу? Але нічого такого не згадується, й до чого тут ті люди у ватниках? І я зазирнув у лице чоловіка без ноги. Але нічого там не побачив». «Ваші сни — це якийсь ребус, вони насправду на звичайні сни не схожі. Тим паче,

коли відчуття стали настільки реальними. Але й підказок, як це розгадати, немає. Або ж сон і є підказкою». Я замислився: «Підказкою до чого?» Алевтина закашлялася, потім видихнула і сказала: «Не знаю. Але вангую, що скоро вам це відкриється». Я подався вперед, наче Алевтина от-от повідає мені якусь таємницю. Вона теж подалася вперед і прошепотіла: «Або ні». Так серйозно виглядали наші змовницькі обличчя, ніби от-от розгадаються всі загадки Всесвіту. Й ми розсміялися непристойно та вголос. «Пора закінчувати», — коли досміялась і прокашлялася, сказала вона. Я поклав гроші на стіл і пішов на вихід. А вже в дверях, коли їй подякував, вона раптом ніби наказала: «Бережіть Волошину... й самі тримайтеся». Я всміхнувся й помахав їй рукою.

Такий був завжди дивовижний кокаїновий ефект від походів до Алевтини — вгамовувалася тривожність, а проблеми ставали просто складними завданнями, що їх треба вирішити як не сьогодні, то завтра. Такий умиротворений стан міг триматися від кількох днів до тижня, а іноді вже того ж вечора накривали параноя й жахіття, тоді можна було догнатися повідомленнями. Закидати в Месенджер їй усі ті питання до Бога й чекати. Навіть просте «Не знаю, але ви дізнаєтеся» допомагало більше, ніж вічне молитовне стенання без зворотного зв'язку.

Я йшов спокійний, і хоч десь там усередині назрівали чергові запитання у вічність, принаймні, на сьогодні вдалося заглушити той внутрішній голос, що промовляв у мені з глибин африканських саван, вимагаючи розбризкувати гени наліво й направо, ну й запасатися жирним та солодким. На думку моїх гормонів, я мав би в одній руці тримати смажені реберця, в іншій заколоту банку згущенки, яка останнього часу скидалася на ПВА, а між ділом безупинно жарити цип, просто таки не виймаючи

агрегата. Моїм поведінковим патернам було дуже важко пояснити, що ми вже 80 тисяч років як вийшли із савани, й мене особисто сильно заїбав цей клинч реальності 21 століття та власної фізіології.

Тумани сковували місто, ніч, людей та всі їхні бажання. Й мої в тім числі. Тож, прийшовши додому, я попив чаю, подивився серію американського ситкому, побродив по квартирі, попив іще чаю. Визирнув на кухню у вікно — може, там знову ходить той чоловік-працівник на даху РУВД? Повимикав світло в усій квартирі й раптом піймав себе на думці, що колись давно-давно я боявся темряви, а тепер не боюся. От що змінилося з того часу? Пам'ятаю, як, бувало, сидиш на ліжку й боїшся ноги спустити з нього, бо раптом тебе хтось цапне. А зараз сидиш у глупій темряві сам у порожньому помешканні, звівши ноги, й думаєш: «Господи, хоч би хто-небудь схопив мене за котрусь ногу! Ну хоч би хтось!» Та ніхто... Ніхто... Тож я ліг і заснув. І снилася мені нога.

Через декілька днів я нарешті усвідомив, що пора подзвонити на роботу й дізнатися, чи раптом мене не пробачили. Але першою мені подзвонила Волошина. Я взяв трубку, й дуже дарма. Голос чувся застуджений, вона курила явно на морозі, десь стояла посеред Києва в тумані й курила, і не знала, зовсім не знала, куди подівся Рома. Як виявилось, його вже три дні ніхто не бачив, у майстерні — гармидер, велетенське полотно й купа синьої фарби.

Альоні, Роминій колишній, ми додзвонилися не з першого разу, а як додзвонились, то вона сильно вилаялася, побажала Ромі якнайшвидше замерзнути в заметі, а нам найти його якнайпізніше. Ми котиками подякували, про всяк випадок вибачилися, перехрестилися, сплюнули через праве плече, постукали по дереву й поклали слухавку. Принаймні, ми тепер знали, що з Альоною він ніяк

не контактував. Тоді я припустив, що Рома міг би й далі шукати ту жінку, там, де він її бачив. І ми з Волошиною помчалися на кут Бесарабки та Басейної. Волошина стояла знервована й направду застуджена, кашляла та курила, накрита великим капюшоном своєї сіро-білої шуби. Все ж таки шуби пасували тільки геям і трансвеститам, але їй хоч було тепло. Волошиній, не шубі. «І де його тут, блядь, шукати? А якщо він і правда десь...» Волошину потрушувало чи то від холоду, чи від підвищеної температури. «Ти б дома полежала, полікувалась. Я сам його шукатиму». Але Волошину щось їло зсередини: «Не хочу дома сидіть. Уже сиділа. Два дні. Й почала на стіни дертися. Нонстопом телеграфувала Алевтині, успокоїлась. От я чесно не розумію, нашо пропонувати з'їжджатися, розказувати, що я жінка всього його життя, а потім пропадати й не брати трубку? Так виходить, наче я його змушую зі мною жити чи шо? Я чесно не розумію». Я відчував бездарність своїх порад і тільки запитав: «А Алевтина шо каже?» «Та шо каже, каже, Надю, займіться своїми справами, далі буде видніше. Давайте дотримуватися фактів». І не посперечаєшся. Щоправда, дотримуватися безоцінкових фактів можна було хіба що під жорстким наглядом самої Алевтини, бо зазвичай домислювалися такі пояснення людським учинкам і таке неслося в голові, що без археологічних розкопок, пачки гедозепаму й пляшки віскі нічого не можна було розібрати. «І що?» — нарешті спитав я. «Ну шо що? От займаюся справами — шукаю Рому, дотримуюся фактів: Альберт пропав із радарів, Роми тут немає». Я взяв Волошину за руку, бо в межах двох-трьох метрів видимість скочувалася в тугу непроглядну молочну масу, й загубити, окрім Роми, ще й Волошину можна було, як діти в школу... Її рука така гаряча! Вікіні ж руки завжди були холодні, як у рептилії. А руки Волошиної відразу червоніли на морозі

і з них ішла пара. Звісно, я любив жартувати, що нарешті її сатанинська сутність проявилася, але насправді я дуже любив тепло цих почервонілих пальців. Тож і тепер узяв за руку, наче так треба, щоб ми просто не загубилися, а її тепло пульсувало мені в скронях і в паху.

Туман хоч і ховав від мого вибагливого погляду всі мокро-сірі совкові шрами Києва, але в пошуках Роми нічим не допомагав. Ми обшарили Бесарабку, як язиком вилизали, й навіть фалафелем по ходу закинулися. Будівлі нависали згори обривами й зникали в молочному верхів'тті, як палуби торгових суден у туманах Венеції. І тільки гудків протяжних та глибоких, як чорна діра в моєму серці, не вистачало, та й покрику нічного самотнього гондольєра на перехресті венеційських каналів: «Агоу!»

Роми не було ні навколо Бесарабки, ні всередині, ні в переходах, ні на Палаці спорту, ні на Саксаганського. Ми навіть зайшли в Дім кіно, на Саксаганського 6, де Рома любив затусити серед старої гвардії кіношників із сивим довгим волоссям, зав'язаним у поріділі хвості, і в шкіряних потертих куртках зі смушковою обшивкою. Їх останні років двадцять можна було безпомилково знайти тут за чаркою Закарпатського, ну й Рому серед них. Та не цього разу. Милий його серцю коньячний штин не заманив Рому до цього музею часу, тож по чарці Закарпатського бахнули ми. Волошина перевірила телефона, що мовчав із виразністю кардіограми покійника, і скривилася чи то від Закарпатського, чи то від телефона.

Київ завжди здавався таким маленьким, завжди, куди б ти не пішов, когось та стрінеш, і всі от завжди на відстані телефонного дзвінка. Коли ж телефонний дзвінок, переписка в Месенджері чи у Ватсапі не можлива, й коли тобі так дуже-дуже треба знайти когось конкретного, то Київ ставав велетенським і непривітним одночасно. Підніма-

ючись по Антоновича, ми з Волошиною ледь не порозбивали собі лоби. Потроху після сильних снігопадів плюсові тумани заливали місто молоком, а вулиці перетворили на каток. Ми ступали міліметровими кроками, як ті китайські принцеси з переламаними ступнями, а я тільки про одне й думав, що, принаймні, Волошина не згадує свого Альберта. І я б їй раніше так і сказав, ну приблизно так: «Волошина, воно ж уйобіще лисе!» Колись би так, сказав, а зараз, дивлячись на її сумне, ні грама не саркастичне лице, не смів. Бо, по-перше, ніколи не бачив у неї несаркастичного обличчя. А по-друге, перед нами лежав старий чоловік у ватнику чи чомусь дуже подібному, і в старій квадратній шапці з якогось живого створіння. Схоже, він сильно впав і забив стегно. Київські ожеледиці непередбачувані, як і непереборні, їх навіть сіллю не візьмеш, не засієш. Чоловік незграбно перекочувався на інше стегно й виглядав нетверезим. Ми пригальмували й почали придивлятися до нього — чи йому потрібна наша допомога, чи хай помирає сам собі в заметах, бо п'яний і дурний, і так йому й треба? Схоже, так само думали й інші, хто проходив повз. Уповільнений ожеледичний крок турботливі перехожі уповільнювали до равликового ковзання, щоб уважно роздивитися, чи достатньо цей чоловік підходив для виявлення їхньої доброти душевної. Але ні, не достатньо: занадто брудний, занадто розпашілий від дешевого алкоголю, занадто розкочувався на своєму здоровому стегні, щоб інерція винесла його знову у статус Гомо Еректуса. Тож достатньо надивившись на чоловіка, що раком, боком і всіма іншими доступними йому маніпуляціями з власним тілом намагався піднятися з прозорої наковзаної криги, перехожі прибавляли у швидкості, ризикуючи опинитися у схожому стані, й зникали за горизонтом проявів гуманізму. Волошина теж тягла мене далі, та раптом я помітив,

що він без ступні. Мене як струмом пронизало, і я кинувся йому допомагати. Волошина трималася за мене, щоб не повернутися, тож мимоволі й її ситуація змусила робити добру справу.

«От... От... Пасибі вам, молодьож. Упав. А як тут не впастити. Упав, а встати... Ну ви бачите», — казав нам чоловік, затуляючи й мене, і Волошину до ланцюга безперервних падінь. Удвох ми не могли його підняти, він завалював Волошину, Волошина — мене, й разом ми виглядали, як тріо угашених упирів посеред робочого дня, посеред Києва. Зрештою, я скомандував Волошиній відійти, а чоловіку не рухатися. Спершу ми найшли його милицю. Потім я попросив його сісти й підвести корпус, а руками схопитися за милицю, яку ми з Волошиною удвох тримали, наче палицю Гендальфа. А потім він, як по ліанах, видряпався по нас і встав. «Дякую вам, діти хороші, а тепер ідіть, я тут постою». Я насторожився, хоч від нього й несло дешевим алкоголем і ще дешевшими цигарками, але після фулконтакту п'яним він не здавався. «В смислі постоїте? Ви тут стоїте? Милостиню просите?» Чоловік засміявся, в його світлих і геть пропитих очах світилося щось таке добре, тепле й рідне, що я не міг так просто взяти й піти геть. «Обіжаєте, молодий чоловіче, обіжаєте. І хоч я й їм у безплатній столовій, але милостиню ніколи не просив». Я озирнувся: неподалік витікав на кригу з пластикового пакетика суп у пінопластовій посудині, а парові котлети на подушці з картопляного пюре демонстрували перехожим свої боки, визираючи з бутерброда пластикових тарілок. До місця прориву їжі шкреблися лапами дворові собаки з найближчого ж двору, і всіма чотирма роз'їжджалися на бідовій ковзанці. «То що, ваша їжа?» — я смикнувся її підбирати, але вчасно зупинився. «Я вам куплю їжі», — ледь не закричав я. «То ж вам не нада тут лишатися», — додала

Волошина. «Хороша дівчинка, а куди ж я по такому льоду дійду?» Чоловік ледь стояв, спершись на милицю лівою частиною тіла, яка, власне, й була без ступні, а права нога теж ледь стояла, схоже, він добряче забив стегно. І навіть собаки досі дерлися і скочувалися вниз по Антоновича у марних спробах дістатися розкиданої їжі.

Я викликав таксі на точку, де ми стояли по місту. «Я відвезу вас до лікарні. Погодую й розберемося». Волошина ж повела бровами, типу: «Реалі?» Але я ні грама не жартував, у мене щось так колотилося всередині. Мене кидало в жар, і наvertsалися сльози, коли бачив цього чоловіка, тож я просто не міг його тут лишити. «Ну ок... Тоді я далі піду шукати сама», — закотила очі Волошина так, як вона робила, коли тисла на почуття совісті й обов'язку, які в мене, до речі, неналежно були прокачані. Я підняв слухавку від таксиста і став махати йому рукою — він вже був на протилежному боці Антоновича, тож, помітивши нас, помчав угору об'їжджати. «Послухай, я відвезу тебе додому. Чоловіка в лікарню. А сам шукатиму Рому. Так буде для всіх краще. А ще краще, коли цей гівнюк сам об'явиться». Й тут до нашої перепалки вклинився чоловік: «Не треба ні в яку лікарню, на мені, як на собаці, все заживає. Ви мені, молоді люди, нічого не винні. Підняли — й на тому спасибі». І він це казав просто, легко, усміхнено, без сарказму і що найгірше — із вдячністю. Цей чоловік просто був удячний двом людям, котрі не пройшли повз, а підняли його й поставили на ноги... Тобто на одну ногу й на одну милицю. Я ледь не заплакав. Під'їхав таксист, я посадив без зайвих слів до авта Волошину, яка таким мене ніколи не бачила, тож на всякий випадок слухняно сіла й помовкувала. Та й температура у неї, схоже, таки піднімалася. На задне сидіння запхав безногого чоловіка з милицею — він був калікою, тож пручався так собі. Й

добре, що Волошина жила неподалік. Тож ми всі взяли і славно поїхали.

Я довів її до під'їзду, далі вона пообіцяла, що справиться, хоч виглядала вже дуже кепсько. Коли я повернувся, таксист курив біля машини, а чоловік із милицею тікав так швидко, як тільки міг, угору проїжджою частиною, де не було криги. «Що ж ви йому дали втекти?!» — закричав я на таксиста, але той тільки розвів руками, що в перекладі на слова й частини мови могло означати: «А шо я, шо я?» Я побіг за інвалідом із криками: «Куди ж ви? Вам не можна! Вам треба в лікарню!» А чоловік стрибав на своїй милиці й зі стогонами приземлявся на пошкоджену, але наявну ногу, та кричав мені через плече, наче спльовував тричі: «Оставьте мене у спокою! Я вас боюся! Додому хочу!» Я швидко його наздогнав і розвернув силою. Чоловік понуро стрибав назад, спираючись уже й на мене, а потім спитав, ледь не скиглячи: «Послухайте, у мене нема грошей, нема нікого з рідних чи близьких, у кого вони були б, мої органи всі вже давно ні к чорту, нащо ви мене викрадаєте? Я не розумію...» Я розумів, чому він мене не розуміє, виглядало це й насправду кепсько, але я хотів допомогти, й так і сказав: «Я просто вам допомагаю. Ми їдемо спершу в травмпункт, а потім їсти. Й мені від вас нічого не треба». Вже біля таксі чоловік завив: «Мені від вас теж нічого не треба!» І я знову силою запакував його до машини. Він якось винувато сидів на задньому сидінні, тримаючи на колінах милицю, як букет троянд. Я пристебнув паска безпеки поруч із водієм і скомандував у найближчу травматологію.

Найближчою виявилася Олександрівська лікарня. «Мене ще ніколи не викрадали. Ви от чим займаєтесь у вільний від викрадання людей час?» — раптом запитав чоловік. Я був розчулений і чомусь щасливий через його інтерес до мого життя, захотілося, щоб він мною пишався. Тож і ска-

зав: «Я працюю в рекламі. Зйомки організую». Чоловік раптом збадьорився, його очі засяяли, й він мене перебив: «Зйомки... Кіно, значить?» Таксист теж докинув до загалу пару реплік: «Я якось віз одного режисера, він сказав, що мене нада знімає у кіно, такий я фотогігієнічний». Я усміхнувся таксистові, він, що сказати, й насправду був дуже фотогігієнічним, а потім розвернувся до інваліда: «Ну це не те, щоб кіно, це зйомки для реклами. Таке, часто діти там якісь на фоні банку чи банки лаку, от недавно політика знімав...» І чоловік видихнув розчаровано, знову втративши до мене будь-який інтерес: «Значить, не кіно...» А мені так хотілося, щоб він мною пишався... Але пишався, схоже, тільки таксист: «Справжнього політика? А я вже знаю, хто в березні на виборах виграє». Таксист світився, як лампа Едісона в мороці середньовіччя, куди ці вибори й неслися стрімголов. І стало ясно, що продовжувати цю розмову не варто, але я таки запитав: «І хто ж?» І таксист уже геть знахабніло випалив: «А я вам не скажу!» «В принципі, це було очевидно...» — тепер зітхнув розчаровано вже я. А раптом він і справді знав, він же ж таксист, таксисти знають усе. «Я вам так скажу, все це неважливо. Вас дурять, ви от вірите в оце все, в гравітацію? У те, що земля кругла? В космос? Це ж усе брехня. Кожні 200 років цивілізацію переписують. І ми насправді живемо на плоскій поверхні, а правду приховують. Ви ж не самі це дізналися, ви ж це прочитали в книжках, ну що земля кругла? Так от, вас усіх зомбують, розказують неправду, щоб ви не дізналися правди. Ви дивилися на звьозди? Ну в телескоп? Дивились? Так от у них посередині дірки, як у бубликів, вони ж намальовані. Це все суцільна брехня! Одна брехня. От якби ви самі пройшли землю по кругу, я би ще з вами став говорити, а так як ви це прочитали, то й говорить із вами нічого. Доказали ж уже, от даже самолёти

не літають через півкулі так звані, через полюса. А тільки туди й назад літають, по прямій, а чого? Чого, питається? Бо земля плоска. А чому ми не знаємо, що було раніше, понад 200 років назад? Як це доказати? Немає лісів старше 200 років. Не існує в природі. Бо вся ваша цивілізація — це експеримент, і цьому експерименту 200 років і є. Тому не важно, хто побідить на виборах в Україні, бо експеримент то провалився і його от-от закриють. Внутрь заїжджати будем?» Я не відразу зрозумів, що він питає. «Шо?» — ледь промимрив я, як і годиться проваленому експерименту. «Ну внутрь лікарні заїжджаєм?» «Да, да, якомога ближче, щоб я його доніс до травмпункта», — сказав таксистові.

Я важко тягнув на собі незнайомого чоловіка обмерзлимими сходами в мальовничому надвечір'ї Олександрівської лікарні. Сходи виглядали пухкими від намерзлого снігу, й одразу можна було сказати, що вони приведуть до травматології кожного, хто б ними не йшов. Чоловік, схоже, змирився з тим, що я тягну його до лікаря, й на знак згоди навіть поважчав. «Про цього таксиста треба кіно знімати. Чого досі ніхто не зняв? Він же ж такий не один? І такі експерименти провести. Наприклад, навколо Землі об'їхати... разом з таким персонажем.» Чоловік усе важчав і важчав, я вже ледь тримався: «Та прикопати його треба десь, а не кіно про нього знімати. Це ж яка дичина! Он Ілон Маск, як полетить на Марс, то всіх отаких тут залишить, і як серед них виживати?» Від чоловіка пахло потом і цибулею, аміаком і сигаретами, а мене не тягнуло блювати, мені чомусь його запах подобався. «Ну так і виживать: кіно знімати, — наполягав на своєму чоловік. — Це ж остання правда образу. Написане можна не так прочитати, намальоване не так побачити, зігране можна не почути, й тільки зняте лишається тим, чим воно завжди було». Звучало майже так само, як і про намальовані зірки-бублики, тож я впрягся

до дискусії: «Ну послухайте, ви ж зараз із фактами, як вам хочеться, поводитися. Картина теж завжди незмінна, а кіно можна по різному інтерпретувати. Не буває якогось ідеального всебічного зліпка реальності». Я й не помітив, як ми дійшли до довгого похмурого коридору з блимкою лампою і сіли в чергу, що складалася суцільно з дітей. «Ви, молодий чоловіче, хіба не відчуваєте, що тільки відзняте містить у собі, окрім авторського бачення, ще й непереосмислену об'єктивну реальність? Увесь той світ, який лежить поза нашими рецепторами сприйняття й існує тут зараз, поруч із нами в цій кімнаті, всі ті інші виміри чи що воно там таке, вони теж існують і в усіх культових фільмах, і в усіх роликах, знятих на Ютубі». Я поглянув на чоловіка так, ніби бачив його вперше, а потім одумався, бо ж насправду бачив його вперше. Так зі мною ще ніхто не говорив, не кожного дня я стрічав таке щільне поєднання інтелекту й перегару.

Лікар покликав його до кабінету. Я тільки сказав, що за все заплачу, й сидів та чомусь нервувався зовсім один серед загіпсованих дітей. Схоже, каталися цілим класом по ожеледиці, а зараз махалися гіпсовими руками, як лазерними мечами. Й тут мене догнало оте Ромине: «Сніг, не йди! Почекай нас!» Ось тільки я не міг згадати нічого такого в моєму житті, як ці бійки на гіпсових руках, ніби я вже народився тридцятилітнім і зі щетиною. Лікар вийшов, повідомив, скільки це коштуватиме й сказав, що моєму батькові треба накласти гіпс на стегно, бо там тріщина. Спершу я хотів виправити лікаря, бо не маю ніякого батька, але потім просто дав йому грошей і закрився. От тепер у реальності лікаря в мене батько є, і байдуже, що казала все життя із цього приводу моя мати.

Ми повернулися в таксі із загіпсованим стегном. Чоловік хоч уже й не пручався, але перед машиною дуже слізно по-

просив його залишити у спокої. Я запротестував, що несуч за нього відповідальність і тепер маю нагодувати, а там подивимося. Ми сіли в таксі, і я подумав, що перекусити можна і в мене вдома, замовити суші чи піцу та спокійно й неспішно поїсти, нікого не розганяючи ні гіпсовою ногою, ні милицею.

Я набирав доставку суші й раптом зрозумів, що не знаю, як звертатися до чоловіка без ноги з милицею та гіпсом. Тож розвернувся і прямо запитав: «А як вас звати?» Чоловік підняв на мене свої просвітлені алкоочі й відповів м'яко: «Андрій». Я аж підстрибнув: «Да ну! Мене також звати Андрій!» Не міг у це повірити. «Ого! — закричав раптом таксист. — Я теж Андрій!» Ось у це я вже точно не міг повірити, тож кинув на нього скептичний погляд. «Ну добре, не Андрій, але було б прикольно». «Дуже», — пробубнів я і звернувся до чоловіка: «Андрію, ви будете суші?» Той так питально повів бровами, що я здогадався — питання «які?» залишиться без відповіді.

Коли ми приїхали на Поділ, я спробував пожартувати про те, що таксисту гроші не будуть потрібні, якщо скоро експеримент із цивілізацією скінчиться. Але жадібність перемогла — Апокаліпсис-Апокаліпсисом, а тарифи на ожеледицю в таксі подвійні. І я почав замислюватися над тим, щоб таки подзвонити на роботу й вибачитися слізною з пониженнями й танцями.

Суші привезли майже за нами. Андрій сидів такий зворушливий у мене на кухні, роззирався по боках, дивився боязко на тарілку з ролами з вугрем, на рол Філадельфія, на суші з рибою, на соєвий соус, на зелене васабі. Хоча, можливо, він шукав шляхи евакуації й розглядав стратегії втечі. Я розпакував спеціально для нього замовлені навчальні палички й простягнув їх. Він ними байдуже покладав і сказав, «що кастаньети». А потім звів на мене ясні свої очі,

як рідиною для миття скла протерті, й запитав: «А є в тебе батон?» А не було в мене батона, і взагалі хліба ніякого не було, бо хліб, глютен, фосфатні добрива, нітрати, турецькі фрукти, поганий холестерин... Тож Андрій обережно їв насуху суші, ретельно пережовуючи рис із рибою, а потім сказав: «Смачно, але без хліба ж не наїсися... Я привик завжди все їсти з хлібцем. Особливо, макарони люблю з батоном. Ти, видно, сильно бідуєш? Нам, що б там не було в столовці, а хлібця окрасць завжди відріжуть. І ще один зверху можуть дати, якщо людей небагато. Зимою не всі доходять...» Ось тут я суші ледь не вдавився, подумав, що якби замовив піцу, то не прогадав би.

«Андрію, пробачте, але де ваша нога?» — нарешті спитав я. «О, ця? — помахав він литкою без стопи. — Це така давня історія, що я аж забув». І засміявся, але я наполягав. «Ну що розказувати. В юності мріяв знімати кіно й мене взяли кіномеханіком на студію Довженка. Зразу я попав на «Королеву бензоколонки», ну коли її перезнімали. Я був дуже молодий, і техніка була тоді важка, не така, як зараз, зовсім не така. І я за зйомки прямо підкачався, а там ще актриси були молоді й красиві. Кіно — це таке свято, розумієш, це от кожен день свято. І навіть коли складно і щось не виходить, ти все одно щасливий, бо вирішуєш ці кіношні проблеми, як судьби людства. Словом, у мене все тоді тільки починалося. А в останній зйомочний день на ногу наїхав візок із камерою. Було дуже больно, щось там поламалося, та вроді нічого страшного. А через рік лікарі сказали, що там опухоль і треба різати. Я довго не хотів, а потім сказали, що як не відріжу, то умру. От і відрізали».

Андрій з кастаньєт випустив на підлогу кілька суші, а потім плюнув на ці витребеньки, підняв суші руками, здув пил і так і заковтнув. Я слухав його, як зачарований, охайно вкладаючи лапаті суші собі до рота, а потім знову

спитав: «А зі стопою що? Що ви з нею зробили?» Андрій знизав плечима: «Закопали десь із друзями. По-мойму, біля якогось роддому. Напились і влаштували їй похорон».

Сидів я ось так і з очей моїх раптом викотилися сльози. Тихі такі, несподівані. «Ой, та чого ти плачеш, кажу ж, то давно, дуже давно було. Я то й кіно знімав у прошлой жизні. Потім ще жартував, шо не я то все, а нога моя знімала. А я, я на базарі потім торгував».

Я витер сльози й прямо в лоба так і заявив йому: «Андрію, поживете в мене трохи. Я зараз зовсім сам живу, а за вами треба доглядати. Так що складете мені компанію?» Андрій на мене питально подивився, а потім сказав: «Це все ваші телефони. Раньше нам ніколи не було самотньо. Та й взагалі не помню, щоб я от хоч коли-небудь був один». Я дивився на Андрія розширеними зіницями й не розумів, чого від нього хочу?

Видав Андрієві рушника, а він подивився на мене питально. «А ти мене помиєш?» До ванної він дійшов самотійно, на милиці. Далі сів на табурета, й мені довелося зняти з нього штани, підштанники й навіть колготи, схожі на ті, що я носив колись у дитячому садку, какашечного кольору та й запаху. Допоміг зняти светра, кофту, майку. А коли дійшла черга до трусів, то я зняковів. Тіло він мав обвисле й дистрофічне. Шкіра висіла на ньому, наче була на кілька розмірів більшою, на животі морщилися шкіряні спорожнілі складки, а сам живіт випирав уперед за схемою кіфоз-лордоз. Груди трикутниками звисали донизу, ребра випиралися й білили з-під шкіри, наче протерли її зсередини. Спершу я зодягнув йому водонепроникний рукав на стегновий гіпс. А потім присів перед ним, а він піднявся, впираючись мені руками в спину, щоб я зміг стягнути з нього труси. Після чого Андрій миттю бухнувся назад на табурет. Поморщені худі геніталії тільки додавали цьому

тілу довершеності занепаду. Та я не гидував, просто бачив чоловіка, який зробив те, що робимо всі ми — постарів.

Спираючись об мою спину, він проліз під включений душ крізь пластикові штори, що лишали вузький прохід в один сегмент — як двері. Не знав, як його тримати, тож тримав попід руки за тулуб. Звісно, я весь ізмокрів, мене й підлогу заливало з душа. А я відчував, що нарешті все роблю правильно, ми навіть сміялися. Андрій сказав, що такого для нього ніхто не робив, ніхто його ніколи не мив. Формально я його теж не мив, а тримав, щоб він не вбився. І він не вбився.

Я дав йому теплі тренікі й велику білу футболку з написом «Нахуй цей цирк». Андрій питально на мене поглянув. «Вашого розміру в мене іншої немає», — виправдався я. А потім додав: «Я в ній на роботу влаштувався...» Схвалення від нього це моє уточнення все одно не принесло. Ми так ніяково постояли, а потім я просто футболку на нього вдягнув. Коли я його вклав до ліжка, на ортопедичну подушку й під пухову ковдру, і вже хотів був вимкнути світло, Андрій мене раптом запитав: «Послухай, а що тобі з того? У мене ж і дім свій є, і там мене навіть ждуть. Ну це ж дивно все, да?» Я постояв біля вимикача світла і сказав: «Да, дивно». І вимкнув світло: «Добраніч». І в спину собі почув тепле й тихе: «Добраніч».

У своїй кімнаті я сів на ліжку й довго дивився на Вікин меседж: «Я в Делі, лечу на Київ. Зустрічати не треба. Поїду до подруги». Курсив довго стрибав у вікні нашої переписки. В голові неслося багато варіантів гіпотетичної відповіді. Я хотів перепросити, відпустити її, написати, щоб здохла, що вона мені нафіг не потрібна, що потрібна, як ніколи. Нервові пульсування курсиву передавало всю шалену зміну моїх думок. Я нічого не міг вибрати, тому видалив геть усю переписку, щоб не бачити й не знати,

де вона і як. Потім відкрив нашу переписку з Алевтиною й написав: «Я зустрів на вулиці чоловіка без ноги. Привів його додому й нагодував, помив і поклав спати в другій кімнаті. Той стверджує, що я його викрав. Нічого не розумію, але, по-моєму, я його люблю. Ну й викрав теж». А потім відкрив переписку з Волошиною, і їй написав: «Я тебе люблю». Мені тут же прилетіло від неї: «Я тебе теж». Та, схоже, вона мене неправильно зрозуміла. Я поставив телефон на підзарядку й зазирнув заодно під ліжко — там, як і раніше, нікого не було, але спав я тої ночі дуже міцно. Й мені зовсім нічого не снилося.

Так ми прожили майже тиждень. Я мив Андрія, одягав-роздягав, давав читати мої книжки, чистив із ним поряд зуби. Моїх збережень вистачало, щоб ми їли просту домашню їжу, а Андрієвих умінь — щоб її готувати. Але найбільше Андрій полюбив мою величезну діагональ у вітальні, де стояв стаціонарний комп із суперекраном. Він постійно просив показати йому те чи те кіно, а найбільше любив він радянський арт-гауз і кінокласику. Я теж став дивитися з ним кінострічки. Й мене добряче зрубало на фільмі, що називався «Довге щасливе життя» Генадія Шпалікова. Я сидів як заворожений наприкінці й дивився, як довго-довго пливла баржа, нещадно довго. І жаль мені стало головну героїню, Віку було не жаль, навіть Волошину не завжди, а головну героїню цього фільму жаль. І героя було жаль. Я подивився на Андрія і спитав: «А в тебе є сім'я? Діти?» Андрій помовчав трохи, а потім сказав, що є. Чомусь мені від цього стало боляче. Далі я вирішив не розпитувати.

Андрій постійно говорив, які ми зараз усі щасливі, що в цьому нашому Інтернеті є всі-всі фільми. Які не захочеш, усі є. Ось тільки ніхто нічого чомусь не хоче. От я ж не бачив «Довгого щасливого життя»? І всього іншого не бачив, а що

я бачив, те й не рахується зовсім. Я йому казав, що стало так багато контенту: і фільмів на рік виходить тищу, а то, може, і всі сто тищ по всьому світу, й короткометражки усілякі, й серіали, як один велетенський фільм, і відосики про котиків та собачок, і про енотів, і про діток, що всміхаються й танцюють із бородатими татами в однакових костюмах, і про мавпочок, і про кізочок, і все-все-все.... Й не те, щоб за рік, за все життя передивитися всього не вийде. Андрій тільки плечима знизав і сказав: «Надіюсь, у вас тоже є щось хороше й велике. А то жаль мені вас усіх разом із котиками й кізочками, ніколи вам навіть побачити справжні фільми». Мені стало прикро за нас усіх разом із котиками й далі за списком, то ж я видав з опалу: «А давай я тебе в справжнє кіно зводжу? На великий екран». «А спробуй», — сказав, як відрізав, Андрій.

Не довго довелося шукати. По-перше, в кінотеатрах ішла одна післяріздвяна муть, орієнтована на сім'ї мінімум із чотирьох осіб і з мінімальним IQ на всіх, великі відра попкорну й паралельні покупки сувенірів. Це не в'язалося з тим кіно, що показував мені Андрій. А по-друге, весь мій Фейсбук вив як не в себе про якусь «Фаворитку» того самого грека, що й «Лобстер». «Лобстера» я, щоправда, не бачив, але завиванню навколостецького сегмента свого ФеБе довіряв, як нікому. Тим паче, там мало бути про королеву Англії. «Історичне» — подумав я, буде гарно. Тож зодягнув Андрія в свої старі теплі речі, й ми урочисто пішли на кіно до кінотеатру «Жовтень», що в десяти хвилинах ходу від мого єврейського дому. «То в тебе й кінотеатр під боком?!» — завив Андрій, наче засуджував мене за те, що я там майже не буваю. На мене, як на середньостатистичного українця, припадало, за офіційною статистикою, півтора фільма на рік, і то, скоріше за все, саме стрічок у режимі «післяріздвяної муті». Не скажу, що стало соромно, але я

замислився, бо ж був майже в ділі, а між тим, зовсім не при ділах.

У «Жовтні» ми пройшли на другий поверх до кінозали середнього розміру з майже великим екраном. Світло вимкнули, прокрутили рекламу, на полотні з'явилися відомі актриси, не пам'ятаю, як їх звати, але точно відомі, і я раптом відчув дивний дискомфорт. Не одразу второпав, що річ не в мені, а в тому, що фільм ішов не просто англійською з усім цим їхнім британським аканням і ковтанням пригосних, а навіть без субтитрів. Я почав дивитися на інших глядачів, може, комусь воно теж дискомфортно, й це якась помилка, і просто забули увімкнути субтитри. Але ні, всі сиділи спокійні та врівноважені, все усіх влаштувало, наче ми прийшли на зустріч розмовних курсів англійської мови. Я подумав, що от-от Андрій мене штиркне й попроситься піти з кіно, навряд чи він знає англійську. Та Андрій сидів, як зачарований, із перших кадрів фільму, очі його блищали, й він не відривався від екрана ні на мить. Все ж для годиться я поцікавився, чи не хоче він піти. Ні, він не хотів. Оскільки сам я розумів тільки половину, то поцікавився, наскільки добре розуміє англійську Андрій. На що він заявив, що англійської взагалі не знає, але кіно можна розуміти й без неї. Ну що ж, я повірив йому на слово.

Коли ми вийшли з кінотеатру, Андрій світився, як ртуть. Він заявив, що не бачив такого красивого кіно з часів Кубрика. Щоправда, часами Кубрика Андрієве кінознавство, схоже, й завершувалося. Потім він подивився на мене і сказав: «У вас теж є велике кіно», — й попросив купити йому пепсі. Й поки я стояв у черзі за чудо-напоєм, то виявив 10 пропущених дзвінків від Волошиної.

«Тобі що, трубку руки відпадуть узяти?» — кричала в телефон Волошина, коли я набрав її. «Був у кіно...» — виправдовувався я і взагалі шкодував, що передзвонив. «У

якому, на хуй, кіно? Ладна, хрін з тобою. Найшли Рому, він елі живий. Дуй сюда!» Вона поклала трубку, а я зрозумів, що найщасливіша мить мого життя безповоротно завершена, й нічим я не зможу затримати цей експрес часу, пора знову в дорогу вибоїнами буття.

Я хотів швидко закинути Андрія додому й поїхати на Антоновича, де, за словами Волошиної, вона і знайшла напівживого Рому. Та Андрій слізно попросився лишити його десь поруч у кав'ярні. Сказав: «Слухай, Андрій, я ж не можу так сидіти увесь час дома. Треба виходити». А коли я перепитав, куди саме йому потрібно виходити, він сказав: «Не куди, а кого. Радість. Радість виходити треба, бо в тебе дома я вже на стіни вию». І правда, Андрій був як на наркотиках, навіть зіниці розширились. Я привів його до Ферст Пойнту біля кінотеатру, лишив грошей на каву, на круасана й попросив виходжувати свою радість десь у полі зору офіціантів і барист, по прочищеній від снігу доріжці. А я його заберу тут за годину-півтори. Андрій мені кивнув і присів на лавці біля кафешки, виглядав природно, наче завжди там і сидів.

Я ж рвонув до Волошиної на таксі. На горі Антоновича, ближче до парку Шевченка дорогу машинам перекривала швидка, а навколо купчилися люди, учасники видовища, перехожі та всі сусіди, яким відрубали того дня Інтернет. Я пробрався крізь зацікавлений натовп, усім хотілося побачити навіженого коханця своїми очима. В тугому кільці роззяв розгорталася справжня драма, наче тут знімали реаліті для каналу СТБ чи ще щось дикувате. Схудлий, зарослий та неголений Рома виглядав, як суміш буйного Маяковського з китайським волоцюгою, котрий якось зірвав Інстаграм і став моделлю. Від нього однаково несло маскулінною харизмою та поміями. Волошина намагалась його тримати, а заодно й захищати від знавіснілого Бога

війни, що вимівся в самій майці й треніках на мороз та нещадно лупцював нашого друга. Бог війни демонстрував роззявам своє накачане, сплетене зі сталевих сухожилок, тіло і всі на світі татуювання, що вмістилися на ньому. Я завжди здогадувався, що Бог війни насправді репер, але от те, що він живе на вулиці Антоновича, ніяк не міг передбачити. За ним бігала в домашніх капцях на підборах і в халаті прекрасна німфа з чорно-смоляним довгим та випрямленим волоссям. Німфа вищала скрипучим голосом, що не знає його, і що вперше бачить, і щоб котик, може, зодягся. Десь ну зовсім на периферії уваги натовпу веселились, як востаннє, двійко дітей: дівчинка років п'яти в пуховій ковдрі та хлопчик років дванадцяти в піжамі Короля Лева. Дітей не так цікавив кулачний бій батька з якимось незрозумілим типочком, як веселив натовп, мигалки, шуми й незвичайний движ, коли можна вийти з під'їзду на двір у самій тільки ковдрі й тобі за це нічого не буде. Мене ж більше цікавив невгамовний типочок, якому явно наваляли за діло, але він досі продовжував нариватися. Волошина намагалася закривати собою Рому, коли Бог війни відправляв його до чергового нокдауна, ну щоб той хоч із ноги його не піднімав. Та Рома не здавався й виривався назустріч натренованим із персональним тренером із боксу ударам. Може, навіть тайського боксу. Смоляна німфа продовжувала кричати скрипучим голосом: «Он ево убьют! Забері ево отсюда! Што сідіш, дура!» Волошина, якій явно те все адресувалося, огризалася у виразно твариннішій манері: «Пасть закрий, шалава!» Обидві дами, позбавлені витонченості та світського лоску, виглядали напрочуд привабливо, принаймні, в моїх очах, принаймні, Волошина. Раптом Рома вирвався від неї, пройшов у ноги Богу війни, незграбно скинувши його на кригу й дістався нарешті своєї німфи. Рома дивився на неї, як на скарб,

німфа, звісно ж, намагалася морщити свій ботекс, її мімічні м'язи дрижали в потугах виразити огиду. Тоді Рома дістав із кишені купу таблеток, явно там заготовлених, і став їх жувати й заковтувати. Потім залпом запив їх виудженим зі своїх кишень, як у справжнього «гражданіна», мерзавчиком самогону. Очі в німфи від такої самопожертви, звісно, зблиснули гріховними помислами, та Рому вже перекидав через плече Бог війни. Німфа скрикнула, а потім схопила обома руками свого чоловіка і взялась лементувати, наче їй у голосові зв'язки таки вставили генератора високих частот, щоб розривати барабанні перетинки ворогів: «Хватіт! Ти же убьєшь єва!»

Я нарешті дістався до Волошиної, й ми, не змовляючись, на самих інстинктах, інтуїції та флюїдах симпатії розпочали термінову евакуацію. Десь унизу на Антоновича вже чулися поліційні сирени, фельдшери зі швидкої також стояли, як коршуни наготові. Тож ми схопили обважнілого Романа під білі рученьки, котрий вочевидь наївся таки справжніх пігулок, а не аскорбінової кислоти, й пірнули в натовп.

Вигрібшись з ошмаття натовпу я миттю скинув руку вгору і піймав осудливі погляди кількох малоліток, ну й таксі заодно. І дуже вчасно — поліція вже піднімалася іншим боком Антоновича. Щойно ми зникли з поля зору свідків інциденту, як свідків Єгови, й перетнули пару-трійку вулиць, петляючи та замітаючи сліди, як Рома скомандував зупинити таксі. Ми зупинилися, Волошина його тримала про всяк випадок, але Рома тільки прочинив двері й трохи в них висунувся. Заклав два пальці до рота й почав активно вибльовувати все щойно випите й зажоване. Ми з Волошиною тільки переглядалися. Ну а таксист, той просто повідомив, що доведеться платити за простій. Ну вже добре, що не вангував на вибори, не гадав по кардіограмі, не стверджував, що Земля пласка й не голосував за

Зеленського. Рома доблював, зачинив двері та скомандував його вести до майстерні. Я був розлючений і заявив, що ми їдемо до мене й крапка, і вони мають пояснити, що взагалі відбувається. Рома погодився, але завимагав у мене аптечку з Ентеросгелем, Атоксилем, Регідролом, і літрів 5-7 питної води. Враження складалося таке, ніби він до цього всього ретельно готувався і всі кроки планувалися.

Поки Рому трусило в машині, все ж його нехило зачепило токсинами, я змусив знервовану Волошину розповісти все, що вона знає. «Взагалі ж, тільки те, що сьогодні відбулося. Він мені сам написав прийти і його забрати, й адресу скинув. Я примчалася мментально й застала тільки, як він уже вдерся до їхньої квартири. Там гості якісь були, домашня якась сходка. А він волав, що вони вже десять чи скільки років одружені й що досить із нього, ну з чувака цього. А Рома без цієї баби жити не може, хай йому її віддадуть». Я вирішив не дивуватися нікому й нічому, а передусім собі та своїм друзям. «Хм... Ок. А що далі?» — я виглядав, як містер Спокій чи містер Гідазепам. «Яке ок?! Ти чуєш, що я кажу? До людей, бля, вдерся й почав вимагати в мужа, щоб той віддав свою жінку, бо йому вже вистачить. Типу, 10 років — гарантійний термін чи що? Порадів — дай поради іншому. Вона ж не річ! Хоча конкретно вона про це може й не здогадуватися, може, воно їй навіть полестило. Но ти мужа бачив? Це ж пітбуль-убивця. Муж терпів-терпів, я Рому витягувала-витягувала, — і як він тіки її найшов — аж поки Рома, умний хлопчик, як не скаже: «Не можеш за жінку свою постояти, який з тебе мужик? Хуйло ти, а не мужик». Ой що тут почалося. Це таке просте, а всігди діє. От поміями мужика обливаєш, і він те все їсть, а стоїть разок сказати «ти не мужик!» і все — рубильники в рептилоїдному мозку зриває». Я не схвалював плану Роми із завоювання баби, але розумів, тож попросив пригальмувати біля найближчої

до дому аптеки, якраз поряд із Ферст Пойнтом. Андрія на вулиці не було видно, вочевидь, сидів усередині, все ж не травень місяць, і лютий заїбав.

Не те, щоб рахунок ішов на секунди, але Рома так притих на колінах у Волошиної, що я навіть почав нервувати, аби він часом не дав дуба. Тим паче, що викликати швидку в контексті конфлікту на Антоновича якось не хотілося. Тож я стояв в аптеці й нервував. Не сильно нервував, але нога посмикувалася так, начебто я нервував сильно. Переді мною стояла прекрасна подільська пані років так за 50 із вогненними буклями, що визирали з-під ретро-шапки. Пані принесло до нас з американських 40-х років, відчувалось, як у ній зароджувалася стримана екзальтованість Марлен Дітрих. Принаймні, найтоншого калібру брови дугами розліталися її зморшкуватим обличчям точнісінько, як на канонічних зображеннях акторки, додаючи ще більшої зверхності її погляду. Подільській Дітрих, не канонічній. Тож я стояв і посмикував ногою, сильно й часто. Дама навіть не дивилася в мій бік. Вона мала довжелезний список препаратів, більшість із яких вийшли з ужитку ще в минулому столітті. Я терпляче чекав, лишень поглядаючи в бік дверей. Боявся, аби не увірвалася розплакана Волошина й не сказала, що можна вже не стояти. А коли всі препарати для дами були погоджені й затверджені в сенсі цінової політики, вона спитала вже суто від себе: «А чи є у вас Гідазепам?» Ну не Золвт і не Прозак — уже добре. «А для чого вам?» — спитала прониклива аптекарка, втиснувши в перенісся свої акуратні окулярчики. «Та ж незабаром Місяць у повні», — й оком не зморгнувши, сказала Подільська Дітрих. «Скінчився», — відрізала аптекарка. «Ой, як жаль. До іншої аптеки ще зайду», — в рукавичках з оксамиту, вона відкрила свого бордового лакованого гаманця й дістала звідтіля чотири солідних купюри. А потім згрєбла

мішок ліків у потертий чорний пакет із трояндами. С — означило Стиль.

З аптеки я вимівся з аптечкою юного суїцидала якраз на повню, закинув те все Волошиній і побіг до Ферст Пойнту. Андрія там ніде не було. Й поряд не було. Я кинувся до свого знайомого баристи, кажу: «Такого чоловіка помниш?» А він мені: «Помню. Ти як поїхав, він ще хвилин із десять посидів, а потім підвівся й десь пішов». Більше ніхто його не бачив. Я заревів, як вони могли його відпустити?! До кафе вбігла блідою поганкою Волошина. Я й без пояснень розумів, що Ромі гіршає.

Ми занесли його до квартири. Ні в під'їзді, ні біля помешкання Андрія ніде не було. Все ж у мені ще тліла крихта безпідставної, нічим не обумовленої, але такої важливої надії. Рома блюванув тут таки на кахлі в прихожій. Блює — значить, іще живий. Ми з Волошиною покидали наші речі подалі від блювотиння на підлогу й стали метушитись по квартирі. Я кинувся набирати води в півлітрову пластикову пляшку, Волошина роздягла посинілого Рому й, розлягшись із ним у прихожій, почала стоїчно гуглити, що може допомогти. Крім свічки, молитви та плювоків через плече, звісно.

Удвох ми затягли Рому до вбиральні, Волошина тримала, я ж заливав йому до горлянки воду. Рома, схоже, почав втрачати свідомість, бо несвідомо відбивався від наших потуг його врятувати. Волошина кричала: «Рвотні таблетки! Давай рвотні таблетки!» Запихати в напівпритомного художника пігулки було так само непросто, як і в kota антисекс. Я бив Рому по щоках, Волошина тримала його під руки ззаду, як дитину, ми зверталися до нього, добиваючись до його сумління, до свідомості й до несвідомого. Всі троє мовчали, як один. Волошина у звичній для себе манері почала погрожувати йому розправою, якщо

відкинетесь. Я ж мовчав і лютував, ну якого ж біса, на хуй цей цирк? Футболку з таким написом я подарував Андрію, а той утік. Що теж було передбачувано, але чомусь я сподівався, що врешті він зрозуміє, що йому зі мною краще. Рома нарешті почав блювати й набрався болісного багрянцю на всьому обличчі. Я пішов до коридору зі словами: «Та бля». Для трьох нас у рожевій кімнаті туалету було замало місця. Хтось таки мав піти зі словами «та бля», і це був я. Волошина підтримувала Рому за спину, сидячи за ним. Я встав і зробив, як писалося на пакованні Регідролу, щоб уникнути зневоднення в Роминому організмі.

У вбиральні він поволі приходив до тями, періодично кидаючись в обійми унітазу. Я протягнув Волошиній півлітрову пляшку води з наколоченим Регідролем й пообіцяв незабаром прийти. «Ти куди? Ти не можеш мене одну тут лишити.» Я взувався, в мені ще жевріла надія: «Потрібно знайти Андрія. Я кинув його посеред вулиці й помчав до вас. А тепер його ніде немає. Може, йому потрібна моя допомога». Волошина сама відпила мимохідь з регідрольної пляшки, поколупалася язиком у зубах, а я все чекав, коли вона зухвало сплюне на кахельну підлогу трохи жовчі й отрути, можна туди ж, де ще тепліло Ромине блювотиння. «Андрюша, в тебе тут друг умирає, ти про кого ваще торочиш?» Не любив я, коли вона мене Андрюшою називала, так гидюче, наче я їй на килимка насрав, а вона мене вже за мордочку пазурями своїми тримає й от-от почне виховувати. «Помниш чувака, якого ми тоді підібрали без ноги?» — не встиг я договорити, як Волошина стала сміятися й волати: «Йобаний світ!» А потім сповзла, закидуючись Регідролем, як віскі, по стіні на кахлі та сказала: «Ти тіки не кажи мені, що того мужика додому привів? Не кажи, бо це вже вище моїх сил. Ти хоч розумієш, що це просто левий мужик без ноги?! А в тебе пунтик на ноги?» Й Волошина,

мабуть, мала рацію вже на цьому етапі, але я, як і довбойоби, вирішив не зупинятися. Тож сказав таке: «Волошина, я думаю, що я і його нога якимось пов'язані. Розумієш, усе життя мені снився похорон саме його ноги. Я знаю, що ти мене не зрозумієш, і точно не повіриш, і не простиш, але, може, я і є його нога». Судячи з усього, Волошина мала десь ліміт абсурдності доквілля, й от зараз цей ліміт вичерпався. З убиральні випав Рома, якому ставало краще: «Я! Я тобі вірю. Завжди знав, що ти гуманоїд!» Волошина підвелася й почала нервово піднімати свої речі з підлоги. «Так все, все, я звалюю. Два дебіли — це сила. Двох уже маєте, я тут дуже й дуже зайва. Їб'ється собі конем, ногою, чим хочете, но без мене». Я намагався їй допомогти вдягнутися, але Волошина шарахалася від мене з підкресленою гидливістю й виразом обличчя «ой, все!» Я спробував із нею заговорити: «Послухай мене, ну вислухай, будь ласка!» Та Волошина опустила голову й рукою мене утримувала на відстані. Я розлютився й штурхонував її в стінку, щоб вона хоч очі на мене підняла. Й вона підняла. І це були очі, наповнені слізьми. Й вона так тихо на мене подивилась, а сльози собі витікали: «Сам посуди. Один долбойоб стоїть днями під вікнами тюнінгованої баби, яка живе з репером, і нехуйственно так живе, щось та баба з нарощеними вилицями й бобровими віями таки знає, да? Шо навіть от цей ось концерт влаштовує, таблетки показово жере, точно знаючи, що я приїду і спасу. А ти? Ти? Ти тоже от кинув мене тоді з температурою дома, зовсім одну, й ні разу не спитав, як я себе почуваю, й заради чого? Ради мужика, якого ти на вулиці найшов і тут же потягнув до себе додому. А тепер стоїш тут, такий містер Жертва, і заявляєш, що ти його нога. Це в якому місці я маю тобі повірити? А цей лисий вилупок? Люблю-жить-не-магу, давай з'їжджаться, а потім вдруг, як гром серед ясного неба: Давай розста-

немося? Та канєшна! Давай. Я то шо? Мені шо, больно?! Мені хіба, Андрюша, больно? От ти скажи?» — я мовчав, дивився на неї, на велетенські її очі, з яких сочилася безупинно солоня вода. Й мені дуже хотілося її поцілувати. Але Волошина раптом розвернулася, розігналася і взяла «на Одесу» мою стінку з міцних світлих кахлів. Маленька подряпина в неї на лобі приснула кров'ю. Волошина знову розігналася і вмазалася з усієї дурості вже мені в долоню, яку я миттєво підставив під удар. «Убери! — заричала Волошина, — Убери!» Треба сказати, що за Вікою я помічав, коли в жінок відрубують інстинкт самозбереження, то це й правда страшно — лупила Волошина головою в стіну, як останній раз. Я не прибирав руку, тож вона билася й билася, доки щось там у мене не хруснуло. А потім вона сповзла, байдужа, на підлогу і сказала: «Якби не Алевтина, я би з вами усіма зовсім з ума зійшла». Я сів поруч та обійняв її: «Та да, я б теж. Знаєш, ти теж не сахарок». Волошина посміхнулася: «Я? Та я найсолодший, найекологічніший цукор евер. А ти от цукрозамінник — вроді сладко, а толку ноль», — ткнула мені в груди пальцем Волошина. «А я? Я тоді хто?» — залементував Рома. Він половиною тіла лежав у вбиральні, а половиною висунувся до нас у коридор, так от 50 на 50 і брав участь у діалозі. «А ти, Рома? А ти хуйовий холестерин, і від тебе тільки діабет та ожиріння буває», — закріпила ефект і показала язика Волошина. «Ладно, друзі, не знаю, чи воно pomoже, але я от вирішив, що ви праві. На хуй цей цирк — піду і я до вашої Алевтини». Волошина видихнула заспокоєно й розслабилася. Хвиля напруження, наче вона вічно на старті, зійшла, і в моїх обіймах сиділа проста розслаблена, із замазаними мішками під очима, гарна дівчина. Я й сам зрадів такій Роминій рішучості. Бо єдиний, хто досі сублімував увесь свій внутрішній піздец, а по ходу виливав його на нас, був Рома. Тепер, може, стане

не так весело в підсумку, зате буде всім спокійніше.

Я зайшов до Фейсбуку написати Алевтині, що до неї попроситься наш спільний з Волошиною друг Рома, та й сам збирався записатися найближчого часу. А знайшов прощальний пост її рідні в неї на сторінці й оголошення, що завтра прощання на Лісовому кладовищі. Я підзатис телефона в руці, наче міг його розчавити. На підлозі лежав скуйовджений Рома і сміявся, розслаблена й умиротворена Волошина лежала в моїх обіймах і притискалася до мене своїм гарячим тілом. А я не міг цього вголос сказати. Просто не міг. Як же тепер нам усім жити? В мене обличчям пробіг спазм, щоб осісти вузлами напруження в вилицях. Волошина це відчула й потягла мій телефон до себе. Я міцно тримав свою руку в кулаку, не розчіпляючи, але Волошина, схоже, здогадалася й кинулась до свого телефона. Істерично проскролила стрічку ФеБе і залякла на тій самій фотці з оголошеннями про прощання.

Волошина залилася слізьми і скрутилася в себе, стала раптом такою маленькою, ніби вросла назад. Рома ще дохікікував, але потилицею митця відчував, що клімат у нашій частині кімнати змінився. «Шо? Шо вже там сталося?» — Волошина не могла говорити через сльози й горловий спазм. Тож я вицідив із себе: «Алевтина померла». Волошина скрикнула, наче сказане ранило її фізично. Розкривалися старі рани й розламувалися крихкими лініями загоєні травми. «Піздец», — підсумував Рома. Й не скажеш влучніше.

Рому самого відпускати нікуди не можна було, Волошину теж, та й я не хотів, не міг лишатися сам. Тож попросив їх побути зі мною. Андрій так і не повернувся, я розклав його дивана — тепер тут запросто могло вміститися троє. Приніс постіль, а поки стелив, то Волошина принесла залишки віскі й налила мені та собі. Рома пив свій Регідрол

і не вийобувався — знав, що покараний. Я приніс усім футболок, шарпеток і треніків. «А де моя улюблена майка? «Нахуй цей цирк?»» — залементував Рома. «Схоже, її забрав той чоловік без ноги», — сказав я. «Тобто твоє тіло спіонерило твою ж футболку? Це якось не по поняттях», — Рома любив ту футболку і вже давно на неї поклав око, а тут перший зустрічний її віджав. «Прошу вас, кінчайте цю ебалу з реінкарнаціями ніг», — відрізала суворо Волошина. Я запротестував: «А як же твоє улюблене «хочу бути тут, коли всі дізнаються раптом нащо все так було?» Волошина зітхнула й ковтнула віскі, ми тепер пили, не цокаючись: «Це інше. Цього і я б хотіла. А по цих аюрведах-хуедах, скажи, нашо лавочці знать, що колись вона була дубом? Не продуктивно й навіть шкідливо. Не знаю, як тепер жити... Цікаво, чи можна продовжувати писати в наш із Алевтиною чатік? Він сам по собі мені був терапевтичний...» — Волошина сиділа така вмита, без косметики, нечесана, в моїй білій футболці — зворушлива й дуже крихка. Я раніше й не помічав, що така вона зсередини тонка і нібито завжди надламана. «А раптом хтось відповідь», — підкинув жартика Рома збоку. Волошина кинула в нього подушку. Але сміх швидко випарувався, наче сльозами поливали каміння в сауні, був і нема його.

«Я до неї й пішла, бо вже не видержувала от цього всього. Мені здавалося, що я некрасива, нерозумна, йобнута. Я все робила, щоб довести, що варта життя. От є ж люди, яких так виховали, що вони собі живуть та отримують задоволення, живуть і нічого нікому не доказують. А мені нада було доказувати усе, бо Насті ставили п'ять, у Наташі була машина й червоний диплом, а Віка була красива... І жить мені так, як от я живу сама з собою, з вами ніяк не можна було». Волошина плакала, ніби все поверталось, наче більше ніхто в усьому світі не міг тобі сказати, що

«все буде добре» так, щоб ти у це повірив. Алевтина могла, а тепер нікому. «Тепер це що? Ми зовсім самі залишилися?» — раптом підняла на мене вологі очі Волошина. «Але ми є одне в одного. Й кожен має тепер у голові свою внутрішню Алевтину — можемо пошерити», — сказав я, сам собі не вірячи. Рома вже заснув. Волошина відповіла: «Ну іншого в нас вибору тепер немає. Але це нечесно. Чому якась мразь замість неї не померла?» Я теж ставив таке питання, але хтось у цій кімнаті мав бути сильнішим, і я їй відповів так, як я думав, сказала б нам усім Алевтина: «Померла. Просто ми її не знаємо. Завжди хтось помирає. І хороші, й погані, бо принципу вмирання пох, хто ми й кому ми там потрібні». Я обнімав Волошину й не знав наскільки мене тут іще вистачить корчити з себе старшого. «А можна я ніколи не помру? Можна я стану кіборгом? Ми заміним мені руки й ноги і на триде-принтері надрукуємо нову шкіру та поставим нову печінку й нове серце?...» Я перебив Волошину: «Це тобі не знадобиться, в тебе ж його немає...» Ми посміялися й лягли поряд із Ромою. Я вимкнув світло, накрив нас пуховою ковдрою. Ми тулилися одне до одного, як звірята. Я обережно нахилився до Волошиної, щоб її поцілувати, але раптом відчув вологу в неї на щоках — Волошина тихо, як могла, плакала, вгризаючись собі в кулачка. Я притис її до себе ще дужче. Десь за вікнами по Києву носився непривітний вітер, улюлюкав, грізно завивав, лякав дітей. Але два заслони з металопластика й натягнута по самі вуха ковдрочка рятували від лютого й усього, що його супроводжує, — трьох смішних звірят, яким завжди не йметься.

На ранок Рома цікавився, чи нам точно треба на прощання. Й правильна відповідь така: нам точно не треба на прощання. Навіщо бачити людину, яка вселяла своїм живим усміхненим до роготу нутром життя в тебе, мертвою?

Та Алевтина завше вчила нас, як істинних долбойобів, не зупинятися, йти до кінця, соромитися до кінця і навіть от, як зараз, — втратити її до кінця. Безповоротно.

Рома поклявся, що йому вже легше, що він ніде по дорозі не блюване, й що про бабу зі вставними вилицями й чоловіком-репером він забуде й туди більш не потикатиметься. Мене, як і Волошину все ж цікавило, як він її знайшов. Ми зодяглися у щось подібне до чорного, аби нікому не муляти очей, купили білих кал і такою от дурною компанією поїхали на Лісове кладовище. Й, звісно, у нас включився захисний рефлекс істеричного сміху. Ми гнали жартики, переглядали рейтинг Лісового кладовища на Трип Адвайзері. Виявилося, що рейтинг у нього так собі, бо, як свідчили коменти, «це ж кладовище». Таксист запитав, чи будемо ми вертатися, на що ми зірвалися реготом і спитали, чи часто він возить живих людей, котрі там і лишаються? Загалом, хамили цьому простору й часу, як могли, адже у своїй безупинній динаміці він буває таким несправедливим.

Церемонія ж прощання, на яку ми увірвалися ледь не як на вечірку, проходила скромно та гнітюче. Це все не скидалося на Алевтину. Та якби вона сама сказала, що то не мої похорони, й ніхто тут не мав обслуговувати мої інтереси. В наявності була труна, лежали стоси квітів та бовванів сумно-заупокійний батюшка із загробними самобичувальними піснями. Можливо, релігія комусь і допомагала приймати життя в усій його строкатості, але вже напевне не вчила приймати й відпускати смерть. Це було не в її інтересах. Траур та ритуалізація болю — найкращі способи тримати людей під контролем. Я раптом усвідомив, що хоч і не ходив до церкви, але ходив до Алевтини, як до церкви, і не тільки тому, що вона мені відповідала, але й тому, що дарувала мені досвід прийняття. Лише завдяки

їй і той красунчик у мені, якого я всім позірно тицяв, і той Калібан, що виходив із тіні лише на звук її голосу в кабінеті з червоними диванами, зливалися у щось єдино прийнятне для мене самого. Коли ж я вимагав від неї чітких відповідей, вона казала: «Хіба життя у своїй основі має принцип визначеності?» «Ну да, ну да, ми живемо в підвішеному стані», — погоджувався я. Ось так і продовжуємо жити, тільки вже без неї.

Я намагався не слухати, що там співає священик, і, схоже, ніхто його не слухав. А потім нам дозволили до неї підійти. Я й підійшов. Звісно, це не для Алевтини, їй то напевне вже байдуже, це було для мене й заради мене. Тільки заради себе я став біля гроба й довго-довго розглядав її жовте, щедро заґримоване обличчя, наче зліплене з тіста. Вона завжди справляла враження великої жінки, її фігура вже своєю міццю й габаритами вселяла в тебе відчуття безпеки. А зараз Алевтина лежала маленька, наче не вона нас, а ми її маємо тепер захищати, такою б потонула у своїх червоних кріслах. Та саме лице її виглядало усміхненим, навіть не вірилося, що там, усередині, більше нікого немає. Де ж воно дівається? Але ж ніде, так? Не буває хлопчика-ноги, як і не буде ще однієї Алевтини? Мені так кортіло вірити, що є якась неподільна вічна сутність, котру не зафіксують і не можуть вирахувати жодні апарати, амперметри, адронні колайдери чи щьоти. Щоб це й було те, чим нам призначено стати від самого народження, й те, що покине нас по смерті, щоб продовжити свій вічний шлях крізь Усесвіт. Мені так сильно цього хотілося, що я навіть заплакав. Бо Бога немає, а тепер не було й Алевтини.

Труну понесли до цвинтарної ділянки. Зрозумівши, що це видовище вже мені не під силу, я лишився стояти в холодній сірій залі. Волошина чи стріла знайомих, чи схоже щось на те. Двоє підозрілих дівчат у коротких спідницях,

худих, із чорними колами під очима, відтягли її кудись убік. Рома і взагалі десь пішов гуляти між могил.

Сірий бетон стін гнітив та навіював смурні думки. Я не розумів, чому люди народжувалися в таких негарних місцях, як наші пострадянські лікарні, з сірими тьмяними коридорами й непривітними медсестрами? Й не розумів, чому прощалися з ними так само в сірих та незугарних бетонних залах? А потім я згадав, що народження — це розрив тканин, розрив кісток, агонія й біль, мимовільна дефекація, кров, багато крові. А смерть — це розкладання, гній, трупні гази. Й нічого красивого тут ніколи не було. Якби ми ще трохи почекали, то можна було б попрацювати масовкою на наступному прощанні, автобус із новим тілом уже заїжджав до цвинтарних воріт. Я пішов до Волошиної, що вся посиніла від холоду, та все ж не зраджувала собі й курила на підступній та всюдисущій розі пронизливих кладовищенських вітрів. Від неї відходили ті дві її подружки, зблизька виглядали вони зовсім кепсько й поношено. Я сказав: «Пора б їхати. Чи ти хочеш іще побути?» Волошина цокотіла зубами і щось злісно набирала на телефоні: «Я схожа на таку, яка хоче тут іще побути? Я взагалі в шоці січас. Це Маша й Света...» Я перебив її, цитуючи класика: «Миші, брудні падорви?» «Щось типу того, — видихнула дим разом із рештками співчуття Волошина, — ота шо Маша, та шо на фенову наркоманку схожа...» Я знову її перебив, бо, хоч убий, не розумів, а яка з них не схожа. «Та ти припиниш мене перебивать, чи ні?! Кароче, ота з них — одна з подружайок мого Альберта, лисого. Знала, що я тут сьогодні буду і прийшла розказати. Каже, що поки ми з ним стрічались, вона з ним спала, й не вона одна, і що він постійно їй писав, а вона йому. Там геніталії свої слала, сіськи». Я був не сильно здивований, але вирішив зімітувати подив: «Ну він звичайний мудак і горіть йому в

аду». Волошина курила зовсім промерзло: «Каже, що читає мене в Фейсбуці, що підписана на мене, що така я класна, така-сяка-перетака, і от виявилось, що вона спить з моїм мужиком. Шо от у нього на мене, таку прекрасну, не встає, а на неї, таку зашмигану, встає, а я ще й, типу, в дураках, розумієш?» Я вже нічого не розумів, замовив машину, окрім презирства та огиди ця історія в мене не викликала нічого. Сир косічка був не з нашої касты психопатів, він був із нижчої касты йобарів усіх підряд. А Волошиній я сказав: «А їй то шо? Вона шо, прийшла порадіти?» Волошина загасила сигарету: «Ні, прийшла вибачитись. Ну то їй, звісно, плюсики в карму, а от це чмо лисе хай в аду горить». Я обійняв її, вона вся дрижала від холоду, і сказав банальне, але правдиве: «Він уже там горить». Машина приїхала, я помахав Ромі, він швидко прибіг назад, і ми в гнітючій тиші забралися геть. По дорозі Рома попросився поїхати не до мене, а до нього в майстерню, там був алкоголь, а ми любили алкоголь і алкоголь любив нас. А ще по дорозі Рома зайшов у рейтинги Лісового Кладовища і теж вліпив їм одиницю: «За відсутність естетизму», — відчеканив Рома, і мав законне право, був дипломованим художником.

Майстерню Рома ділив з кількома митцями. Це був велетенський підвал на Воздвиженці, розділений на сектори, один із таких цегляних секторів і займав Рома. На підлозі, як водиться в підвалах та майстернях, стелився білий пил, по ньому можна було ковзати й піднімати білу млу в повітря. Білі стіни робили приміщення ще більшим і ще просторішим. Ми з Волошиною завмерли перед велетенським Роминим полотном із зображенням синьої войовничої жінки на сірому тлі. Картина ще не була завершеною, та в синій жінці вгадувалися риси дружини репера — той самий ботексно-героїновий умиротворений вираз обличчя. Спокій божества, узятий за основу. Ніколи

не бачив раніше в Роминих картинах такого масштабу й такої сили, її погляд проникав усередину. При цьому одне око в неї затекло нафтою чи чимось чорним, а навколо неї лежали кучугури сміття.

«Так от нашо тобі та баба», — сказав нарешті я, відпиваючи віскаря. «Ні. Ту бабу я хотів собі як жінку. Так хотів, що став її бачити всюди. Тепер мені легше. До того ж, думаю, я її вразив. Цей її муж-пітбуль не здатен на жести». «А як воно мажеться?» — різко перервала нас Волошина, вмочуючи руки до банок із фарбою. «Це гуаш, можна так ось просто брать і мазать, потім відмиється», — сказав Рома. «І шо, на лице теж можна?» — Волошина вже намазувала мені смуги під очі й на носа. «Можна, мабуть, хз», — Рома доливав нам у склянки віскі. «А давайте ви от удвох будете зустрічатись? У вас же й так усе харашо, а я буду з вами час від часу спать?» — іноді Рома видавав непогані ідеї, які ніхто не осмілювався озвучити. Я теж умочив руки у фарбу і став намазувати Волошиній на обличчя. Вона здригнулася від мого доторку й кинула на мене швидкий і збуджений погляд, а потім сказала: «Ні, ми дуже добре знаємо, чим це скінчиться. Ми не будемо зустрічатися ніколи». Я підліз до неї впритул, розсунувши ноги, а вона раптом стягла з мене кофту. По тілу пробіг морозець, але я швидко звикся. Волошина синім мастила мою шию, за вухами, повільно розмазувала фарбу з-під основи шиї до самих лімфовузлів, так чуттєво, так двозначно, а потім спустилася до грудей. Я ж розмазував фарбу по її шкірі, торкався її губ, які вона ніжно розтуляла й видихала ними гаряче наелектризоване повітря. У мене встав, а від її доторків руки і шия вкрилася пухирцями. Волошина це помітила і всміхнулася.

До нас підійшов Рома з голим торсом і стягнув з Волошиної кофту. Вона упиралася, та все намарно, Рома вже квецяв синім її білу спину. Волошина ж навзаєм мастила

йому синім лице. Я мазав її руки, її плечі, спускався до грудей. Вона зиркнула на мене з викликом, а я вже запірнув до чашечок ліфа й вимашував її м'які тендітні груди у фарбу. Встав і скинув з себе штани, Волошина теж піднялася і зняла ліф, Рома поставив музику й приніс пляшку віскаря до нас. Ми пили з горла, зафарбовуючи один на одному білизну наших тіл у темний насичений синій. Волошина підняла руки та стала танцювати, ми з Ромою приєдналися до неї. І в дивному танці сплелися утрьох — і стало у нас шість рук, шість ніг та одне тіло.

Коли літак перетинав екватора, сусід, підстаркуватий британець, постукав мене по плечу, і я зняв навушники. Він мав таке нахабно усміхнене обличчя, ніби щойно зняв нового «Монті Пайтона» — над підочними мішками його супервизразні очі аж світилися. Після дивної паузи він неквапом спитав: «Ви ж уперше перетинаєте екватора, еге ж?» Так, я й насправду вперше перетинав екватора, але досі нітрохи над цим не замислювався. «Так, уперше. А ви?» Британець вилуплював свої й так на викоті сянні очиська й вижимав усмішки: «Неймовірно відчуття, я вам скажу». Я не розумів його. Це ж було, як стояти двома ногами обабіч меридіану, — формально жодних змін, зате скільки гаму. Тож я просто промугикав йому у відповідь, а потім наполог на своєму запитанні: «То ви теж уперше?» Британець відкинувся на своєму кріслі та мрійливо закотив очі кудись у стелю, а насправді в небо, крізь товсту сталеву шкуру літака. «Двісті п'ятдесят другий. Але щоразу, мов уперше». І він заплющив очі, поринаючи чи то у мрії, чи то в сон. Я ж інстинктивно підняв з-під ніг скриню Коштовного Бога, відчинив дверцята й почав вглядатися в Шиву. Екран монітору на сидінні чітко показував, як наш літачок проминав екватора, та Шива й оком не зморгнув. «Усе ж таки бог», — подумав я. Та якщо він спокійний, то й мені стало якось легше перелітати до південної півкулі в пошуках перепочинку від мого індійського відпочинку. Пошуки сенсу бодай чогось затягувалися, гроші закінчу-

валися, індійська віза також, абсурд уже давно перетнув межі дозволеного. Тож я із Шивовою поміччю просерфив Інтернет і знайшов найдешевші акційні квитки бодай кудись — і ось ми вже підлітали до міжнародного аеропорту острова Балі Денпасара.

На Балі якраз було літо — сезон дощів. Хоча це зовсім не ті дощі, які в червні накривають індійське узбережжя. Не стіна води з безжальними вітрами, що рвуться на берег із почорнілим океаном. Дощі на Балі, котрі починалися несподівано й раптово вщухали, радше, нагадували живописні мрії про вологі дикі острови з плантаціями мангрових лісів. Тепла вода періщила з грозових темно-синіх, свинцевих хмар, заливаючи яскраво-салатовою свіжістю всю зелень довкола. Я прочинив вікно біля заднього сидіння автобуса і вдихав цю водяну свіжість на повні груди. Чесно кажучи, дорожні умови мене сильно здивували: ідеальні дороги, світлофори, ніяких корів на узбіччях та й ніяких узбіч. І хоча спочатку такі обставини мене хвилювали, та чим далі ми рухалися цими стерильними серпантинами доріг до краю краю світу острова Балі Улувату, тим нудніше виглядало все довкола. Я вже починав жалкувати, що ми покинули Індію.

За кілька годин ми доїхали до краю краю світу. І я знову був розчарований, усе всередині повторювало, наче мантру, «Я нещасливий», але нікого не знайшлося поруч, аби сказати мені, що їм дуже шкода, але так уже й буде. Ми з Шивою попленталися на пляж. Та й це виявилось непросто. Ми ходили пішки звивистими асфальтовими дорогами між приземкуватих лапятих джунглів, викликаючи обурення водіїв на автомобілях і мопедах. Окрім нас дорогами тут вешталися тільки неприязні пси й мавпи-клептомани. Мавпи пересувалися зграйками, прибираючи до рук усе, що погано лежить.

Згодом я все ж віднайшов проходи на пляж, це були крутезні сходи зламай-ноги. Притримуючи Шиву обома руками й визираючи з-за нього собі під стопи, я рухався дуже повільно, чим викликав обурення й піну з рота у накачаних вигорілих до пергідролію білявих серферів, котрі натоптували нетерплячку позаду нас. Та одразу ж перший пляж виявився нікчемно малим, затиснутим поміж двох велетенських скель, кавалком білого піску. На ньому вже купчилися люди без серфінгістських дощок. Ті ж, у кого такі дошки були, без вороття зникали в океані, загібаючи потужними руками в напрямку сонця. Нам тут із Шивою нічого було робити, тож ми пішли шукати розлогих індійських пляжів.

І не знайшли. Вештаючись кілька годин по лінії руху колісного транспорту, я безліч разів спускався й піднімався цими карколомними сходами до океану, щоб віднайти внизу затоплені пляжі або скелясті й неприйнятні для відпочинку місця. І вже навіть почувався послухником у китайському храмі, до якого, щоб піднятися, доводиться пройти п'ять тисяч сходинок просвітлення щодня.

Зрештою, дістався пляжу з назвою Паданг-Паданг, який відомий тим, що тут знімали фільм «Їж, молися, люби» із Джулією Робертс. Ми спустилися з Коштовним Шивою вниз та всілися в тіні дерев. І хоча балійські путівники обіцяли нам тут затишний, прихований від людських очей, пляж, але він таким не був. Велика кількість людей товклася на єдиному, до якого дві години ходу, придатному для пляжування місці. Відпочивальники сиділи близенько один до одного на простирадлах, до того ж, вхід виявився платним. Ми з Шивою геть посмутніли. Довелося відчинити дверцята, щоб він краще бачив ту ніжно-блакитну океанську воду, від якої неможливо було відірвати очей. Я став розказувати Шиві про фільм і про Джулію Робертс,

та, схоже, його це не дуже цікавило. Я вже трохи за себе тривожився, адже за єдиного постійного співбесідника мав вирізьбленого з каменю бога.

Раптом до берега почало прибивати сміття. Спершу зовсім трохи — й це була, радше, рухома смуга з листя та водоростей. Але чим помітніше час западав за південь, тим більше припливало пластикових пляшок, презервативів, фантиків та пакетів. Сміття на всі смаки приставало до берега, щільно покриваючи все плесо неймовірного вирвиоко блакитного океану. Десь на обрії неслися на спіненних гребенях хвиль серфери, а прямо переді мною з води вибігали жінки в тугих бікіні, гидливо перебираючи руками в воді поюзані кондоми, шприци й пакетики з-під чіпсів. І справді, видовище не для слабких. Ми з Шивою вжахнулися, а я уявив, як розлючена риба виходить на своїх плавниках, що в тих мультиках Дизнея, на берег слідом за гидливими жінками в бікіні та плює межі очі всім людям, до яких стане мочі дійти.

Коли вже на лінії прибою не лишилося нікого й нічого, окрім сміття, з його середини раптом щось почало виринати. Я спершу не повірив своїм очам, хоча ми з ними вже багацько всякого набачилися. Зі сміття почала підніматися дівчина. Анорексична, з видимим різьбленням ребер попід оголеними грудьми, голомоза — де-не-де з ніжної шкіри голови стирчали сиротливі волосинки в мазуті. З одного її ока витікало щось чорне, а по шкірі йшли виразки та плями. І все б я сприймав зараз, як належне, якби вона так сильно не скидалася на Анну-Марію.

Я полишив Шиву й попрямував, зачарований, назустріч цій зворушливій потворі. Люди на пляжі з криками розбігалися, а дівчина ступала непевно, завалюючись то вліво, то вправо, наче немовля, що вчиться ходити. Вона зверталася то до одних пляжників, що похапцем пакували речі, то до

інших, але замість слів видобувала з себе тільки утробне виття. Люди підривалися миттєво і втікали, полишаючи свої речі як є, на піску. Дівчина вила й простягала перед себе руки. Я єдиний ішов їй назустріч, як зачарований, бо ж так довго чекав на ці обійми. Мабуть, їй, як і мені, було дуже, дуже самотньо. Дівчина помітила мене й, роззявляючи широко рота з подвійним рядом зубів, стрімко кинулася назустріч.

Літературно-художнє видання

Марися Нікітюк

МОЖЛИВО, ЗАВТРА

Повісті

Випусковий редактор *Галина Завалій*

Редактор *Володимир Войтенко*

Обкладинка *Вадим Карасьов*

Макет і художнє оформлення *Сашко Шевцов*

Анетти
видавництво
АНТОНЕНКО

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4873 від 26.03.2015 р.

Видавець: ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»

Інтернет-магазин: www.anetta-publishers.com

Для листування: anetta@anetta-publishers.com

Віддруковано з готових діапозитивів

в друкарні ТОВ «Друкарня «Рута»,

ДК №4060 від 29.04.2011,

м. Кам'янець-Подільський, вул.Пархоменка,1,

т. 038 494 22 50, drukruta@ukr.net

Замовлення №

НІКІТЮК Марися

Н 11 *Можливо, завтра. Повісті.* — Львів: Видавництво Анетти Антоненко, 2019. — 224 с.

ISBN 978-617-7654-12-3

«Можливо, завтра» — треш-роман в стилістиці магічного і бруталного реалізму, що складається з трьох повістей від імені трьох героїв, які проживають найтяжчий місяць лютий в Індії та Україні. Ірландець Дара, що тікає в Індію від відповідальності, українка Віка, яка потрапляє в Індію в спробах забути свого колишнього хлопця-психопата Андрія. І власне Андрій, який на всіх парах летить в пекло власного ж виробництва в замерзлому лютневому Києві. Всіх їх об'єднує високий рівень інфантильності, тотальна залежність і хиткі спроби віднайти щастя.

УДК 82-31